

SAMMANTRÄDESHANDLINGAR
REGIONFULLMÄKTIGE
9-10 FEBRUARI 2016

UPPROPS- OCH VOTERINGSLISTA

Regionfullmäktige

Datum: _____

Sida 1

TJÄNSTGÖRANDE ERSÄTTARE

NÄRVARANDE

JA	NEJ
----	-----

ÄRENDE
NRÄRENDE
NR

JA	NEJ	JA	NEJ
----	-----	----	-----

Winberg Margareta, ordf	S							
Uitto Robert, led	S							
Khalfallah Tahar, led	S							
Berglund David, led	S							
Gundersson Anna, led	S							
Edvinsson Anders, led	S							
Nilsson Kata, led	S							
Hammar Anton, led	S							
Berglin Linn, led	S							
Bergqvist Bengt, led	S							
Blomqvist Cathrine, led	S							
Frimert Anders, led	S							
Persson Jörgen, led	S							
Lindholm Elisabeth, led	S							
Bäckelin Lena, led	S							
Abramsson Mikael, led	S							
Springe Jonny, led	S							
Eriksson Mia, led	S							
Rhodin Niklas, led	S							
Johansson Ann-Marie, led	S							
Hägg Thomas, led	S							
Siwertsson Christer, led	M							
Wallner Susanné, led	M							
Andersson Jan-Olof, led	M							
Ekblom Karin, led	M							
Hjelm Gunnar, led	M							
Ryder Wikén Elise, led	M							
Svensson Elisabeth, 1:e v ordf	M							
Gladh Margareta, led	M							
Nissblad Pontus, led	M							
Hjemgaard-Svensson Lise, led	M							

Datum: _____

ÄRENDE
NR

NEJ

NEJ

JA

NEJ

Eklund Veronica, led	M							
Persson Cristine, led	C							
Andersson Thomas, led	C							
Larm-Svensson Marianne, led	C							
Johansson Berit, 2:e v ordf	C							
Larsson Björn, led	C							
Hellstrand Eva, led	C							
Larsson Jörgen, led	C							
Lemon Elin, led	C							
Hoffner Elin, led	V							
Blomqvist Emilia, led	V							
Lundin Börje, led	V							
Norrman Monalisa, led	V							
Johansson Peter, led	SD							
Karlsson Ronny, led	SD							
Johansson Nordqvist Thomas, led	SD							
Arendolf Bengt-Åke, led	SD							
Hildebrand Anna, led	MP							
Österberg Karin, led	MP							
Bell David, led	MP							
El Kott Mats, led	L							
Ledin Lennart, led	L							
Olofsson Lars-Erik, led	KD							
Gustafsson Ingrid, led	KD							

2016 -01- 29

Motion

Dnr. RS/212/2016

Överläkare/Distriktsläkare Emeritus

Hos äldre läkare som går i pension finns en samlad kompetens och erfarenhet som bör tillvaratas.

Kristdemokraterna föreslår att Region Jämtland/Härjedalen aktivt och uppsökande arbetar för att läkare, efter pension och om så önskas, får en möjlighet till en skräddarsydd tjänst inom primär/slutenvård, s.k. överläkare/distriktsläkare emeritus-tjänst. Fokus skall ligga på specialiteter där regionen har ett uttalat behov av läkare och med en inriktning på mentorsskap och handledning och med ett beaktande av bådas parter önskemål.

160129

Lars-Erik Olofsson

Gruppledare Kristdemokraterna

2016 -01- 04

1/2

MEDBORGARFÖRSLAG och MOTION Dnr...../...../20.....**REGIONENS KOLLEKTIVTRAFIK.**

Bräcke kommuns överlevnad, är en fungerande kollektivtrafik

Varför??

Innevånare antal just nu 6469 personer

Av dem är de över 70 år 1267 personer

955 personer jobbar utanföre Bräcke

403 personer kommer till Bräcke för att jobba

MILJÖVÄNLIGT??

Det finns hus till försäljning, bra priser, vettiga pendlingsavstånd och man klarar sig med 1 bil. Vill åka kollektivtrafik till bra månadskortskostnad.

REGIONSATSNINGAR PÅ TÅG GAV ÖKAT RESANDE. Länssamarbete gav resultat Tack vare satsning på regiontåg och buss för T/R arbete o skola. Företagen får större möjligheter att rekrytera rätt personal

Länsöverskridande SJ:s rgionaltåg, nya citybanan, Norrtåg, på nya Botniabanan. mm

Upphandlingen i kollektivtrafiken måste ses över för att bättre samverkan när det gäller olika färdssätt ska kunna tillhandha hållas för arbetspendlare och turister.

Samordning önskas för KOLLEKTIVTRAFIK mellan de 8 kommunerna och över länsgränserna.

Upphandlingens lägsta pris ska ej vara normgivande.

Ska vara över längre period, så företagare kan anskaffa de fordon med de krav Ni ställer, och få ekonomi i sitt företag utan att behöva oroa sig för lönsamheten, Taxibil minibuss, skolbussar, Färdtjänst inreda bilar .mm

2/2

Färdtjänst går ju under Social omsorg (momsfri) och man får tillbaka från staten redovisad ingående moms

Kan vi få företag att lämna ambud och kanske utöka sin personal med kollektivavtal. Så får vi arbetstillfällen och folk kan bo kvar i glesbygd. Skatteintäkter till regionen.

Utredare på Trafikanalys Tom Petersen varnar för förlitande av schablonberäkningar.

Trafikverkets Jonny Hedman återkommer om hur bästa byta av buss till tåg ska fungera E45 Bergs kommun

Läser hur Jämtlands resor per invånare har ökat från 2007 till 2014 en ökning med + 6%

Antal resor 2007 var 42 personer och 2014 var det 45

Att hänsyn tas till näringsidkare i kommunerna.

Att samordning sker med tidtabeller i alla förekommande transportsätt.

Att upphandlingen kollar att de som bedriver verksamhet har kolektivavtal.

Bräcke 2015 12 30

Anna Lindström

Strömgatan 221
830 60 Bräcke
070 328 16 87

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Hackås 160128

2016 -01- 29

Dnr. RS.213./2016

INTERPELLATION ställd till Anders Frimert

Bakgrund

Den 14-15 april 2015 beslutade Regionfullmäktige om en framtida struktur för Folktandvården i Jämtland Härjedalen. Målet var att införa en *ny framtida standard* för att upprätthålla en tandvård med hög kvalitet. Denna standard innebär att alla kliniker ska erbjuda ett *basutbud* av tandvård och förebyggande behandlingar, medan några kliniker ska erbjuda ett *plusutbud*. Över hela linjen ska det införas ett förändrat arbetssätt med mer arbete i team (bestående av en tandläkare, en tandhygienist och 2,5 tandsköterskor) och varje klinik ska bemannas med minst två team för att minska sårbarheten och skapa en god arbetsmiljö.

För att kunna uppnå den framtida standarden, krävdes att antalet kliniker i Jämtlands län skulle minskas, så att patientantalet på kvarvarande kliniker blev tillräckligt stort för en bemanning med två team. Regionfullmäktige beslutade att minska antalet kliniker från 20 till 15, och att förstärka vissa kliniker med bemanning och utökade öppettider.

Utifrån egen erfarenhet av läget i Bergs kommun står det klart att denna reform inte nått önskade resultat.

I underlaget till fullmäktiges beslut framgick det att klinikerna i Svenstavik och Myrviken hade tillsammans revisionspatienter motsvarande underlaget till knappt tre team, och att den faktiska bemanningen motsvarade två team. Utifrån dessa faktauppgifter och planerad utveckling, är det inte orimligt att förvänta sig att sammanslagning till en klinik i Svenstavik skulle ha gett underlag till två hela team, utökade öppningstider, med mera.

Tyvärr är sanningen en annan. Just nu i Svenstavik finns 1,75 team där en tandläkare är ambulerande, och extra öppningstider finns endast en dag i veckan. Verksamheten är uppenbarligen sårbar för sjukfrånvaro. Behovet av tandvård hos asylsökande (som inte ingår i patientunderlaget för beräkning av bemanning) medför att kliniken endast kan göra det som är mest akut. Folktandvårdens uppdrag är att ta hand om de med akuta behov i första hand vare sig de är länsbor, besökare eller asylsökande. Detta innebär idag att många vuxna patienter utan akuta behov får vänta längre på behandling. Samtidigt kan man konstatera att det finns kvalificerade och erfarna tandläkare bland asylsökande, som med rätt tillvägagångssätt skulle kunna bidra till att avlasta trycket på kliniken i Svenstavik och möjligtvis även på andra kliniker.

Mina frågor är följande:

- i)** När fick ni i den politiska majoriteten vetskap om situationen inom Folktandvården i Bergs kommun?
- ii)** Utifrån det aktuella läget i Svenstavik - vilka åtgärder har ni vidtagit/kommer ni att vidta från den politiska ledningen för att Folktandvården ska uppnå målbilden i fullmäktiges beslut ifrån april 2015?
- iii)** Vad har ni i den politiska ledningen gjort för att på ett snabbt och effektivt sätt ta tillvara den tandvårdskompetens som finns bland asylsökande?

David Bell (MP), ledamot i Regionfullmäktige

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'David Bell', is written over a horizontal line.

2016 -01- 29

Dnr. RS / 210 / 20 16

Interpellation
till

Anders Frimert

Vid Regionen JH's fullmäktige möte 160109-10

Situationen för primärvården i Härjedalen är bekymmersam och bl.a. bristande bemanning orsakar befolkning och besökande stort lidande och uppfyller inte kravet på jämlik vård i hela regionen. Tidigare under 2015 har befolkningen i Härjedalen inte informerats om inställd jourverksamhet och indragna observationsplatser, vilket diskuterades vid en interpellation vid tidigare fullmäktige.

Hur långt har nuvarande majoritet för Region Jämtland och Härjedalen kommit i arbetet med att säkra god och jämlik primärvård för befolkningen i Härjedalen?

20160129

Lars-Erik Olofsson

Gruppledare Kristdemokraterna

2016 -01- 29

Dnr. RS.211./20.16

Interpellation

till

Regionsstyrelsens ordförande

Anne-Marie Johansson

Ställd vid Regionsfullmäktige

Jämtland/Härjedalen

20160209-10

Läkare under utbildning på regionens olika vårdinrättningar är mycket värdefulla för den vård som bedrivs. När dessa blir färdiga specialister skall lön och arbetsvillkor omförhandlas med företrädare för arbetsgivaren.

Hur väl lyckas vi RegionJH idag behålla de läkare ,som är utbildade i regionen, efter erhållen specialistkompetens?

160128

Lars-Erik Olofsson

Gruppledare Kristdemokraterna

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN

2016 -01- 29

Dnr. RS.223/2016

INTERPELLATION

Den stora samhällsfrågan just nu är integration. För Region Jämtland Härjedalen finns det, i en fungerande integration, goda möjligheter att öka befolkningen.

Med regeringens hårdnande politik ökar osäkerheten bland våra asylsökande. Kommer min familj att få stanna? Kommer jag som ensamkommande barn att kunna få hit min familj? Vad innebär ett tillfälligt uppehållstillstånd för mig?

Redan idag upplever de som arbetar på HVB-hem och asylboende att det brister i hur vi hanterar den psykiska ohälsan. Det kommer vittnesmål om att när ungdomar får panikångestattacker och åker in till psykiatri kommer de oftast tillbaka utan att fått någon behandling. Med den ökande osäkerheten kommer den psykiska ohälsan att ytterligare öka.

Jag vill därför veta vilken strategi har Region Jämtland Härjedalen för hur vi ska möta de ökande behoven inom psykiatri?

Undersåker 2016-01-29

Eva Hellstrand
Centerpartiet

Liberalerna
Jämtlands län

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN

2016 -01- 18

Dnr. RS 134 / 16 / 20.....

Fråga

Till Ann-Marie Johansson

Barn- och Ungdomspsykiatri, BUP

Av tidningen Dagens Samhälle nr 1 för 2016 framgår att Region Jämtland Härjedalen är en av åtta som under tiden januari – oktober 2015 inte klarat av att uppfylla kravet att ta emot minst 90 % av nya patienter hos Barn- och Ungdomspsykiatri inom en månad. Med tanke på alla rapporter om ungdomars försämrade psykiska hälsa så är detta ett av de mest allvarliga misslyckandena i regionens sjukvård.

Jag undrar

dels vilka åtgärder Region Jämtland Härjedalen har vidtagit för att alla nya patienter hos BUP ska tas emot snarast och

dels hur läget är just nu.

Östersund 15 januari 2016

Mats El Kott

Regionfullmäktige
2015-11-24--25

§ 146 Revidering av ekonomiskt resultat 2015 i regionplan 2015-2017 (RS/1761/2015)

Ärendebeskrivning

Protokollsutdrag från regionstyrelsens sammanträde 2015-11-23, § 259, om revidering av ekonomiskt resultat 2015 i regionplan 2015-2017 (RS/1761/2015).

Landstingsfullmäktige beslutade den 10 december 2014, § 274, om Reviderad regionplan 2015-2017. I den återfinns en ramfördelning som baserat på beräknade skatteintäkter och övrig finansiering skulle ge ett ekonomiskt resultat 2015 på -96 miljoner kronor. Resultatet för 2016 budgeterades till -24 miljoner kronor och för 2017 +8 miljoner kronor. Dessa resultat förutsatte att resultatförbättrande åtgärder enligt den långsiktiga planen för god ekonomisk hushållning skulle genomföras i en takt så att nettokostnadsutvecklingen 2015 kunde begränsas till 2,1 %. De ekonomiska uppföljningsrapporterna som gjorts under 2015 visar på en ökning av underskottet och en nettokostnadsutveckling som kraftigt överstiger takten i intäktsökningen.

Prognosen för helår 2016 har sedan april varit oförändrad och är – 265 miljoner kronor. Det är 103 miljoner kronor sämre än utfallet 2014. Det ger också en budgetavvikelse med –169 miljoner kronor i jämförelse med fullmäktiges resultatkrav för året på -96 miljoner. Region Jämtland Härjedalens resultat till och med oktober 2015 är -106 miljoner kronor. Justerat för erhållna engångseffekter i form av återbetalning från AFA försäkring med 22 miljoner kronor och retroaktiv ersättning för dyra Hepatitläkemedel med 7 miljoner kronor är resultatet -135 miljoner kronor. 2014 års underskott för motsvarande period var -60 miljoner kronor. Verksamheten redovisar till och med oktober ett underskott på -140 miljoner kronor och finansieringen ett överskott på 34 miljoner kronor.

En ingående ekonomisk obalans samt fortsatt ökade kostnader för egen personal och bemanningsföretag är de huvudsakliga orsakerna till underskottet. Även kostnader för läkemedel och medicinskt material har ökat. Den totala nettokostnadsutvecklingen jämfört med oktober 2014 är 5,4 procent justerat för jämförelsestörande poster. Det är en lägre takt än under första halvåret. Kostnadsökningen för egen personal samt bemanningsföretag är ca 6,7 procent (119 miljoner kronor) jämfört med 2014. Enskilt har kostnaden för bemanningsföretag ökat med ca 52 procent (33 miljoner kronor). Läkemedelskostnaden har ökat med 7 procent. Kostnaden för riks- och regionvård har minskat något, 6 miljoner kronor, jämfört med 2014 men ligger ändå på en nivå som är 10 procent (25 miljoner kronor) högre än 2013.

Med anledning av det prognostiserade underskottet har beslut tagits om ett antal resultatförbättrande åtgärder. Den långsiktiga utvecklingsplanen för god ekonomisk hushållning för 2015-2025 (RS/337/2015) innehåller åtta satsningsområden och 17 åtgärdspaket för att uppnå kostnadsminskningar på 120 miljoner kronor. För 2015 finns resultatförbättrande åtgärder motsvarande 10 miljoner kronor, för 2016 36 miljoner kronor, 30 miljoner kronor för 2017 samt 29 miljoner kronor för 2018.

Planen kommer årligen att revideras av regionfullmäktige. Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning påverkar innehållet i den regionplan för kommande tre år som fullmäktige varje år fattar beslut om. Utöver den långsiktiga utvecklingsplanen beslutade regionstyrelsen på sitt sammanträde den 28-29 april, § 113, om ytterligare åtgärder. De omfattade:

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Regionfullmäktige
2015-11-24--25

- Genomlysning av bemanningssituationen. Målet är att under 2015 reducera ökningen av antalet årsarbetare 2014 med 50 % vilket skulle ge en besparing på ca 20 miljoner kronor.
- Översyn av effektivitet i styrningen med rådande organisatoriska indelning.
- Inleda en fördjupad diskussion med landstinget Västernorrland om samverkan och samordning av verksamhet och funktioner.
- Generell översyn av områden inom regionen som kan samordnas och därigenom ge en ökad kostnadseffektivitet.
- Inrättande av särskilt kompetenskonto där medel tillförs baserat på resultatförbättringens storlek.
- Under våren och försommaren genomfördes en extern genomlysning av organisationen och i augusti presenterade regiondirektören ramar för en ny och mer effektiv organisation. Arbetet med övriga ovanstående åtgärder fortgår.

De åtgärder som har beslutats och pågår bedöms inte kunna leda till ett resultat som understiger det prognostiserade resultatet per helår på -265 miljoner kronor. Regionstyrelsen bör därför få rätt att överskrida budgeten till ett resultat på -265 miljoner kronor.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Regionstyrelsen får för 2015 överskrida budgeten med på 169 miljoner kronor.

REGIONSTYRELSENS BESLUT

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Regionstyrelsen får för 2015 överskrida budgeten med på 169 miljoner kronor.

Protokollsanteckning

Thomas Andersson (C) och Elin Lemon (C) deltar inte i beslutet

Regionfullmäktige godkänner att Bernt Söderman, revisor, lämnar synpunkter i ärendet.

Yrkanden

Lennart Ledin (L) yrkar avslag på regionstyrelsens förslag och lämnar följande tilläggsyrkande:

”De resultatförbättrande åtgärderna kompletteras med ett uppdrag till regionstyrelsens att i dialog med regionens kommuner ta fram ett underlag och en plan för hur regionen också snarast möjligt kan bli en primärkommun organiserad med former för en väl fungerande lokal demokrati och en tillfredsställande service till regionens alla invånare.”

Eva Hellstrand (C) yrkar på återremiss ”för att ge revisorerna möjlighet att kommentera förslaget och dess följder. Om återremiss faller yrkar jag avslag.”

Eva Hellstrand (C) yrkar också avslag på Lennart Ledins (L) tilläggsyrkande.

Mats El Kott (L) och Mikael Säbom (SD) yrkar avslag på regionstyrelsens förslag.

Thomas Andersson (C), Anna Hildebrand (MP) och Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar bifall

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Regionfullmäktige
2015-11-24--25

till Eva Hellstrands (C) återremissyrkande.

Ann-Marie Johansson (S), Christer Siwertsson (M) och Anton Hammar (S) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Jörgen Larsson (C), Jan-Olof Andersson (M), Berit Johansson (C), David Berglund (S), Monalisa Norrman (V) och Elin Hoffner (V) yttrar sig.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras kl.12.05 för lunch.

Sammanträdet återupptas kl. 13.05.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller om det ska återremitteras och finner att ärendet ska avgöras idag.

Omröstning

Omröstning begärs.

Propositionsordning

Den som bifaller att ärendet avgörs idag röstar ”Ja”

Den som bifaller att ärendet återremitteras röstar ”Nej”.

Omröstningsresultat

Med 36 ja-röster, 18 nej-röster och 1 frånvarande finner ordföranden att ärendet ska återremitteras (se bifogat omröstningsprotokoll).

REGIONFULLMÄKTIGES BESLUT

Ärendet återremitteras för att ge revisorerna möjlighet att kommentera förslaget och dess följder.

Utdrag till

Regionstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

**Regler för planering och uppföljning enligt
Region Jämtland Härjedalens styrmodell**

VERSION: 5

ANSVARIG: Regionfullmäktige

*Samordningskansliet
Mikael Ferm*

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1	2013-03-13	Nyutgåva	Landstingsdirektör	2013-03-27
2	2014-04-16	Reviderad inför regionbildning		
3	2014-06-25	Reviderad inför regionbildning – efter remissrunda	Landstingsdirektör	2014-06-26
4	2014-12-17	Reviderad inför fullmäktigebeslut	Regionfullmäktige	2015-02-10--11 § 17
5	2016-01-12	Reviderad inför fullmäktigebeslut	Regionfullmäktige	2016-02-09--10 § xx

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	4
1.1	Regler	4
1.2	Styrmodellen	4
2	ANSVARSFÖRDELNING	4
2.1	Politisk styrning	5
2.2	Tjänstemannaledning	7
3	STYRDOKUMENT	8
3.1	Länsövergripande styrdokument	9
3.2	Styrdokument för Region Jämtland Härjedalen	9
4	MÅL- OCH RESULTATOMRÅDEN	11
5	PERSPEKTIV	12
6	PLANERING OCH UPPFÖLJNING	13
6.1	Planeringsdokument	13
6.1.1	Planeringsförutsättningar	14
6.1.1	Behovsanalyser	14
6.2	Process för planering och uppföljning	15
6.2.1	Planering och beslut om styrdokument	16
6.2.2	Uppföljning	19
7	UPPSIKTSPLIKT	20
8	INTERNKONTROLL	21
9	SAMMANHÅLLANDE OCH EFTERARBETE	22
9.1	Sammanhållande	22
9.2	Registrering och diarieföring av styrande dokument	22
10	STÖDDOKUMENT I ARBETET MED STYRMODELLEN	22

1 INLEDNING

1.1 Regler

I Region Jämtland Härjedalen arbetar politiker och tjänstemän efter en gemensam styrmodell. De här reglerna redogör för hur styrmodellen fungerar och vilken ansvarsfördelning som gäller i det interna arbetet. Reglerna anger också för hur och när styrande dokument ska utformas, fastställas och följas upp. Reglerna ska följas av alla politiska organ och verksamheter i arbetet med att planera och följa upp verksamheten enligt styrmodellens principer.

Den styrmodell som beskrivs i det här dokumentet kommer att tillämpas fullt ut under 2016. Styrmodellen utgår från den modell som gällt sedan 2013 inom Jämtlands läns landsting. Den har nu anpassats efter den nya politiska organisationen från 1 december 2015 och nya tjänstemannaorganisationen från 1 januari 2016.

1.2 Styrmodellen

Att använda en gemensam styrmodell innebär att det finns en enhetlig, systematisk och tydlig struktur för hur Region Jämtland Härjedalen ska styras och följas upp. Syftet med styrmodellen är att uppfylla de politiska målen och säkerställa kvaliteten. Grundidén med styrmodellen innebär också att det ska finnas en röd tråd från visioner på politisk nivå till genomförande och uppföljning på verksamhetsnivå.

För att genomföra och konkretisera de politiska målen skapas olika styrdokument i form av policyer, planer och andra stöddokument. De utgör viktiga utgångspunkter i styrmodellen och ska följas av alla politiska organ och verksamheter.

2 ANSVARSFÖRDELNING

De förtroendevaldas uppgifter är att ange mål, fördela resurser och följa resultaten i förhållande till de uppsatta målen. Regiondirektör och högsta tjänstemannaledning ska se till att åstadkomma resultat i linje med de politiska uppdragen.

Regionstyrelsen, patientnämnden, regionala utvecklingsnämnden och revisionen har egna förvaltningsorgan med en förvaltningschef. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen servar förutom regionstyrelsen också vårdvalsnämnden och gemensam nämnd avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter. Regionstaben ska arbeta för både hälso- och sjukvårdsförvaltningen, regionala utvecklingsförvaltningen och de politiska organen.

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

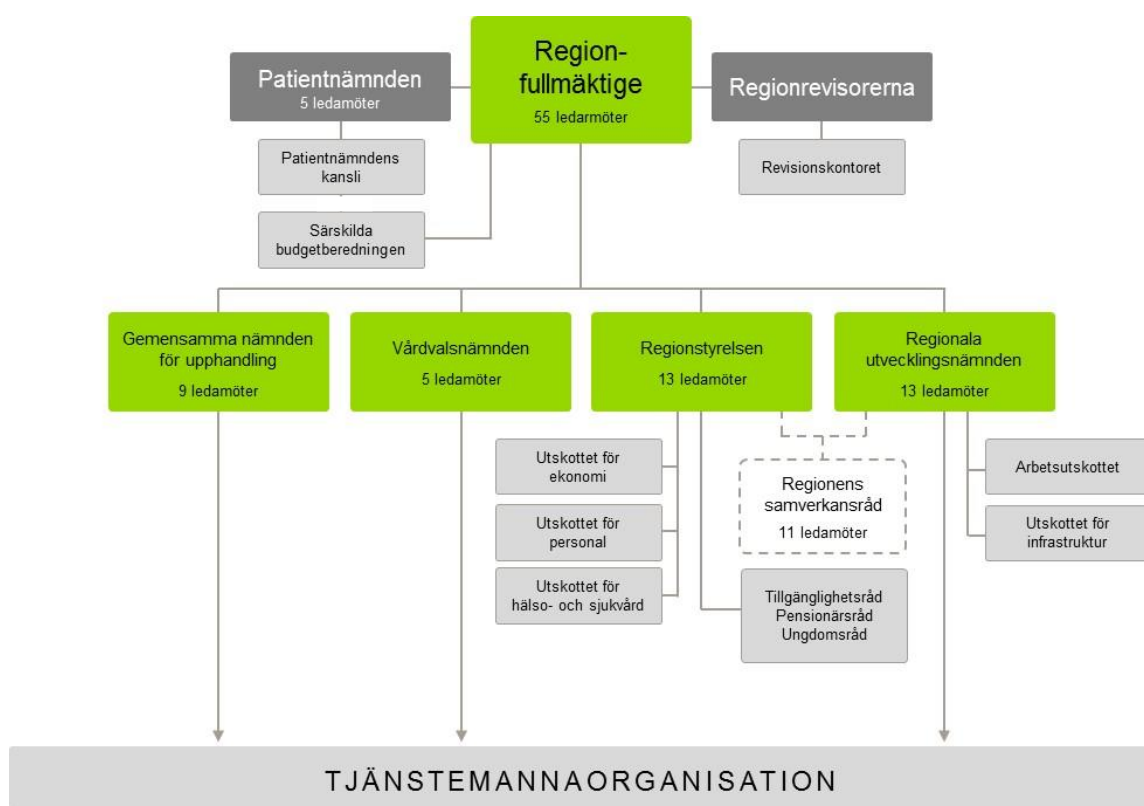
Dnr: RS/101/2015

Patientnämnden, Revisionen och Gemensam nämnd för upphandling av sjukvårdsprodukter ska följa de övergripande målen men regleras inte i detta dokument.

2.1 Politisk styrning

De olika politiska organen arbetar mot samma mål men ansvarsfördelningen mellan dem gör att de har olika utgångspunkter i sin styrning:

Figur 1: Politisk organisation

- **Regionfullmäktige** är Region Jämtland Härjedalens högsta beslutande organ. Fullmäktige fastställer Region Jämtland Härjedalens övergripande vision och mål samt ekonomiska ramar och budget. Regionstyrelsen och de olika nämnderna har tillsammans regionfullmäktiges uppdrag att verkställa fullmäktiges beslut.
- **Regionstyrelsen** är Region Jämtland Härjedalens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela organisationens utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen ska se till att Region Jämtland Härjedalen uppfyller kraven på produktivitet, effektivitet och kvalitet. Regionstyrelsen ska också leda och samordna planering och uppföljning av regionens verksamheter och ekonomi. Styrelsens uppgifter omfattar bland annat att leda hälso- och sjukvården och tandvården (utom det som är vårdvalsnämndens ansvar), samt

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

att ansvara för sjukresor och arbeta med frågor om hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa, jämställdhet och mångfald, forskning och utveckling och utbildningsfrågor.

- **Vårdvalsnämnden** ska med fokus på medborgarnas behov utföra beställning av hälso- och sjukvård enligt valfrihetssystem för primärvård eller annan vård och frågor som rör lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjukgymnastik samt hälso-och sjukvård utöver hälsoval som utförs av privata vårdgivare efter upphandling enligt lagen om offentlig upphandling. Nämnden ska också leda folktandvården inom regionen enligt 11 § tandvårdslagen vad avser beställning av barn-och ungdomstandvård enligt valfrihetssystem för barn-och ungdomstandvård och tandvård enligt 8a § tandvårdslagen.
- **Regionala utvecklingsnämnden** har hand om de regionala utvecklingsfrågorna och ansvarar för de regionala utvecklingsuppgifterna som följer av lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar, regionens kulturverksamhet, fördelar bidrag och fullgör regionens uppgift som regional kollektivtrafikmyndighet. Nämnden ska också arbeta med internationella frågor, frågor om folkhälsa, utom hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa, klimat, energi och miljö, ur ett regionalt perspektiv, jämställdhet- och mångfald ur ett regionalt perspektiv och enligt uppdrag från staten och forskning och utveckling. Nämnden är också styrelse för folkhögskolorna. Utifrån sina uppgifter har nämnden både en beställar- och en utförarroll med fokus på medborgarnas behov, till exempel vad gäller infrastruktur, samt fokus på verksamheten utifrån nämndens utvecklingsansvar.
- **Patientnämnden** har fokus på patienter och anhöriga som råkat ut för problem i sjukvården och tandvården och som behöver hjälp och stöd. Nämnden ska också främja kontakterna mellan patienter och hälso- och sjukvårdspersonal.
- Uppgifterna för **Gemensam nämnd avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter** är att på affärsmässiga villkor svara för samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt erbjuda hjälpmedel för funktionshindrade.
- **Revisorer**na är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs under regionstyrelsen, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag.
- **Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämndens utskott** arbetar med fördjupning inom fokusområden och strategiska utvecklingsområden. Syftet med det är att ge styrelsen och nämnden möjlighet att fördjupa sig i vissa områden. Det möjliggör också bättre underlag i sådana frågor där det behövs inför att de ska fatta beslut. Utskotten arbetar också med framtidsbevakning och analyser, inspel till planeringsförutsättningar, regionplanen och verksamhetsplaner, frågor om värdegrund, jämställdhets- och jämlikhetsfrågor och behovsanalyser. De arbetar också med uppföljning av regionstyrelsen respektive regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplaner. En viktig utgångspunkt för de frågor som utskottet ska arbeta med är de övergripande mål som finns fastställda i regionplanen och i styrelsens respektive nämndernas verksamhetsplaner.

- **Regionfullmäktiges särskilda budgetberedning** arbetar bland annat med att föreslå en samlad budget för den politiska organisationen samt utifrån fastställd ram fördela och omfördela budgeten till respektive politiskt organ.

I fastställd arbetsordning för regionfullmäktige och i fastställda reglementen för styrelse och nämnder finns mer information om uppgifter för de olika organen.

2.2 Tjänstemannaledning

Regiondirektören är ytterst ansvarig för att Region Jämtland Härjedalen har en verksamhet som bedrivs med god kvalitet, inom befintliga ramar och enligt fattade beslut. Regiondirektören har därmed det övergripande ansvaret för att verkställa politiskt fastställda mål för hela Region Jämtland Härjedalen, det vill säga både hälso- och sjukvård och regional utveckling. Det innebär att direktören har ansvar att bevaka att all verksamhet inom Region Jämtland Härjedalen bedrivs i enlighet med fastställda mål.

Förvaltningschef Hälso- och sjukvård har ansvar för att alla områden inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedrivs på bästa möjliga sätt, att ständiga förbättringar sker och för att följa upp områdenas ekonomi, kvalitet, arbetsmiljö och effektivitet. I rollen ingår också omvärldsbevakning, framtidsanalys för verksamheternas utveckling och samverkan med kommunerna och andra sjukvårdshuvudmän.

Förvaltningschef Regional utveckling har ansvar för att alla områden inom regionala utvecklingsförvaltningen bedrivs på bästa möjliga sätt, att ständiga förbättringar sker och för att följa upp områdenas ekonomi, kvalitet, arbetsmiljö och effektivitet. I rollen ingår också omvärldsbevakning och framtidsanalys för verksamheternas utveckling, samverkan med kommunerna, näringslivet och alla andra aktörer för länets utveckling.

Regionstabschef leder regionstabens arbete att stödja båda förvaltningarna, förvaltningschefer och 1:a och 2:a linjens chefer samt regiondirektören och de politiska organen. Regionstabschefen ska också leda arbetet i regionstaben om att uppfylla omvärldens krav på regionen som myndighet.

Chefer på nivåer under regiondirektören och förvaltningscheferna har på liknande sätt ansvar för att se till att övergripande mål verkställs inom de verksamheter de ansvarar för.

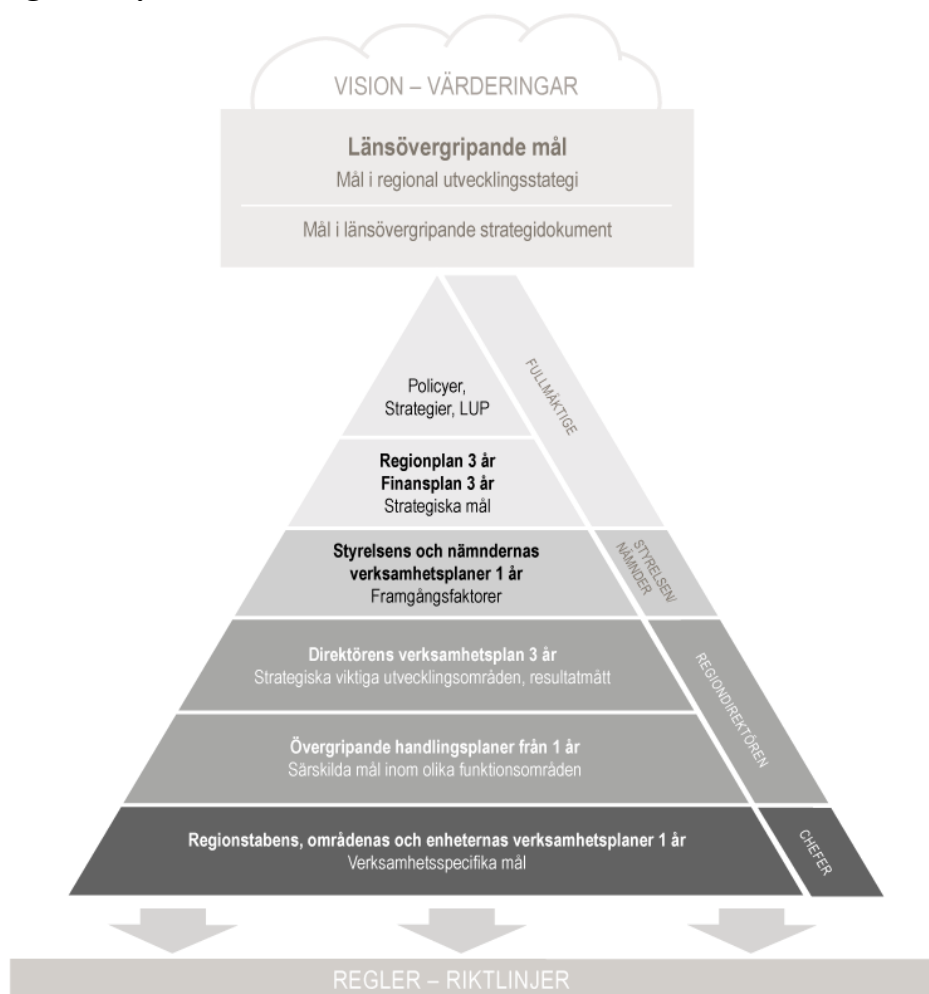
Regiondirektören och förvaltningscheferna ansvarar också för de frågor som rör förvaltningen som har delegerats från regionstyrelsen och nämnderna enligt 3 kap 33 §§ kommunallagen. De uppgifterna finns i fastställda delegationsbestämmelser.

3 STYRDOKUMENT

Övergripande inslag i styrningen är de styrdokument som Region Jämtland Härjedalen arbetar med för att planera sin verksamhet.

Styrdokumenterna kan delas in i två kategorier. Dels finns ett antal *länsövergripande dokument* som påverkar hela länets utveckling och som Region Jämtland Härjedalen har att förhålla sig till i sitt utvecklingsarbete. I figuren nedan återfinns de dokumenten i rektangeln som balanserar på toppen i figuren. Dels finns styrdokument som tas fram för att styra *verksamheterna* inom Region Jämtland Härjedalen. De dokumenten finns i triangeln (på kanten anges på vilken nivå respektive dokument upprättas). I praktiken har styrdokumenterna, vart och ett, en självständig roll i styrningen men de utgör samtidigt ett bidrag till en helhet som det exempelvis i samband med årsredovisningen krävs ett samlat förhållningssätt till. Utöver de styrdokument som utarbetas inom Region Jämtland Härjedalen har organisationen i sin styrning också att förhålla sig till lagstiftning, nationella och internationella riktlinjer och andra överenskommelser.

Figur 2: Styrmodellen

3.1 Länsövergripande styrdokument

De flesta länsövergripande dokumenten fastställs av regionfullmäktige. De har olika tidsperspektiv och riktar sig ofta till många aktörer, organisationer och myndigheter. När det gäller dessa styrdokument har Region Jämtland Härjedalen två roller, dels att vara ansvarig och samordnande för framtagandet av dem tillsammans med övriga aktörer i länet, dels att vara mottagare och en av länets aktörer i genomförande av styrdokumentens verkställande.

Den regionala utvecklingsstrategin är det viktigaste styrdokumentet på denna nivå. Strategin fastställs av regionfullmäktige och är basen för arbetet med konkreta mål och aktiviteter inom prioriterade områden för utveckling och hållbar tillväxt i hela länet. Strategin länkar samman de myndigheter, organisationer och andra aktörer som driver och verkar för utvecklingsfrågor. Därmed påverkar den också arbetet med de styrdokument som olika organisationer och myndigheter själva tar fram.

Andra exempel på länsövergripande dokument är det regionala tillväxtprogrammet, integrationsstrategi, regionalt trafikförsörjningsprogram, Mål för gemensam Hälso- och sjukvårdspolitik i Jämtlands län 2014-2025, innovationsstrategi, klimatstrategi, kulturplan och ungdomsstrategi.

3.2 Styrdokument för Region Jämtland Härjedalen

- **Policyer och strategier**

Fastställs av regionfullmäktige. Policyer anger Region Jämtland Härjedalens värderingar och förhållningssätt till något och revideras vid behov. Strategier beskriver tillvägagångssättet för hur fattade beslut ska genomföras och gäller vanligtvis i tre år. Som styrmodellen är uppbyggd kommer de flesta strategier att fasas ut och göras om till handlingsplaner. Några strategier kommer dock att finnas kvar. De gäller framförallt de strategier som upprättas på nationell nivå eller i de fall där det finns nationella krav på att det ska finnas en strategi. Strategi för e-hälsa är ett exempel på en sådan.

- **Långsiktiga utvecklingsplaner (LUP)**

Fastställs av regionfullmäktige och beskriver vad som ska genomföras under en tolvårsperiod. Planerna upprättas för områden där det finns behov av en längre planeringshorisont. De utgår från policyer, vision och övergripande strategidokument och planer. För närvarande finns långsiktiga utvecklingsplaner inom områdena God ekonomisk hushållning, Miljö och Sjukskrivningar. Planerna revideras vart fjärde år.

- **Regionplan**

Fastställs av regionfullmäktige. Innehåller plan för verksamheten med strategiska mål för vad som ska genomföras under en treårsperiod. Utgår från policyer, strategier, långsiktiga utvecklingsplaner och andra övergripande styrdokument. Revideras varje år.

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

- **Finansplan**

Fastställs av regionfullmäktige. Innehåller finansiella mål och planer för en treårsperiod och en budget för det närmaste året samt ekonomiska ramar för regionstyrelsen och nämnderna, investeringsplan, taxor och avgifter för närmaste budgetår. Utgår från policyer, övergripande mål i regionplanen, långsiktiga utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning och andra övergripande styrdokument. Hör ihop med regionplanen. Revideras varje år.

- **Verksamhetsplan med uppföljningsplan för regionstyrelsen, vårdvalsnämnden respektive regionala utvecklingsnämnden**

Fastställs av respektive nämnd eller styrelse men ska anmälas till regionfullmäktige. Innehåller framgångsfaktorer, i form av utvecklingsområden, kopplat till strategiska mål i regionplanen och budget med ekonomiska ramar för respektive organs verksamheter. Utvecklingsområdena markerar vad respektive nämnd eller styrelse ska fokusera på i styrningen det närmaste året för att verkställa det uppdrag och övergripande mål som fullmäktige har beslutat om. En ny verksamhetsplan upprättas varje år.

- **Verksamhetsplan för Regiondirektören**

Med vägledning av framgångsfaktorer i regionstyrelsens, vårdvalsnämndens och regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplaner identifierar regiondirektören i sin verksamhetsplan tillsammans med förvaltningscheferna strategiskt prioriterade utvecklingsområden i form av mål. Målen ska driva på och markera behovet av utveckling. Dessutom fastställer regiondirektören aktiviteter och resultatmätt som tillsammans med målen ska bidra till en väl underbyggd värdering av måluppfyllelsen för respektive övergripande mål. För de flesta resultatmätt finns både årliga delmål samt ett slutligt mål för planperioden. Verksamhetsplanen fastställs av regiondirektören och gäller för tre år men revideras varje år.

Verksamhetsplanen utgör styrdokument för förvaltningarna med en gemensam del och en del för respektive förvaltning.

- **Verksamhetsplan för regionstaben**

Verksamhetsplan för regionstaben fastställs av regiondirektören. Planen ska innehålla verksamhetsspecifika mål för ett år med utgångspunkt från regiondirektörens verksamhetsplan och andra regionövergripande utvecklingsområden.

- **Verksamhetsplaner för områdena**

Verksamhetsplaner för områdena fastställs av förvaltningscheferna. Planerna ska innehålla verksamhetsspecifika mål för ett år med utgångspunkt från regiondirektörens verksamhetsplan.

- **Verksamhetsplaner för enheterna**

Fastställs av överordnad linjechef. Planerna ska innehålla verksamhetsspecifika mål för ett år med utgångspunkt från respektive områdes eller regionstabens verksamhetsplan.

- **Övergripande handlingsplaner**

Övergripande handlingsplaner upprättas för sakområden som särskilt behöver fokuseras på och där gemensamt, planerat och systematiskt arbete krävs för att driva arbetet med sakområdet framåt. I dem finns vägledning om vilka aktiviteter som varje verksamhet kan bidra med för att nå övergripande mål. Handlingsplanernas mål och aktiviteter ska ha koppling till mål i regionplan och styrelsens/nämndernas verksamhetsplaner och till lagstiftning, nationella riktlinjer och andra överenskommelser. Ett till två mål från varje handlingsplan, med särskild strategisk betydelse läggs in direkt i regiondirektörens plan alternativt som uppdrag till regionstaben. För närvarande (år 2016) finns det 14 sådana planer, bland annat för miljö, tillgänglighet och patientsäkerhet.

Planerna har olika löptider, från ett till flera år. Det är regiondirektören som bestämmer vilka handlingsplaner som ska upprättas samt fastställer dem. Förvaltningsspecifika handlingsplaner fastställs av respektive förvaltningschef.

4 MÅL- OCH RESULTATOMRÅDEN

Allt planerings- och uppföljningsarbete inom Region Jämtland Härjedalen, och därmed också målen, utgår från fyra områden: samhälle, patient, medarbetare och verksamhetsresultat. Mål- och resultatområdena bygger på de politiska beslut som fastställs i regionplanen.

- ✓ Målområde samhälle ska spegla befolkningsaspekter där regionen kan bidra. Här samlas mål inom det regionala utvecklingsuppdraget, mål med fokus på folkhälsa, resursanvändning, miljö, jämställt och jämlikhet och mål för samverkan med andra.
- ✓ Målområde patient ska fånga patienternas uppfattning om och medicinska resultat av given vård. Här samlas mål där patienter själva värderar vården, mål med fokus medicinsk kvalitet och övriga mål med syfte att erhålla ett stabilt eller bättre arbetssätt som i nästa steg blir bättre för patienten och medverkar till en jämställd och jämlik vård.
- ✓ Målområde medarbetare ska fånga medarbetarnas uppfattning om sin arbetsplats, men även deltagande och engagemang samt arbetsmiljöfrågor. Här samlas mål med fokus arbetsmiljö, med fokus lärande och förnyelse och som visar effekter av satsningar som en del i den lärande processen.
- ✓ Målområde verksamhetsresultat ska visa strategiska områden för organisationens arbete och innefatta såväl finansiella som icke finansiella resultat. Här samlas mål för viktiga processer och mål för finansiella utfall.

I ledningssystemet framgår regionens övergripande ”ramverk” med lagar och styrdokument som alla verksamheter har att förhålla sig till. Till exempel policyer och planer men även rutiner,

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

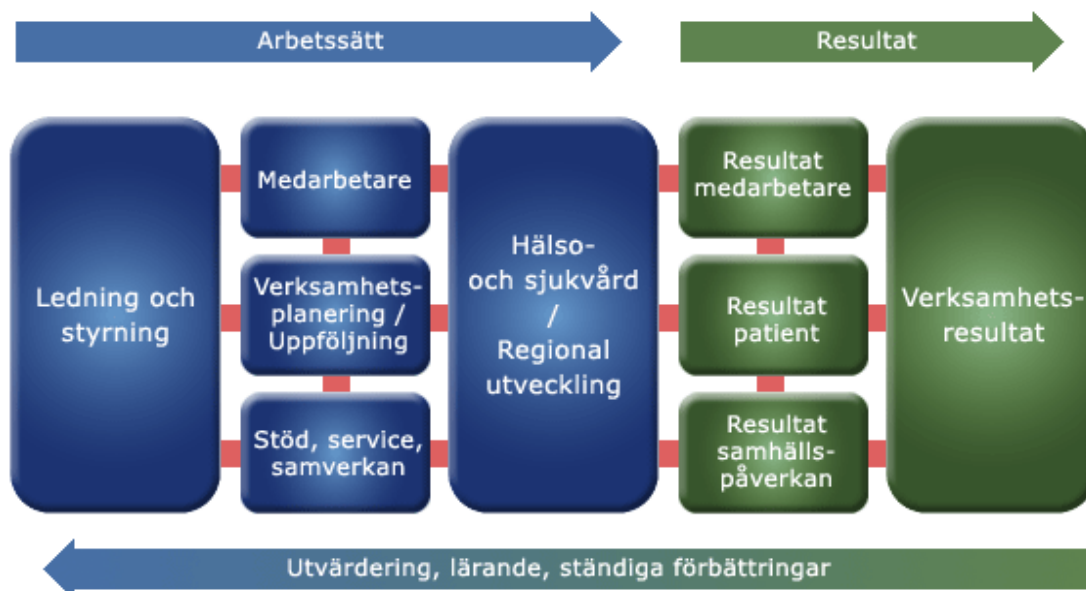
Dnr: RS/101/2015

vårdprogram med mera. I ledningssystemet finns också olika redovisande dokument, till exempel årsredovisningar, ekonomirapporter, verksamhetsberättelser och protokoll.

Ledningssystemet är uppdelat i lednings-, kärn- och stödprocesser som beskriver hur organisationen ska arbeta och vilka resultat det ger utifrån uppsatta målområden.

Figur 3 nedan visar hur ledningssystemet är uppbyggt. Den blå övre pilen visar att de blå rutorna innehåller dokument gällande våra arbetssätt ("regionens sätt att arbeta") och metoder. Den gröna övre pilen visar att de gröna rutorna redovisar resultatet av organisationens mål. Den undre pilen anger utvärdering, lärande och ständiga förbättringar för att beskriva hur regionen ska arbeta för att utveckla och ständigt förbättra verksamheten.

Figur 3: Regionens modell för lednings- och verksamhetsutveckling

Ledningsprocesserna är Ledning och styrning och Verksamhetsplanering/uppföljning. I stödprocesserna ingår Medarbetare, Administrativ- och medicinskt stöd samt Service. Hälso- och sjukvård och Regional utveckling är regionens kärnprocesser.

5 PERSPEKTIV

Inom Region Jämtland Härjedalen finns genom politiska beslut eller i specifika policyer ett antal perspektiv som alltid ska tas hänsyn till när beslutsunderlag upprättas. Perspektiven finns beskrivna nedan och ska beaktas i alla arbeten med att ta fram styrdokument med mål och aktiviteter för verksamheterna, oavsett nivå.

- **Jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet.**
Det handlar bland annat om att utifrån regionens policy om jämställdhet och jämlikhet som utvecklingskraft ta hänsyn till hur olika bakgrundsvariabler påverkar kvinnor, män, flickor och pojkars olika förutsättningar. Exempel på bakgrundsvariabler är ålder, ekonomisk status, utbildningsnivå, funktionsnedsättning, kulturell bakgrund, religiös tillhörighet eller annat
- **Barnperspektivet**
Med ett barnrättsperspektiv menas hänsyn till barnets mänskliga rättigheter och att barnets rättigheter säkerställs i åtgärder eller vid beslut som rör barn. Det handlar bland annat om att beakta barnets utveckling samt rätt till liv och hälsa och uppmärksamma och överväga barnets bästa, både på lång och kort sikt.
- **Miljöperspektivet**
Det handlar om att styrdokumentet ska innehålla en beskrivning över hur mål och aktiviteterna avser att förverkliga regionens arbete med att minska både den indirekta och direkta negativa miljöpåverkan samt öka insikten om sambandet mellan miljö, hälsa, jämställdhet och jämlikhet.
- **Konsekvensanalys**
Alla styrdokument ska innehålla beskrivningar av vilka konsekvenser aktiviteterna kan få, bland annat utifrån ett ekonomiskt och ett verksamhetsmässigt perspektiv.
- **Regional utveckling**
Det handlar om att bedöma vilken påverkan på regional utveckling styrdokumentet har. En viktig utgångspunkt i bedömningen är den regionala utvecklingsstrategin (RUS) ”Jämtland Härjedalen 2030 Innovativt & Attraktivt” som lägger fast riktningen för länets strategiska utveckling. De sju prioriterade områdena i den regionala utvecklingsstrategin ska beaktas i bedömningen. De är Företagande, innovation, forskning och utveckling, Kompetens och kunskapsutveckling, Resurssnålare och effektivare, Besöksnäring och attraktivitet, Infrastruktur och samhälle, Socialt inkluderande och ett sunt liv samt Demografiska möjligheter.

För att läsa mer om hur de olika perspektiven ska användas vid upprättande av styrdokument finns särskilt utarbetade rutiner.

6 PLANERING OCH UPPFÖLJNING

6.1 Planeringsdokument

Förutom policyer och planer utgör följande planeringsdokument underlag i regionens styrning:

- Planeringsförutsättningar
- Övergripande politiska inspel och prioriteringar

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

- Ekonomiska ramar
- Månadsrapporter, Tertialrapport per april, Delårsrapport per augusti och Årsredovisningar om resultat och ekonomi
- Uppföljningsplan med sammanträdesplanering för respektive styrelse och nämnd
- Behovsanalyser – tas fram på begäran med specificerat ändamål/inriktning

6.1.1 Planeringsförutsättningar

Innan arbetet med regionplanen påbörjas upprättas ett dokument med planeringsförutsättningar för nästkommande planperiod som fastställs av regionstyrelsen i januari och informeras om till regionfullmäktige i februari månad. Dokumentet ska redovisa de förutsättningar som är viktiga för regionen att utgå ifrån när verksamheten för den kommande treårsperioden ska planeras. Planeringsförutsättningarna utgör grunden för regionens mål i de olika verksamhetsplanerna som tas fram inför nästkommande år.

Valet av vad som belyses i planeringsförutsättningarna utgår från att beskriva den verklighet som råder i länet och som har betydelse för Region Jämtland Härjedalens verksamheter. I det ingår att peka på aspekter som är viktiga att ta hänsyn till i planeringsarbetet, exempel det som håller på att förändra sig, problem, nyheter och krav som åläggs Region Jämtland Härjedalen.

Dokumentet ska innehålla en sammanställning av kända fakta, till exempel framtidsanalyser, statistik, rapporter, forskning och personalstrategiska frågor. I det arbetet ska också viktiga perspektiv från de länsövergripande styrdokumenterna beaktas. Planeringsförutsättningar ska också innehålla de inspel och underlag som inkommit från nämnder, utskott och centrum/förvaltning.

- **Ansvarig:** På politisk nivå är det utskottet för ekonomi som ansvarar för planeringsförutsättningarna. Dialog om planeringsförutsättningar inför kommande år inleds under hösten. Regionstyrelsen, vårdvalsnämnden och regionala utvecklingsnämnden inkommer med inspel till planeringsförutsättningarna under hösten.

På tjänstemannanivå ansvarar samordningskansliet för att samordna arbetet. Regionstaben och områden berörs beroende på sökt fakta och analysområde.

6.1.1 Behovsanalyser

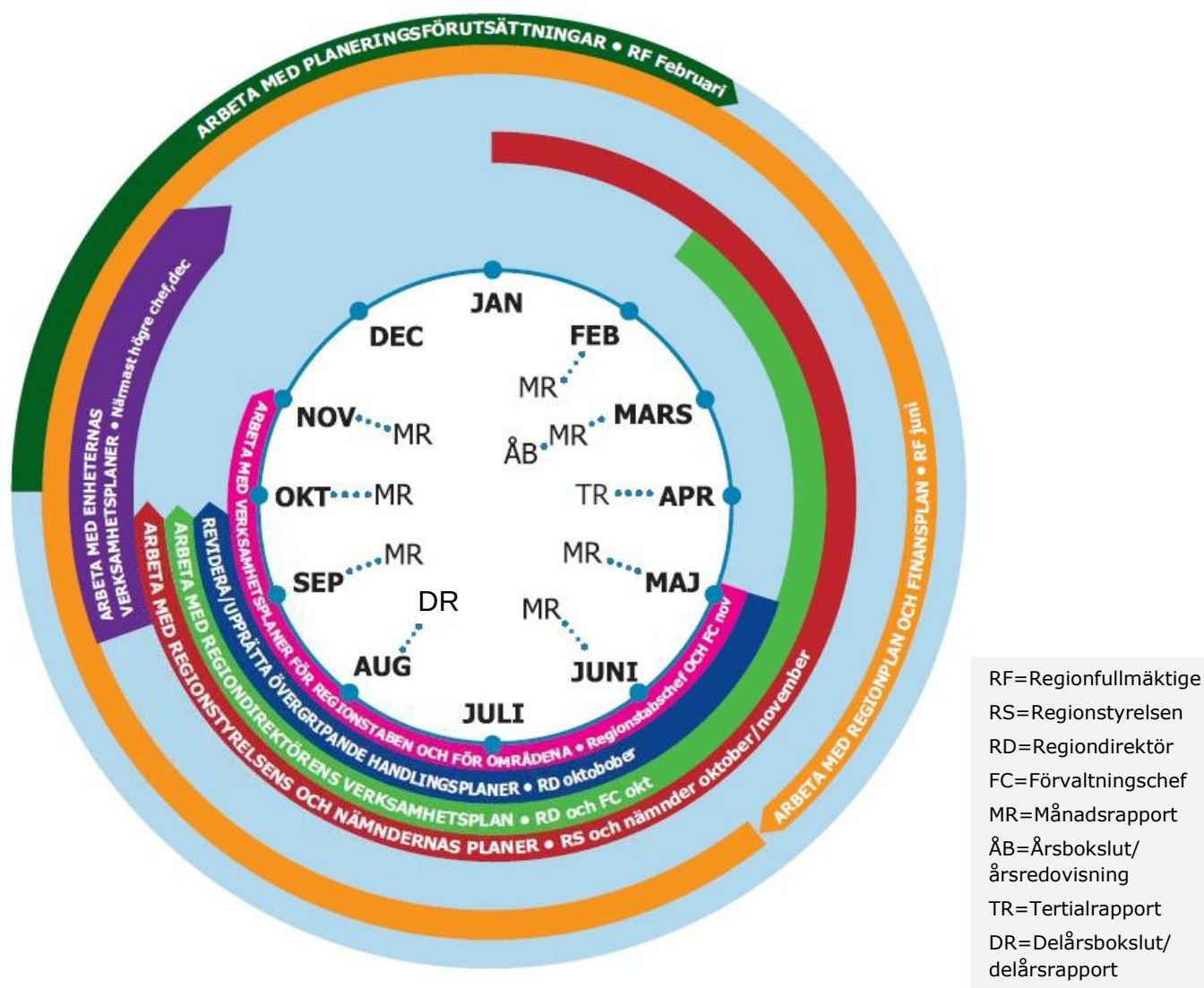
Av olika skäl kan särskilda behovsanalyser behöva göras. De ska då vara preciserade och ske för ett visst syfte och med utpekad uppdragsgivare. Behovsanalyser kan aktualiseras av ett politiskt organ eller gruppering när som helst.

6.2 Process för planering och uppföljning

För att verkställa grundidén med styrmodellen om att det ska finnas en röd tråd från de övergripande målen till genomförande och uppföljning på verksamhetsnivå sker planeringsarbetet med de olika dokumenten parallellt. Figuren på nästa sida redogör för processen med att planera, besluta och följa upp styrdokument. Varje pil visar när arbete med ett styrdokument (exempelvis regionplanen) börjar och när det fastställs av slutlig instans.

Figuren omfattar inte de länsövergripande dokumenten.

Figur 4: Planering, beslut och uppföljning

6.2.1 Planering och beslut om styrdokument

- **Länsövergripande styrdokument**

Processen för hur de länsövergripande styrdokumenterna upprättas och följs upp ser olika ut beroende på vilket dokument det handlar om och vilken varaktighet dokumentet har. Gemensamt för samtliga dokument är att andra aktörer, exempelvis kommuner, länsstyrelse och berörda företrädare för offentlig sektor, utbildningsområdet och näringsliv deltar i processen att upprätta dokumenten. I arbetet beaktas även lagstiftning samt nationella och internationella riktlinjer. De flesta länsövergripande styrdokument revideras löpande och även under den processen är andra aktörer delaktiga.

I samband med revideringar och upprättande av länsövergripande styrdokument ska det i den mån det är möjligt göras avstämningar i pågående arbetsprocesser med övergripande styrdokument för Region Jämtland Härjedalens organisation.

- **Regionplan**

Arbetet med regionplanen pågår under hela året och omfattar flera processer.

Skrivelser från nämnderna om deras förutsättningar

I samband med att nämnderna upprättar och beslutar om sina verksamhetsplaner under hösten för kommande år ska de formulera och fastställa en skrivelse till regionstyrelsen om sina förutsättningar inför regionplanperioden. Det är ett inspel inför arbetet med planeringsförutsättningar, verksamhetsplan och budget.

Utskottens inspel

Utskotten arbetar under året med fördjupning och analyser inom olika strategiska frågor kopplat till mål i verksamhetsplaner. På hösten kan de inkomma med inspel inför arbetet med planeringsförutsättningar till styrelsen respektive regionala utvecklingsnämnden. På våren kan de komma med synpunkter på strategiska mål i regionplan.

Förvaltningarna

På samma sätt som nämnderna kan även förvaltningarna inkomma med en beskrivning om sina förutsättningar inför regionplanperioden. Det är deras inspel inför direktörens/förvaltningschefernas samt styrelsens och nämndernas budgetarbete och övrigt arbete med verksamhetsplaner. Förvaltningarna ska under våren ha gjort en bedömning av speciella satsningar och ofinansierade behov.

Strategiska mål

Arbetet med strategiska mål pågår under perioden februari-maj. Beslut fattas av Regionfullmäktige i juni.

Ansvarig: På politisk nivå är det den politiska majoritetens regionråd som ansvarar för arbetet med regionplanen. Ansvariga tjänstemän är planeringschef och ekonomidirektör.

- **Finansplan**

Arbetet med finansplanen pågår under hela året och omfattar flera processer.

Inspel från Utskottet för ekonomi

Utskottet arbetar under året med fördjupning och analyser inom olika strategiska områden som berör de ekonomiska planeringsförutsättningarna. SKL lämnar i februari en bedömning av skatteunderlagsprognos och kostnadsindexering (LPIK) som inarbetas i finansplanen och utgör grunden för bedömningen av regionens intäkts- och kostnadsutveckling.

Ekonomiska konsekvenser för nämnder och utskott

Regionstyrelsens utskott och nämnderna ska under mars inkomma med eventuella ekonomiska konsekvenser av föreslagna strategiska mål i regionplan och finansplan.

Förvaltningarna

Förvaltningarna inkommer med en beskrivning om sina förutsättningar inför planperioden. Det är deras inspel inför direktörens/förvaltningschefernas samt styrelsens och nämndernas budgetarbete och övrigt arbete med verksamhetsplaner. Förvaltningarna ska under våren ha gjort en bedömning av speciella satsningar och ofinansierade behov.

Finansiella mål

Arbetet med de finansiella målen pågår under perioden februari-maj. Beslut fattas av Regionfullmäktige i juni.

Ansvarig: På politisk nivå är det den politiska majoritetens regionråd som ansvarar för arbetet med finansplanen. Ansvariga tjänstemän är ekonomidirektör, strateg budget och uppföljning samt planeringschef.

- **Regionstyrelsens verksamhetsplan**

Regionstyrelsens verksamhetsplan parallellplaneras med regionplanen, finansplanen och regiondirektörens verksamhetsplan. Arbeta pågår under perioden februari till oktober. Under juni – oktober pågår budgetdialoger och bearbetning av detaljbudgetar. Strategisk planering och mål hanteras av regionstyrelsens ordförande, 1:e och 3:e ordförande under april till september. Beslut tas i regionstyrelsen i oktober/november.

Ansvarig: Ansvariga tjänstemän är planeringschef och ekonomidirektör.

- **Regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan**

Parallellplanering sker med regionplan, finansplan och regionstyrelsens verksamhetsplan under perioden februari till oktober. Under juni – oktober pågår budgetdialoger och bearbetning av detaljbudgetar. Beslut tas i regionala utvecklingsnämnden i oktober.

Ansvarig: På politisk nivå är det arbetsutskottet som ansvarar för arbetet. Ansvarig tjänsteman är förvaltningschef.

- **Vårdvalsnämndens verksamhetsplan**

Parallellplanering sker med regionplan, finansplan och regionstyrelsens verksamhetsplan men verksamhetsplanen måste också parallellplaneras med förfrågningsunderlaget inför Hälsovalet som fastställs i juni. Strategisk planering och mål hanteras i vårdvalsnämndens presidium under april till september. Under juni – oktober pågår budgetdialoger och bearbetning av detaljbudgetar. Beslut om verksamhetsplanen tas i oktober.

Ansvarig: På politisk nivå är det nämndens presidium som ansvarar för arbetet. Ansvariga tjänstemän är Avdelningschef för hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen och Chef för beställarenheten.

- **Verksamhetsplan för regiondirektören**

Parallellplanering sker med regionstyrelsens och nämndernas verksamhetsplaner tillsammans med förvaltningscheferna. Det sker under perioden februari till oktober. Verksamhetsplanen beslutas av regiondirektören i oktober och planen anmäls sedan till regionstyrelsen och vårdvalsnämnden i november.

Ansvarig: Regiondirektör, Förvaltningschefer, Planeringschef och regionstabschef.

- **Regionstabens verksamhetsplan**

Parallellplanering sker med regionstyrelsens, nämndernas och regiondirektörens verksamhetsplan och fastställs av regionstabschef i november.

Ansvarig: Regionstabschef.

- **Områdenas verksamhetsplaner**

Parallellplaneras med regiondirektörens verksamhetsplan och fastställs av förvaltningschef i november.

Ansvarig: Respektive områdeschef

- **Enheternas verksamhetsplaner**

Parallellplaneras med områdenas verksamhetsplaner och fastställs av respektive områdeschef i december.

Ansvarig: Respektive chef

- **Övergripande handlingsplaner för regionstyrelsens verksamhetsområde**

De övergripande handlingsplaner som upprättas för Region Jämtland Härjedalen fastställs av regiondirektören under oktober månad. Gällande handlingsplaner revideras under perioden maj till september och parallellplaneras med regiondirektörens verksamhetsplan.

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

Avdelningschefer och områdeschefer får under maj och december månad en redovisning om måluppfyllelse och bedömda förändringar inför revidering av handlingsplaner.

En särskild rutin och mall finns framtagen för upprättande av övergripande handlingsplan (RS/1321/2015).

Ansvarig: Regionstabschef

6.2.2 Uppföljning

Den kontinuerliga uppföljningen av verksamheten och måluppfyllelse sker genom månadsrapporter, tertialrapport per april och delårsbokslut/delårsrapport per augusti samt årsbokslut/årsredovisning till styrelse och nämnder. Regionfullmäktige behandlar delårsbokslut/delårsrapport och årsbokslut/årsredovisning. Samtliga uppföljningar inkluderar en ekonomisk helårsbedömning. Tabellen nedan visar vad de olika uppföljningsdokumenten innehåller.

Dokument	Innehåll	Beslutsinstans
Månadsrapport per februari, mars, maj, juni, september, oktober och november	Uppföljning av ekonomi, personal, produktion och verksamhet. Månadsrapporter från verksamheten lämnas in sex gånger under året (tre vanliga månadsrapporter, inför tertialrapport, inför delårsbokslut och inför årsbokslut). För de månader där de inte lämnar in något görs en central bedömning. I samband med de månadsrapporter som utgår från det som verksamheterna lämnat in görs också en uppföljning av planer för resultatförbättrande åtgärder.	Regionstyrelsen.
Tertialrapport per april	Uppföljning av ekonomi, personal, produktion och verksamhet. I tertialrapporten görs också en uppföljning av planer för resultatförbättrande åtgärder. Tertialrapporten följer också upp regiondirektörens fokusområden.	Regionstyrelsen Regionala utvecklingsnämnden och Vårdvalsnämnden beslutar om sina underlag utifrån eget bedömning. Regionfullmäktige informeras om samtliga tertialrapporter.
Delårsbokslut/delårsrapport per augusti och årsbokslut/årsredovisning	Uppföljning av ekonomi, personal, produktion och verksamhet. I boksluten görs också en uppföljning av planer för resultatförbättrande	Regionfullmäktige Regionala utvecklingsnämnden och Vårdvalsnämndens

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

Dokument	Innehåll	Beslutsinstans
	åtgärder och övergripande handlingsplaner. I delårsrapport och årsredovisning ingår uppföljning av mål i regiondirektörens, regionstyrelsens, regionala utvecklingsnämndens och vårdvalsnämndens verksamhetsplaner.	delårsbokslut/delårsrapport fastställs av nämnd eller genom beslut av ordförande.

Regionstyrelsen och nämnderna följer också upp sina verksamheter och mål enligt de uppföljningsplaner som ingår i deras verksamhetsplaner. Uppföljningsplanerna anger vilka verksamheter som ska följas upp under året och när uppföljningen ska genomföras. Regionstyrelsen och nämnderna ska också vid varje fullmäktigesammanträde ge en information om sina uppdrag och verksamheter. I regler för regionstyrelsens uppföljningsansvar och uppsiktsplikt (RS/385/2015) framgår hur styrelsen arbetar utifrån sitt uppföljningsansvar.

Fullmäktiges presidium ansvarar för uppföljning av policyer, strategier och långsiktiga utvecklingsplaner.

På förvaltningsnivå sker uppföljning av verksamhetsplaner kontinuerligt i ledningsgrupper. Uppföljning av övergripande handlingsplaner sker i delårsbokslut och till ledningsgrupperna genom särskilda redovisningar. Förvaltningschefer och avdelningschefer får under maj och december månad en redovisning om måluppfyllelse och bedömda förändringar inför revidering av handlingsplaner.

För att säkerställa att ledningssystemet är tillgängligt, effektivt och verkningsfullt genomförs ledningens genomgång två gånger per år inom respektive förvaltningsnivå. Ledningens genomgång genomförs dessutom två gånger per år på regionnivå då regiondirektören fastställer ledningssystemets status och beslutar om eventuella kompletteringar.

7 UPPSIKTSPLIKT

Utifrån kommunallagen 6 kap 1 § ska styrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a – 18 b §§ och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i. (Lag (2014:573).

Uppsiktsplikten innebär att styrelsen har en särställning bland nämnderna och ska ha en övergripande kontroll över verksamheten. Den garanterar också att nämnder, egna bolag (och

Samordningskansliet
Mikael Ferm

2016-01-12

Dnr: RS/101/2015

styrelse) bedriver verksamheten i enlighet med regionfullmäktiges mål och riktlinjer, att lagar och förordningar efterlevs samt att den ekonomiska förvaltningen är effektiv och säker. Styrelsen har rätt att göra påpekanden samt lämna råd och anvisningar om nämnders och egna bolags verksamheter. Dock har styrelsen ingen laglig rätt att besluta om verksamhet som nämnden har ansvar över.

Regionstyrelsen beslutade den 3-4 november 2015 om regler för regionstyrelsens uppsiktsplikt (RS/385/2015). Reglerna innebär att styrelsen löpande ska inhämta den information som behövs för att kunna utföra sin uppsiktsplikt. Styrelsen ska löpande inhämta den information som behövs för att kunna utföra sin uppsiktsplikt. Detta sker genom månadsrapporter, delårsrapporter, bokslut och protokoll. Utöver det ska också informationen inhämtas som visar hur nämnd, bolag eller stiftelse uppfyller sitt syfte och uppdrag utifrån gällande bolagsordning, ägardirektiv, stadgar etc. samt hur de uppfyller sina övergripande mål utifrån regionplanen. Det ska även ingå en redovisning om ekonomi samt hur egenkontroll görs. Redovisning enligt ovan ska ske i nämndernas, bolagens, stiftelsernas och föreningarnas årsbokslut. Utöver skriftliga rapporter kan styrelsen besluta att företrädare för nämnd, bolag och stiftelse i samband med styrelsens sammanträde ska informera regionstyrelsen om måluppföljning och ekonomiskt resultat utifrån de mål som är satta av regionfullmäktige.

8 INTERNKONTROLL

Utöver ordinarie uppföljning kompletteras regionstyrelsens och nämndernas uppföljningsplaner av separata internkontrollplaner som fastställs i november varje år. Sådana upprättas för att styrelsen och nämnderna ska ha möjlighet att genomföra ytterligare kontroller för att säkerställa att verksamheten når sina mål, följer regler och att eventuella risker på vägen dit minimeras. Internkontroll har också ett förebyggande syfte och skapar en trygghet för de anställda.

Internkontroll handlar om att ha ordning och reda, att veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett effektivt och säkert sätt. Den process som omfattar intern kontroll syftar till att försäkra sig om målen uppfylls inom följande kategorier:

- Effektivitet och produktivitet i verksamheten.
- Tillförlitlig finansiell rapportering.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar och regler.

Internkontrollen bygger på gjorda risk- och konsekvensanalyser och utgår från styrelsens eller nämndens verksamhetsplan. Valda riskområden följs upp och redovisas två gånger per år. Styrelsen beslutar därefter om eventuella åtgärdsplaner utifrån gjorda redovisningar. I Regionstyrelsens internkontrollreglemente (LS/1477/2014) regleras arbetet med internkontroll.

9 SAMMANHÅLLANDE OCH EFTERARBETE

9.1 Sammanhållande

Regionstaben ansvarar för att styrmodellen är tydlig och att den används i det dagliga arbetet. I det uppdraget ingår att tillhandahålla dokument som beskriver hur regionen ska arbeta med de interna processerna kring ledning och styrning samt ärendeberedning och dokumenthantering. Regionstaben är också sammanhållande för arbetet med regionplanen, styrelsens, vårdvalsnämndens och regiondirektörens verksamhetsplaner, uppföljningsplaner och internkontrollplaner. Regionala utvecklingsnämndens förvaltning är sammanhållande för regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan och övriga verksamhetsplaner som utarbetas inom regionala utvecklingsnämndens förvaltning.

Samordningskansliet ansvarar för att samtliga styrande dokument publiceras i ledningssystemet och återfinns på Insidan.

9.2 Registrering och diarieföring av styrande dokument

Styrande dokument hanteras och diarieförs i ärendehanteringssystemet Platina med undantag av de som får hanteras i dokumenthanteringssystemet Centuri. I regionens Rutin för dokumenthantering och ärendeberedning framgår när vilket respektive system ska användas. Där framgår också vilka rutiner som gäller för arkivering. För att de styrande dokumenten ska vara sökbara är det viktigt att de döps på ett enhetligt sätt, både i dokumentet och i det ärende- eller dokumenthanteringssystem som de registreras i. I respektive rutin finns anvisningar för vad som gäller för respektive dokument.

10 STÖDDOKUMENT I ARBETET MED STYRMODELLEN

Dokumenthanteringsregler (RS/447/2015)

Regler för ärendeberedning och dokumenthantering (RS/487/2015)

Regler för styrelsens uppföljningsansvar och uppsiktsplikt (RS/385/2015)

Reglemente för Internkontroll i Region Jämtland Härjedalen (RS/1657/2015)

Mall för Policy och Riktlinjer för upprättande av policy (LS/1595/2012)

Mall för långsiktiga utvecklingsplaner (RS/406/2015)

Rutin och Mall för upprättande av övergripande handlingsplaner (RS/1321/2015)

Regional utveckling/Kulturen
Ingrid Printz
Tfn: 063 -14 67 00
E-post: ingrid.printz@regionjh.se

2015-12-11

RUN/1282/2015

Förslag till ändring av Stiftelsen Jamtlis stadgar

Styrelsen för Stiftelsen Jamtli har begärt stiftarnas samtycke till ändring i stiftelseurkunden. Ändringarna avser; 1) namnändring från Jämtlands läns landsting, 2) arbetstagarrepresentation, 3) reglering av styrelsens beslutsföret, 4) antalet styrelseledamöter. Regionen har inga huvudsakliga invändningar mot förslagen förutom gällande punkten 2) arbetstagarrepresentation i stiftelsens styrelse, som föreslås avstyrkas.

Region Jämtland Härjedalen, kulturen, har samrått med Östersunds kommun, kommunledningsförvaltningen i ärendet samt tagit del av synpunkter från Heimbygda och Jämtlands läns Konstförening. Heimbygda och Jämtlands läns Konstförening har godkänt föreslagna ändringar. Regionens jurist och kommunens jurist har lämnat synpunkter utifrån gällande lagstiftning vilka redovisas nedan.

1. Namnändring

Förslag från Jamtlis styrelse:

Region Jämtland Härjedalen efterträder Jämtlands läns landsting och har tagit över samtliga landstingets uppdrag. Det innebär att Stiftelsen Jamtli har fått en ny stiftare som tar över alla plikter och rättigheter från förre stiftaren. Namnändring kan göras i stadgarna.

Juristernas kommentar till namnändring:

Byte av namn till Region Jämtland Härjedalen i stället för Jämtlands läns landsting kan göras av styrelsen utan att kammarkollegiet behöver tillfrågas. Region Jämtland Härjedalen är samma juridiska person som Jämtlands läns landsting. Det är bara en namnändring som har gjorts. Med hänsyn till att detta är en stiftelse som förvaltar historien så bör man vara försiktig med namnbyte. Beteckningen landsting är den juridiskt rätta beteckningen på organisationen och används också till exempel i indelningslagen och i vallagen. Det har ingen rättslig betydelse att Jämtlands läns landsting står kvar i stadgarna. Det var vad landstinget hette när stiftelsen bildades.

Region Jämtland Härjedalen har inget att invända mot namnändringen

2. Arbetstagarrepresentation

Förslag från Jamtlis styrelse:

Det inskrivs i stadgarna att medarbetarrepresentanter kan delta i styrelsens sammanträden utan rösträtt. Det fungerar redan så idag sedan beslut i stiftelsens styrelse 15 februari 1989, § 2. Den praxis som har funnits sedan 1989 med grund i lagar och regler om medarbetarinflytande på arbetsplatser bör skrivas in i stadgarna.

Juristernas kommentar till arbetstagarrepresentation.

Arbetstagarnas inflytande i företag regleras i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda. Denna lag omfattar inte anställda i stiftelser. Arbetstagarorganisationer i stiftelser har således inte någon på laglig grund rätt att utse styrelseledamot i en stiftelse. Att föra in bestämmelsen i stiftelsens stadgar ger fackföreningarna en för framtiden rätt att närvara på sammanträdena. Om styrelsen i framtiden inte vill att fackföreningarna ska vara närvarande i styrelsen måste stadgarna ändras med allt vad det innebär och det är inte säkert att ändringen kan genomföras. Det bör även i fortsättningen vara en fråga för styrelsen att bestämma vid vilka sammanträden de fackliga organisationerna får närvara.

Region Jämtland Härjedalen avstyrker att i stiftelseurkunden reglera fackföreningarnas närvarorätt i styrelsen.

3. Styrelsens beslutsföret

Förslag från Jamtlis styrelse:

Styrelsen önskar en tydlighet kring styrelsens arbetsform och att det inte uppstår situationer där styrelsen inte kan fatta beslut. Förslaget innebär att ordförandes röst ska vara utslagsgivande vid eventuellt lika röstetal.

Juristernas kommentar gällande styrelsens beslutsföret.

Styrelsen beslutsföret regleras i stiftelselagen och behöver inte regleras i stiftelsens stadgar. Det som styrelsen vill uppnå med ändringen framgår redan av stiftelselagen. En reglering i stadgarna tar över stiftelselagens bestämmelser. Genom att ta in en sådan ”del-”bestämmelse i stadgarna kan osäkerhet uppkomma om tillämpningen av övriga bestämmelser i stiftelselagen om styrelsens arbetssätt.

Region Jämtland Härjedalen har inget att invända mot förslaget till reglering av styrelsen arbetssätt.

4. Antalet styrelseledamöter

Förslag från Jamtlis styrelse:

Styrelsen önskar ha möjligheten att komplettera sin kompetens genom att tillsätta ledamot eller två ledamöter **med** rösträtt och då göra så efter samråd med stiftarna.

Juristernas kommentar gällande antalet styrelseledamöter.

En stiftelse med egen förvaltning företräds av den särskilt utsedda styrelsen. Styrelsens uppdrag är att förvalta stiftelsens tillgångar. Ramen för förvaltningen är stiftelsens stadgar och ändamålet med stiftelsen. Styrelseledamöterna är inte representanter för den som har utsett dem och har inget uppdrag att företräda denne i stiftelsen. Mot bakgrund av det är det inte något problem för stiftarna att utöka antalet styrelseledamöter. Att styrelsen beslutar om detta och utser dessa ledamöter är helt i enlighet med stiftelselagen. Region Jämtland Härjedalens och Östersunds kommuns inflytande på verksamheten finns kvar oförändrad genom huvudavtalet och års-avtalen.

Enligt nuvarande stadgar ska styrelsen ha minst åtta ledamöter. Av dessa ska tre utses av Region Jämtland Härjedalen, två av Östersunds kommun, en av Heimbygda, en av Jämtlands läns konstförening och landsantikvarien utgör en ledamot. I förslaget till nya stadgar för Stiftelsen Jamtli ges styrelsen möjlighet att utse två extra

styrelseledamöter. Innan ett sådant beslut tas upp av styrelsen ska ordförande och vice ordförande för stiftelsen samråda med stiftarna, alltså regionen, kommunen, Heimbygda och Jämtlands läns konstförening.

Styrelsens beslut fattas med enkel majoritet och vid lika röstetal är ordförandens röst utslagsgivande. En ledamot av styrelsen utför sitt styrelseuppdrag utifrån stiftelsens intressen även om ledamoten utses av t.ex. en annan organisation. Det finns ingen som äger stiftelsen till skillnad mot ett aktiebolag utan stiftelsen "är sin egen". Enligt nuvarande stadgar (och oförändrat i de föreslagna stadgarna) tillskjuter regionen och kommunen de medel som stiftelsen behöver enligt avtal mellan parterna.

Det är därför av vikt att regionen och kommunen kan få majoritet vid olika styrelsebeslut. Med nuvarande stadgar utser regionen och kommunen tillsammans 5 ledamöter i styrelsen (3+2) av totalt 8 stycken. I de föreslagna stadgarna utser regionen och kommunen fortfarande 5 ledamöter men styrelsen kan bestå av totalt 10 ledamöter. Eftersom regionen och kommunen har ordförandeposten respektive vice ordförandeposten kan de tillsammans fortfarande tillsammans bilda majoritet för visst beslut. Konsekvensen av de föreslagna stadgarna blir alltså att andelen ledamöter som regionen och kommunen utser minskar men de kan fortfarande tillsammans fatta majoritetsbeslut såvida deras utsedda ledamöter röstar lika.

Det är dock inte stiftelsens styrelseledamöter som beslutar om hur stora bidrag regionen respektive kommunen ska ge till stiftelsen. Detta sker genom en överenskommelse mellan stiftelsen och den offentliga juridiska personen.

Region Jämtland Härjedalen tillstyrker att styrelsen utökas enligt styrelsens förslag.

Samordningskansliet
Helge Jonsson
Tfn: 063-14 76 36
E-post: helge.jonsson@regionjh.se

2015-11-04

RUN/1282/2015

PM Ändring av stadgar i Stiftelsen Jamtli

Styrelsen för Stiftelsen Jamtli har begärt stiftarnas samtycke till ändring i stiftelseurkunden.

Ändringarna avser dels namnändring på Jämtlands läns landsting, dels reglering av styrelsens beslutsförmåga, dels antalet styrelseledamöter och dels arbetstagarrepresentation i stiftelsens styrelse.

Namnändring

Byte av namn till Region Jämtland Härjedalen i stället för Jämtlands läns landsting kan göras av styrelsen utan att kammarkollegiet behöver tillfrågas. Region Jämtland Härjedalen är samma juridiska person som Jämtlands läns landsting. Det är bara en namnändring som har gjorts. Med hänsyn till att detta är en stiftelse som förvaltar historien så tycker jag att man ska vara försiktig med namnbyte. Beteckningen landsting är den juridiskt rätta beteckningen på organisationen och används också till exempel i indelningslagen och i vallagen. Det har ingen rättslig betydelse att Jämtlands läns landsting står kvar i stadgarna. Det var faktiskt det landstinget hette när stiftelsen bildades.

Bör avstyrkas av historiska skäl.

Styrelsens beslutsförmåga

Styrelsen beslutsförmåga regleras i stiftelselagen och behöver inte regleras i stiftelsens stadgar. Det som de vill uppnå med ändringen framgår redan av stiftelselagen. En reglering i stadgarna tar över stiftelselagens bestämmelser. Genom att ta in en sådan ”delbestämmelse” i stadgarna kan osäkerhet uppkomma om tillämpningen av övriga bestämmelser i stiftelselagen om styrelsens arbetsätt.

Ändringen bör avstyrkas av rättsliga skäl.

Antalet styrelseledamöter

En stiftelse med egen förvaltning företräds av styrelsen. Styrelsens uppdrag är att förvalta stiftelsens tillgångar och ramen för förvaltningen är stiftelsens stadgar och ändamålet med stiftelsen. Styrelseledamöterna är inte representanter för den som har utsett dem och har inget uppdrag att företräda denne i stiftelsen. Mot bakgrund av det är det inte något problem att utöka antalet styrelseledamöter och att styrelsen beslutar om detta och utser dessa ledamöter är helt i enlighet med stiftelselagen.

Region Jämtland Härjedalens och Östersunds kommuns inflytande på verksamheten finns kvar oförändrad genom huvudavtalet och års-avtalen.

Ändringen bör tillstyrkas.

Arbetsstagarrepresentation

Arbetstagarnas inflytande i företag regleras i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda. Denna lag omfattar inte anställda i stiftelser.

Arbetsstagarorganisationer i stiftelser har således inte någon på laglig grund rätt att utse styrelseledamot i en stiftelse. Att föra in bestämmelsen i stiftelsens stadgar ger fackföreningarna en för framtiden rätt att närvara på sammanträdena. Om man någon gång i framtiden inte vill ha med representanter för fackföreningarna måste man ändra stadgarna med allt vad det innebär. Det bör även i fortsättningen vara en fråga för styrelsen att bestämma vilka sammanträden de fackliga organisationerna får närvara. Ändringen bör avstyrkas på rättsliga grunder.

Helge Jonsson

Östersund, den 5 oktober 2015

Revision av Stiftelsen Jamtlis stadgar

Bakgrund

Stiftelsen Jamtlis stadgar antogs 1973 och har därefter reviderats vid två tillfällen. Stiftelsen Jamtli (tidigare Stiftelsen Jämtlands läns museum) har instiftats av Jämtlands läns landsting, Östersunds kommun, Heimbygda och Jämtlands läns konstförening genom urkund den 6 september 1973. Stadgarna reviderades den 9 februari 1998 och 4 juni 2008. De två ändringarna handlade om att Länsstyrelsen för Jämtlands län fortsättningsvis inte skulle utse ledamot tillika ordförande för styrelsen (1998) och om ändring av stiftelsens namn (2008).

Stiftelseurkund och gällande stadgar bifogas (bilaga 1 och 2).

---.

Förslag och process under 2015

En av stiftarna – Jämtlands läns landsting – är sedan januari 2015 ersatt av Region Jämtland-Härjedalen. Med anledning av detta har stiftelsen genomfört en översyn av stadgarna och stiftelsens styrelse har diskuterat förslag vid ordinarie sammanträden 28 maj 2015 och 1 oktober 2015.

Ändringar har dessutom diskuterats med regionstyrelsens ordförande, kommunstyrelsens ordförande samt ordförande för Heimbygda och ordförande för Jämtlands läns konstförening.

Styrelserna för Heimbygda och Jämtlands läns konstförening har behandlat förslag till stadgeändring för stiftelsen. Utifrån dessa diskussioner har bifogade förslag tagits fram (bilaga 3 visar stadgarna från 2008 med inskrivna ändringsförslag från 2015).

På sammanträde den 1 oktober 2015 har Stiftelsen Jamtlis styrelse beslutat att framsätta förslag om ändrade stadgar. Förslaget bifogas (bilaga 4).

Förslaget innebär fyra ändringar:

1. Redaktionell ändring så att Region Jämtland Härjedalen ingår som stiftare i stället för Jämtlands läns landsting /§ 2, 3 och 5/
2. Det inskrivs i stadgarna att medarbetarrepresentanter kan delta i styrelsens sammanträden utan rösträtt. Det fungerar redan så i dag sedan beslut i stiftelsens styrelse 15 februari 1989 /§ 2/
3. Styrelsen önskar att ordförandes röst ska vara utslagsgivande vid eventuellt lika röstetal /§ 2/
4. Styrelsen önskar ha möjligheten att komplettera sin kompetens genom att tillsätta ledamot eller två ledamöter med rösträtt, och då göra så efter samråd med stiftarna /§ 2/

Förklaring till ändringsförslag

1. Region Jämtland Härjedalen efterträder Jämtlands läns landsting och har tagit över samtliga landstingets uppdrag. Det innebär att Stiftelsen Jamtli har fått en ny stiftare som tar över alla plikter och rättigheter från förre stiftaren.
2. Den praxis som har funnits sedan 1989 med grund i lagar och regler om medarbetarinflyttande på arbetsplatser bör skrivas in i stadgarna.
3. Styrelsen önskar en tydlighet kring styrelsens arbetsform. Därför önskar vi att det inte uppstår situationer där styrelsen inte kan fatta beslut. Det är bakgrunden för att styrelsens ordförandes röst ska ges utslagskraft vid lika röstetal.
4. Stiftelsen Jamtlis styrande organ är styrelsen. Nuvarande stadgar fastställer att styrelsen består av 8 ledamöter, varav 3 tillsätts av Jämtlands läns landsting (nuvarande Region Jämtland Härjedalen), 2 tillsätts av Östersunds kommun, 1 tillsätts av Heimbygda och 1 tillsätts av Jämtlands läns konstförening. Dessutom är landsantikvarien ledamot. Det är en av ledamöterna tillsatt av regionen som är stiftelsens ordförande och en av ledamöterna tillsatt av kommunen som är vice ordförande.

Tre förhållanden ligger till grund för styrelsens önskan att få möjligheten att utöka sig med 1-2 ledamöter som får fullt och helt ansvar som ledamot/ledamöter med specifika kompetenser. Det handlar om:

- Påpekanden från Regionsrevisorerna
- Utvecklingen kring styrelsesammansättning inom offentliga bolag
- Den allmänna utvecklingen av Stiftelsen Jamtli

För det första revideras och granskas Stiftelsen Jamtli's bokslut och verksamhetsberättelse av Region Jämtland Härjedalens Revisionskontor förutom förtroendevalda revisorer och professionell auktoriserad revision. Regionsrevisorerna har sedan ett antal år fokuserat på stiftelsens styrelses funktionalitet och härunder styrelsens möjligheter till uppföljning av olika driftsdelar och annat inom stiftelsen och då särskilt stiftelsens relation till sina dotterbolag. Revisorerna har då särskilt frågat om styrelsens kompetens att nyttja sina möjligheter för uppföljning och kontroll. Stiftelsen Jamtli har i dag fem dotterbolag där stiftelsen äger aktiemajoriteten:

- Härjedalens Fjällmuseum AB
organisationsnummer 556095-6426 – stiftelsen äger 55 %
- Jämtland Teknikland AB
organisationsnummer 556905-6962 – stiftelsen äger 60 %
- Världsarv Ragundadalen AB
organisationsnummer 556962-1872 – stiftelsen äger 55 %
- The Nordic Centre of Heritage Learning & Creativity AB
organisationsnummer 556173-6280 – stiftelsen äger 75 %
- Restaurang Hov AB
organisationsnummer 556783-7918 – stiftelsen äger 100 %

Därtill kommer att stiftelsen är aktieägare i andra aktiebolag, av vilka de viktigaste är Destination Östersund AB och Jämtland Härjedalen Turism AB.

Fler dotterbolag kan tillkomma i regionen och stiftelsen anser att det är en tidsenlig organisatorisk väg att bidra till fullföljande av ändamålsparagrafens regionala mål.

Stiftelsen Jamtli har därmed organiserat en stadigt växande verksamhet genom aktieinnehav i bolag och därmed skapat en koncern. Det innebär i sin tur ett ägar- och delägaransvar och engagemang. Stiftelsens styrelse anser att det är en specialkompetens som inte automatiskt finns hos de styrelseledamöter som stiftarna har möjligheten att rekrytera från i egen krets.

---.

För det andra kan vi se en utveckling i offentliga bolag, där det blir allt vanligare att det ändras i bolagsordningar så att styrelserna kan kompletteras med ledamöter som har kompetenser som anses behövas förutom de kompetenser som innehas av ordinarie ledamöter. Det har vi på nära håll senast sett i Östersundshem AB och Jämtkraft AB.

Den politiska diskussionen i detta sammanhang har inspirerat stiftelsens styrelse att se på möjligheten att på samma sätt stärka styrelsens samlade kompetens.

Stiftelseformen ger ett särskilt ansvar till stiftelsens styrelse som inte i alla delar kan jämföras med bolagsstyrelser eftersom stiftarna inte är ägare. Oavsett detta anser vi det mycket viktigt att stiftelsens styrelse samråder med stiftarna i samband med tillsättning av ledamöter med efterfrågade kompetenser.

---.

För det tredje utvecklas Stiftelsen Jamtlis verksamhet och organisation på ett sätt som gör det naturligt att styrelsen har möjlighet att kompletteras med speciella kompetenser. I dagsläget märks fram för allt globaliseringen och en helt ny balans mellan offentlig och privat.

När stiftelsen bildades var verksamhetshorisonten väldigt regional och under många år var det svenska statliga myndigheter som Statens Kulturråd, Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen i Jämtlands län som var de primära parter utanför stiftelsesekretsen man relaterade till. Det senaste decenniet arbetar Stiftelsen i växande omfattning med nationella, nordiska, europeiska och internationella partners i utvecklingsprojekt och olika satsningar samt deltar som medlemmar och styrelseledamöter i ett flertal organisationer. Stiftelsens ekonomiska verklighet har utvecklat sig ifrån att ca 70 % av omslutningen för 40 år sedan bestod av offentliga anslag till att den offentliga delen i dag står för ca 50 %. Alla signaler i omvärlden tyder på att denna utveckling kommer att fortsätta.

Mot den bakgrunden och efter inhämtade kommentarer från Heimbygda och Jämtlands läns konstförening har bifogade förslag till stadgeförändringar – se bilaga 4 - tagits fram i samråd med stiftelsens advokat.

Det är viktigt att poängtera följande:

- Stiftelsens styrelse företräder inte stiftarna, men ska verka för stiftelsens bästa och ytterst se till att stiftelsen löser det uppdrag ändamålsparagrafen beskriver.
- Förslaget gör det möjligt – men inte tvingande – för styrelsen att utvidga antalet ledamöter från 8 till 9 eller 10.
- En eventuell utvidgning görs – naturligtvis – i samråd med stiftarna.

- De eventuella extra ledamöter får samma status som övriga ordinarie ledamöter – detta för att understryka betydelsen och ansvaret. Styrelsearbetet bör inte förväxlas med samarbete med olika samhällsintressen i form av till exempel en tillfällig kommitté.
- Mandatperioden för extra ledamöter fastställs av styrelsen i samband med att den (de) väljs.
- Eftersom det inte ska utses ersättare för de extra ledamöterna blir det upp till styrelsen att avgöra om det i samband med avgång i förtid från styrelsen av extra ledamot skall göras fyllnadsval för denne.

För att illustrera vilka kompetenser man kan föreställa sig att stiftelsens styrelse kompletterar sig med kan man tänka sig ledamöter med erfarenhet och kontakt till näringsliv, forskning, statliga eller till exempel nordiska miljöer av intresse för stiftelsen. Det är tillika viktigt att de kompetenser styrelsen eventuellt kompletterar sig med kan skifta över tid utifrån de behov styrelsen känner att man har till en given tid. I en period kan näringslivskompetens vara viktig och i en annan period kan stiftelsens behov vara att förstärka sina forskningspolitiska kompetenser.

Henrik Zipsane

Landsantikvarie

2015 -10- 07

Dnr...../...../20.....

Östersund, den 6 oktober 2015

- Östersunds kommun
- Region Jämtland Härjedalen
- Heimbygda
- Jämtlands läns konstförening

Förslag till ändring av Stiftelsen Jamtli stadgar

Under en längre tid har Stiftelsen Jamtli arbetat med förslag till uppdaterade stadgar och det finns nu ett förslag, som stiftarna ska ta ställning till.

Det bifogas:

0. PM om stadgeförslag Stiftelsen Jamtli
1. Stiftelseurkund med bilagor Stiftelsen Jämtlands läns museum från 1973
2. Stadgar för Stiftelsen Jamtli från 2008
3. Stadgar för Stiftelsen Jamtli från 2008 med ändringsförslag från 2015
4. Förslag till nya stadgar för Stiftelsen Jamtli

Vi ber nu stiftarna besluta följande – om möjligt före 1 februari 2016.

"Som stiftare för Stiftelsen Jamtli godkänner XX förslaget till nya stadgar daterad 1 oktober 2015".

När vi har detta beslut från samtliga fyra stiftare kommer vi att skicka ärendet till Kammarkollegiet för godkännande.

Med vänlig hälsning

Henrik Zipsane
Landsantikvarie

- cc.
- Lena Bäckelin, ordförande Stiftelsen Jamtli
 - Gunnar Hjelm, viceordförande, Stiftelsen Jamtli

Stiftelseurkund för
STIFTELSEN JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

§ 1

Östersunds kommun, Jämtlands läns landsting, föreningen Heimbygda och Jämtlands läns konstförening anslår med giltighet från den 1 januari 1974 i § 2 angiven egendom att såsom självständig förmögenhet fortvarande tjäna det i 3 § angivna ändamålet. För anslaget skall gälla i 2 § angivna villkor.

Den sålunda bildade stiftelsen benämnes Stiftelsen Jämtlands läns museum.

§ 2

Östersunds kommun anslår ett kontantbelopp om 10.000 kronor samt upplåter till stiftelsen enligt avtal med föreningen Heimbygda och beslut den 17.6.1964, 21.11.1961 och tidigare den del av Jämtliområdet som tillhör kommunen och vars gränser finns angivna på särskild karta.

Jämtlands läns landsting anslår ett kontantbelopp om 10.000 kronor.

Föreningen Heimbygda anslår följande egendom, nämligen

- a) samtliga föreningen tillhöriga byggnader och anläggningar samt den föreningen tillhöriga delen av Jämtliområdet (Stg 1415-1416).
- b) samtliga föreningen tillhöriga föremålssamlingar, arkivalier, inventarier och boksamlingar.
- c) beträffande föreningen den 1 januari 1974 tillhöriga kontanta medel, fordringar och varulager, fondernas fördelning och övriga överenskommelser mellan föreningen och övriga stiftare hänvisas till särskild bilaga.

Jämtlands läns konstförening anslår samtliga föreningen tillhöriga föremålssamlingar, arkivalier, inventarier och boksamlingar.

Stiftarna förutsätter att stiftelsen av Jämtlands läns museiförening övertar äganderätten och förvaltningen av museibyggnaden med tomt.

Såsom villkor för föreningen Heimbygdas medverkan gäller, att stiftelsen Jämtlands läns museum - med motsvarande befrielse för föreningen Heimbygda - övertager dels ansvaret för byggnader och andra föremål, dels ock betalningsansvaret för föreningens skulder, pensionsutfästelser och övriga ekonomiska förpliktelser vid tiden för överlåtelsen. Övertagandet av betalningsansvaret skall jämväl avse de skulder och fordringar som ej kan ha medtagits vid upprättandet av föreningens bokslut per den 31 december 1973, men som avser tiden före överlåtelsen.

§ 3

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar, byggnader och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen skall därest icke genom författningar annat föreskrives vara huvudman för landsantikvarien i länet. Stiftelsen äger även, då så befinnes lämpligt i egen regi eller genom särskilt bildat organ, genom uthyrning eller annorledes affärsmässigt utnyttja de byggnader varöver stiftelsen äger förfoga.

§ 4

Den personal som den 31 december 1973 är stadigvarande sysselsatt vid läns museet, skall erbjudas anställning hos stiftelsen på oförändrade villkor.

§ 5

Stiftelsen Jämtlands läns museum skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser.

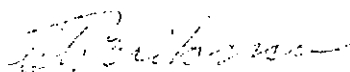
§ 6

Utöver vad i 1 - 5 §§ sägs skall för stiftelsen gälla de bestämmelser, som finns intagna i bilagda stadgar för stiftelsen.

Östersund den 6.9.1973

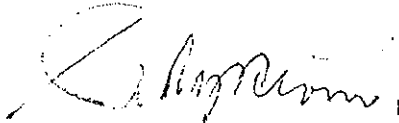
För Jämtlands läns landsting:

Paul Ericsson

Nils Eriksson

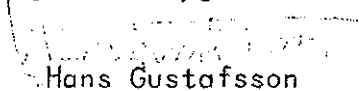
För Östersunds kommun:

Per Axelsson

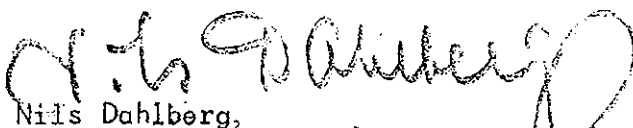
Psyche Nyström

För föreningen Heimbygda:

Hans Gustafsson

Sten Rentzhog

För Jämtlands läns konstförening:

Nils Dahlberg

Gerda Sundström

Bilaga a.

Stadgar för

STIFTELSEN JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

Stiftelsen Jämtlands läns museum har instiftats av Jämtlands läns landsting, Östersunds kommun, föreningen Heimbygda och Jämtlands läns konstförening genom stiftelseurkund den varvid följande stadgar antagits.

§ 1

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar, byggnader och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen skall därest icke genom författningar annat föreskrives vara huvudman för landsantikvarien i länet. Stiftelsen äger även, då så befinnes lämpligt i egen regi eller genom särskilt bildat organ, genom uthyrning eller annorledes affärsmässigt utnyttja de byggnader var-
över stiftelsen äger förfoga.

§ 2

Inspektion och tillsyn

Stiftelsen skall vara underkastad inspektion i enlighet med gällande författningar för den verksamhet som stiftelsen är avsedd att bedriva - Kungl. Maj:ts kungörelse den 27 maj 1955 angående statsbidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen (SFS 317:1955), eller de författningar som kan träda i denna kungörelses ställe.

§ 3

Stiftelsens styrelse

Stiftelsens angelägenheter handhavas av en styrelse, som har sitt säte i Östersund och består av åtta ledamöter och sex suppleanter. Jämtlands läns landsting och Östersunds kommun utser vardera två ledamöter och en suppleant. Föreningen Heimbygda och Jämtlands läns konstförening utser vardera en ledamot och en suppleant. Därför äger länsstyrelsen att utse en ledamot och en suppleant. Landsantikvarien (museichefen) är självskriven ledamot med sin ställföreträdare som suppleant. Ledamöter och suppleanter ut-

ses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen är beslutsför när minst fem ledamöter är närvarande. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Beslut inom styrelsen fattas med enkel majoritet och med utslagsröst för ordföranden. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller då minst två styrelseledamöter så påfordrar. Styrelsen bör sammanträda minst en gång varje kalenderkvartal.

§ 4

Styrelsens åliggande

Styrelsen är ansvarig för att stiftelsens angelägenheter handhavas enligt dessa stadgar.

Styrelsen skall årligen över sin verksamhet avgiva berättelse, som jämte sammandrag av räkenskaperna skall tillställas revisorerna och envar av stiftarna senast tre månader efter räkenskapsårets utgång.

§ 5

Personal

Styrelsen utser landsantikvarie (museichef) och de övriga befattningshavare, som kan anses erforderliga. Landsantikvarien (museichefen) handhar stiftelsens löpande förvaltning i den utsträckning styrelsen bestämmer.

§ 6

Revisorer

Stiftelsens förvaltning granskas av tre revisorer, av vilka årligen en revisor jämte personlig suppleant utses av vardera länsstyrelsen, landstinget och Östersunds kommun.

Revisorernas berättelse över granskningen skall tillställas envar av stiftarna inom fyra månader efter räkenskapsårets utgång.

§ 7

Stiftelsens ekonomi

Stiftelsen äger mottaga bidrag till gynnande av dess verksamhet, såvida ej till bidragen knutits villkor, som styrelsen finner stridande mot stiftelsens ändamål.

I övrigt bekostas verksamheten av stiftarna enligt dem emellan överenskomna villkor.

§ 8

Ändring av stiftelsens stadgar

Stadgarnas bestämmelser kan ändras därest samtliga stiftare är ense därom, och ändringen görs i överensstämmelse med gällande författning.

§ 9

Stiftelsens upplösning

Därest föreningen Heimbygda eller Jämtlands läns konstförening skulle upplösas eller av annan anledning inte önska medverka i stiftelsen skall de funktioner, som enligt stadgarna ankommer på vederbörande förening fullgöras av kvarvarande stiftare.

Stiftelsen kan upplösas endast genom beslut av styrelsen. Sådant beslut fordrar för att äga giltighet två tredjedels majoritet av styrelsens samtliga ledamöter och skall godkännas av landstinget och Östersunds kommun.

Vid sådan upplösning skall stiftelsens tillgångar med iakttagande av bestämmelserna i gällande författningar överlämnas till annan organisation som kan fungera som huvudman för läns museet.

Dessa stadgar skall enligt gällande författning fastställas av riksantikvarieämbetet.

Bilaga b.

Stiftelseurkund för
STIFTELSEN JÄMTLANDS LÄNS MUSEUM

§ 1

Östersunds kommun, Jämtlands läns landsting, föreningen Heimbygda och Jämtlands läns konstförening anslår med giltighet från den 1 januari 1974 i § 2 angiven egendom att såsom självständig förmögenhet fortvarande tjäna det i 3 § angivna ändamålet. För anslaget skall gälla i 2 § angivna villkor.

Den sålunda bildade stiftelsen benämnes Stiftelsen Jämtlands läns museum.

§ 2

Östersunds kommun anslår ett kontantbelopp om 10.000 kronor samt upplåter till stiftelsen enligt avtal med föreningen Heimbygda och beslut den 17.6.1964, 21.11.1961 och tidigare den del av Jämtliomsrådet som tillhör kommunen och vars gränser finns angivna på särskild karta.

Jämtlands läns landsting anslår ett kontantbelopp om 10.000 kronor.

Föreningen Heimbygda anslår följande egendom, nämligen

- a) samtliga föreningen tillhöriga byggnader och anläggningar samt den föreningen tillhöriga delen av Jämtliomsrådet (Stg 1415-1416).
- b) samtliga föreningen tillhöriga föremålssamlingar, arkivalier, inventarier och boksamlingar.
- c) beträffande föreningen den 1 januari 1974 tillhöriga kontanta medel, fordringar och varulager, fondernas fördelning och övriga överenskommelser mellan föreningen och övriga stiftare hänvisas till särskild bilaga.

Jämtlands läns konstförening anslår samtliga föreningen tillhöriga föremålssamlingar, arkivalier, inventarier och boksamlingar.

Stiftarna förutsätter att stiftelsen av Jämtlands läns museiförening övertar äganderätten och förvaltningen av museibyggnaden med tomt.

Såsom villkor för föreningen Heimbygdas medverkan gäller, att stiftelsen Jämtlands läns museum - med motsvarande befrielse för föreningen Heimbygda - övertager dels ansvaret för byggnader och andra föremål, dels ock betalningsansvaret för föreningens skulder, pensionsutfästelser och övriga ekonomiska förpliktelser vid tiden för överlåtelsen. Övertagandet av betalningsansvaret skall jämväl avse de skulder och fordringar som ej kan ha medtagits vid upprättandet av föreningens bokslut per den 31 december 1973, men som avser tiden före överlåtelsen.

§ 3

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar, byggnader och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen skall därest icke genom författningar annat föreskrives vara huvudman för landsantikvarien i länet. Stiftelsen äger även, då så befinnes lämpligt i egen regi eller genom särskilt bildat organ, genom uthyrning eller annorledes affärsmässigt utnyttja de byggnader varöver stiftelsen äger förfoga.

§ 4

Den personal som den 31 december 1973 är stadigvarande sysselsatt vid läns museet, skall erbjudas anställning hos stiftelsen på oförändrade villkor.

§ 5

Stiftelsen Jämtlands läns museum skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser.

§ 6

Utöver vad i 1 - 5 §§ sägs skall för stiftelsen gälla de bestämmelser, som finns intagna i bilagda stadgar för stiftelsen.

Östersund den

För Jämtlands läns landsting:

För Östersunds kommun:

För föreningen Heimbygda:

För Jämtlands läns konstförening:

Bilaga c.

Ekonomisk överenskommelse i samband med bildandet av stiftelsen
Jämtlands läns museumI Föreningen Heimbygda

A. Fonderna

Heimbygda behåller förvaltningen av Stadlings fond, Festins naturskyddsfond och Torsten Bobergs fond.

Stiftelsen övertar förvaltningen av Klockstapelsfonden. Minnesgårdsfonden och Jamtligåvans fond, vilka alla är knutna till underhåll och utveckling av Jamtli, samt Tibrands-högens fond, Myntsamlingsfonden och Ragnar Ohlsons byggnadsfond. Stina Bergners fond, Heimbygdas slöjdfond, Agnes Erikssons stipendiefond och Byggnadsfonden förvaltas av stiftelsen, om möjligt sammanförda till en ny fond, förslagsvis benämnd Heimbygdas slöjdfond. (Heimbygdas skuld till Minnesgårdsfonden övertas av stiftelsen).

Skogsbyns fond avvecklas, eftersom medlen kan anses förbrukade.

B. Ekonomi i övrigt

I Heimbygdas ekonomi finns ett dolt underskott på 100.000-200.000 kr, beroende på beräkningssättet. Bland annat upptas samlingarna och byggnaderna på Jamtli som tillgångar.

Samtliga tillgångar och skulder överförs på stiftelsen, med undantag för ett mindre kapital, i första hand årets medlemsavgifter. Heimbygda behåller därför 40.000 kronor av sina kontanta tillgångar.

Andelarna i Jämtslöjd överföres till stiftelsen, eftersom länshemslöjds konsulenten kommer att lyda under denna.

C. Restaurang Hov och Jamtlinämndens verksamhet sammanslås till ett särskilt aktiebolag. Med hänsyn till förändringar av bestämmelserna för bolagsbildning förutsätts detta bolag bildat redan under 1972. Bolaget skall tillhöra stiftelsen, vilken utser bolagets styrelse.

Länsmuseets kamrer skall delvis tjänstgöra hos bolaget och fungera som verkställande tjänsteman. Verksamheten regleras genom arrendekontrakt, varit tas upp villkoren för fastighetsskötsel och underhåll, anläggningarnas nyttjande för

museala ändamål, regler för vakthållning och ordningsväs-
sende i samband med t ex Jämtlikvällar, samt samordningen
med övrig verksamhet inom fornbyn. För att underlätta sam-
ordningen skall landsantikvarien (museichefen) ingå i bo-
lagets styrelse.

II. Jämtlands läns konstförening

Föreningens tillgångar har inte på samma sätt som Heimbygdas
karaktären av en blandning av anslagsmedel och föreningsav-
gifter.

Konstföreningen behåller därför samtliga tillgångar, inklusi-
ve fondmedel, undantaget att driftsanslagen från kommun och
landsting i fortsättningen tillförs stiftelsen.

III. Jämtlands läns museiförening upphör och överlämnar därvid fastigheten och sina övriga tillgångar till stiftelsen.

Östersund den

För Jämtlands läns landsting:

För Östersunds kommun:

För föreningen Heimbygda:

För Jämtlands läns konstförening:

För Jämtlands läns museiförening:

Bilaga d.

PM angående nya stadgar för föreningen Heimbygda och Jämtlands läns konstförening.

Länsmuseets föreslagna omorganisation nödvändiggör en revidering av föreningarnas stadgar. Med hänsyn till stadgarnas föråldrade skick och föreningarnas förändrade arbetsuppgifter bör revisionen göras total.

Det finns skäl att överväga om inte båda föreningarna i samband med omorganisationen mera än hittills bör få formen av länsförbund för hembygds- resp konstföreningarna. I Heimbygdas fall är det möjligt att redan från början göra styrelsen till ett organ för de lokala föreningarna. En sådan organisation skulle överensstämma med strävandena på riksplanet (föreslagen omorganisation av Samfundet för Hembygdsvård).

För att underlätta den framtida verksamheten bör stadgarna för de två länsföreningarna på största möjliga antal punkter ges lika utformning. Som stöd för föreningarnas arbete med att utarbeta nya stadgar har utredningsgruppen därför sammanställt följande underlag.

1 Föreningens ändamål

§ bör inledas: "har till ändamål att i samverkan med Stiftelsen Jämtlands läns museum..."

Därefter bör uppgiften för resp förening om möjligt ges en mycket kortfattad och allmänt hållen definition.

- 2 Medlemmar: här måste diskuteras enskilda medlemmar, kollektiva medlemmar (hembygds- och konstföreningar), ständiga, stödjande, heders- m fl typer av medlemskap. Förenkling önskvärd. Nuvarande system för föreningarnas anslutning till Heimbygda är inte tillämpligt, om målsättningen skall vara den angivna. - För Heimbygda regleras rättigheten till årsbok, för konstföreningen lotteriet.

- 3 Styrelse: I båda föreningarna utses f n vissa styrelseledamöter av kommunen, landstinget, länsstyrelsen och hushållningssällskapet. I framtiden torde det vara lämpligt att hela styrelsen inklusive ordföranden utses av årsmötet. Samma gäller revisorerna. Landsantikvarien (museichefen) bör dock vara självskriven ledamot av båda styrelserna. § bör vidare innehålla stadgande ang mandatperiod, tid för sammanträden, beslutsförfarande och årsberättelse. Huvuddelen av vad som nu sägs i § 4 av Heimbygdas stadgar torde böra utgå.

4 Revision

- 5 Årsmötet. Utom sedvanligt innehåll måste här regleras förhållandet mellan kollektiva medlemmar och enskilda (i Heimbygdas fall årsboksprenumeranterna). Förslagsvis bör betr. Heimbygda endast delegaterna för hembygdsföreningarna ha rösträtt, enskild medlem bör ha förslagsrätt och yttranderätt, men ej rösträtt.
- 6 Ang ändring av stadgarna
- 7 Upplösning. Tillgångarna bör då överlämnas till läns museet.

Bilaga e.

Överenskommelse om samarbetet mellan föreningen Heimbygda och Stiftelsen Jämtlands läns museum.

Föreningen Heimbygda och Stiftelsen Jämtlands läns museum har denna dag träffat följande överenskommelse.

§ 1

Föreningen äger disponera läns museets lokaler för sammanträden, årsmöten och föredrag, samt utnyttja stiftelsens kansli och skrivpersonal för sin verksamhet.

§ 2

Föreningens in- och utgående skrivelser skall efter den 1 juli 1973 föras i särskilt diarium och dess framtida handlingar skall i stiftelsens arkiv förvaras åtskilda.

§ 3

Föreningens medlemmar äger fritt tillträde till läns museet, utom till sådana separatutställningar för vilka särskild entréavgift uttages.

§ 4

Årsboken JÄMTEN skall vara gemensamt organ för föreningen och stiftelsen och utgivas av stiftelsen. I årsbokens redaktion skall ingå två ledamöter utsedda av föreningen. Föreningen disponerar erforderligt antal exemplar av årsboken mot för varje år fastställd avgift.

§ 5

Länsmuseets symbol, Överhogdalsryttaren, får användas av såväl stiftelsen som föreningen.

§ 6

Denna överenskommelse gäller tills vidare, med en ömsesidig uppsägningstid på två år, såvida annan uppsägning ej överenskommes.

Östersund den

För föreningen Heimbygda:

För Stiftelsen Jämtlands läns museum:

Bilaga f.

Överenskommelse om samarbetet mellan Jämtlands läns konstförening
och Stiftelsen Jämtlands läns museum

Jämtlands läns konstförening och Stiftelsen Jämtlands läns museum har denna dag träffat följande överenskommelse.

§ 1

Föreningen äger disponera läns museets lokaler för utställningar, sammanträden, årsmöten och föredrag, samt utnyttja stiftelsens kansli och skrivpersonal för sin verksamhet.

§ 2

Föreningens in- och utgående skrivelser skall föras i särskilt diarium och dess framtida handlingar skall i stiftelsens arkiv förvaras åtskilda.

§ 3

Föreningens medlemmar äger fritt tillträde till läns museet, utom till sådana separatutställningar för vilka särskild entréavgift uttages.

§ 4

Denna överenskommelse gäller tills vidare, med en ömsesidig uppsägningstid av två år, såvida annan uppsägning ej överenskommes.

Östersund den

För Jämtlands läns konstförening:

För Stiftelsen Jämtlands läns museum:

Stadgar för STIFTELSEN JAMTLI

Stiftelsen Jamtli (tidigare Stiftelsen Jämtlands läns museum) har instiftats av Jämtlands läns landsting, Östersunds kommun, Heimbygda och Jämtlands läns konstförening genom urkund den 6 september 1973, varvid följande stadgar antagits. Stadgarna har ändrats den 9 februari 1998 och 4 juni 2008.

§ 1

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen äger även, då så befinnes lämpligt i egen regi eller genom särskilt bildat organ, genom uthyrning eller annorledes affärsmässigt utnyttja de byggnader varöver stiftelsen äger förfoga.

§ 2

Stiftelsens styrelse

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som har sitt säte i Östersund och består av åtta ledamöter och fyra suppleanter.

Jämtlands läns landsting utser tre ledamöter och en suppleant för dessa, Östersunds kommun utser två ledamöter och en suppleant. Heimbygda och Jämtlands läns konstförening utser vardera en ledamot och en suppleant. Landsantikvarien (museichefen) är självskriven ledamot. Kommun- och landstingsvalda ledamöter och suppleanter utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Till styrelsens ordförande utses den som landstinget bestämmer, till vice ordförande den som Östersunds kommun bestämmer.

§ 3

Styrelsens åliggande

Styrelsen är ansvarig för att stiftelsens angelägenheter handhas enligt dessa stadgar. Styrelsen skall ge landstinget möjlighet att yttra sig om stiftelsens verksamhetsinriktning och om större förändringar som kan påverka stiftelsens framtida driftskostnader.

Styrelsen skall upprätta årsredovisning och vid tidpunkt som landstinget bestämmer avlämna den till revisorerna och envar av stiftarna.

§ 4

Personal

Styrelsen utser landsantikvarie (museichef) och de övriga befattningshavare, som kan anses erforderliga. Landsantikvarien (museichefen) handhar stiftelsens löpande förvaltning i den utsträckning styrelsen bestämmer.

§ 5

Revisorer

Auktoriserad eller godkänd revisor (revisionsbolag) i stiftelsen utses av stiftelsens styrelse efter förslag från landstingets revisorer. Därutöver utser landstinget och Östersunds kommun vardera en revisor jämte suppleant för denna. Revisorer utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val. Revisorernas berättelse över granskningen skall tillställas envar av stiftarna vid tidpunkt som landstinget bestämmer.

§ 6

Stiftelsens ekonomi

Stiftelsen äger mottaga bidrag till gynnandet av dess verksamhet, såvida ej till bidragen knutits villkor, som styrelsen finner stridande mot stiftelsens ändamål. I övrigt bekostas verksamheten av stiftarna enligt dem emellan överenskomna villkor.

§ 7

Ändring av stiftelsens stadgar

Stadgarnas bestämmelser kan ändras därest samtliga stiftare är ense därom, och ändringen görs i överensstämmelse med gällande författning.

§ 8

Stiftelsens upplösning

Därest Heimbygda eller Jämtlands läns konstförening skulle upplösas eller av annan anledning inte kan medverka i stiftelsen skall de funktioner som enligt stadgarna ankommer på vederbörande förening fullgöras av kvarvarande stiftare.

Om stiftelsen upplöses skall dess tillgångar med iakttagande av bestämmelserna i gällande författningar överlämnas till annan organisation som kan fungera som huvudman för läns museet.

Förslag till ändringar i
Stadgar för
STIFTELSEN JAMTLI

Stiftelsen Jamtli (tidigare Stiftelsen Jämtlands läns museum) har instiftats av Region Jämtland Härjedalen (tidigare Jämtlands läns landsting, sedan benämnd Regionen), Östersunds kommun, Heimbygda och Jämtlands läns konstförening genom urkund den 6 september 1973, varvid följande stadgar antagits. Stadgarna har ändrats den 9 februari 1998 och 4 juni 2008.

§ 1

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen äger även, då så befinns lämpligt i egen regi eller genom särskilt bildat organ, genom uthyrning eller annorledes affärsmässigt utnyttja de byggnader varöver stiftelsen äger förfoga.

§ 2

Stiftelsens styrelse

~~Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som har sitt säte i Östersund och består av åtta ledamöter och fyra suppleanter.~~

~~Jämtlands läns landsting utser tre ledamöter och en suppleant för dessa, Östersunds kommun utser två ledamöter och en suppleant. Heimbygda och Jämtlands läns konstförening utser vardera en ledamot och en suppleant. Landsantikvarien (museichefen) är självskriven ledamot. Kommun och landstingsvalda ledamöter och suppleanter utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.~~

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som har sitt säte i Östersund. Styrelsen skall bestå av minst åtta men högst tio ledamöter, med mellan fyra och sex suppleanter. Regionen utser tre ledamöter och en suppleant, Östersunds kommun utser två ledamöter och en suppleant. Heimbygda och Jämtlands läns konstförening utser varsin ledamot och suppleant.

Styrelsen har därtill möjlighet att, i syfte att styrka och bredda styrelsens kompetens vid uppfyllande av stiftelsens ändamål, utse ytterligare två ledamöter. Innan styrelsen utser sådan ledamot, skall stiftelsens ordförande och viceordförande samråda med samtliga stiftare. Landsantikvarien är ledamot och föredragande i styrelsen.

STIFTELSEN JAMTLI 2015-10-01

Kommun- och regionvalda ledamöter och suppleanter utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val. Om ledamot eller suppleant lämnar styrelsen under mandatperioden, skall ersättare utses av den som utsåg den avgångna ledamoten.

Styrelsen skall inbjuda varje fackförbund som stiftelsen har kollektivavtal med, att utse en representant som utan rösträtt äger rätt att delta i styrelsearbetet.

Till styrelsens ordförande utses den som **Regionen landstinget** bestämmer, till vice ordförande den som Östersunds kommun bestämmer. Vid lika röstetal i styrelsen är ordförandes röst utslagsgivande.

§ 3

Styrelsens åliggande

Styrelsen är ansvarig för att stiftelsens angelägenheter handhas enligt dessa stadgar. Styrelsen skall ge landstinget möjlighet att yttra sig om stiftelsens verksamhetsinriktning och om större förändringar som kan påverka stiftelsens framtida driftskostnader.

Styrelsen skall upprätta årsredovisning och vid tidpunkt som **Regionen landstinget** bestämmer avlämna den till revisorerna och envar av stiftarna.

§ 4

Personal

Styrelsen utser landsantikvarie (museichef) och de övriga befattningshavare, som kan anses erforderliga. Landsantikvarien (museichefen) handhar stiftelsens löpande förvaltning i den utsträckning styrelsen bestämmer.

§ 5

Revisorer

Auktoriserad eller godkänd revisor (revisionsbolag) i stiftelsen utses av stiftelsens styrelse efter förslag från **Regionens landstingets** revisorer. Därutöver utser **Regionen landstinget** och Östersunds kommun vardera en revisor jämte suppleant för denna. Revisorer utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val. Revisorerens berättelse över granskningen skall tillställas envar av stiftarna vid tidpunkt som **Regionen landstinget** bestämmer.

§ 6

Stiftelsens ekonomi

Stiftelsen äger mottaga bidrag till gynnandet av dess verksamhet, såvida ej till bidragen knutits villkor, som styrelsen finner stridande mot stiftelsens ändamål. I övrigt bekostas verksamheten av stiftarna enligt dem emellan överenskomna villkor.

§ 7

Ändring av stiftelsens stadgar

Stadgarnas bestämmelser kan ändras därest samtliga stiftare är ense därom, och ändringen görs i överensstämmelse med gällande författning.

§ 8

Stiftelsens upplösning

Därest Heimbygda eller Jämtlands läns konstförening skulle upplösas eller av annan anledning inte kan medverka i stiftelsen skall de funktioner som enligt stadgarna ankommer på vederbörande förening fullgöras av kvarvarande stiftare.

Om stiftelsen upplöses skall dess tillgångar med iakttagande av bestämmelserna i gällande författningar överlämnas till annan organisation som kan fungera som huvudman för museet ~~läns~~museet.

**Stadgar för
STIFTELSEN JAMTLI**

Stiftelsen Jamtli (tidigare Stiftelsen Jämtlands läns museum) har instiftats av Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun, Heimbygda och Jämtlands läns konstförening genom urkund den 6 september 1973, varvid följande stadgar antagits. Stadgarna har ändrats den 9 februari 1998 och 4 juni 2008 och **x xxxxxxxx 2016**.

§ 1

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att förvalta stiftelsens samlingar och markområden och hålla dem tillgängliga för allmänheten. Stiftelsen skall inom i huvudsak Jämtlands län bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet. Stiftelsen äger även, då så befinns lämpligt i egen regi eller genom särskilt bildat organ, genom uthyrning eller annorledes affärsmässigt utnyttja de byggnader varöver stiftelsen äger förfoga.

§ 2

Stiftelsens styrelse

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som har sitt säte i Östersund. Styrelsen skall bestå av minst åtta men högst tio ledamöter, med mellan fyra och sex suppleanter. Regionen utser tre ledamöter och en suppleant, Östersunds kommun utser två ledamöter och en suppleant. Heimbygda och Jämtlands läns konstförening utser varsin ledamot och suppleant.

Styrelsen har därtill möjlighet att, i syfte att styrka och bredda styrelsens kompetens vid uppfyllande av stiftelsens ändamål, utse ytterligare två ledamöter. Innan styrelsen utser sådan ledamot, skall stiftelsens ordförande och viceordförande samråda med samtliga stiftare. Landsantikvarien är ledamot och föredragande i styrelsen.

Kommun- och regionvalda ledamöter och suppleanter utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val. Om ledamot eller suppleant lämnar styrelsen under mandatperioden, skall ersättare utses av den som utsåg den avgångna ledamoten.

Styrelsen skall inbjuda varje fackförbund som stiftelsen har kollektivavtal med, att utse en representant som utan rösträtt äger rätt att delta i styrelsearbetet.

STIFTELSEN JAMTLI 2015-10-01

Till styrelsens ordförande utses den som Regionen bestämmer, till vice ordförande den som Östersunds kommun bestämmer. Vid lika röstetal i styrelsen är ordförandes röst utslagsgivande.

§ 3

Styrelsens åliggande

Styrelsen är ansvarig för att stiftelsens angelägenheter handhas enligt dessa stadgar. Styrelsen skall ge landstinget möjlighet att yttra sig om stiftelsens verksamhetsinriktning och om större förändringar som kan påverka stiftelsens framtida driftskostnader.

Styrelsen skall upprätta årsredovisning och vid tidpunkt som Regionen bestämmer avlämna den till revisorerna och envar av stiftarna.

§ 4

Personal

Styrelsen utser landsantikvarie (museichef) och de övriga befattningshavare, som kan anses erforderliga. Landsantikvariern (museichefen) handhar stiftelsens löpande förvaltning i den utsträckning styrelsen bestämmer.

§ 5

Revisor

Auktoriserad eller godkänd revisor (revisionsbolag) i stiftelsen utses av stiftelsens styrelse efter förslag från [Regionens](#) revisorer. Därutöver utser [Regionen](#) och Östersunds kommun vardera en revisor jämte suppleant för denna. Revisor utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val. Revisorernas berättelse över granskningen skall tillställas envar av stiftarna vid tidpunkt som [Regionen](#) bestämmer.

§ 6

Stiftelsens ekonomi

Stiftelsen äger mottaga bidrag till gynnandet av dess verksamhet, såvida ej till bidragen knutits villkor, som styrelsen finner stridande mot stiftelsens ändamål. I övrigt bekostas verksamheten av stiftarna enligt dem emellan överenskomna villkor.

§ 7

Ändring av stiftelsens stadgar

Stadgarnas bestämmelser kan ändras därest samtliga stiftare är ense därom, och ändringen görs i överensstämmelse med gällande författning.

§ 8

Stiftelsens upplösning

Därest Heimbygda eller Jämtlands läns konstförening skulle upplösas eller av annan anledning inte kan medverka i stiftelsen skall de funktioner som

STIFTELSEN JAMTLI 2015-10-01

enligt stadgarna ankommer på vederbörande förening fullgöras av kvarvarande stiftare.

Om stiftelsen upplöses skall dess tillgångar med iakttagande av bestämmelserna i gällande författningar överlämnas till annan organisation som kan fungera som huvudman för museet.

Reglemente för Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen

Version: 1

Beslutsinstans: Regionfullmäktige

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av
1.		Nyutgåva	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	SYFTE.....	4
2	UPPGIFTER.....	4
3	LEDAMÖTER	4
4	ARBETSFORMER.....	5
5	ERSÄTTNING	5
6	SAMMANTRÄDEN	5
7	ÖVRIGT.....	5

1 SYFTE

Region Jämtland Härjedalen ska enligt § 8 HSL i planering och utveckling av hälso- och sjukvården samverka med bland annat Jämtland Härjedalens pensionärsorganisationer. Rådet består av representanter från Jämtland och Härjedalens pensionärsorganisationer, förtroendevalda och tjänsteman från Region Jämtland Härjedalen.

Pensionärsorganisationerna bereds genom sina representanter i rådet möjlighet att framföra synpunkter på Region Jämtland Härjedalens verksamheters utformning samt möjlighet att föreslå förändringar och förbättringar i frågor som har aktualitet för gruppen. Rådets inhämtande av synpunkter ska ske i så tidigt skede att synpunkter och förslag kan påverka ärendets handläggning i aktuell nämnd eller styrelse. Rådet ska vara ett referensorgan med överläggningsrätt i frågor som rör äldre. Överläggningsrätt innebär här att rådet ska informeras och att samråd ska ske.

2 UPPGIFTER

Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen ska

- verka för att organisationen i sina verksamheter tillförsäkrar pensionärer delaktighet och jämlikhet
- framföra önskemål och vara rådgivande i frågor som rör organisationens verksamheter för pensionärer
- lämna synpunkter eller underlag till aktuella remisser eller delar av remisser som rör pensionärer
- vara ett forum för opinionsbildning och kunskapsspridning i frågor som rör pensionärer

3 LEDAMÖTER

Riksorganisationerna för pensionärer som genom sin distriktsorganisation bedriver organiserad verksamhet i minst fyra kommuner inom regionen får ingå i rådet.

Regionfullmäktige utser fyra förtroendevalda samt ersättare varav minst en ska vara ledamot i regionstyrelsen

Antalet pensionärsrepresentanter i rådet ska vara minst lika många som förtroendevalda. Antalet ledamöter från respektive organisation bestäms av rådet med hänsyn till organisationens medlemsantal.

Distriktsorganisationerna som ingår i pensionärsrådet ska före den 1 november det år då allmänna val genomförs utse ledamöter och ersättare till rådet.

4 ARBETSFORMER

Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen:

- Utser inom sig ordförande och vice ordförande. Ordförande ska utses bland de från regionen valda och vice ordförande bland företrädarna för pensionärsorganisationerna. Regiondirektören utser sekreterare för rådet.
- Planerar själv sin verksamhet.
- Kan tillsätta arbetsgrupp med uppgift att bereda ärenden och /eller förslå dagordning till rådets sammanträden
- Ska få utbildning liknande den som erbjuds politiskt förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen.
- Ska årligen delge regionstyrelsen sitt årsbokslut
- Har rätt att väcka ärenden hos regionstyrelsen

5 ERSÄTTNING

Ledamöterna i Pensionärsrådet har rätt till arvode, traktaments- och resersättning enligt av fullmäktige fastställda regler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen.

6 SAMMANTRÄDEN

Skriftlig kallelse, föredragningslista samt handlingar av vikt ska vara tillgängligt för rådets ledamöter och för kännedom till rådets ersättare senast en vecka före sammanträden.

Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen ska sammanträda minst sex gånger per år.

Extra sammanträde ska hållas om rådets ordförande, vice ordförande eller mer än hälften av rådets ledamöter begär det.

Vid sammanträdet ska protokoll föras som justeras av ledamot från pensionärsorganisationerna.

Fullständiga protokoll ska delges ledamöter och ersättare i rådet samt regionstyrelsen och regionfullmäktige. Protokoll ska finnas tillgängliga på www.regionjh.se

7 ÖVRIGT

För Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen ska det finnas en budget.

Ändring av detta reglemente kan aktualiseras av Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen och regionfullmäktige.

2015-11-10

Fullmäktiges presidium

§ 86 Översyn av reglementena för Länets handikappråd och Landstingets pensionärsråd (RS/311/2015)

Ärendebeskrivning

Vid sitt sammanträde den 22 – 23 oktober 2013 beslutade dåvarande landstingsfullmäktige att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av reglementena för Länets handikappråd, Landstingets pensionärsråd och Landstingets ungdomsråd. Översynen skulle ta sikte på att tydliggöra syftena med råden och rådens uppgifter, utgångspunkten var att råden borde vara rådgivande. Länets handikappråd har även lämnat in ett initiativärende om i samband med översynen byta namn till Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen.

Fullmäktiges presidium har behandlat frågan om ungdomsrådets verksamhet och regionala utvecklingsförvaltningen har fått i uppdrag att utreda fortsatta former för ungdomsinflytande i Region Jämtland Härjedalen.

De existerande samverkansråden (handikapp- och pensionärsråd) bedöms vara det mest kostnads- och ändamålsenliga alternativet för medborgarinflytande. De nya reglementena strävar efter att vara könsneutrala och moderna i sin språkutformning. Länets handikappråd lämnade redan 2013 in ett förslag om namnändring till Länets tillgänglighetsråd. Dåvarande landstingsstyrelsen beslutade då att ärendet om namnändring skulle tas i samband med översynen av råden. Ordet handikapp har på senare år fått en negativ betydelse och det är idag få grupper som vill betrakta sig själva som 'handikappade'. Socialstyrelsen har sedan 2007 avrått från att använda ordet handikapp då ordet anses vara stigmatiserande och istället har man föreslagit att 'funktionsnedsättning' används för att beskriva samma företeelse. Tillgänglighet är ett ord som numer används mer frekvent för att även beskriva ur tillgänglig en verksamhet är för personer med olika funktionsnedsättningar. Denna tillgänglighet handlar inte bara om fysisk tillgänglighet som t.ex. fastigheter utan även om tillgänglighet för människor med någon form av intellektuell eller kognitiv funktionsnedsättning.

Fullmäktiges presidium skickade den 14 september de reviderade reglementena på remiss till respektive organ. Pensionärsrådet har under remisstiden inkommit med synpunkter på innehållet i reglementet. Synpunkterna har beaktats men föranleder ingen ändring i det nu gällande förslaget. Handikapprådet har inkommit med redaktionella ändringar som därefter har inarbetats i det gällande förslaget. Rådet önskar även sortera under regionfullmäktige. Översynen har tagit fasta på att rådets nuvarande placering är lagd utifrån styrelsens roll som utförare och det ansvar som åligger styrelsen att ha kontakt med organisationens verksamheter.

Resultatet av översynen sammanfattas enligt punkter nedan:

- Länets handikappråd byter namn till Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen.
- Landstingets pensionärsråd byter namn till Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

2015-11-10

- Pensionärsrådets och handikapprådets reglementen har reviderats för att passa i den nya organisationen.

Beslutsunderlag

Förslag till reglemente för Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen

Förslag till reglemente för Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen

Protokollsutdrag §37 LPR Pensionärsrådets reglemente

Regiondirektörens förslag

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionstyrelsen

1. Länets handikappråd byter namn till Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen.
2. Reglemente för Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen antas.
3. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Reglemente för Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen antas.

FULLMÄKTIGES PRESIDUMS BESLUT

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionstyrelsen

1. Länets handikappråd byter namn till Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen.
2. Reglemente för Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen antas.
3. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Reglemente för Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen antas.

Utdrag till

Tillgänglighetsrådet i Region Jämtland Härjedalen

Pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Region Jämtland Härjedalens pensionärsråd

§ 51. Svar på remiss: Översyn av reglemente för pensionärsrådet i Region Jämtland Härjedalen (RS/311/2015)

Protokollsutdrag pensionärsrådet 2015-10-29 § 51

Ärendebeskrivning

I samband med förslag till ny politisk organisation vid landstingsfullmäktiges sammanträde 2013-10-22 – 23 fick dåvarande landstingsstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av reglementena för handikapprådet, pensionärsrådet och ungdomsrådet. Översynen skulle ta sikte på att tydliggöra syftet med råden och rådens uppgifter. Intentionen var att framhäva att råden skulle vara rådgivande.

Region Jämtland Härjedalens pensionärsråd har av regionfullmäktiges presidium getts möjlighet att lämna synpunkter på översyn av reglemente för pensionärsrådet.

Yrkande

Ordförande yrkar under rubrik 2, Uppgifter, att texten i tredje punkten ersätts med ”vara remiss - och referensorgan i frågor som berör pensionärer.

Proposition

Ordförande ställer proposition på Elin Hoffners (V) yrkande och finner det antaget.

Pensionärsrådet beslutar

Region Jämtland Härjedalens pensionärsråd föreslår regionfullmäktiges presidium

1. Under rubrik 2, Uppgifter, att texten i tredje punkten ersätts med ”vara remiss - och referensorgan i frågor som berör pensionärer.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

**Slutrapport för utredning av mer enhetliga
patientavgifter**

2015-11-13

Version: 1

Beslutsinstans: Regionfullmäktige

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av
1.	2015-11-13	Nyutgåva	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	6
1.1	Beslut om översyn	6
1.2	Projektorganisation	6
2	SAMMANFATTNING	7
3	BAKGRUND	8
3.1	Inspiration från Värmland	8
4	AVGRÄNSNING	8
5	ÖVERSYN AVGIFTER	9
5.1	Nuläge	9
5.1.1	Utgångsläge och osäkerhetsfaktorer	9
5.1.2	Intäkter från patientavgifter i öppenvård	9
5.1.3	Högekostnadsskyddet	9
5.1.4	Andel besök med frikort	10
5.1.5	Antal öppenvårdsbesök	10
5.2	Patientavgifters styreffekter	10
5.3	Förslag förändrade avgifter	11
5.3.1	Sammanfattning och ekonomiska konsekvenser	11
5.4	Fördjupning av förslag till förändrade avgifter	12
5.4.1	Vårdbesök	12
5.4.2	Vårdbesök på jourtid och akutmottagning	13
5.4.3	Förlängning av sjukintyg och receptförnyelse	14
5.4.4	Ambulans	14
5.4.5	Debitering av uteblivna patienter	15
5.4.6	Laboratoriemedicin	15
5.4.7	Röntgen, fysiologen och nuklearmedicin	16
5.4.8	Syncentral	16
5.4.9	Hörcentral inkl pedagogiska hörselvården	17
5.4.10	Distansöverbyggande teknik	18
5.4.11	Screening/riktade hälsokontroller	19
5.4.12	Avgifter barn och unga	19
5.5	Summering konsekvenser av mer enhetliga avgifter	20
6	SJÄLVBETJÄNING	20
6.1	Vad är självbetjäning?	20

6.2	Nuläge.....	21
6.3	Var skulle självbetjäning kunna införas?.....	21
6.4	Självbetjäning med kortbetalning eller ej?.....	21
6.5	Information.....	22
6.6	Förslag	22
7	AUTOMATISERAD FRIKORTSHANTERING	23
7.1	Nuläge.....	23
7.2	Varför automatiserat e-frikort?	23
7.3	Vilka beslut krävs för att komma igång?.....	24
7.3.1	Finansiering	24
7.3.2	Övriga beslut	24
7.4	Förslag	24
8	FAKTURERING ELLER KORTBETALNING.....	25
8.1	Nuläge – flera betalalternativ	25
8.2	Fakturering som enda betalalternativ i terminalen	25
8.3	Kortbetalning som betalalternativ i terminalen.....	26
8.4	Kontantbetalning i undantagsfall	26
8.5	Erbjuda alla patienter e-faktura.....	26
8.6	Erbjuda samlingsfaktura	27
8.7	Förslag	27
9	JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD VÅRD	28
9.1	Prioriterade grupper	28
9.2	Konsekvenser av nya avgifter.....	28
9.3	Konsekvenser av införande av självbetjäning	29
9.4	Konsekvenser av införande av automatiserat frikort.....	29
9.5	Konsekvenser av betalning i efterhand.....	29
9.6	Ekonomisk konsekvens för fyra typpatienter.....	29
9.7	Möjlighet att få avbetalningsplan	30
9.7.1	Avbetalningsregler i andra landsting	30
10	KOMMUNIKATION	31
11	ÖVRIGT	31
12	BILAGOR.....	33
	Bilaga 1: Reviderad tidsplan för utredning om mer enhetliga avgifter	33
	Bilaga 2 Kompletterande uppdrag 2015-10-23, 2015-11-13	34

Anneli Svensson, Åsa Engberg Blomgren
Ekonomistaben

2015-11-13

Dnr:RS/200/2015

Bilaga 3 Sammanställning förslag nya avgifter	35
---	----

1 INLEDNING

1.1 Beslut om översyn

Regionstyrelsen beslutade i mars 2015 att en översyn för mer enhetliga patientavgifter enligt den s k Värmlandsmodellen ska göras.

En översyn av patientavgifter ska även leda till förslag som kan öka Region Jämtland Härjedalens intäkter med 5 mnkr (enligt LUP, långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning).

Syftet med uppdraget enligt Värmlandsmodellen är att förenkla för patienten. Detta genom att införa enhetliga avgifter (alla vet vad patientbesöket ska kosta), självbetjäning (anmälan vid besök), automatiserat frikortssystem (patienten behöver inte själv hålla koll på kvitton etc) och fakturering i efterhand (ej behöva hantera betalning vid ankomst). Ett beslut om en enkel avgiftskonstruktion och dessutom ett enkelt betalningssätt samt mer automatik kan också bidra till att den administrativa hantering blir mer kostnadseffektiv.

Flera landsting och regioner har infört mer enhetliga avgifter/enhetstaxa. Förutom landstinget i Värmland bland andra Norrbottens läns landsting, landstinget i Kalmar län och Region Gävleborg.

Uppdraget kompletterades med att även möjligheten till kortbetalning skulle utredas, dvs. inte enbart fakturering i efterhand (som Värmland har).

Den 23 oktober 2015 utökades uppdraget till att även innehålla en beräkning av högre enhetstaxa, den ekonomiska konsekvensen av detta redovisas i bilaga 2.

Utredningen startade under 2014 och det arbetet finns sammanfattat i ”Översyn mer enhetliga patientavgifter - Rapport 1”.

1.2 Projektorganisation

Projektet Mer enhetliga patientavgifter enligt Värmlandsmodellen har bedrivits i fyra delprojekt:

- Översyn avgifter, delprojektledare Anneli Svensson och Åsa Engberg Blomgren
- Självbetjäning, delprojektledare Annika Enarsson
- Automatiserad frikortshantering, delprojektledare Bert-Ola Danielsson
- Fakturering i efterhand samt kortbetalning , delprojektledare Georgios Bitsakis

Huvudprojektledarna Anneli Svensson och Åsa Engberg Blomgren har tillsammans med projektledarna från de övriga delprojekten utgjort projektgrupp. Kommunikationsstaben har representerats i projektet och övriga kompetenser har adjungerats efter behov.

2 SAMMANFATTNING

De ekonomiska effekterna av förändrade avgifter och införande av självbetjäning, frikort etc är svårbedömda. Statistik som underlag till avgiftsberäkningar har varit bristfällig och kalkyler för inköp av system, självbetjäningsterminaler/läsplattor, integrationer etc är uppskattade fram till dess att upphandling sker.

Utredningens sammanfattande förslag innebär att mer enhetliga avgifter införs med enhetstaxa 200 kronor, vilket skulle ge 6,2 mnkr i ökade intäkter för Region Jämtland Härjedalen. Om åldern för avgiftsfritt för barn samtidigt sänks från 20 år till 18 år ökar intäkterna med ytterligare 1,5 mnkr.

Självbetjäning införs etappvis med start i receptionen på Östersunds sjukhus där störst nytta kan uppnås. För att patientflödet ska bli optimalt leder anmälan via självbetjäningsterminalen till att en faktura genereras, som skickas hem till patienten. Det utgår inga faktureringsavgifter. För att förenkla för patienter och administration införs samlingsfaktura över månadens besök. Patienten ska kunna välja att få fakturan elektroniskt via bank.

När patienten når högkostnadsskyddet 1 100 kronor utfärdas automatiskt frikort (digitalt eller fysiskt kort). Det pågår en förstudie med syfte att skapa en nationell lösning för automatiserat frikort (e-frikort). Den nationella tjänsten kräver att varje landsting/region har automatiserat sin frikortshantering för att kunna ingå i den nationella lösningen.

Delprojekt	Ökade intäkter (+), kr	Ökade kostn (-) / minskade kostn (+), kr	
		Årligen	År 1 endast
Delprojekt Översyn avgifter	+7 700 tkr		
Delprojekt Automatiserad frikortshantering		-70 tkr	-550 tkr
Delprojekt Fakturering eller kortbetalning			
Samlingsfaktura		-30 tkr	-456 tkr
Delprojekt Självbetjäning Etapp 1 -terminaler 4 st (läsplattor, ej betalfunktion) -system -personal		-32 tkr +1 000 tkr	-60 tkr -240 tkr

Tabellen ovan visar de uppskattade ekonomiska konsekvenserna för genomförande av förslaget. Möjliga personalminskningar inom reception och redovisningsenhet kan bidra till finansieringen. Personella resurser för införandeprocessen ingår inte.

Bilaga 3 (sid 35) innehåller sammanställning av utredningens förslag till nya avgifter.

3 BAKGRUND

3.1 Inspiration från Värmland

Inspiration till projektet är hämtat från Landstinget i Värmland. Värmlandsmodellen med enhetstaxa innebär att alla vårdbesök för vuxna över 20 år kostar 200 kronor oberoende av vilken personalkategori som besöks eller när, var och hur besöken äger rum är. Patientens kostnad är 200 kronor för varje besök upp till högkostnadstaket 1 100 kronor per år.

Syftet var att få ett enkelt system och mer rättvist mellan olika patientgrupper. Undantagen minimerades. Alla, såväl patienter som personal, ska alltid veta vad besöket kostar.

Värmland införde enhetstaxan och även självbetjäningsterminaler 2012. Det innebär att patienten anmäler sig själv via en terminal vid ankomsten. Möjlighet finns även till manuell betjäning. Automaterna avser enbart anmälan av ankomst och genererar en faktura. Vid självbetjäning finns ingen möjlighet till kortbetalning. Betalning av vårdbesök sker främst genom fakturering. Fakturan omfattar alla besök som gjorts under månaden.

Värmland införde även ett system för automatisk frikortshantering. Syftet var att patienterna skulle slippa spara kvitton och stämpla högkostnadsskydd.

Landstinget i Värmland beskriver att avgiftsförändringarna skulle vara kostnadsneutrala. En utmaning var att få fram statistik för att beräkna effekterna. Beräkningarna gjordes brutto dvs. utan högkostnadsskyddets effekter men med en marginal så att landstinget inte skulle riskera att tappa stora intäkter pga. högkostnadsskyddets effekter. Landstinget gör månadsvis en uppföljning av patientavgifter vilken ingår som en del i månadsrapporten till styrelsen.

4 AVGRÄNSNING

Utredningen om översyn av avgifter omfattar endast patientavgifter för öppenvårdsbesök. Dvs. inte avgifter för slutenvård, tandvård, sjukresor eller hjälpmedel.

Efter eventuellt beslut om övergång till mer enhetliga patientavgifter måste tydliga tillämpningsanvisningar arbetas fram eftersom det idag finns många detaljer och undantag i avgiftshandboken. Det kan även innebära att vissa justeringar av avgifter kan behöva göras i en

etapp två. Avgifter för intyg och förebyggande hälsokontroller regleras i den s k Gula taxan eller i andra separata politiska beslut och har inte ingått i översynen.

5 ÖVERSYN AVGIFTER

5.1 Nuläge

5.1.1 Utgångsläge och osäkerhetsfaktorer

För avgiftsutredningen är år 2014 utgångsläget, med många avgiftskoder och en omfattande avgiftshandbok. Det är omöjligt att bedöma storleken på felregistreringar, pga. mänskliga faktorn, eller oregistrerade besök. Det kan finnas olika kultur på olika enheter hur man hanterar avgifter. Dessutom kan det finnas en naturlig variation mellan åren i antalet besök.

I utredningen har effekten av högkostnadsskyddet räknats schablonmässigt eftersom viss statistik saknas. Om en automatisk frikortsmodule införs kan också andelen patienter med frikort öka eftersom en del patienter som har rätt till frikort kan ha missat möjligheten idag. Om avgifter höjs kan även fler patienter kvalificera sig till frikort.

Under 2015 har det nya vårdadministrativa systemet Cosmic införts. Det kan innebära problem med utdata under 2015 och vid jämförelser med både 2014 och 2016. Denna utredning baseras på befintlig statistik från 2014.

Eftersom det finns stora osäkerheter i underlag och därmed av de ekonomiska beräkningarna av förändrade avgifter föreslås en regelbunden uppföljning av de totala patientavgifter om nya avgifter beslutas.

Patientavgifter bör också följas upp per enhet för jämförelse och ett större fokus på att intäktsidan är viktig.

5.1.2 Intäkter från patientavgifter i öppenvård

Intäkterna från patientavgifter i öppenvård (dvs. exklusive barn, folktandvård, utomlänspatienter och slutenvård) uppgick till cirka 57 mnkr 2014.

5.1.3 Högkostnadsskyddet

Idag finns högkostnadsskydd för öppen hälso- och sjukvård. Det innebär att ingen ska betala mer än 1 100 kronor per år i patientavgifter, därefter ska frikort utfärdas. Det är patientens eget ansvar att bevaka att kvitton sparas och att frikort begärs.

Många av de undantag från avgifter som finns för vårdavgifter i öppenvården har tillkommit innan högkostnadsskyddet trädde i kraft. Varje landsting/region kan välja vilka delar som ska ingå i högkostnadsskyddet för öppen hälso- och sjukvård.

5.1.4 Andel besök med frikort

- 23 % av alla läkarbesök görs av patienter med frikort.
- 83 % av all sjukvårdande behandling ges till patienter med frikort. Till sjukvårdande behandling räknas bland annat besök hos distrikts/sjuksköterska, kurator, sjukgymnast, arbetsterapeut, dietist, logoped, optiker, psykolog med flera yrkesgrupper som inte är läkare.

5.1.5 Antal öppenvårdsbesök

Enligt befintlig statistik har 86 900 patienter (över 20 år) gjort 612 500 öppenvårdsbesök under 2014.

Cirka 20 % av patienterna gör mellan 11 och 251 besök. Dessa patienter har rätt till frikort idag.

24 % av patienterna gör 5-10 besök. I den gruppen når en del upp till högkostnadsskydd idag men inte alla. Om avgifterna höjs kan en del ur denna grupp nå högkostnadsskydd.

56 % av öppenvårdspatienterna gör mellan 1 och 4 besök.

5.2 Patientavgifters styreffekter

När förändrade avgifter diskuteras uppkommer frågan - Kommer ändrade avgifter leda till förändrade patientströmmar?

Karlstads universitet/Handelshögskolan studerade utifrån Landstinget i Värmlands förändrade avgiftsmodell om avgifter har styreffekter på sjukvårdskonsumtion på vårdcentraler. Forskningsfrågan var: Har totala antalet läkarbesök till vårdcentraler påverkats av den högre patientavgiften? Deras resultat var: "Vi finner ingen statistiskt signifikant förändring i antalet läkarbesök till vårdcentral som en effekt av förändringarna i patientavgifter" (Svensson/Jakobsson).

SOU 2012 Framtidens högkostnadsskydd i vården:

Tillgänglig data tyder på att styreffekten av marginella avgiftsändringar är begränsad. Kunskapen om egenavgifternas styreffekter är ofullständig då det fattas data att analysera.

Norrbottens läns landsting har haft enhetliga patientavgifter i snart ett år och ser ingen förändring av patientströmmar som är kopplat till denna förändring.

5.3 Förslag förändrade avgifter

5.3.1 Sammanfattning och ekonomiska konsekvenser

Utredningen har tagit fram förslag på förändrade avgifter som beräknas ge nära 7,7 mnkr i ökade intäkter. Pga det osäkra underlaget har räknats enligt försiktighetsprincipen vilket innebär att det finns en möjlighet att intäkterna kan bli högre.

Alla vårdbesök inom öppenvården, oavsett personalkategori, föreslås få avgiften 200 kronor.

- Undantag är vårdbesök på akut och jourtid som föreslås få avgiften 300 kronor.
- Förlängning av sjukintyg och telefonrecept debiteras 100 kronor.
- Ambulanstransport föreslås höjas till 200 kronor (ingår inte i högkostnadsskyddet).
- Uteblivna besök debiteras 200 kronor. Det gäller även besök som är avgiftsfria. Ingår ej i högkostnadsskyddet.
- För ungdomar föreslås avgiftsfrihet upp till 18-årsdagen, därefter gäller full avgift.
- Avgift för screening/riktade hälsokontroller (aorta, gynekologiska cellprov) föreslås få avgiften 200 kronor (ingår inte i högkostnadsskyddet). Även mammografi föreslås höjas till 200 kronor under förutsättning att mammografi inte blir avgiftsfritt i enlighet med regeringens förslag.
- I patientavgiften för vårdbesök ingår röntgen, fysiologen, nuklearmedicin och provtagning pga. sjukdom.
- För syn- och hörcentral och den pedagogiska hörselvården införs avgift för vårdbesök.

Tabellen nedan visar utredningens sammanfattande förslag till avgiftsförändringar. I tabellen finns hänvisning till kapitel/avsnitt i rapporten där fördjupad information finns om de olika avgifterna.

Avsnitt	Typ av besök / avgift	Avgift idag (kr)	Förslag ny avgift (kr)	Beräknad ökad intäkt (kr)	Kommentar
5.4.1	Vårdbesök	100/150/250	200	5 000 000	
5.4.2	Vårdbesök på jourtid och akutmottagning	250/300	300	100 000	
5.4.3	Förlängning av sjukintyg och receptförnyelse	60	100		Ingår i 5.4.1
5.4.4	Ambulans	150	200	800 000	
5.4.5	Debitering uteblivna patienter	100/150/250	200		Statistik saknas.
5.4.6	Laboratoriemedicin - pga. sjukdom - hälsokontroll	0 100	0 200	0	
5.4.7	Röntgen, fysiologen och nuklearmedicin	0	0	0	
5.4.8	Syncentral	0/200	200		Marginell ekonomisk effekt.
5.4.9	Hörcentral inkl pedagogiska hörselvården	0 (500 kr hörapparat)	200 (500 kr hörapparat oförändrat)		Marginell ekonomisk effekt.
5.4.10	Distansöverbyggande teknik	-	200		
5.4.11	Screening/riktade hälsokontroller	150	200	300 000	
5.4.12	Ungdomar från fyllda 18 år upp till 20 år	0	200	1 460 000	Ej ungdomspsykiatri mottagning
TOTAL				7 660 000	

5.4 Fördjupning av förslag till förändrade avgifter

5.4.1 Vårdbesök

Idag varierar avgiften för läkarbesök och sjukvårdande behandling (100, 150, 250 kronor).

Den största förändringen i utredningens förslag är att avgiften för läkarbesök och sjukvårdande behandling blir densamma. Dvs. oavsett vårdgivarkategori betalar patienten 200 kronor.

(Undantag akut/jour.) Gruppbesök och teambesök jämföras med ett vårdbesök. Även t ex vid

Anneli Svensson, Åsa Engberg Blomgren
Ekonomistaben

2015-11-13

Dnr:RS/200/2015

vaccinationer där ”sticket ” tidigare kostat 100 kronor höjs till 200 kronor. Nödvändig tandvård höjs också till 200 kronor.

Patientavgiften för läkarbesök i primärvården höjdes senast 2009, från 140 kronor.

Landstinget i Värmland tar besöksavgift för varje besök om flera besök görs samma dag. Enligt Region Jämtland Härjedalens avgiftshandbok är reglerna att avgift ska tas ut för varje besök hos läkare eller besök för sjukvårdande behandling, även om flera besök företas samma dag.

Landstinget i Värmland, Norrbotten, Kalmar och Gävleborg har infört enhetstaxa 200 kronor.

Förslag: Enhetlig avgift för vårdbesök fastställs till 200 kronor.

Beräknad intäktsökning: 5 000 000 kronor.

Motivering: Enklare för patienterna som alltid vet vad besöket kostar. Enklare att förvalta regelverket. Enklare för personalen. Att ha lika avgift oavsett vårdgivarkategori främjar den utveckling som sker genom kompetensförskjutning, t ex endoskopi där sjuksköterskor idag gör delar av det som läkare tidigare gjorde.

5.4.2 Vårdbesök på jourtid och akutmottagning

Idag har Region Jämtland Härjedalen en högre avgift för läkarbesök på jourtid i primärvården (250 kronor) och för besök på akutmottagningen (300 kronor). Vid distriktssköterskebesök på jourtid uttas patientavgift med 100 kronor.

Landstinget i Värmland har valt att ha samma avgift för alla besök, oavsett när de inträffar, dvs. 200 kronor.

Norrbottens läns landsting har valt att ha en högre avgift för jour och akuta besök, 300 kronor, för att tydliggöra landstingets målsättning att patienten i första hand ska besöka hälsocentralen.

Förslag: Avgift för vårdbesök på jourtid och akutmottagning fastställs till 300 kronor.

Beräknad intäktsökning: 100 000 kronor

Motivering: Undantag från enhetstaxa 200 kr motiveras av att

- redan idag är avgiften högre för besök på jourtid och akutmottagning
- om dagens avgift skulle sänkas till 200 kronor skulle intäktsminskningen bli 900 000 kronor.

Om avgiften i stället skulle höjas till 400 kronor beräknas intäkterna öka 1-1,5 mnkr.

5.4.3 Förlängning av sjukintyg och receptförnyelse

Förlängning av sjukintyg, receptförnyelse per telefon och remiss till fotvård kostar idag 60 kronor enligt avgiftshandboken.

Norrbottens läns landsting tar 200 kronor för förlängning av sjukintyg och receptförnyelse per telefon/elektroniskt är avgiftsfritt.

Förslag: Avgift för förlängning av sjukintyg och receptförnyelse per telefon/elektroniskt fastställs till 100 kronor.

Beräknad intäktsökning: - (specificeras ej, ingår i övergripande beräkning för vårdbesök, avsnitt 5.4.1.)

Motivering: Undantag från enhetstaxa 200 kronor motiveras av att avgiften tidigare har varit lägre och den lägre avgiften är diskuterad i ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet.

5.4.4 Ambulans

Nedan beskrivs tre olika sätt att hantera avgift för ambulans med efterföljande besök på akutmottagning.

Region Jämtland Härjedalen: Ambulans 150 kronor. Ingår ej i högkostnadsskyddet.
Akutmottagning 300 kronor. Ingår i högkostnads-
skyddet.
Totalt 450 kronor

Norrbottens läns landsting: **Totalt 500 kronor** för ambulans och besök på
akutmottagning.
Ingår i högkostnadsskyddet.

Landstinget i Värmland: Ser ambulans som sjukvård och därmed är avgiften 200
kronor och att det ingår i högkostnadsskyddet.
Akutmottagning 200 kronor.
Totalt 400 kronor.

Förslag: Avgift för ambulans fastställs till 200 kronor (ingår ej i högkostnadsskyddet)

Beräknad intäktsökning: 800 000 kronor.

Motivering: Enhetliga avgifter eftersträvas. Förslaget är att det som tidigare inte ingår i
högkostnadsskyddet.

Om ambulans transporter lyfts in i högkostnadsskyddet blir det ett intäktsbortfall på 1,6 mnkr
(om 50 % frikort) i stället för en intäktsökning med 800 tkr.

5.4.5 Debitering av uteblivna patienter

Enligt Region Jämtland Härjedalens avgiftshandbok ska uteblivna besök debiteras. Idag finns olika avgifter. Det är inte möjligt att ta fram statistik och att följa upp efterlevnaden av reglerna.

Inte heller är det enkelt för patienter att avboka sina besök till vissa mottagningar pga begränsade telefontider, köer etc.

Vid uteblivna röntgenundersökningar samt vid fys.lab debiteras 250 kronor. Vid MVC och BVC (där besöket är avgiftsfritt) ska debiteras 100 kronor avseende uteblivna barnmorske- eller sjuksköterskebesök och 150 kronor avseende läkarbesök.

Inom folktandvården i Region Jämtland Härjedalen går uteblivna patienter att följa upp, och efterlevnaden av reglerna uppges vara god. Där kostar det mellan 100-300 kronor att utebli från ett besök. År 2014 hade folktandvården 142 000 kronor i intäkter för uteblivna barn och 305 000 kronor för uteblivna vuxna. Uteblivna patienter orsakar problem så det är oerhört viktigt att rutiner för avbokning av besök är optimala.

Landstinget i Värmland och Norrbottens läns landsting tar 200 kronor vid uteblivna besök.

Region Skåne har beslutat ta dubbla patientavgiften i vissa fall, om patienten uteblir utan att ha bokat av besöket. De tar också avgift när patienten uteblir till avgiftsfria besök.

Förslag: Avgiften för uteblivna besök fastställs till 200 kronor. Det gäller även annars avgiftsfria besök, t ex barn. Ingår ej i högkostnadsskyddet.

Beräknad intäktsökning: Statistik saknas. Bör generellt leda till en intäktsökning, men en intäktsminskning inom röntgen/fys lab.

Motivering: Enhetliga avgifter eftersträvas. Viktigt för produktionsplanering att det finns bra rutiner kring avbokning av besök.

5.4.6 Laboratoriemedicin

Idag görs cirka 90 000 labprover i primärvården, och 26 000 prover inom specialistsjukvården, bland annat för inlaggande patienter (slutenvård). Det innebär att mer än 75 % av all provtagning görs i primärvården.

Provtagningar, analys och svar ingår idag i den patientavgift som erläggs vid läkarbesök. Alla provtagningar pga sjukdom är kostnadsfria för patienten. Lämnas prov i hälsokontrollerande syfte eller annan kontroll, t ex narkotika, är avgiften 100 kronor.

Landstinget i Värmland: Avgiftsfritt. Beslutade om avgift för s k mellanliggande provtagningar, men den togs bort.

Norrbottens läns landsting: Avgiftsfritt. För provtagning som inte ingår i läkarbesök tas avgift 200 kronor.

Förslag: Provtagning pga sjukdom (inklusive analys) ingår i patientavgiften för vårdbesök. Avgiften för att lämna prov i hälsokontrollerande syfte eller annan kontroll fastställs till 200 kronor.

Beräknad intäktsökning: Saknas statistik, men marginell ökning.

Motivering: Provtagning kan vara en förutsättning för att kunna ställa diagnos etc. De landsting som studerats inom ramen för denna utredning ser detta som en del i vårdbesöket.

Ej prioriterat område för införande av nya avgifter enligt ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet 2015-10-01. (Uppskattningsvis skulle intäkterna kunna öka i spannet 6-11 mnkr beroende på avgiftsmodell och nivå 100 eller 200 kronor).

5.4.7 Röntgen, fysiologen och nuklearmedicin

Det görs ca 57 000 röntgenbesök per år, akuta och planerade. Ca 8 000 av dessa görs inom primärvården och resterande 49 000 inom specialistsjukvården, både i öppenvård och slutenvård (inneliggande patienter).

Till fysiologen görs ca 10 000 besök årligen och till nuklearmedicin ca 1 300 besök.

Besök till röntgen, fysiologen och nuklearmedicin är avgiftsfria för patienten. Samtliga besök sker efter remiss.

Landstinget i Värmland och Norrbottens läns landsting: Röntgen uppges vara avgiftsfritt, ses som del i ett vårdbesök.

Förslag: Röntgen, fysiolog och nuklearmedicin ingår i patientavgiften för vårdbesök.

Beräknad intäktsökning: -

Motivering: Ej prioriterat område för införande av nya avgifter enligt ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet 2015-10-01. (Uppskattningsvis skulle intäkterna kunna öka i spannet 3-7 mnkr beroende på avgiftsmodell och nivå 100 eller 200 kronor).

5.4.8 Syncentral

Till syncentralen kommer patienter efter remiss från ögonläkare. Syncentralen tar avgiften 100 kronor för besök till optiker och till kurator (vid stödjande samtal, ej kring praktiska frågor). Man gör även hembesök, utan avgift.

Ofta inleds med ett gruppbesök och efter det går man vidare till optiker och synpedagog, samma dag. Utprovning av synhjälpmedel kan bestå av flera besök. Även t ex utbildning i punktskrift kräver ett flertal besök.

Totala patientavgiftsintäkter till syncentralen uppgår till 33 000 kronor 2014, totalt antal besök 1 972 stycken.

Inom Nysam (nätverk för nyckeltalssamverkan) finns statistik för avgifter i landsting/regioner 2014. Jämtland, Uppsala och Blekinge utmärker sig genom att ta lite eller inget betalt. En jämförelse med Värmland ser ut så här:

Typ av besök	Jämtland	Värmland
Avgift gruppbesök	0	200
Hembesök(synped,tekniker,kurator)	0	200
Avgift synpedagog	0	200
Avgift optiker	100 kr	200 kr
Avgift kurator	100 kr	200 kr

Om mer enhetliga avgifter införs inom syncentralen måste tillämpningsanvisningar tydliggöra mer detaljer, t ex kring teknikerinsatser, informationsträffar etc. Avgifter för hjälpmedel, glasögon etc kan behöva ses över i annan utredning.

I Värmland ingår alla vårdbesök på syncentralen i högkostnadsskyddet.

Förslag: Avgift för vårdbesök inom syncentralen fastställs till 200 kronor, och ingår i högkostnadsskyddet.

Beräknad intäktsökning: Marginell effekt.

Motivering: Enhetstaxa även inom syncentralen utifrån enkelhet och ett likabehandlingsperspektiv.

5.4.9 Hörcentral inkl pedagogiska hörselvården

Till **hörcentralen** kommer patienten via öronmottagningen eller primärvården. Patienten betalar för läkarbesöket på öronmottagningen. Eventuellt hörselprov el dyl görs på hörcentralen, ingen ytterligare avgift tas ut för detta.

De enda besök som är avgiftsbelagda är utprovning av hörapparat. Utprovningen kan bestå av flera besök men patienten betalar en engångssumma på 500 kronor. Ca 1 000 utprovningar görs per år, dvs patientintäkterna är ca 500 000 kr per år. Avgiften för utprovning av hörapparat ingår inte i högkostnadsskyddet. Avgiften har legat fast sedan 1993 (tidigare gratis). Utprovning av hörapparat görs av audionomer. Totalt 6 350 besök audionom år 2014 (barn exkluderat).

Utöver besök hos audionomer finns 2 688 besök registrerade hos administrativ vårdpersonal (= tekniker). Det rör sig t ex om justering av hjälpmedel. Dessa besök är avgiftsfria.

Inom den **pedagogiska hörselvården** görs besök hos hörselpedagog, kurator och tekniker. Besöken sker på mottagningen, i hem eller skola.

Norrbottnens läns landsting tar avgift 200 kronor för besök på syn- och hörcentralen, oavsett personalkategori.

Om mer enhetliga avgifter införs inom hörcentral/pedagogiska hörselvården måste tillämpningsanvisningar tydliggöra mer detaljer, t ex kring teknikerinsatser, informationsträffar etc. Avgifter för hjälpmedel, hörapparat etc kan behöva ses över i annan utredning.

Förslag: Avgift för vårdbesök inom hörcentral och den pedagogiska hörselvården fastställs till 200 kronor, och ingår i högkostnadsskyddet. Förutom de besök som hör till utprovning av hörapparat där särskild avgift utgår, f n 500 kronor.

Beräknad intäktsökning: Saknas statistik över exakt vilka besök som hör till utprovning av hörapparat. Marginell ekonomisk effekt.

Motivering: Enhetstaxa även inom hörcentralen och den pedagogiska hörselvården utifrån enkelhet och ett likabehandlingsperspektiv.

5.4.10 Distansöverbryggande teknik

I Region Jämtland Härjedalens Regionplan 2015-2017 står det att möjligheten att erbjuda hälso- och sjukvård med stöd av distansöverbryggande teknik ska utvecklas. Som exempel anges möjligheter för patienten att utföra kontroller i hemmet som sedan skickas till vårdpersonal.

I Region Jämtland Härjedalen pågår ett strategiskt arbete för utveckling inom området. Ett distansbesök ger fördelar för patienten som inte behöver resa men en utveckling av distansöverbryggande teknik kräver investeringar och tillgång till bredband.

Inom ramen för detta projekt har en förfrågan skickats ut till flera landsting och regioner om de har fastställt avgift för vårdbesök etc som ska göras med distansöverbryggande teknik. Enligt svaren har de flesta inte kommit så långt ännu med denna typ av verksamhetsutveckling och därför har man inte beslutat om avgifter.

Norrbottnens läns landsting har antagit en strategi för vård på distans. Man har ansett att ett distansbesök ska jämföras med personligt besök. I enlighet med Norrbottens enhetstaxa kostar dessa besök 200 kronor.

Förslag: Avgift för vårdbesök som genomförs med distansöverbryggande teknik fastställs till 200 kronor.

Motivering: Följer principen om enhetliga avgifter. Detaljer kan förtydligas i tillämpningsanvisningar.

5.4.11 Screening / riktade hälsokontroller

Region Jämtland Härjedalen har avgiften 150 kronor för mammografi, gynekologiskt cellprov och aortascreening. Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet.

Landstinget i Värmland har enhetstaxan 200 kronor även för dessa kontroller. Ingår i högkostnadsskyddet.

Norrbottnens läns landsting tar 200 kronor för mammografi, colorectal, aorta och gynekologiskt cellprov. Ingår inte i högkostnadsskyddet

Regeringens budgetproposition innehåller förslag om avgiftsfrihet för mammografi från den 1 juli 2016. Om inte budgetpropositionen går igenom föreslås avgiften 200 kronor gälla även mammografin.

Förslag: Avgift för screening/riktade hälsokontroller fastställs till 200 kronor och ingår inte i högkostnadsskyddet.

Beräknad intäktsökning: 300 000 kronor för gynekologiskt cellprov och aorta. Mammografi föreslås i budgetpropositionen bli avgiftsfri från 1 juli 2016 och ingår inte i den ekonomiska beräkningen (enligt diskussion på ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet).

Motivering: Strävar mot enhetliga avgifter. Beslutet utformas generellt för att omfatta även eventuell ny screening/riktade hälsokontroller som kan komma att införas.

5.4.12 Avgifter barn och unga

Det är avgiftsfritt för barn och unga under 20 år i de flesta regioner och landsting, bland annat i Region Jämtland Härjedalen, Landstinget i Värmland och i Norrbottens läns landsting.

Några exempel på andra regler (2015):

- Stockholm tar ut avgift från 18-årsdagen.
- Gotland har halv avgift för barn under 18 år.
- Örebro har ingen avgift upp till 25 år.
- Region Skåne tillämpar avgifter from. 18 års ålder med undantag av besök inom habiliteringen som är avgiftsfri även för vuxna.

- Region Jämtland Härjedalen har avgiftsfria besök vid ungdomspsykiatrisk mottagning upp till 23-årsdagen.

Enligt besöksstatistiken i Region Jämtland Härjedalen är det cirka 4 500 besök som görs av åldersgrupperna 18 respektive 19 år. Det innebär att i runda tal skulle intäkterna öka med 1 460 000 kronor om det beslutas bli avgiftsfritt under 18 år och 760 000 kronor om avgiftsfritt under 19 år (vid antagandet 10 % frikort).

Regeln om avgiftsfria besök vid ungdomspsykiatrisk mottagning under 23 år kvarstår.

Förslag: Avgiftsfritt för barn och ungdomar under 18 år. Inom Ungdomspsykiatriska mottagningen (UPM) är det avgiftsfritt för barn och ungdomar under 23 år (oförändrat).

Beräknad intäktsökning: 1 460 000 kronor.

Motivering: Myndig vid 18 år. Ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet diskuterade att ha kvar 23 år vid UPM.

5.5 Summering konsekvenser av mer enhetliga avgifter

- Tydligare, enhetligare och enklare för patienterna
- Avgifterna bli högre, lägre, eller oförändrade
- Mindre administration, enklare för personal
- Underlättar inför framtida förskjutning av arbetsuppgifter mellan professioner
- Målet i den långsiktiga utvecklingsplanen om 5 mnkr högre intäkter kan uppnås

6 SJÄLVBETJÄNING

6.1 Vad är självbetjäning?

Självbetjäning innebär att patienten vid ankomst till sjukhuset, mottagning eller hälsocentral själv knappar in sitt personnummer på en ankomstterminal och får bekräftelse på sitt besök direkt på skärmen. Självbetjäning ska vara ett komplement till sjukhusreceptionerna och vissa patienter kommer fortfarande att ha behov att besöka receptionen.

Syftet med självbetjäning är att effektivisera patientflödet till respektive mottagning och minimera risken för förseningar till mottagningarna som orsakas av köer i sjukhusreceptionen. Införandet ska minska köbildningen i sjukhusreceptionen till förmån för de som är i behov av receptionisthjälp.

6.2 Nuläge

Idag finns en central sjukhusreception på Östersunds sjukhus, som ankomstregistrerar patienter till cirka ett 40-tal mottagningar. Där utöver finns ett antal mottagningar som på grund av sitt läge inte är anslutna till sjukhusreceptionen, då detta skulle innebära besvär för patienterna med onödigt långa gångavstånd/transportsträckor.

Belastningen på sjukhusreceptionen är stor måndag till och med torsdag för att sedan i det närmaste halveras på fredagar. Köer kan uppstå vilket kan leda till förseningar som stör tidplanen på respektive mottagning.

Något som idag är tids- och resurskrävande är hanteringen med frikort och eventuella återbetalningar, t ex redovisningsenheten belastas dagligen av detta.

En förutsättning för framgång med självbetjäningsterminaler är att frikorthanteringen finns digitalt. Om inte måste ju patienten ändå uppsöka receptionen för att få sitt kort ifyllt.

6.3 Var skulle självbetjäning kunna införas?

Införande av självbetjäning bör ske successivt med början i större receptioner. För införande i hela organisationen skulle det krävas ca 30 självbetjäningsterminaler.

Det finns idag mottagningar som inte är anslutna till sjukhusreceptionen där man skulle ha stora fördelar av självbetjäning, exempelvis: mammografi, klinisk fysiologi, kemlab (under 2016 flyttar kemlab till plan 6 och kan då lätt anslutas till sjukhusreceptionen), hud, infektion, psykiatri, Köpmangatan 24, Remonthagen, Kvinnokliniken förlossningen. Utöver det finns 25 vårdcentraler, med filialer.

När självbetjäning diskuterats ute i organisationen har gensvaret varit övervägande positivt då man ser stora vinster i flödet av patienter men också frigörande av tid för t ex medicinska sekreterare, som är den grupp som ofta bemannar receptionerna.

Röntgenavdelningen ställer sig tveksam på grund av de spridda väntrummen. Röntgen har också ett annat vårdadministrativt system än Cosmic vilket gör att det blir högre kostnader att införa självbetjäning inom röntgen.

6.4 Självbetjäning med kortbetalning eller ej?

Kostnadsbilden för **självbetjäningsterminaler** varierar mycket beroende på funktioner och antal terminaler, men allt pekar på ett pris mellan 15 000-60 000 kronor per terminal.

Landstinget i Värmland har gjort en egen lösning med **"läsplattor"** där endast fakturering i efterhand är möjlig. Där är kostnaden ca 15 000 kronor per läsplatta. Till detta kan komma kostnader för anpassningar, kringutrustning etc.

Terminal för betalkortsfunktion är cirka 25 000-45 000 kr dyrare än utan betalkortsfunktion. Dessutom kostar serviceavtal på dessa drygt 9 000 kronor per terminal och år.

Det kan finnas risk för köbildning vid självbetjäningsterminalen om den ska användas för kortbetalning. Ytterligare teknik kan skapa problem och kräva t ex bevakning av påfyllning av kvittorullar. Det skulle i så fall motverka syftet att få ett effektivare flöde av patienter till mottagningarna.

Landstinget i Värmland valde bort betalkortsfunktionen i självbetjäningsterminalerna medan Region Östergötland som nu befinner sig i ett upphandlingsförfarande väljer betalkortsfunktion.

6.5 Information

Patienter kommer att behöva information och vägledning om självbetjäningsterminaler införs. Affischer som uppmanar till att använda självvincheckningen bör finnas vid varje ingång och en tydlig skyltning var terminalerna finns.

Instruktionsanvisningar behövs på olika språk. Information på regionens hemsida i form av ”Frågor och svar” finns redan idag under uppbyggnad.

Informationsbroschyrer i mindre format kan skickas ut med kallelser och kan finnas tillgängliga på mottagningarna och i receptionerna.

6.6 Förslag

Förslag: Initialt placeras fyra enklare terminaler (läsplattor) för självbetjäning i anslutning till receptionen på Östersunds sjukhus (se etapp 1 nedan). Terminalerna har ingen betalkortsfunktion.

Etapp 1: Två terminaler placeras för att möta upp patienter som kommer via sjukhusets huvudentré och två för ankomst via norra entrén. (Det är möjligt att det är tillräckligt med en terminal från varje håll men risk för köbildning och att syftet med självbetjäningen inte kan uppnås.) För smidigaste flöde väljs utan betalkortsfunktion.

Utan betalfunktion uppskattas inköp av terminaler till 60 000 kronor om enklaste modell (typ läsplatta utan betalkortsfunktion) införskaffas. Ingen årlig underhållskostnad har medräknats för terminalerna. Kostnader för licenser och integrationer för självbetjäningssystemet mot Cosmic kan uppskattas till 240 000 kronor, sedan en årlig kostnad för den delen på cirka 32 000 kronor.

En kravspecifikation måste precisera val av funktioner för att säkerställa att den billigaste terminalen/läsplattan motsvarar verksamhetens och patienternas behov.

Inköp av terminal av enklaste modell (4x15 000 kronor)	60 000 kronor
Kostnad (driftkostnad) första året (licens, integration)	240 000 kronor
Årlig driftkostnad system	32 000 kronor

Denna del av projektet självfinansieras om personal minskas i receptionen. Prognosen är att självbetjäningen minskar receptionsbesöken med minst 50 %. Det innebär att bemanningen skulle kunna reduceras med 50 % dvs. 2-2,5 tjänst (ca 1 mnkr). Värmland har uppgivit att 75% av patienterna nyttjar självbetjäningen.

Ettapp 2: Pilotprojekt någonstans utanför sjukhuset (primärvården eller t ex Remonthagen). Därefter utredning före eventuellt införande i större skala. Om självbetjäning införs med totalt 30 terminaler (dvs. 26 ytterligare) tillkommer minst ca 400 000 kronor i inköpskostnad.

Denna del kan eventuellt också vara självfinansierad. Det beror på hur exakta priser ser ut, andra tillkommande kostnader och hur stor personalminskning som kan göras. Hur bemanning skulle påverkas inom vårdcentraler och enskilda mottagningar måste utredas för sig.

7 AUTOMATISERAD FRIKORTSHANTERING

7.1 Nuläge

Idag finns ett högkostnadsskydd som innebär att vid betalda öppenvårdsavgifter på 1 100 kronor har patienten rätt till frikort. Patienten ska själv spara kvitton och se till att få besöket stämplat.

Det pågår en förstudie med syfte att skapa en nationell lösning för automatiserat frikort (e-frikort). Den nationella tjänsten kräver att varje landsting/region har automatiserat sin frikortshantering för att kunna ingå i den nationella lösningen.

7.2 Varför automatiserat e-frikort?

Med automatiserad frikortshantering (e-frikort) blir det ett rättvist system som skapar patientnytta, dvs. förenklar och även tar hänsyn till de grupper i samhället som av olika anledningar har svårt att klara hanteringen av frikortet i form av kvitton och stämplat.

Det säkerställer också att Region Jämtland Härjedalen inte riskerar att överdebitera patienter som egentligen har rätt till frikort. Det leder till minskad administration för organisationen och bättre arbetsmiljö för berörda personalgrupper.

Målet är att på sikt nå en nationell lösning så att det automatiska frikortet fungerar oavsett var i landet patientbesöket äger rum.

Införandet sker i två steg. Först införs en lokal lösning som sedan kopplas till den eventuellt kommande nationella tjänsten. En förstudie pågår som drivs av Inera, som har rekommenderat

en lösning som innebär att en nationell e-tjänst för högkostnadsskydd införs. Den nationella e-tjänsten är dock bara en del av lösningen och det behövs även tas fram systemlösningar i alla regioner/landsting som ska anslutas till den nationella e-tjänsten för att hela den föreslagna lösningen ska kunna realiseras. För den lokala lösningen kan tjänsten avropas från Kommentus, dvs. ingen egen upphandling behöver göras. Tjänsten fungerar oberoende av vilka betalsätt som används. Privata vårdgivare kommer åt frikortstjänster via webbgränssnitt och de legitimerar sig med e-tjänstekort.

Det finns möjlighet att på sikt koppla uppgifter om avgifter mot 1177 och arbete med att ta fram en ”app” pågår.

7.3 Vilka beslut krävs för att komma igång?

7.3.1 Finansiering

Licenskostnad och installation beräknas uppgå till ca 550 000 kronor i engångskostnad, med årlig underhållskostnad på 70 000 kronor.

Dessutom tillkommer årliga kostnader för varje gång slagningar görs mot frikortssystemet (400 000 kronor?), men dessa bör kunna finansieras genom minskad personalkostnad på redovisningsenheten och därför ingår inte dessa poster i kalkylen i kapitel 2.

För den nationella lösningen finns ännu inga priser.

7.3.2 Övriga beslut

Beslut krävs att det är besöket som är frikortsgrundande, inte betalningen. Region Jämtland Härjedalen har i dag båda principerna, för sjukhusreceptionen är det besöket och för övriga betalningen. Detta beslutades efter införandet av receptionen då det inte var hanterbart att kontrollera att besöken var betalda. De flesta övriga landsting har den principen och den är nödvändig för att kunna införa e-frikortsmodul.

Skall fysiskt frikort skrivas ut till alla under en övergångsperiod eller skall det bara skrivas ut på begäran? I Värmland skickas endast ett brev ut med information, som också gäller som frikort vid besök i andra landsting/regioner.

Skall medgivande krävas av patient för att vara med eller skall alla komma med? Uppsala har valt att inte inta medgivande från patient medan Stockholms läns landsting valt att få muntligt medgivande.

7.4 Förslag

Förslag: Automatiserad frikortshantering införs. Det är besöket som ska vara frikortsgrundande, ej den faktiska betalningen.

8 FAKTURERING ELLER KORTBETALNING

8.1 Nuläge – flera betalalternativ

Region Jämtland Härjedalen har idag kortbetalning som huvudalternativ men erbjuder även fakturering. Kontantbetalningar accepteras endast om kunden begär detta alternativ. Under år 2014 hade Region Jämtland Härjedalen ca 64 000 transaktioner i kontantbetalningar (ca 13 %) och ambitionen är att minimera dessa.

Av totalt ca 480 000 betalningar utgör ca 64 000 kontantbetalningar, ca 110 000 fakturabetalningar och ca 310 000 kortbetalningar. Idag sker inga betalningar via e-faktura men det kommer att bli möjligt under slutet av år 2015.

Målet är att förenkla besök och betalning för Region Jämtland Härjedalens patienter och att minska administration och kostnader kring betalningsprocessen. Då hanteringskostnaden oavsett om man väljer faktura eller kortbetalning inte kommer att skilja sig avsevärt bör fokus/inriktningen vara att förenkla och göra det lättare för patienten.

Bedömningen är att möjligheterna för Region Jämtland Härjedalen att få ett bättre patientflöde och effektivare hantering är större med fakturering i efterhand i stället för betalning i direkt anslutning till vårdbesöket. Kortbetalning föreslås inte kunna göras i självbetjäningsterminalen utan endast i reception/motsvarande. Kontantbetalning ska alltid vara möjlig men endast i undantagsfall och på vissa platser (oförändrat).

8.2 Fakturering som enda betalalternativ i terminalen

Fakturering i efterhand är redan i dag möjligt på alla mottagningar.

Nedan redovisas exempel på möjliga konsekvenser av fakturering som enda betalalternativ i självbetjäningsterminalen (dvs. ej kortbetalning).

- Patienten får en faktura hemskickad efter sitt besök i vården
- Lägre kostnad/investering för självbetjäningsterminaler och system
- Bättre patientflöden vid självbetjäningsterminaler
- Kortare köer till receptioner
- Säkrare både för kunder och personal (inte hantera pengar eller kortkoder)
- Om huvuddelen av kortbetalningar omvandlas till fakturabetalningar kommer regionen att ha vissa mindre ränteförluster (ej aktuellt så länge räntan är noll eller negativ) då betalningstiden för kortbetalningar är omedelbar, mot 30 dagar vid fakturabetalning.
- Risk för ökade kundförluster (eller har den som vill undandra sig betalning redan tidigare valt fakturabetalning?)

Region Jämtland Härjedalens nuvarande ”Regler för betalningar och krav” Dnr LS/621/2012 gäller. Dokumentet bör omarbetas om fakturering väljs som huvudbetalalternativ.

8.3 Kortbetalning som betalalternativ i terminalen

Transaktionskostnaden för kortbetalning är lägre än fakturahanteringskostnaderna idag. Men dagens kostnad inkluderar inte de investerings-/utvecklingskostnader som krävs för att anpassa självbetjäningsterminalerna att integrera kortbetalning. Dessa investerings-/utvecklingskostnader blir inte kända förrän en upphandling görs men de beräknas vara av betydande storlek. Uppskattningen är att om man inkluderar dessa kostnader skulle kostnaden per transaktion för kortbetalning bli ungefär lika med kostnaden per faktura.

Om även kortbetalning ska finnas i självbetjäningsterminalerna krävs det avsevärt dyrare terminaler, uppskattningsvis minst ca 25 000 kronor dyrare per terminal.

Nedan redovisas exempel på möjliga konsekvenser av självbetjäningsterminaler med kortbetalning.

- Svårare att uppnå målsättningen med självbetjäningsterminaler (snabbare patientflöden)
- Positivt för de patienter som vill kunna betala med kort.
- Kö vid självbetjäningsterminaler om kortbetalning ska göras där
- Bättre kapitalavkastning då betalningstiden för kortbetalningar är omedelbar mot 30 dagar vid fakturabetalning (ej aktuellt så länge räntan är noll eller negativ).
- Färre kundförluster genom omedelbar betalning mot 30 dagar vid fakturabetalning?
- Rimligt att anta att ytterligare betalningsalternativ, utöver fakturabetalning, kopplade till självbetjäningsterminalerna som t ex kortbetalning kommer att leda till mer komplexa betalterminaler och behov av mer personellt stöd
- Dubbla hanteringskostnader och rutiner (kortbetalning och fakturabetalning)

8.4 Kontantbetalning i undantagsfall

Kontantbetalning inom sjukhuset kan för närvarande endast ske i Café Entré som ligger i anslutning till receptionen (enligt Hantering av betalning i receptionen i entrén på Östersunds sjukhus (LS/1118/2013) och i övrigt i hälsocentralernas kassor/receptioner. Detta förfarande är i enlighet med domen i kammarrätten gällande Jämtlands läns landsting och bör inte strida mot högsta förvaltningsdomstolens dom gällande Kronobergs läns landsting

På övriga betalstationer (hälsocentraler) ska möjlighet till kontantbetalning finnas.

Personal vid alla betalstationer ska alltid påminna patienten om möjligheten och fördelarna med övrigt betalningsalternativ som regionen erbjuder (fakturerings) via självbetjäningsterminalerna. Kontantbetalning är ett dyrt betalsätt för Region Jämtland Härjedalen eftersom det kostar att hantera sedlar och mynt och det kan krävas vaktpersonal.

8.5 Erbjuder alla patienter e-faktura

Under 2015 kommer Region Jämtland Härjedalen att kunna erbjuda alla privatpersoner e-faktura via bank.

Patienter erbjuds möjlighet att få e-faktura för att förenkla för dem, samt för att minska distributionskostnad och miljöpåverkan. E-faktura minskar antalet felinbetalningar och administration kring avstämning av betalningar.

Avtal finns med bank gällande både e-faktura och autogiro. Autogiro är möjligt idag men få ansökningar görs (bortsett från tandvården). För varje autogirobetalning skapas en faktura vilket innebär att kostnaden per autogirobetalning är 0,95 kronor extra för organisationen. Delprojektet ställer sig tveksam till tjänsten och föreslår att behålla den men inte prioritera att marknadsföra möjlighet till autogiro. Detta dels pga. den extra kostnaden och dels för att bedömningen är att få, oavsett insatser, kommer att välja tjänsten.

Antalet kundfakturer kommer att öka betydligt om självbetjäningsterminaler införs som genererar fakturer i efterhand. I landstinget i Värmland ökade fakturavolymen, men antalet frågor minskade eftersom en enklare avgiftsmodell infördes samtidigt (enhetstaxan).

8.6 Erbjuder samlingsfaktura

För att minska antalet fakturer föreslår utredningen att samlingsfakturer införs. Det innebär att patienten får endast en faktura per månad oavsett antal besök etc. Det skulle underlätta för patienterna. Den personal som svarar på fakturafrågor får också en samlad bild och kan bättre svara på frågor. (Redan idag finns en helpdesk/support inom redovisningsenheten som hanterar kundfakturafrågor.) Manuellt arbete bör i största möjliga mån automatiseras för att klara ökade fakturavolymer med bibehållen eller minskad personalstyrka.

Tjänsten Samlingsfakturer lanseras hösten 2016. Samlingsfakturer kan göras av alla fakturer till patienten, inte enbart patientavgifter. T ex kan hjälpmedel, tandvård, patienthotell etc. kopplas på.

Engångskostnaden för licens och installation är cirka 450 000 kronor. Därefter en årlig kostnad på cirka 30 000 kronor.

8.7 Förslag

Region Jämtland Härjedalen ska sträva mot fakturer i efterhand som huvudsakligt betalsätt. Kortbetalning möjliggörs i reception/motsvarande men ej i självbetjäningsterminalerna. Kontantbetalning möjlig i undantagsfall (oförändrat). Samlingsfakturer införs för kundfakturer.

9 JÄMLIK OCH JÄMSTÄLLD VÅRD

9.1 Prioriterade grupper

Region Jämtland Härjedalen skriver i Regionplanen 2015-2017: Vården ska ges efter behov och vara jämlik för kvinnor, män, flickor, pojkar, utrikesfödda, oavsett funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet eller uttryck, ålder, kulturell bakgrund, utbildning, bostadsort, ekonomiska förutsättningar eller annat.

9.2 Konsekvenser av nya avgifter

Förslaget till nya avgifter innebär högre, lägre eller oförändrade kostnader för patienterna. Höjda avgifter påverkar hushållsekonomin och det kan vara kännbart om man lever under knappa ekonomiska förhållanden. Vissa patienter kan samtidigt ha höga kostnader för läkemedel, sjukresor eller tekniska hjälpmedel. Enligt hälsa på lika villkor från 2014, har två procent i Jämtland ansett sig vara i behov av vård de senaste tre månaderna men avstått pga. ekonomiska skäl. Det är svårt att veta hur en avgiftsförändring slår men det finns en risk att flera avstår från att söka vård än idag.

De som besöker vården ofta, t ex kroniker, påverkas inte ekonomiskt totalt sett under ett år eftersom högkostnadsskyddet träder in från 1 100 kronor. En konsekvens om patientavgifterna höjs är att patienten kan snabbare komma upp i högkostnadsskyddet, dvs. de 1 100 kronorna ska betalas under en kortare tid. Viss möjlighet finns att skjuta upp en faktura samt att upprätta avbetalningsplan (mot avgift). Detta regleras i "Regler för betalningar och krav" (LS/621/2012).

Barn och ungdomar, dvs. flickor och pojkar t o m 19 år har gratis sjukvård idag. Förslaget att införa patientavgift från fyllda 18 år påverkar gruppen 18-19-åriga flickor och pojkar. Dels ekonomiskt, dels kan det inte uteslutas att ungdomar kan avstå vård pga detta.

Förslagen om förhöjd avgift för mammografi och gynekologiskt cellprov påverkar kvinnor och förslaget om förhöjd avgift för aortascreening påverkar män. En risk med höjd avgift kan vara eventuell benägenhet att avstå från undersökningen. Volymmässigt görs fler gynekologiska cellprov och mammografiundersökningar än aortascreeningar, dvs. fler kvinnor påverkas av avgiftshöjning än män.

Kvinnor har generellt sett lägre inkomster än vad män har dvs. på så sätt slår en avgiftshöjning rent generellt hårdare mot kvinnor.

9.3 Konsekvenser av införande av självbetjäning

Ett införande av självbetjäning påverkar män och kvinnor lika.

Självbetjäningsterminalerna finns i olika utförande t ex höj- och sänkbara för att kunna vara funktionella oavsett kroppslängd på användaren. Detta gör också att rullstolsburna personer utan svårigheter ska kunna nyttja funktionen. För t ex. äldre medborgare ska personalen i receptionerna vid behov kunna visa hur man hanterar självbetjäningsterminalerna. För att som ny i landet kunna bruka självbetjäningsterminalerna behövs ett svenskt personnummer. Informationsblad på olika språk är nödvändigt.

Receptionerna kommer att finnas kvar efter införande av självbetjäningsterminaler, för att hjälpa de individer som behöver personlig service i lugnare miljö.

Barn och ungdomar är den grupp som antas komma att klara införandet av ny teknik bäst.

9.4 Konsekvenser av införande av automatiserat frikort

Idag är det patientens eget ansvar att bevaka att kvitton sparas och att frikort begärs. Det kan leda till att en del patienter som egentligen har rätt till frikort inte har det. Syftet med införande av automatisk frikortshantering är att den enskilde patienten inte behöver bevaka detta. Systemet blir mer rättvist.

9.5 Konsekvenser av betalning i efterhand

Det är vanligt att de flesta i samhället får ett antal fakturor per år att betala och därmed är vana med betalningsmetoden. Möjligtvis att nyanlända, oavsett kön, kan ha svårt att läsa, förstå och tyda en faktura men problemet anses vara överkomligt.

Kortbetalning bör inte vara något problem för unga och medelålders individer oavsett kön. Däremot kan det vara ett besvärligt betalsätt för äldre oavsett kön då de kan vara mera vana vid kontanter och fakturabetalning. Kontantbetalning kan möjligen vara det mest lämpliga för den äldsta generationen oavsett kön.

9.6 Ekonomisk konsekvens för fyra typpatienter

Tidigt i avgiftsöversynen togs det fram exempel på ekonomiska konsekvenser för fyra typpatienter av att övergå till en enhetstaxa på 200 kronor. För Patient A (diabetes) och B (KOL) med kroniska sjukdomar blev det inte någon ekonomisk skillnad eftersom en kroniker når högkostnadsskyddet och aldrig betalar mer än 1 100 kronor under ett år. Däremot kan de 1 100 kronorna behöva betalas under en kortare tid.

Konsekvenserna för patient C (brutet ben) och D ("hemmafixaren"/ofta gör sig illa) blev att beroende på vilka vårdbehov man hade blev det för den ena patienten 250 kronor billigare under ett år, med enhetstaxan, och för den andra patienten 150 kronor dyrare.

9.7 Möjlighet att få avbetalningsplan

Om patientavgifterna höjs kan en konsekvens bli att patienterna snabbare kommer upp i högkostnadsskyddet. Dvs. de 1 100 kronorna ska betalas under en kortare tid. En fråga som diskuterats i utskottet är möjligheten till amorteringsplan. Följande gäller idag.

- "Regler för betalningar och krav" Dnr LS/621/2012.
 - Maxbelopp är 10 000 kronor och tiden är högst tre år.
 - Kostnaden för amorteringsplan ska betalas av gäldenären.
- Upphandlat kravföretag sköter avbetalningsplaner, utan kostnad för Region Jämtland Härjedalen.
- Om gäldenären ringer redovisningsenheten när de fått faktura och innan fakturan förfallit till betalning kan de förmedla kontakt med kravföretaget för att lägga upp en avbetalningsplan.
- Om fakturan redan gått iväg till kravföretaget för utskick av påminnelse sköter kravföretaget om att lägga upp en frivillig avbetalningsplan. För närvarande är den lagstadgade uppläggningsavgiften 170 kronor och aviavgiften är 60 kronor. Ingen kostnad för Region Jämtland Härjedalen.
- Om gäldenären ringer och bara behöver skjuta upp betalningen en kortare tid kan redovisningsenheten flytta fram förfallodatum. Anstånd lämnas maximalt till den 30/31 i månaden efter.

9.7.1 Avbetalningsregler i andra landsting

I Norrbottens läns landsting skriver man på sin hemsida att "Vi erbjuder alla våra patienter att delbetala via faktura". Om patienten vill så erbjuds patienten kostnadsfri avbetalning/uppdelning på två månader. Vill patienten ha längre avbetalning så anlitas ett externt företag, och det tillkommer uppläggningsavgift samt ränta.

Region Östergötland erbjuder delbetalning på 5 eller 10 månader.

10 KOMMUNIKATION

Extern och intern kommunikation ingår i projektplanen. Ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet har diskuterat hur kommunikation med medborgarna ska ske.

Länets handikappråd fick information av projektledarna på sina möten den 7 maj och den 17 september.

Pensionärsrådet fick information av projektledarna den 3 september.

(Ungdomsrådet besöktes inte eftersom de i dagsläget har begränsad verksamhet.)

Den 25 juni informerades **samtliga chefer** i Region Jämtland Härjedalen om den pågående utredningen om enhetliga patientavgifter via den veckovisa "Ledningsinformationen".

11 ÖVRIGT

I denna avgiftsutredning har det fokuserats på att utreda mer enhetliga öppenvårdsavgifter. Den största förändringen är att samma avgift föreslås gälla för vårdbesök oavsett vårdgivarkategori.

I de fall det i gamla avgiftsbeslut anges att besöksavgift ska erläggas med t ex 100 kronor, så höjs dessa avgifter generellt till 200 kronor. (T ex enligt beslutet om säsongsinfluensavaccinering ska man betala 130 kr (100 kr för besöket och 30 kr för vaccinet), detta höjs i och med enhetstaxan till 230 kronor.)

Avgifter för intyg och hälsoundersökningar enligt den s k "Gula taxan" har inte ingått i denna utredning men bör ses över.

När det gäller syn- och hörcentralens hjälpmedel etc. kan det behövas en uppdatering av priser. Utprovning av hörapparat har haft samma avgift sedan 1993. Egenavgiften för glasögon är 400 kronor medan invånare som köper glasögon "på stan" måste betala mycket mera. Det har framkommit att det kanske borde finnas "servicebesök", smärre saker, som fortsätter vara avgiftsfritt. Det kan t ex gälla en justering av hjälpmedel. Det kan förtydligas i tillämpningsanvisningarna.

I utredningen lyfts fram ungefärlig potential i förstärkta intäkter om avgift införs för labb och röntgen.

Den 1 januari 2011 infördes en avgift på 100 kronor för vårdkontakt med läkare per telefon. Avgiften gäller då läkaren kommit överens med patienten om att kontakten ersätter ett mottagningsbesök. Avgiften ingår i högkostnadsskyddet. Statistiken visar på väldigt få besök, antingen görs få besök eller så tar man inte ut avgift eller att det registreras på annan kod. Denna avgift blir nu 200 kronor.

Förslag har kommit upp om att erbjuda betalning av patientavgifter via sms. Det kan vara en intressant betalningsform inför framtiden men har inte vunnit genomslag inom landsting och regioner ännu. Region Jämtland Härjedalen saknar resurser att på egen hand utveckla denna typ av tjänst.

Idéer om att patienter ska kunna betala sina avgifter med en tolfte dal per månad har uppkommit men ingår inte i denna utredning.

Utbildning av mottagnings- och receptionspersonal med flera är oerhört viktigt för att nå ut med beslut om nya avgifter och dess tillämpningar.

För att klara ett införande av de olika delprojekten krävs personella resurser och en genomförandeplan. Övriga landsting/regioner som infört de olika delarna som omfattas av detta projekt har beskrivit att det är ett omfattande arbete med många nedlagda timmar av olika professioner.

Ett vårdbesök är starkt subventionerat. Endast en mindre del av regionens intäkter består av patientavgifter. Ändå är det oerhört viktigt att ha en bra intäktsutveckling även för patientavgifter eftersom kostnaderna hela tiden ökar. Därför föreslås att patientavgifternas intäktsutveckling följs upp tydligare framöver. Dels sammanfattande till regionstyrelsen men även på enhetsnivå ur ett internkontrollperspektiv.

12BILAGOR

Bilaga 1: Reviderad tidsplan för utredning om mer enhetliga avgifter

Deluppdrag	EFUU	RS	RF
Beslut om mer enhetliga patientavgifter inklusive samtliga deluppdrag	Information 20 augusti och 1 oktober. Beslut 5 november.	Beslut 8 december.	Beslut februari 2016.
Deluppdrag Översyn avgifter - Förslag mer enhetliga avgifter inkl ekonomiska konsekvenser - Befintliga avgifter - Befintliga avgiftsfria - Nya (ex Distansoberoende/telemedicin) - Screening - Omvärldsanalys (3 landsting)			
Deluppdrag Automatiserad frikortshantering - Patienten får automatiskt frikort när högkostnadsskyddet nås			
Deluppdrag Fakturering - Patienten faktureras i efterhand - Patienten betalar med kort			
Deluppdrag Självbetjäning - Patienten anmäler sitt besök i självbetjäningsterminal			
Kommunikationsplan - Externt inkl medborgardialog - Internt i organisationen			

Deluppgifterna kommer att utföras parallellt och slutligen sammanfogas inför att beslut ska tas i regionfullmäktige.

Bilaga 2 Kompletterande uppdrag 2015-10-23, 2015-11-13

I nedanstående tabell redovisas de ekonomiska konsekvenserna av tilläggsuppdrag.

Typ av besök/avgift	Förslag avgift 200/300 kr	Ger ökad intäkt (kr)	Avgift 250/300 kr	Ger ökad intäkt (kr)	Avgift 300/400 kr	Ger ökad intäkt (kr)
Vårdbesök	200	5 000 000	250	11 000 000	300	17 000 000
Vårdbesök på jourtid, akutmottagning	300	100 000	300	100 000	400	1 100 000
Ambulans	200	800 000	250	1 600 000	300	2 400 000
Screening/riktade hälsokontroller	200	300 000	250	600 000	300	900 000
Ungdomar från fyllda 18 år upp till 20 år	200	1 460 000	250	1 865 000	300	2 200 000
Totalt ökade intäkter		7 660 000		15 165 000		23 600 000

Intäkterna för en enhetstaxa på 200 kr skulle ge ca 7,7 mnkr om åldern för avgiftsfritt för barn och ungdomar samtidigt sänks. Det beloppet har räknats fram enligt försiktighetsprincipen.

Effekten av höjningen från 200 till 250 kronor har räknats schablonmässigt att 50 % försvinner pga. frikort. Intäkterna skulle då öka med 7,5 mnkr ytterligare, dvs totalt 15,2 mnkr.

Effekten av höjningen från 250 till 300 kronor har räknats schablonmässigt att 50 % försvinner pga. frikort. Intäkterna skulle då öka med ytterligare 8,4 mnkr, dvs totalt uppgå till 23,6 mnkr.

Det har inte beaktats att patientströmmar kan förändras vid ändrad avgiftsnivåer, och fler kan avstå från vård. Dvs. att beräknade intäkter inte nås.

Bilaga 3 Sammanställning förslag nya avgifter

Typ av besök/avgift	Förslag ny avgift (kr)
Vårdbesök oavsett vårdgivarkategori	200
Gruppbesök och teambesök	200
Screening/riktade hälsokontroller	200
Distansöverbryggande teknik	200
Ambulans	200
Laboratoriemedicin hälsokontroll	200
Nödvändig tandvård	200
Debitering uteblivna besök (även avgiftsfria)	200
Vårdbesök på jourtid och på akutmottagning	300
Förlängning av sjukintyg och receptförnyelse	100
Barn och unga under 18 år	0
Laboratoriemedicin pga. sjukdom	0
Röntgen, fysiologen och nuklearmedicin	0

Bilaga 1 - Avgifter och taxor (reviderad version jämfört med Finansplanen)

Nedan redovisas **med fetstil** de förslag till nya avgifter som har presenterats av majoriteten (socialdemokrater och moderater). Förslaget visas i nedanstående tabell för att på ett enkelt sätt möjliggöra jämförelse med avgifterna enligt Finansplan 2016-2018 (bilaga 2).

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
Läkarbesök		
Primärvård	Dagtid	300
	Asylsökande	50
Privata offentligt finansierade allmänläkare	Jourtid	400
	Hembesök dagtid	300
Specialiserad vård Privata offentligt finansierade specialistläkare	Akuta besök utan remiss	400
	Akuta besök med remiss	0
	Planerade besök:	
	Första besök efter remiss	300
	Preoperativ bedömning inför inläggning	300
	Övriga besök (återbesök)	300
Primär- och specialiserad vård	Provtagningar pga. sjukdom	0
	Röntgen, fysiologen och nuklearmedicin	0
	Telefonrecept, remiss för fotvård	100
	Kvalificerad telefonrådgivning som ersätter ett besök	300
	Oplanerade återbesök på grund av försämrat tillstånd inom 24 timmar	0
Sjukvårdande behandling		
Besök hos distrikts- / sjuksköterska, sjukgymnast, logoped, psykolog, dietist, fotterapeut, kurator, arbetsterapeut m.fl. yrkeskategorier som utövar sjukvårdande behandling. Även besök via distansöverbryggande teknik oavsett yrkeskategori (undantag egenprovtagning under 2 år).		300
Besök sjukvårdande behandling asylsökande		25
Avgifter i samband med intyg för körkort efter rattonykterhet		
	Läkarbesök	300

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
	Provtagning	100
	Intyg enligt timtaxa, se grupp 4 nedan.	
Intyg, Hälsokontroller		Förslag ses över
Intyg och vissa hälsokontroller debiteras enligt följande grupp nivåer.		
För intygen tillkommer moms.		
Grupp 1		0
Grupp 2		300
Grupp 3	Timtaxa. Annan vårdgivare än läkare som självständigt utfärdar intyg.	500
Grupp 4	Timtaxa. Avser läkare, lägsta avgift 500 kr. Tid därutöver 250 kronor per påbörjad 15-minutersperiod.	1 000
Gynekologisk hälsokontroll		
Gyn cytologiskt cellprov		150
Screening		
Mammografi screening		150
Aortascreening		150
Hälsoskolor		150
Vaccinationer		
Avgift vid vaccination ska alltid uttas med besöksavgift plus vaccinkostnad även när vaccinationen ges i samband med läkar- eller distriktssköterskebesök på grund av sjukdom.		
Läkarkontakt	Vaccinationskostnad tillkommer vid läkarkontakt.	300
Sjuksköterskekontakt	Vaccinationskostnad tillkommer vid sjuksköterskekontakt.	300
Riskgrupper och ålder över 65 år	Undantag ska gälla vid vaccination mot influensa till personer över 65 år samt medicinska riskgrupper, där en total avgift i stället tas ut.	75
Adoptionsresa	I samband med adoptionsresor ska varken besöksavgift eller avgift för vaccination uttas. Gäller föräldrar och syskon.	0
Resevaccination	Kostnad för vaccin samt en hanteringskostnad på 100 kronor per vaccin tillkommer.	300
Hjälpmedel		
Besöksavgift		300
Hörselhjälpmedel	Ordinationsavgift för hörapparat. Överskjutande kostnad över 3 500 kronor per hörapparat betalas av hörapparatbäraren.	500
	Utprovning av maskers	200
Synhjälpmedel	Avståndsglas alt bifokalglas/progressiva glas. Avgift per glasögonpar.	400
	Glasögonbidrag, per år, till barn 0-7 år	700

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
	Glasögonbidrag eller kontaktlinsbidrag, per år, till patienter som opererats för gråstarr.	1 000
Peruk och toupéer	Hanteras av hjälpmedelscentralen, se nedan.	
Ortopedtekniska hjälpmedel		
Avgift vid första besöket plus en utprovning		300
Egenavgift	Egenavgift resår-, termo- och tygkorsetter	600
Ortopediska skor	Egenavgift Vuxna	1 000
	Egenavgift Barn	300
Inlägg, ortoser		300
Hjälpmedelscentralens sortiment		
Hjälpmedelscentralens sortiment är uppdelat i:		
• egenansvar/egenvårdsprodukter – kan inte fås som hjälpmedel • egenansvar med kostnadstak 300 kr • egenavgift – kan även vara årsavgift eller serviceavgift • deponeringsavgift – återbetalas när hjälpmedlet återlämnas • hjälpmedel som utlånas kostnadsfritt Hjälpmedelscentralens regler finns på www.jll.se		
Tandvård		
Nedanstående patientavgifter ska gälla för nödvändig tandvård och tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling. Högkostnadsskyddet gäller för besöken. För barn och ungdomar till och med det kalenderår de fyller 19 år gäller den avgiftsfria barn- och ungdomstandvårdens regler. Från och med den 1 januari det år patienten fyller 20 år till 20-årsdagen ska ingen patientavgift tas ut.		
Allmäntandläkare	Dagtid	300
	Jourtid	400
Specialisttandläkare	Dagtid	300
	Övrig tid	400
Tandhygienist		300
Ambulanstransport		
Avgiften uttas ej av barn och ungdomar under 18 år		
Avgift per ambulanstransport		300
Särskilda avgiftsbefrielser		
Barn & ungdomar	Avgiftsbefrielsen för barn och ungdomar intill 18-årsdagen. Detta gäller för läkarbesök och sjukvårdande behandlingar inom primär- och länssjukvård samt hos privata, offentligt finansierade vårdgivare. För ungdomspsykiatrisk mottagning gäller avgiftsbefrielse intill 23-årsdagen.	-

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
	Uttag av patientavgift görs i dessa fall ej heller vid telefonrådgivning.	
Patienter utskrivna enligt LPT och LRV	I enlighet med vad som gällt under 2010 ska patienter som varit inskrivna på sjukhuset enligt LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) och LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård) vara befriade från patientavgift vid återbesök på psykiatriska kliniken inom sjukhuset.	-
Egenprovtagning via distansöverbryggande teknik	Avgiftsfritt under två år.	-
Avgiftstak för patientavgift öppen vård		
Högekostnadsskydd	Avgiftstaket för sjukvårdsavgifter.	1 100
Debitering vid uteblivna patientbesök		
Patient som uteblir från ett bokat besök utan att ha meddelat mottagningen debiteras gällande patientavgift. Detta gäller även då patient har frikort, är avgiftsbefriad (barn / ungdom, värnpliktig eller smittskyddsfall) samt enligt nedanstående vid:		
Mödravårdscentraler	Barnmorska	300
	Läkare	300
Barnavårdscentraler	Sjuksköterska	300
	Läkare	300
Röntgenverksamhet		300
Vaccinationer	Besök hos sjuksköterska	300
	Besök hos läkare	300
Hörcentralen		300
Fys lab		300
Lab.undersökningar		300

Sluten vård		Avgift 2014 (kr)
Av patienter som intas enligt LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) eller LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård) uttas ej avgift.		
Vid inläggning för operation, som inställs på grund av bristande kapacitet eller överbeläggning, uttas ej avgift.		
Ålder:	0 - 19 år	0
	20 - 64 år	100
	65 år och äldre	80
Personer under 40 år med hel sjuk- eller aktivitetsersättning erlägger en och samma avgift från och med första vård dagen.		50

Avgifter då remittenten inte är verksam enligt lagen om läkevårdsersättning	
Patientavgiften avskaffad vid besök på röntgen, fys lab och isotoplab. Motsvarande avgift tas i stället ut av den remitterande läkaren.	
När patient besöker klin lab för provtagning, debiteras den remitterande läkaren 100 kr + avgift för analys av provet enligt prislista.	

RS/200/2015

Bilaga 2 - Avgifter och taxor (enligt Finansplan 2016-2018)

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
Läkarbesök		
Primärvård	Dagtid	150
	Asylsökande	50
Privata offentligt finansierade allmänläkare	Jourtid	250
	Hembesök dagtid	200
Specialiserad vård Privata offentligt finansierade specialistläkare	Akuta besök utan remiss	300
	Akuta besök med remiss	0
	Planerade besök:	
	Första besök efter remiss	100
	Preoperativ bedömning inför inläggning	100
	Övriga besök (återbesök)	250
Primär- och specialiserad vård	Provtagningar, utan koppling till planerat besök	0
	Röntgen, utan koppling till planerat besök	0
	Telefonrecept, remiss för fotvård	60
	Kvalificerad telefonrådgivning som ersätter ett besök	100
	Oplanerade återbesök på grund av försämrat tillstånd inom 24 timmar	0
Sjukvårdande behandling		
Besök hos distrikts- / sjuksköterska, sjukgymnast, logoped, psykolog, dietist, foterapeut, kurator, arbetsterapeut m.fl. yrkeskategorier som utövar sjukvårdande behandlingar.		100
Besök sjukvårdande behandling asylsökande		25
Avgifter i samband med intyg för körkort efter rattonykterhet		
	Läkarbesök	150
	Provtagning	100
	Intyg enligt timtaxa, se grupp 4 nedan.	
Intyg, Hälsokontroller		

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
Intyg och vissa hälsokontroller debiteras enligt följande grupp nivåer.		
För intygen tillkommer moms.		
Grupp 1		0
Grupp 2		300
Grupp 3	Timtaxa. Annan vårdgivare än läkare som självständigt utfärdar intyg.	500
Grupp 4	Timtaxa. Avser läkare, lägsta avgift 500 kr. Tid därutöver 250 kronor per påbörjad 15-minutersperiod.	1 000
Gynekologisk hälsokontroll		
Gyn cytologiskt cellprov		150
Screening		
Mammografi screening		150
Aortascreening		150
Vaccinationer		
Avgift vid vaccination ska alltid uttas med besöksavgift plus vaccinkostnad även när vaccinationen ges i samband med läkar- eller distriktssköterskebesök på grund av sjukdom.		
Läkarkontakt	Vaccinationskostnad tillkommer vid läkarkontakt.	300
Sjuksköterskekontakt	Vaccinationskostnad tillkommer vid sjuksköterskekontakt.	300
Riskgrupper och ålder över 65 år	Undantag ska gälla vid vaccination mot influensa till personer över 65 år samt medicinska riskgrupper, där en total avgift i stället tas ut.	75
Adoptionsresa	I samband med adoptionsresor ska varken besöksavgift eller avgift för vaccination uttas. Gäller föräldrar och syskon.	0
Rebevaccination	Kostnad för vaccin samt en hanteringskostnad på 100 kronor per vaccin tillkommer.	300
Hjälpmedel		
Avgift vid första besöket plus en utprovning		100
Hörselhjälpmedel	Ordinationsavgift för hörapparat. Överskjutande kostnad över 3 500 kronor per hörapparat betalas av hörapparatbäraren.	500
	Utprovning av maskers	200
Synhjälpmedel	Avståndsglas alt bifokalglas/progressiva glas. Avgift per glasögonpar.	400
	Glasögonbidrag, per år, till barn 0-7 år	700
	Glasögonbidrag eller kontaktlinsbidrag, per år, till patienter som opererats för gråstarr.	1 000
Peruk och toupéer	Hanteras av hjälpmedelscentralen, se nedan.	
Ortopedtekniska hjälpmedel		

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
Avgift vid första besöket plus en utprovning		100
Egenavgift	Egenavgift resår-, termo- och tygkorsetter	600
Ortopediska skor	Egenavgift Vuxna	1 000
	Egenavgift Barn	300
Inlägg, ortoser		300
Hjälpmedelscentralens sortiment		
Hjälpmedelscentralens sortiment är uppdelat i:		
• egenansvar / egenvårdsprodukter – kan inte fås som hjälpmedel • egenansvar med kostnadstak 300 kr • egenavgift – kan även vara årsavgift eller serviceavgift • deponeringsavgift – återbetalas när hjälpmedlet återlämnas • hjälpmedel som utlånas kostnadsfritt Hjälpmedelscentralens regler finns på www.ill.se		
Tandvård		
Nedanstående patientavgifter ska gälla för nödvändig tandvård och tandvård som ett led i en sjukdomsbehandling. Högkostnadsskyddet gäller för besöken. För barn och ungdomar till och med det kalenderår de fyller 19 år gäller den avgiftsfria barn- och ungdomstandvårdens regler. Från och med den 1 januari det år patienten fyller 20 år till 20-årsdagen ska ingen patientavgift tas ut.		
Allmäntandläkare	Dagtid	150
	Jourtid	250
Specialisttandläkare	Dagtid	250
	Övrig tid	250
Tandhygienist		100
Ambulanstransport		
Eventuell befrielse av avgift t ex flera transporter under kort tidsperiod enligt riktlinjer.		
Avgiften uttas ej av barn och ungdomar		
Avgift per ambulanstransport		150
Särskilda avgiftsbefrielser		
Barn & ungdomar	Avgiftsbefrielsen för barn och ungdomar intill 20-årsdagen ska fortsätta. Detta gäller för läkarbesök och sjukvårdande behandlingar inom primär- och länssjukvård samt hos privata, offentligt finansierade vårdgivare. För ungdomspsykiatrisk mottagning gäller avgiftsbefrielse intill 23-årsdagen.	-
	Uttag av patientavgift görs i dessa fall ej heller vid telefonrådgivning.	
Patienter utskrivna enligt LPT och LRV	I enlighet med vad som gällt under 2010 ska patienter som varit inskrivna på sjukhuset enligt LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) och LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård) vara befriade från patientavgift vid återbesök på	-

Öppen vård		Avgift 2016 (kr)
	psykiatriska kliniken inom sjukhuset.	
Avgiftstak för patientavgift öppen vård		
Högekostnadsskydd	Avgiftstaket för sjukvårdsavgifter.	1 100
Debitering vid uteblivna patientbesök		
Patient som uteblir från ett bokad besök utan att ha meddelat mottagningen debiteras gällande patientavgift. Detta gäller även då patient har frikort, är avgiftsbefriad (barn / ungdom, värnpliktig eller smittskyddsfall) samt enligt nedanstående vid:		
Mödravårdscentraler	Barnmorska	100
	Läkare	150
Barnavårdscentraler	Sjuksköterska	100
	Läkare	150
Röntgenverksamhet		250
Vaccinationer	Besök hos sjuksköterska	300
	Besök hos läkare	300
Hörcentralen		100
Fys lab		250
Lab.undersökningar		100

Sluten vård		Avgift 2014 (kr)
Av patienter som intas enligt LPT (lagen om psykiatrisk tvångsvård) eller LRV (lagen om rättspsykiatrisk vård) uttas ej avgift.		
Vid inläggning för operation, som inställs på grund av bristande kapacitet eller överbeläggning, uttas ej avgift.		
Ålder:	0 - 19 år	0
	20 - 64 år	100
	65 år och äldre	80
Personer under 40 år med hel sjuk- eller aktivitetsersättning erlägger en och samma avgift från och med första vårdagen.		50
Avgifter då remittenten inte är verksam enligt lagen om läkevårdsersättning		
Patientavgiften avskaffas vid besök på röntgen, fys lab och isotoplab. Motsvarande avgift tas i stället ut av den remitterande läkaren.		

När patient besöker klin lab för provtagning, debiteras den remitterande läkaren 100 kr + avgift för analys av provet enligt prislista.

Förslag avseende dagens landstingsfinansierade IVF-behandlingar

Region Jämtland Härjedalen har ökat erbjudandet utifrån en harmonisering av utbudet i landet. Detta är delvis en följd av den nya patientlagen.

Regionen erbjuder från 20150101:

- 3 IVF-försök inkl alla frys (tidigare totalt 2 embryoöverföringar)
- ålder 40 år mot tidigare 38
- inga gemensamma barn, tidigare minst en part barnlös

Sammantaget är det ett betydligt generösare erbjudande till befolkningen som inte fullt ut är finansierat. Ett förslag från kvinnosjukvården är att inte bekosta resor och boende i samband med behandlingar. Det är en kostnad och är förenat med en ganska omfattande administration för kliniken och länstrafiken då behandlingsorter kan vara Umeå eller Falun och antalet patientbesök vid IVF-kliniken kan variera mellan behandlingsorterna.

Verksamheten föreslår att de nya rutinerna gäller för alla par från 20160101

Östersund 2015-10-27

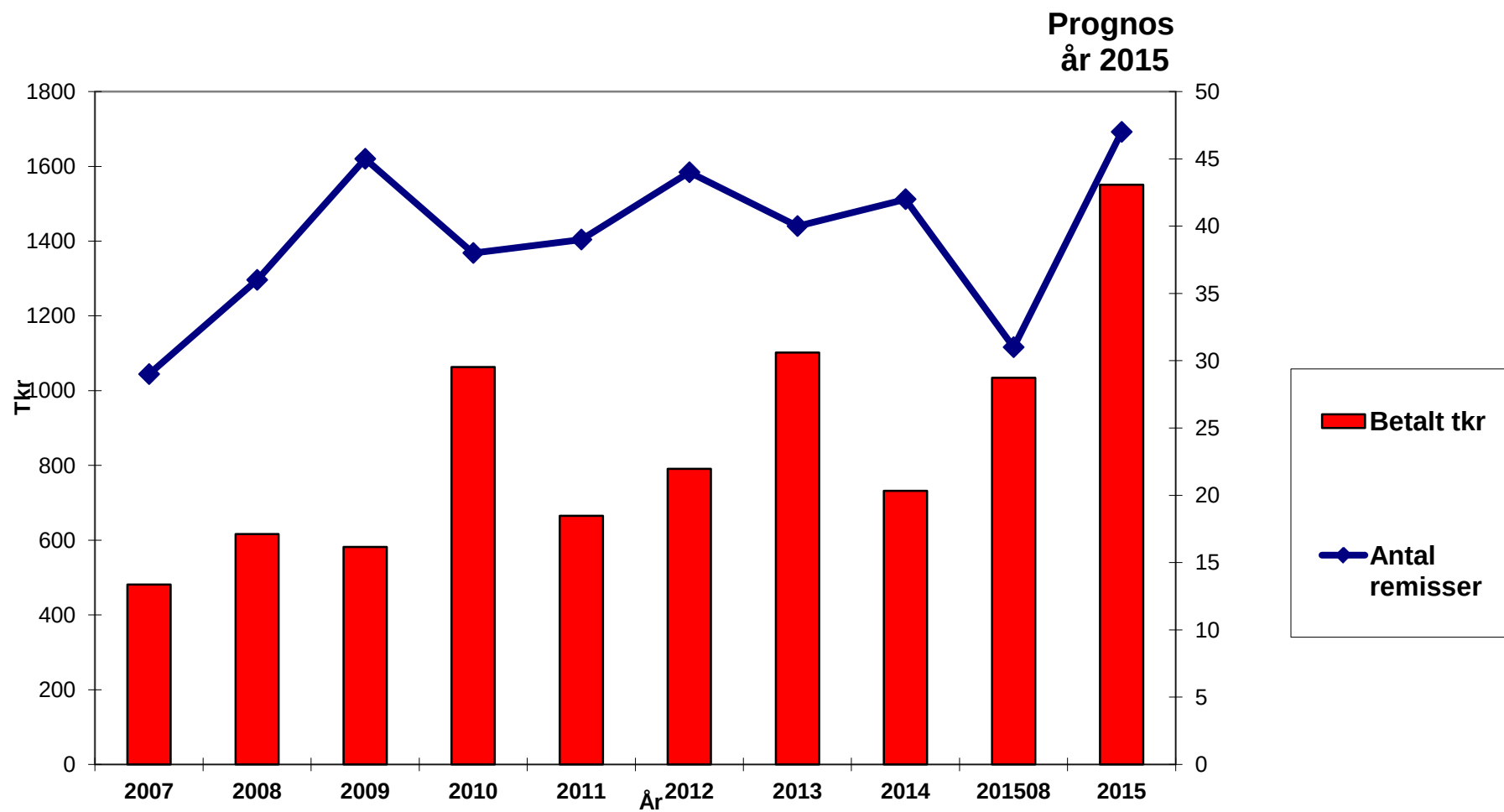
Irène Hoglert

Verksamhetschef område Kvinna

Eva Spetz

MLA område Kvinna

IVF antal remisser och kostnader

Ekonomistaben
Anneli Svensson
Tfn: 063-147661
E-post: anneli.svensson@regionjh.se

2015-11-09

RS/248/2015

Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen - slutförslag

Inledning

Sponsring är ett affärsmässigt samarbetsavtal till ömsesidig nytta mellan två (eller flera) parter, där sponsorn lämnar ersättning i form av pengar, varor och/eller tjänster och den sponsrade parten som motprestation tillhandahåller tjänster som ger sponsorn reklam, stärker sponsorns varumärke eller är till annan nytta för sponsorn. Bidrag utan motsvarande motprestation är inte sponsring. Sponsring kan gå i två riktningar, in till organisationen och ut från organisationen.

Sponsring får inte utgöra ett otillåtet stöd till ett enskilt företag eller innebära att kravet på objektivitet kan ifrågasättas. Lagen om offentlig upphandling, skattelagstiftning och marknadsföringslagen ska beaktas.

Region Jämtland Härjedalen är i huvudsak finansierad med skatteintäkter och det krävs gemensamma regler för att inte riskera att förtroende och opartiskhet kan ifrågasättas. Sponsringspolicyn omfattar inte Region Jämtland Härjedalens bidragsgivning till organisationer.¹

Värdering

Region Jämtland Härjedalens regel är att inte sponsra extern part eller att själv ta emot sponsring. Policyn gäller för hela organisationen inklusive helägda kommunala bolag och stiftelser som organisationen ensam stiftat. Region Jämtland Härjedalens delägda kommunala bolag och stiftelser som organisationen stiftat tillsammans med någon annan eller föreningar som organisationen är medlem i bör ha en försiktig och restriktiv inställning till sponsring.

Sponsring in till Region Jämtland Härjedalen

Huvudregeln är att Region Jämtland Härjedalen inte låter sig sponsras av extern part.

Undantag: Regionstyrelsen kan anta samverkansregler som Sveriges kommuner och landsting rekommenderar mellan offentligt finansierad hälso- och sjukvård och läkemedelsindustri, medicinsk industri, laboratorieteknisk industri eller liknande.² Inom kollektivtrafiken kan begränsad sponsring ske i särskilda fall. Det får inte riskera att förtroende och opartiskhet kan ifrågasättas.

¹ Relaterat dokument: Regler och villkor för bidrag till externa organisationer samt länsкультуrens övriga stödformer (LS/926/2014.)

² Nya samverkansregler tecknade från 2014 (LS/1659/2013).

Sponsring ut från Region Jämtland Härjedalen

Regeln är att Region Jämtland Härjedalen inte sponsrar extern part.

Region Jämtland Härjedalens uppdrag att främja utveckling och tillväxt

I Region Jämtland Härjedalens uppdrag ingår att främja utveckling och tillväxt. Om organisationen vill bidra ekonomiskt med anledning av ett större publikt evenemang med internationell och medial uppmärksamhet kan det ses som en naturlig del av uppdraget. Region Jämtland Härjedalen definierar inte detta som sponsring. Om ett ekonomiskt stöd beviljas ska syftet alltid vara att det ska bidra till att Region Jämtland Härjedalens mål och visioner kan uppnås.

Underlag inför beslut

Det krävs en noggrann bedömning innan skattemedel kan användas för stöd till publika evenemang. Beslut ska alltid fattas av styrelse eller nämnd utifrån en skriftlig begäran med relevanta underlag. Om stöd beviljas bör det framgå av beslutet hur insatsen ska följas upp och utvärderas.

Hälso- och sjukvårdens ansvar vid publika evenemang

Enligt hälso- och sjukvårdslagen har Region Jämtland Härjedalen ansvaret för att tillhandahålla akut hälso- och sjukvård till alla som befinner sig inom Jämtland Härjedalen. Det kan innebära att vården kan behöva dimensionera om befintlig sjukvårdsorganisation utifrån ett evenemang. Region Jämtland Härjedalen har inte något ansvar att ställa någon särskild beredskap till förfogande för arrangörer.

Vid större publika evenemang kan regionen tillfälligt förändra sin organisation för att på bästa sätt möta det vårdbehov som kan uppstå. Om personal vill ställa upp ideellt vid ett evenemang ska detta ske enligt Region Jämtland Härjedalens regler.

Ekonomistaben
Anneli Svensson
Tfn: 063-147661
E-post: anneli.svensson@regionjh.se

2015-11-09

RS/248/2015

Hantering av inkomna synpunkter på remissversion av sponsringspolicy

Regionala utvecklingsnämnden (RUN) har på sitt sammanträde den 13 oktober 2015 behandlat remissversionen av Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen (RS/248/2015) och lämnat synpunkter genom ett remissvar.

Regionala utvecklingsnämnden är positiv till att Region Jämtland Härjedalen beslutar om en sponsringspolicy med grundregeln att inte sponsra extern part. Nämnden beskriver bland annat att det finns tillfällen där undantag bör gälla Länstrafiken och stiftelsen Jamtli. Dessutom bör ”ett större publikt evenemang” definieras tydligare. Med anledning av RUN:s synpunkter föreslås följande förändringar i remissversionen.

Inledning

Tillägg (förtydligande): Sponsringspolicyen omfattar inte Region Jämtland Härjedalens bidragsgivning till organisationer.

Värdering

Nuvarande formulering: Region Jämtland Härjedalens delägda kommunala bolag och stiftelser som organisationen stiftat tillsammans med någon annan eller föreningar som organisationen är medlem i bör ha samma försiktighet och restriktiva inställning till sponsring.

Nytt förslag: ”samma försiktighet och restriktiva inställning till sponsring” ändras till ”bör ha en försiktig och restriktiv inställning till sponsring”. Genom denna ändring blir Jamtlis handlingsutrymme inte lika begränsat.

Sponsring in till Region Jämtland Härjedalen

Huvudregeln är att inte låta sig sponsras av extern part. Kompletteras med ytterligare ett undantag: Inom kollektivtrafiken kan begränsad sponsring ske i särskilda fall. Det får inte riskera att förtroende och opartiskhet kan ifrågasättas.

Sponsring ut från Region Jämtland Härjedalen

Huvudregeln är att Region Jämtland Härjedalen inte sponsrar extern part. Inget tillägg föreslås. RUN:s förslag om undantag för Länstrafiken avser kampanjer till vissa kundgrupper. Det är inte sponsring utan kan anses ingå som en naturlig del i verksamhetens uppdrag.

Region Jämtland Härjedalens uppdrag att främja utveckling och tillväxt

Önskemål om en tydligare definition av och som vidgar begreppet ”ett större publikt evenemang med internationell och medial uppmärksamhet”. För att tillåta även andra evenemang än idrottsliga föreslås att parenteserna med ”motsvarande VM/EM-status” tas bort.

2015-10-13

Regionala utvecklingsnämnden

§ 142 Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen (RUN/1155/2015)

Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har, 2015-06-12, fastställt en remissversion av Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen (RS/248/2015.) Ärendet har remitterats till regionala utvecklingsnämnden för synpunkter för att slutligt beslutas i styrelsen senast i december 2015 och i fullmäktige senast i februari 2016. Policyn utgår från att sponsring är ett affärsmässigt samarbetsavtal och det nya förslaget innebär att regionen inte ska sponsra extern part eller själv ta emot sponsring. Sponsring får inte utgöra ett otillåtet stöd till enskilt företag eller innebära att kravet på objektivitet kan ifrågasättas. Lagen om offentlig upphandling, skattelagstiftningen och marknadsföringslagen ska beaktas. Genom att regionen i huvudsak är finansierad med skatteintäkter krävs gemensamma regler för att inte riskera att förtroende och opartiskhet kan ifrågasättas.

Regionala utvecklingsnämnden är positiv till att regionen tar fram en Sponsringspolicy med grundregeln att regionen inte sponsrar extern part. Regionala utvecklingsnämnden påpekar att det finns tillfällen där vissa undantag som beskrivs gällande hälso- och sjukvården, kan vidgas till att gälla även Länsstrafiken i förkommande fall samt stiftelser som till exempel Jamtli. Begreppet ”ett större publikt evenemang” bör definieras tydligare utifrån det regionala tillväxtarbetet.

Ett tillägg föreslås att policyn inte omfattar regionens bidragsgivning till organisationer.

Beslutsunderlag

Sponsringspolicy för region Jämtland Härjedalen – remissversion.

Protokollsutdrag från ekonomi-, fastighets- och upphandlingsutskottet 2015-04-21, § 30.

Remissvar sponsringspolicy, 2015-09-21.

Protokollsutdrag arbetsutskottet 2015-10-05, § 163.

Förvaltningschefens förslag

Arbetsutskottet föreslår regionala utvecklingsnämnden

1. Remissvar gällande Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.
2. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen att beakta remissvarets synpunkter och förslag inför kommande slutligt beslut.

REGIONALA UTVECKLINGSNÄMNDENS ARBETSUTSKOTTETS BESLUT

Arbetsutskottet föreslår regionala utvecklingsnämnden

1. Remissvar gällande Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.
2. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen att beakta remissvarets synpunkter och förslag inför kommande slutligt beslut.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

2015-10-13

Regionala utvecklingsnämnden

Förslag till beslut på mötet

Eva Hellstrand (C) yrkar följande:

Regionala utvecklingsnämnden bedömer att konsekvenserna av sponsringspolicy och reglerna för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler inte är tillräckligt utredda. Ett stort antal företag/logotyper är synliga i regionens lokaler, i forskning och försök och i många andra sammanhang. Vad händer med detta om policyn och reglerna införs? Nämnden anser att ärendet ska återremitteras av regionstyrelsen för ytterligare utredning.

Beslutsgång

Ordförande ställer fråga på Eva Hellstrands yrkande och finner att nämnden bifaller till det.

Ordförande ställer fråga på grundförslaget och finner det antaget.

REGIONALA UTVECKLINGSNÄMNDENS BESLUT

1. Regionala utvecklingsnämnden bedömer att konsekvenserna av sponsringspolicy och reglerna för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler inte är tillräckligt utredda. Ett stort antal företag/logotyper är synliga i regionens lokaler, i forskning och försök och i många andra sammanhang. Vad händer med detta om policyn och reglerna införs? Nämnden anser att ärendet ska återremitteras av regionstyrelsen för ytterligare utredning.
2. Remissvar gällande Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.
3. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen att beakta remissvarets synpunkter och förslag inför kommande slutligt beslut.

Utdrag till

Områdeschef Kultur; Regionfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Regional utveckling

KULTUR
Ingrid Printz
0703112424
ingrid.printz@regionjh.se

2015-09-21

RUN/1155/2015Dnr:

Remiss Sponsringspolicy (RS/248/2015)

Regionstyrelsen har, 2015-06-12, fastställt en remissversion av Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen (RS/248/2015.) Ärendet har remitterats till regionala utvecklingsnämnden för synpunkter, för att slutligt beslutas i styrelsen senast i december 2015 och i fullmäktige senast i februari 2016. Sponsring får inte utgöra ett otillåtet stöd till enskilt företag eller innebära att kravet på objektivitet kan ifrågasättas. Lagen om offentlig upphandling, skattelagstiftningen och marknadsföringslagen ska beaktas. Genom att regionen i huvudsak är finansierad med skatteintäkter krävs gemensamma regler för att inte riskera att förtroende och opartiskhet kan ifrågasättas. Nedan följer några synpunkter/förslag utifrån Sponsringspolicyens rubriker.

Värdering:

Policyn utgår från att sponsring är ett affärsmässigt samarbetsavtal och det nya förslaget innebär att regionen inte ska sponsra extern part eller själv ta emot sponsring. Policyn gäller för hela Region Jämtland Härjedalen inklusive helägda kommunala bolag och stiftelser som regionen ensam stiftat. Regionens delägda kommunala bolag och stiftelser som regionen stiftat tillsammans med någon annan eller föreningar som regionen är medlem i bör ha samma försiktighet och restriktiva inställning till sponsring.

Synpunkter/förslag: Regionala utvecklingsnämnden är positiv till att regionen tar fram en sponsringspolicy med grundregeln att regionen inte sponsrar extern part. Frågan om en restriktiv hållning till sponsring gällande kommunala bolag, föreningar eller stiftelser som regionen stiftat med någon annan, kan behöva särskild översyn. Ett exempel är de tillfällen där Jamtli ingått ett sponsringsavtal för utveckling av besöksmål. Ordet ”samma” försiktighet och restriktiva hållning, bör utgå.

Nämnden är positiv till att policyn ”Regler för gåvor och donationer (LS/324/1998) uppdateras efter det att sponsringspolicy har fastställts. Ett tillägg till policyn vore önskvärd, om att ”Sponsringspolicy omfattar inte regionens bidragsgivning till organisationer. Stöd och bidrag till externa organisationer regleras i Regler och villkor för bidrag till externa organisationer samt länskulturens övriga stödformer (LS/926/2014).”

Sponsring in till regionen:

Huvudregeln är att regionen inte låter sig sponsras av extern part. Undantag från regeln gäller Regionstyrelsen som kan anta samverkansregler som Sveriges kommuner och landsting rekommenderar mellan offentligt finansierad hälso- och sjukvård och läkemedelsindustri, medicinsk industri, laboratorieteknisk industri eller liknande.

Synpunkter/förslag: Ett undantag gällande Länstrafiken vore önskvärt under förutsättning att sponsringen kan anses vara lönsam och bidrar till en positiv utveckling för kollektivtrafiken, t.ex. när en busstillverkare vill testa fordon i samarbete med Länstrafiken. Ett undantag bör också kunna införas gällande sponsring för ex stiftelser, kommunala bolag som regionen stiftat med någon annan, se tidigare exempel Jamtli.

Sponsring ut från regionen:

Regeln är att regionen inte sponsrar extern part.

Synpunkter/förslag: Länstrafiken vill kunna pröva möjlighet till sponsring om sponsringen bidrar till att stärka Länstrafikens varumärke med fokus på kunder i regionen. Primära målgrupper är ungdomar och arbetspendlare.

Regionens uppdrag att främja utveckling och tillväxt:

I regionens uppdrag ingår att främja utveckling och tillväxt. Om regionen vill bidra ekonomiskt med anledning av ett större publikt evenemang med internationell och medial uppmärksamhet, kan det ses som en naturlig del av uppdraget. Regionen definierar inte detta som sponsring. Beslut om sådant stöd ska baseras på en skriftlig förfrågan och fattas av styrelse eller nämnd. Insatsen ska följas upp och utvärderas. Om regionen vill bidra ekonomiskt med anledning av ett större publikt evenemang (motsvarande VM/EM-status) med internationell och medial uppmärksamhet kan det ses som en naturlig del av uppdraget. Regionen definierar inte detta som sponsring. Om ett ekonomiskt stöd beviljas ska syftet alltid vara att det ska bidra till att regionens mål och visioner kan uppnås.

Synpunkter/förslag: En tydligare definition av och som vidgar begreppet ”ett större publikt evenemang med internationell och medial uppmärksamhet” är önskvärd för de evenemang som faller utanför den idrottsliga benämningen VM/EM-status. Unescokonferensen 2016 Creative Cities Network kan utgöra ett exempel på ett evenemang med internationell och medial uppmärksamhet.

Underlag inför beslut

Det krävs en noggrann bedömning innan skattemedel kan används för stöd till publika evenemang. Beslut ska fatta av styrelse eller nämnd utifrån en skriftlig begäran med relevanta underlag. Om stöd beviljas bör det framgå av beslutet hur insatsen ska följas upp och utvärderas.

Synpunkter: Regionala utvecklingsnämnden är positiv till policyns skrivning om att beslut fattas av styrelse eller nämnd utifrån en noggrann bedömning och med uppföljning, utvärdering av insatsens effekt.

Hälso- och sjukvårdens ansvar vid publika evenemang

Enligt hälso- och sjukvårdslagen har Region Jämtland Härjedalen ansvaret för att tillhandahålla sjukvård till alla som befinner sig inom regionens geografiska område. Vid större publika evenemang kan regionen tillfälligt förändra sin organisation för att på bästa sätt möta det vårdbehov som kan uppstå. Om personal vill ställa upp ideellt vid ett evenemang ska detta ske enligt regionens regler. Regionen kan välja att ta ett "principalansvar" för egna anställda som utför volontärsupdrag som första hjälpare. Särskilt beslut fattas av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Synpunkter: Regionala utvecklingsnämnden ser positivt på att regionen tillfälligt kan förändra organisationen för att på bästa sätt möta det vårdbehov som kan uppstå vid ett större publikt evenemang och att regionen har särskilda regler för ideella insatser, volontärsupdrag.

**Regler för spridning av information samt fotografering
och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler**

Version: 1

Beslutsinstans: Regionstyrelsen

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av
1.		Nyutgåva	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	4
1.1	Vem beslutar om vad som är tillåtet?	4
2	SPRIDNING AV INFORMATION.....	4
2.1	Bedömning av lämplighet.....	4
2.2	Basutbud av information	5
2.3	Kampanjer	5
2.4	Information från enskilda verksamheter	5
2.5	Information från andra aktörer	6
2.5.1	Samhällsinformation – ja!	6
2.5.2	Reklam och kommersiell information – en gråzon	6
2.6	Digital information	7
2.7	Tidningar	7
2.8	Anslagstavlor	7
2.9	Skyltning.....	8
2.10	Utställningar	8
2.11	Snurrdörren vid entrén på sjukhuset	8
2.12	Uppträdanden och evenemang	9
2.13	Information till personal	9
3	FOTOGRAFERING OCH INSPELNING	9

1 INLEDNING

Inom Region Jämtland Härjedalens verksamheter finns ett stort antal lokaler och passager som allmänheten har tillträde till. Väntrum och entréer där patienter och besökare tillbringar tid i väntan på undersökning, behandling eller besked har en särskild roll. God medicinsk kvalitet och omsorg om individen börjar redan där. Motsvarande professionella kvalitet och omsorg ska naturligtvis gälla gentemot besökare i offentliga lokaler där exempelvis kultur, utbildning och mötesplatser tillhandahålls av verksamheter inom Region Jämtland Härjedalen.

Det är viktigt att informationsmaterial löpande rensas bort, så att utbudet är ständigt aktuellt. För många budskap vid receptioner, i väntrum eller på anslagstavlor begränsar informationens effekt. Därför ska inaktuella anslag alltid tas ner, oavsett vem som har satt upp dem.

Detta dokument innehåller även regler för vad som är tillåtet när det handlar om fotografering, filminspelning och ljudupptagning i Region Jämtland Härjedalens lokaler.

1.1 Vem beslutar om vad som är tillåtet?

Beslut som rör spridning av information samt filminspelning och fotografering sker i enlighet med Region Jämtland Härjedalens delegationsbestämmelser.

2 SPRIDNING AV INFORMATION

2.1 Bedömning av lämplighet

Väntrum, entréhallar, korridorer, anslagstavlor och andra allmänna utrymmen är ofta intressanta platser för företag, opinionsbildare och andra aktörer som vill sprida information och budskap. Region Jämtland Härjedalens lokaler ska så långt som möjligt hållas fria från ovidkommande information. Även information som kan tyckas vara harmlös bör ifrågasättas, eftersom den kan uppfattas som godkänd, eller till och med rekommenderad, av Region Jämtland Härjedalen utan att vara det.

Det är inte tillåtet att sätta upp, lägga ut eller visa material som:

- strider mot Region Jämtland Härjedalens verksamhet
- innebär reklam för metoder eller preparat som inte är förenliga med vetenskap och beprövad erfarenhet

- innebär reklam för receptbelagda läkemedel
- innebär reklam för produkter eller tjänster där Region Jämtland Härjedalen inte är intressent
- är av religiös, facklig eller partipolitisk karaktär. Undantaget är: regionpolitik där grupperingar med representanter för både majoritet och opposition är avsändare, fackföreningar som representerar Region Jämtland Härjedalens medarbetare samt Sjukhuskyrkans interreligiösa verksamhet.
- har karaktären av namninsamling eller informerar om penninginsamling.
- syftar till direkt försäljning av produkter eller tjänster, som inte bedrivs av Region Jämtland Härjedalen själv, Region Jämtland Härjedalens hyresgäster eller andra upphandlade avtalsparter.
Exempelvis är olika forskningssamarbeten, testbäddar som inrättas för test av produkter/tjänster samt Designcentrums samarbeten med fristående formgivare naturliga delar av verksamheten.

2.2 Basutbud av information

Region Jämtland Härjedalens basutbud av informationsmaterial ska finnas i väntrummen inom hälso- och sjukvården. Det innehåller bland annat information om patienträttigheter, avgifter och patientnämndens verksamhet.

2.3 Kampanjer

Basutbudet kan kompletteras med informationsmaterial som ingår i kampanjer, som har Region Jämtland Härjedalen som avsändare. Det kan exempelvis handla om influensavaccination, egenvårdsråd eller andra speciella satsningar. Det innefattar även material från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), 1177 Vårdguiden eller olika nationella kampanjer.

2.4 Information från enskilda verksamheter

Basutbud och kampanjer kan kompletteras med information från enskilda verksamheter (hälsocentraler, öppenvårdsmottagningar, folkhögskolor eller motsvarande) inom Region Jämtland Härjedalen. Det kan vara om exempelvis vilka tjänster som erbjuds, öppettider, vägbeskrivningar och kontaktinformation. Utformningen av sådan information ska alltid följa organisationens grafiska profil, och på så sätt ha Region Jämtland Härjedalen som tydlig avsändare.

2.5 Information från andra aktörer

Lokaler och mark som Region Jämtland Härjedalen äger är inte allmän plats, så det finns ingen skyldighet att förmedla information från externa aktörer där. Men visst sådant material kan ändå få förekomma – i begränsad omfattning – om innehållet bedöms som särskilt viktigt för patienter, anhöriga, kunder, deltagare och besökare. I grunden handlar det om vem avsändaren är och att syftet stämmer med Region Jämtland Härjedalens regler, utifrån Bedömning av lämplighet.

2.5.1 Samhällsinformation – ja!

Det är tillåtet att sprida samhällsinformation i Region Jämtland Härjedalens lokaler. Dit räknas information från kommuner, försäkringskassan, socialstyrelsen eller andra myndigheter. Beroende på innehåll så *kan* även information från ideella organisationer (patientföreningar, anhängargrupper, kvinnojourer, brottsofferjourer, Bris och liknande) ingå i kategorin samhällsinformation.

Informationen ska gynna patienter, anhöriga, kunder, deltagare och besökare – och det får inte finnas några konkurrensaspekter eller liknande att ta hänsyn till. Samhällsinformationen ska inte heller blandas med Region Jämtland Härjedalens egen information, utan finnas tillgänglig i exempelvis en särskild pärm, i broschyrställ eller på anslagstavla – och det måste tydligt framgå vem som är avsändare. För material som visas på digitala skärmar, se punkt 2.6

Vid händelse av kris- eller katastrofläge har Region Jämtland Härjedalen rätt att ersätta befintlig information i lokalerna med egen krisinformation.

2.5.2 Reklam och kommersiell information – en gråzon

Kommuner och landsting ska bedriva sin verksamhet och förhålla sig på ett sådant sätt att allmänhetens förtroende för verksamheten upprätthålls. Mot bakgrund av det ska det vara reklamfritt i/på Region Jämtland Härjedalens lokaler/mark. Information från externa näringsverksamheter, i säljande syfte, får alltså inte spridas eller exponeras där. Undantag gäller för kollektivtrafiken, där det är tillåtet med reklam på fordon och vid hållplatser.

Det finns också en gråzon mellan vad som är reklam och vad som kan räknas som kommersiell information. Det är tillåtet med viss kommersiell information om *service* i anslutning till avdelningar/mottagningar, foajéer, väntrum och andra samlingslokaler. Till exempel om öppettider för apoteket, sjukhusrestaurang och kiosk eller sjukrese-, buss- och tågtider, eller annan motsvarande serviceinformation.

På vissa mottagningar kan det också vara relevant att informera om behandling och rehabilitering vid anläggningar som Region Jämtland Härjedalen samarbetar med, eller som patienter kan få ekonomiskt stöd till.

Linda Henriksson
Kommunikationsstaben

Kommersiell information ska alltid finnas på särskilt anvisad plats och inte blandas med information som har Region Jämtland Härjedalen som avsändare.

2.6 Digital information

I vissa väntrum, korridorer och foajéer finns tv-skärmar, där det är möjligt att visa information i form av både rörlig bild och bildspel med stillbilder. Motsvarande kan även visas på datorer, läs-/surfplattor (tablets) eller liknande, som finns tillgängliga för patienter, anhöriga, kunder, deltagare och besökare att söka information med. Tänk på att information som hela tiden 'rullar' på en skärm kan upplevas som störande av de som vistas i lokalen. Av det skälet måste informationen där alltid vara ljudlös. Om möjligt ska det också finnas ett område i lokalen där man kan befinna sig utan att se skärmen.

Material som visas på digitala skärmar kan, av tekniska skäl, inte delas upp på två separata ytor. Därför ska istället en tydlig uppdelning ske genom att det framgår av den grafiska formgivningen vad som har Region Jämtland Härjedalen som avsändare och vilken information som kommer från annan tillåten avsändare.

Vid händelse av kris- eller katastrofläge har Region Jämtland Härjedalen rätt att ersätta befintlig information i lokalerna med egen krisinformation.

2.7 Tidningar

Vanliga dags- och veckotidningar är trevliga inslag för dem som tillbringar en stund i väntrum, allmänna läshörnor eller motsvarande lokaler. Gamla och slitna exemplar bör rensas ut, så att tidningshyllan alltid ger ett fräscht intryck. Många tidningar innehåller visserligen reklam, men den riktar sig sällan direkt till Region Jämtland Härjedalens målgrupper. Helt annonsfinansierade tidningar och tidningar som vänder sig direkt patienter, patientgrupper eller motsvarande ska däremot inte förekomma i organisationens lokaler.

2.8 Anslagstavlor

Om anslagstavlor innehåller information från Region Jämtland Härjedalen blandat med material från andra aktörer så kan det vara svårt för besökare att avgöra vem som står bakom materialet. Därför ska det finnas skilda, tydligt uppmärkta, anslagstavlor, så att det framgår vad som är från Region Jämtland Härjedalen respektive andra avsändare.

I reception i Regionens hus finns en anslagstavla som är märkt med 'Region Jämtland Härjedalens officiella anslagstavla'. Den är endast avsedd för att anslå protokoll och information från de politiska organen i Region Jämtland Härjedalen.

Linda Henriksson
Kommunikationsstaben

Dnr:RS/1140/2015

På anslagstavlor märkta med 'Information från Region Jämtland Härjedalen' får endast material som är godkänt av Region Jämtland Härjedalen förekomma – exempelvis information där organisationen själv är avsändare eller information om olika nationella kampanjer som organisationen är involverad i. Material från andra aktörer får endast förekomma på anslagstavlor märkta med 'Information från organisationer och föreningar'. Otillåtet innehåll ska plockas ned omedelbart då det upptäcks. Se stycket [Bedömning av informationens lämplighet](#).

Utöver det ska alla anslagstavlor en gång i månaden rensas från inaktuell information. Information om att/när tavlan rensas ska finnas med i märkningen på tavlan, så att den som affischerar får upplysning om detta. I och med att anslagstavlorna regelbundet rensas bör man alltid sätta upp kopior, och inte originaldokument, på tavlorna.

Affisivering får aldrig förekomma på dörrar, glasrutor, målade/tapetserade väggar eller andra ytor som inte är avsedda för spridning av information.

2.9 Skyltning

Fastighetsenheten ansvarar för skyltning i Region Jämtland Härjedalens lokaler och på mark som organisationen äger. Alla skyltar ska vara utformade utifrån Region Jämtland Härjedalens skyltprogram och grafiska profil.

2.10 Utställningar

Region Jämtland Härjedalens lokaler får användas för utställningar under förutsättning att de är godkända av ansvarig chef eller, när det gäller allmänna utrymmen, av Region Jämtland Härjedalens kommunikationschef i samråd med fastighetschefen. Samma riktlinjer gäller som för skriftlig information i Region Jämtland Härjedalens lokaler, speciellt stycket [Bedömning av informationens lämplighet](#).

Med hänsyn till synskadade får inte utställningsmontrar eller bord med information lämnas obebakade. Däremot går det bra att vid särskilda tillfällen inrätta en utställning om någon ansvarig fysiskt finns på plats och informerar förbipasserande. Tänk ändå på säkerheten, exempelvis att nödutgångar och andra viktiga passager inte blir blockerade.

För riktlinjer om utställningar och demonstrationer som riktar sig till personal, se stycket [Information till personal](#).

2.11 Snurrdörren vid entrén på sjukhuset

Vid huvudentrén på Östersunds sjukhus finns en snurrdörr med två inglasade ytor, som kan användas för information och mindre utställningar. Bokningslista för intressenter som vill använda utrymmet finns hos Kommunikationsstaben. Vilket innehållet som är tillåtet styrs av

samma principer som för information i väntrum, entréhallar och motsvarande lokaler. I samband med bokning får intressenten skriftlig information om förhållningsorder och förutsättningar.

2.12 Uppträdanden och evenemang

Vid förfrågningar om att få framföra någon form av uppträdande eller evenemang i Region Jämtland Härjedalens lokaler eller på Region Jämtland Härjedalens mark ska särskild hänsyn tas till hur det kan påverka den allmänna ordningen och trivseln. För innehåll och budskap gäller samma riktlinjer som för övrig information i Region Jämtland Härjedalens lokaler, se stycket [Bedömning av informationens lämplighet](#). Utöver det ska hänsyn tas till risken för störningar på grund av ljudvolym.

2.13 Information till personal

Lokaler och områden där patienter, anhöriga, kunder, deltagare, besökare och/eller samarbetspartners befinner sig ska inte användas för information om personalaktiviteter eller facklig verksamhet. Dit räknas även utställningar som riktar sig till personalen. Personalutrymmen, matsalar och personalrestauranger kan vara lämpliga platser för den typen av information eller utställningar – men då tydligt markerat som sådant.

3 FOTOGRAFERING OCH INSPELNING

Den tekniska utvecklingen har gjort det enkelt att fotografera, filma och spela in ljud. Allt fler patienter och närstående väljer att dokumentera sina besök i vården. Även inom utbildningsverksamheten (exempelvis folkhögskolor) kan det finnas en önskan hos elever att dokumentera under föreläsningar, för att underlätta för sig i sin inläring. Både det och den bevakning som medier gör av Region Jämtland Härjedalens verksamhet kan ibland upplevas som känsligt för andra patienter, elever, närstående, besökare och personal.

Dessa regler gäller oavsett om det är en privatperson (patient eller besökare), medarbetare, journalist, yrkesfotograf eller motsvarande som ska utföra fotografering, filminspelning eller ljudupptagning – och även (speciellt kravet på samtycke) oavsett om det är en privatperson eller medarbetare som ska medverka. Grunden är dock att patientens/elevens rättigheter och integritet alltid ska stå i centrum.

INGET GENERELLT FÖRBUD I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Fotografering och filmning är i regel alltid tillåten på allmänna platser. Region Jämtland Härjedalens lokaler räknas inte som allmänna platser, men det finns för den skull inte något beslut om foto- eller filmningsförbud. Fotograferingen eller inspelningen får däremot aldrig röja patienters sekretess eller störa ordinarie verksamhet.

Linda Henriksson
Kommunikationsstaben

2015-11-11

Dnr:RS/1140/2015

Om en tillfrågad patient eller elev är villig att ställa upp på en intervju, så är det en frivillig överenskommelse mellan personen i fråga och journalisten. Däremot kan Region Jämtland Härjedalen bestämma att intervjun inte får ske i en lokal där andra patienter, elever, besökare eller personal riskerar att fotograferas eller filmas utan sitt medgivande. Intervjun kan då ske till exempel utomhus eller i ett enskilt rum.

När det gäller hälso- och sjukvården så ska all vård och behandling så långt som möjligt ske i samråd med patienten, med respekt för dennes självbestämmande och integritet. I lokaler där vård bedrivs (på mottagningar och avdelningar med tillhörande väntrum och korridorer) ska därför hälso- och sjukvårdspersonalen se till att bestämmelserna följs:

- Enligt offentlighets- och sekretesslagen får ingen vårdgivare, vare sig medvetet eller oaktsamt, medverka till att någon fotograferas eller filmas mot sin vilja.
- Uppgifter om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden är skyddade enligt offentlighets- och sekretesslagen och patientdatalagen. Sekretessen är däremot inte absolut utan kan hävas, helt eller delvis, om den enskilde patienten själv godkänner det.
- När en patient ger samtycke, så ska personalen notera detta i patientens journal.
- Tänk på att patienten, i och med sitt vårdbehov, kan vara i ett underläge och i en beroendeställning. Se därför till att patienten verkligen förstår vad ett samtycke innebär.
- Om samtycke från patienten inte finns ska personalen se till att fotografering eller filmning inte sker.
- Personalen ska också se till att andra personer som vistas i lokalerna (och inte har givit samtycke) inte avbildas och i övrigt berörs så lite som möjligt.
- I händelse av att ovanstående inte respekteras så hanteras det på samma sätt som övriga ordningsstörningar i organisationen.
- Man får däremot aldrig ta kameror eller annan utrustning i beslag eller tvinga någon att radera material.

LJUDUPPTAGNING

- Enligt svensk lag är ljudupptagning alltid tillåten så länge den som spelar in själv också deltar i samtalet – och det är oavsett om det gäller i en vårdsituation eller annat tillfälle.
- Att patienter väljer att spela in samtal med vårdpersonal är oftast för att i lugn och ro, efter besöket, kunna lyssna på vilka besked och råd man fick.
- Enligt lag ska patientens behov av trygghet stå i centrum. Vården ska vara tillgänglig, respektera patientens självbestämmande och integritet samt främja goda kontakter. Därför finns ingen grund för ett inspelningsförbud.
- Vill man spela in ljud är det ändå bra att först informera övriga som medverkar. Om personalen anser att det kommer påverka vårdsituationen negativt, är det lämpligare att kalla in annan personal än att förbjuda inspelningen.

Ingrid Printz
Regional Utveckling
Kultur
070-3112424
Ingrid.printz@regionjh.se

2015-09-28
Dnr: RUN/1228/2015

Remissvar - Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region jämtland Härjedalens lokaler

Regionstyrelsen har fastställt nytt utgåva; Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler. Beslut om remissversion av utgåvan fattas på Regionstyrelsen den 30 september. Regionala utvecklingsnämnden ombeds lämna eventuella synpunkter av utgåvan i koppling till ärendet om Sponsringspolicy(RUN/1155/2015). Regionstyrelsen fattar beslut om "Sponsringspolicy" samt "Regler för spridning av information mm" senast i december och fullmäktige beslutar senast i februari 2016. Utgåvan slår fast att regionen har ett stort antal lokaler och passager som allmänheten har tillträde till. Regionen har ingen skyldighet att förmedla information från externa aktörer men kan upprätthålla informationsplats om syftet är lämpligt och har tydlig avsändare utifrån de regler som presenteras i utgåvan. Bedömningen är lämplighet.

Spridning av information:

Grundregeln är att informativa anslag och viktig samhällsinformation ska vara tillåten och tillgängliggöras på anvisade anslagsplatser. Detsamma gäller digital information. Avsändare kan vara regionen, annan myndighet, eller en ideell organisation där budskapet kan anses gynna patienter, anhöriga el besökare. Regionens information ska utgå från den grafiska profilen och inte blandas med extern information där avsändare tydligt ska framgå.

Otillåten information:

Information får inte strida mot regionens verksamhet eller ge reklam för metoder, läkemedel eller produkter och tjänster där regionen inte är intressent. Information får inte vara av religiös, facklig eller partpolitisk karaktär, undantaget landstingspolitik där avsändaren är gruppering med representation från majoritet och opposition.

Reklam:

Information med reklam – eller marknadsföringssyfte från externa näringsverksamheter är inte tillåten. Det gäller såväl trycksaker som information i digital form. Kollektivtrafiken är undantagen regeln där reklam på fordon och hållplatser är tillåten. Exempel på "kommersiell

information” som kan tillåtas i anslutning till mottagningar, avdelningar och väntrum är information om apotekets eller restaurangens öppettider, buss- och tågtider mm.

Skyltning/Utställningar:

Fastighetsenheten ansvar för skyltning av regionens lokaler och mark som organisationen äger. Utställningar i regionens allmänna lokaler ska vara godkända av ansvarig chef. Säkerhetsaspekter vid utställningar ska beaktas. Vid huvudentrén till Östersunds sjukhus finns inglasade ytor som kan användas för information, vilka bokas hos Kommunikationsstaben.

Uppträdanden/Evenemang:

Hänsyn ska tas till evenemangets art och om det kan påverka allmän ordning, trivsel. De riktlinjer som angetts för information gäller.

Fotografering, filmning och inspelning:

Fotografering, filmning och inspelning av ljud är i regel alltid tillåten på allmän plats. Grundprincipen är att patientens, kundens rättigheter och integritet ska skyddas och kravet på samtycke gälla. Lagen om sekretess ska följas. Frivilliga överenskommelser, mellan t.ex. en patient och en journalist, kan ske om samtycke finns och utan att påverka ordinarie verksamhet. Medverkande medarbetare och andra berörda ska informeras om inspelningen. Andra personer i lokalerna ska inte avbildas utan samtycke.

Regionala utvecklingsnämndens synpunkter/förslag:

Regionala utvecklingsnämnden vill påpeka att reglerna i stort utgår från en av regionens kärnverksamheter, Hälso- och sjukvård. Det är relevant att dokumentet redan inledningsvis tydliggörs att gälla även den andra kärnverksamheten, Regional utveckling. En helhetssyn bör genomsyra dokumentet.

Offentliga lokaler tillhandahålls genom kultur, folkhögskolor, mötesplatser som t.ex. designcentrum och andra allmänna platser. Designcentrum kan i likhet med kollektivtrafiken behöva ett undantag från regeln som gäller reklam. Designcentrum fungerar som mötesplats och ett visningsrum för design och formgivningsprodukter från regionalt och nationellt verkssamma formgivare/företagare. Där kan syftet ibland vara svårt att särskilja från ett ”marknadsföringssyfte”.

Regionala utvecklingsnämnden föreslår även att vidga målgruppen i dokumentet, patienter/anhöriga/besökare till patienter/kunder/deltagare/besökare/samarbetspartners.

2015-10-13

Regionala utvecklingsnämnden

§ 143 Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler - remissversion (RUN/1228/2015)

Ärendebeskrivning

Regionala utvecklingsnämnden ombeds lämna synpunkter på nyutgåva; Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler. Ärendet har remitterats till regionala utvecklingsnämnden för synpunkter, för att slutligt beslutas i styrelsen senast i december 2015 och i fullmäktige senast i februari 2016 i koppling till beslut om Sponsringspolicy (RS/248/2015).

Utgåvan slår fast att regionen har ett stort antal lokaler och passager som allmänheten har tillträde till och att regionen inte har skyldighet att förmedla information från externa aktörer men kan upprätthålla informationsplats om syftet är lämpligt. Information får inte strida mot regionens verksamhet eller ge reklam för metoder, läkemedel eller produkter och tjänster där regionen inte är intressent. De riktlinjer som anges för information gäller även fotografering, inspelning och evenemang.

Regionala utvecklingsnämnden påpekar att en helhetssyn bör genomsyra dokumentet och utöver hälso- och sjukvård även gälla regional utveckling. Dokumentet behöver ses över gällande ett antal punkter som kan få en inlåsand effekt för det regionala tillväxtansvaret. Ett undantag gällande Designcentrum där syftet ibland kan vara svårt att särskilja från ett "marknadsföringssyfte" kan behöva göras, liksom för de "testbäddar" regionen inrättat för test av produkter/tjänster. Målgruppen i dokumentet bör vidgas att gälla patienter/kunder/anhöriga/deltagare/besökare/samarbetspartners.

Beslutsunderlag

Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler - remissversion.

Remissvar regional utveckling, 2015-09-28.

Protokollsutdrag arbetsutskottet 2015-10-05, § 164.

Förvaltningschefens förslag

Arbetsutskottet förslår regionala utvecklingsnämnden

1. Remissvar gällande "Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i regionens lokaler" skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.
2. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen att beakta remissvarets synpunkter och förslag inför kommande slutligt beslut.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

2015-10-13

Regionala utvecklingsnämnden

REGIONALA UTVECKLINGSNÄMNDENS ARBETSUTSKOTTETS BESLUT

Arbetsutskottet förslår regionala utvecklingsnämnden

1. Remissvar gällande ”Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i regionens lokaler” skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.
2. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen att beakta remissvarets synpunkter och förslag inför kommande slutligt beslut.

Förslag till beslut på mötet

Eva Hellstrand (C) yrkar följande:

Regionala utvecklingsnämnden bedömer att konsekvenserna av sponsringspolicy och reglerna för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler inte är tillräckligt utredda. Ett stort antal företag/logotyper är synliga i regionens lokaler, i forskning och försök och i många andra sammanhang. Vad händer med detta om policyn och reglerna införs? Nämnden anser att ärendet ska återremitteras av regionstyrelsen för ytterligare utredning.

Beslutsgång

Ordförande ställer fråga på Eva Hellstrands yrkande och finner att nämnden bifaller till det.

Ordförande ställer fråga på grundförslaget och finner det antaget.

REGIONALA UTVECKLINGSNÄMNDENS BESLUT

1. Regionala utvecklingsnämnden bedömer att konsekvenserna av sponsringspolicy och reglerna för spridning av information samt fotografering och inspelning i Region Jämtland Härjedalens lokaler inte är tillräckligt utredda. Ett stort antal företag/logotyper är synliga i regionens lokaler, i forskning och försök och i många andra sammanhang. Vad händer med detta om policyn och reglerna införs? Nämnden anser att ärendet ska återremitteras av regionstyrelsen för ytterligare utredning.
2. Remissvar gällande ”Regler för spridning av information samt fotografering och inspelning i regionens lokaler” skickas till regionstyrelsen enligt upprättat förslag.
3. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionstyrelsen att beakta remissvarets synpunkter och förslag inför kommande slutligt beslut.

Utdrag till

Områdeschef Kultur; Regionstyrelsen

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

Regionalt trafikförsörjningsprogram 2016 – 2020

Förord

Sedan lagen om kollektivtrafik (SFS 2010:1065) trädde i kraft 2012 ska det i varje region finnas ett regionalt trafikförsörjningsprogram. Programmet är det strategiska styrdokumentet som beskriver hur kollektivtrafiken ska utvecklas, det ska omfatta vardagsresandet inom regionen samt till angränsande län.

Trafikförsörjningsprogrammet för Region Jämtland Härjedalen har utarbetats under 2015. Av remissvaren framgår att kollektivtrafik både intresserar och engagerar många. Det är viktigt att trafiken får utvecklas enligt programmet för att motsvara de behov och förväntningar finns. Det gäller såväl trafikutbud, som miljöprestanda och tillgänglighet för personer med funktionshinder.

I arbetet med det regionala trafikförsörjningsprogrammet framkommer också ett stort engagemang för mer lågväga resor. Det är en viktig fråga i ett län där turismen är en basnäring. Arbetet med dessa frågor ligger utanför det regionala trafikförsörjningsprogrammet men behöver intensifieras.

Östersund xxx

Robert Uitto
Regionråd

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	7
Förutsättningar och ramverk	8
Kollektivtrafiklagen	8
Trafikförsörjningsprogrammet	8
Samhällsplanering	8
Begrepp	9
Nuläge	10
Befolkning	10
Sysselsättning	11
Regionförstoring	12
Bil innehav	12
Trafikutbud och resande	12
Trafikutbud	12
Tågtrafik	15
Länstrafik	16
Tätortstrafik	17
Närtrafik	17
Särskild kollektivtrafik	17
Taxor och produkter	20
Tillgänglighet för personer med funktionshinder	21
Miljö	21
Kostnads- och intäktsutveckling	24
Kommersiell trafik	24
Bussgods	25
Mål och strategier	25
Övergripande mål för kollektivtrafiken	25
Regional utvecklingsstrategi (RUS)	25
Avgränsningar och strategiska val	26
Realistiska och mätbara mål	26
Kollektivtrafikens utveckling	28
Norrländssamarbetet	28
Tågtrafik	28
Länstrafik och tätortstrafik	29

Närtrafik.....	29
Tillgänglighet och särskild kollektivtrafik.....	30
Taxor och produkter	30
Miljö.....	30
Kostnads- och intäktsutveckling.....	30
Kommersiell trafik.....	31
Samband mellan regionaltrafik och fjärtrafik	31
Genomförande och ekonomi.....	32
Samråd och dialog	32
Ekonomi	33
Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet	34
Bilaga 1 – Trafikavtal.....	35
Bilaga 2 – Trafikutbud	37
Bilaga 3 - Tillgänglighet i prioriterade stråk	65
Bilaga 4 –Samråd 2015.....	67
Bilaga 5 – Remissvar	69

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen är regional kollektivtrafikmyndighet, med politiskt och ekonomiskt ansvar för den samhällsfinansierade, allmänna kollektivtrafiken i länet. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten har ansvar för att upprätta ett trafikförsörjningsprogram. I programmet ska mål fastställas, inriktning och strategier för trafiken beskrivas. Tillsammans är budget och trafikförsörjningsprogram de viktigaste styrdokumenterna för den regionala kollektivtrafiken. Trafiken ska svara mot den önskade utvecklingen av länet som beskrivs i regional utvecklingsstrategi - Jämtland/Härjedalen 2030 Innovativt och Attraktivt. Visionen är att *Jämtlands län är en region att längta till och växa i*. En viktig förutsättning för det är goda kommunikationer och en god service.

Länet är förhållandevis stort och har en liten befolkning, trafikförsörjningen är därför en utmaning i sig. Trafikutbudet har de senaste åren förändrats genom att tågtrafik i Norrtågs regi har etablerats i länet. Det har medfört att busstrafik i stråket Duved-Östersund-Bräcke minskat. Norrtågstrafiken ersätter vissa turer, antalet resor med Norrtåg ökar och resenärerna har fått ett snabbare och bekvämare resalternativ, något som bidrar till en regionförstoring. Norrtågstrafiken innebär också fler och bekvämare förbindelser till Sundsvall och vidare därifrån. I Östersund finns en tätortstrafik med förhållandevis bra trafikutbud och resande. Linjenätet behöver förändras, så att det bättre svarar mot resenärernas behov.

Får att nå Region Jämtland Härjedalens vision och övergripande mål bedömer RKM att följande frågor är strategiska för kollektivtrafiken i länet.

- Det regionala tågsystemet i Norrland, Norrtåg, utgör grunden för det interregionala trafikutbudet i Norrlandslänen (Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten)
- Prioriterade stråk – stomlinjetrafik mellan kommuncentra och Östersund
- Tätortstrafiken i Östersund, trafikutbud i närområdet ca 3-mil runt Östersund och Åredalen
- En yttäckande närtrafik ska värmas, initiativ för utveckling av otraditionella och kostnadseffektiva lösningar för kollektivtrafik i glesbygd uppmuntras.

Delmål - en ekonomiskt hållbar utveckling

Restideskvoten tåg-bil ska högst uppgå till 0,8

Länstrafikens självfinansieringsgrad skall öka

Antal resor med länstrafikens och tätortstrafikens färdbevis ska öka

Delmål - en socialt hållbar utveckling

Länstrafiken erbjuder resealternativ som passar mina behov

Tillgänglighet för rörelsehindrade i den allmänna kollektivtrafiken skall öka, så att fler kan använda den. Det mäts genom andel fordon med låggolv eller hiss skall öka

Nöjdhet med färdtjänstresa skall uppgå till minst 90 % nöjdhet.

Delmål - en miljömässigt hållbar utveckling

Kollektivtrafikens marknadsandel skall öka

Minskade nettoutsläpp av CO₂

Förutsättningar och ramverk

Kollektivtrafiklagen

2012 trädde en ny lagstiftning för kollektivtrafiken (SFS 2010:1065) i landet i kraft. Enligt lagen skall det finnas en regional kollektivtrafikmyndighet (RKM) i varje län. I Jämtlands län är Region Jämtland Härjedalen RKM och har det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken i länet.

RKM skall upprätta ett regionalt trafikförsörjningsprogram, i programmet ska mål för den regionala trafiken fastställas. Med regional kollektivtrafik avses all allmän kollektivtrafik inom ett län samt trafik som sträcker sig över fler län men avser att tillgodose allmänhetens behov av arbetspendling eller annat vardagsresande. Programmet skall vara strategiskt och långsiktigt. Det skall vara trafikslagsövergripande, utgå från ett resenärsperspektiv samt föregås av samråd. Trafikförsörjningsprogrammet ska ta sin utgångspunkt i de transportpolitiska målen och vara samordnat med den regionala utvecklingsplaneringen och annan planering som kan vara av betydelse för kollektivtrafiken.

Trafikförsörjningsprogrammet utgör utgångspunkt för RKM:s beslut om allmän trafikplikt. Med allmän trafikplikt avses det trafikutbud som samhället garanterar sina medborgare genom avtal.

I och med kollektivtrafiklagen från 2012 är marknaden avreglerad och kommersiell trafik kan etableras inom eller genom samma område som den allmänna trafiken. För att bedriva kommersiell trafik krävs en anmälan till RKM.

Trafikförsörjningsprogrammet

Beslut om Trafikförsörjningsprogram för Jämtlands län och beslut om allmän trafikplikt fattas av Region Jämtland Härjedalen. Region Jämtland Härjedalen äger Länstrafiken i Jämtlands län AB, som har uppdraget att verkställa den trafik som RKM beslutat om i regionalt trafikförsörjningsprogram och i beslut om allmän trafikplikt. Utredning pågår om verksamheten i länstrafikbolaget ska organiseras som en förvaltning inom Region Jämtland Härjedalen.

I kollektivtrafiklagen betonas vikten av samråd när ett trafikförsörjningsprogram tas fram. Samråd ska ske med motsvarande myndigheter i angränsande län, berörda myndigheter, kollektivtrafikföretag, företrädare för näringsliv och resenärer. Det viktigaste samråden sker med kommunerna. De ska företräda sina invånare, näringslivets och den egna verksamhetens intressen. I bilaga 4 redovisas vilka samråd som har skett. Trafikförsörjningsprogrammet har remissbehandlats och i bilaga 5 redovisas vilka som har svarat på remissen.

Kollektivtrafiken ingår i Regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde. Utskottet för infrastruktur och kommunikationer har varit styrgrupp för framtagandet av trafikförsörjningsprogrammet. Slutligen ska programmet antas av Regionfullmäktige.

Samhällsplanering

1 januari 2015 bildades Region Jämtland Härjedalen av Regionförbundet Jämtlands län och Jämtlands läns landsting. Syftet är att både utveckla länet och att samordna insatserna för att göra detta. Tanken är att arbetet ska göras effektivare och med större kompetens i en mer samlad organisation. Region Jämtland Härjedalen får en tydlig roll som en samlande regional aktör.

Resande över kommungränserna i länet och även över länsgränsen är omfattande. Det ökar kraven på samarbete med grannlänerna för kollektivtrafiken. I det arbetet har Region Jämtland Härjedalen en tydlig roll som samlande aktör.

Region Jämtland Härjedalen svarar för andra regionala planer och strategier som Regional utvecklingsstrategi (RUS) och Länstransportplanen som omfattar det regionala vägnätet. RUS anger de övergripande målen som ska kunna uppnås genom att olika verksamheter strävar mot samma mål. Kollektivtrafiken är ett medel att nå de övergripande samhällsmålen. Länstransportplanen har en nära koppling till kollektivtrafikens infrastruktur och villkor. Där avsätts medel för kollektivtrafik och trafiksäkerhet, exempelvis hållplatser och åtgärder på kommunala gator, vägar och terminaler.

Kommunerna har planmonopol, men ska samråda med Region Jämtland Härjedalen när förslag till översiktsplaner upprättas eller när ändringar i planen görs. Region Jämtland Härjedalen granskar planerna med utgångspunkt från det regionala utvecklingsansvaret. Kommunernas ansvar för gator och terminaler påverkar kollektivtrafikens utvecklingsmöjligheter. Kommunerna har stort inflytande på investeringar och utformning av den fysiska miljön. Varje kommun ska värna sin egen utveckling men också i samspel med andra bidra till en stärkt regional utveckling. Länets utveckling skapas lokalt, men stärks av en regional samverkan.

Ett exempel på hur planering och samverkan över kommungränsen kan göras är projektet Jämtlandsstråket som syftar till en hållbar näringslivsutveckling i stråket Östersund-Krokom-Åre. Centrala frågor är arbetspendling, bostadsförsörjning, frågor kring näringslivsutveckling och att utveckla former för samverkan mellan kommunerna kring service och tjänster för boende utmed stråket. I projektarbetet ingår Åre, Krokoms och Östersunds kommuner, Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Staten ansvarar genom Trafikverket för långsiktig planering i transportsystemet i form av byggande, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar. Trafikverket tar fram den nationella planen för transportinfrastruktur i samverkan med landets regionala aktörer, i vårt län E14 och E45 och järnvägen. Den nationella infrastrukturplanen innehåller insatser av stor betydelse för kollektivtrafikens genomförande och utveckling. Insatser i infrastruktur utanför länets gränser kan ibland vara av avgörande betydelse för kollektivtrafikens förutsättningar och utveckling inom länet. Region Jämtland Härjedalen är planupprättare och utarbetar, i nära samarbete med Trafikverket, Länstransportplanen. Det är den långsiktiga planen för länets vägar. Här ingår även åtgärder som hållplatser, trafiksäkerhetshöjande åtgärder och gång- och cykelbanor. Trafikverket har inrättat Persontransportråd på regional nivå. Persontransportråden är en arena för kunskaps- och erfarenhetsutbyte på strategisk nivå.

Begrepp

Med lagstiftningen följer en del begrepp. Dessa och några andra centrala begrepp förklaras nedan.

Allmän kollektivtrafik – trafik som är öppen för alla, har en bestämd taxa, utförs enligt tidtabell mellan bestämda orter. Trafiken kan utföras med tåg, buss eller bil. **Linjelagd trafik** utförs regelbundet, **anropsstyrd linjetrafik** och **närtrafik** utförs när någon har beställt den. Närtrafik är ofta begränsad till några dagar per vecka och har karaktären av serviceresor. Den allmänna trafiken finansieras delvis av skattemedel.

Allmän trafikplikt – krav på den trafiktjänst som RKM fastställer (trafikutbud, tillgänglighet, miljöprestanda et c), ett offentligt serviceåtagande gentemot invånarna.

Kommersiell trafik – trafik som bedrivs av ett trafikföretag på marknadsmässiga grunder utan inblandning från det offentliga. Trafikföretaget beslutar helt på egen hand om trafikutbud, linjestreckning, prissättning och när trafiken ska etableras eller upphöra.

Länstrafiken i Jämtlands län AB – är det bolag som verkställer RKM:s beslut om allmän och särskild kollektivtrafik. Länstrafiken tecknar avtal, planerar, informerar, sköter biljetthantering et c. Länstrafiken ägs av Region Jämtland Härjedalen.

Norrtåg AB – Norrtåg bildades 2008 av norrlandslänen Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland för att etablera och driva dagtågtrafik på linjer norr om Sundsvall-Ånge-Storlien. Trafiken drivs av en upphandlad operatör, statlig medfinansiering ingår. Norrtåg AB ägs av Region Jämtland Härjedalen i Jämtlands län.

Regional kollektivtrafik – all kollektivtrafik inom länet (både allmän och kommersiell) samt trafik över länsgräns där det huvudsakliga resandet utgörs av vardagsresor. För den allmänna trafiken i Jämtlands län delas begreppet upp i

- **Interregional trafik** = trafik över länsgräns med buss och tåg.
- **Stomlinjetrafik** = trafik mellan kommuncentra/större tätorter och Östersund, trafik som ”binder samman länet” trafiken har förhållandevis gena linjedragningar och hög turtäthet.
- **Lokal trafik** = Tätortstrafiken i Östersund och annan inomkommunaltrafik där linjelagda skolskjutsar ofta utgör basen, närtrafik anropsstyrd linjetrafik.

Regional kollektivtrafikmyndighet (RKM) – är den strategiska beslutsnivån för frågor som rör den allmänna kollektivtrafiken, ex vis trafikförsörjningsprogram, allmän trafikplikt, besluta om färdtjänst och ta emot anmälan om kommersiell trafik. Fr o m 1 januari 2015 är Region Jämtland Härjedalen, regionala utvecklingsnämnden, RKM i Jämtlands län.

Särskild kollektivtrafik – Trafik som är avsedd för särskild person eller grupp, d v s ej öppen för allmänheten ex vis sjukresor, färdtjänst och kommunala skolskjutsar.

Trafikföretag – ett företag som bedriver kollektivtrafik på kommersiell grund, eller genom avtal kör allmän kollektivtrafik.

Nuläge

Befolkning

Jämtlands län är till ytan Sveriges tredje största län och motsvarar 12 % av Sveriges yta. 1,3 % av landets befolkning är bosatt i länets åtta kommuner. I Jämtlands län bodde 34 % av befolkningen utanför tätort, i riket som helhet bodde 15 % utanför tätort 2010. Denna förutsättning är en stor utmaning för ett kollektivt resande i länet.

Befolkningen i länet minskar och blir äldre. Länets befolkning uppgick 2014-12-31 till 126 765 invånare, varav 60 500 i Östersunds kommun. På en 25-års period 1989-2014 är minskningen 8 024 personer, eller 6,0 %. Krokom, Åre och Östersunds kommuner har under denna period ökat sin befolkning med 4-7 %. Andelen personer 65 år och äldre är över riksgenomsnittet 19,6 % i alla kommuner utom Åre.

Den mest påtagliga förändring av befolkningen som skett de senaste åren är en ökad inflyttning av personer från utlandet. Det s k flyttningsnettot mot utlandet var 1 120 personer 2014. Inflyttning från Syrien dominerar. Betydelsen av ett mycket aktivt arbete med attityd, välkomnande, mångkulturellt inkluderande och mottagligare arbetsmarknad är centralt för att länets folkmängd inte ska minska. Att få så många som möjligt att långsiktigt etablera sig i länet är viktigt ur ett flertal aspekter. Kollektivtrafiken är en viktig faktor för att möjliggöra detta.

Sysselsättning

Länet har delats in i tre Lokala Arbetsmarknadsregioner (LA-regioner) 2013. SCB definierar en lokal arbetsmarknad utifrån pendling över kommungräns. I en LA-region får utpendlingen vara högst 20 % och utpendlingen till en enskild kommun får högst vara 7,5 % av det totala antalet förvärvsarbetande i det lokala centret.

LA-region	landyta	befolkning	inv./km ²
Strömsund	10 465	11 873	1,1
Härjedalen	11 248	10 224	0,9
Östersund	27 187	104 668	3,8
Östersunds LA-region uppdelad på kommun nivå			
Berg	5 710	7 067	1,2
Bräcke	3 408	6 463	1,9
Krokom	6 154	14 648	2,4
Ragunda	2 511	5 440	2,2
Åre	7 195	10 555	1,5
Östersund	2 208	60 495	27,4

Källa: SCB, 2015

Förkortade tidsavstånd stimulerar arbetspendling, vilket bidrar till regionförstoring. Regionförstoring medför att större marknader ger förutsättningar för att nyttja skalekonomier, ökad tillgänglighet och ökad urbanisering driver tillväxt, människor får fler alternativ i sina val av bostadsort och arbetsort. Regionförstoring kan motverka kompetensbortfall, stagnation och utflyttning.

Inom en region finns, naturligtvis, flera arbetsmarknader. Män pendlar inom större områden än kvinnor, vilket innebär att det finns fler LA-regioner för kvinnor än för män. Tendensen är att antalet LA-regioner har minskat, indelningen har varierat över tid.

Arbetspendling inom länet 2013

Bostads-kommun	Kvinnor och män, Arbetsställekommun							
	Ragunda	Bräcke	Krokom	Strömsund	Åre	Berg	Härjedalen	Östersund
Ragunda	1958	44	9	17	4	8	2	240
Bräcke	140	2058	23	11	9	10	6	517
Krokom	14	16	3794	82	184	19	8	2851
Strömsund	11	2	28	4780	8	2	5	358
Åre	0	3	131	10	4198	42	13	552
Berg	1	11	29	7	21	2507	86	689
Härjedalen	1	4	5	1	2	44	4429	122
Östersund	114	207	930	171	260	294	68	26334

Källa: SCB RAMS

Av arbetspendling över kommungräns dominerar inpendlingen till Östersund. Över tid är det utpendlingen från Östersund som ökar mest. Den största arbetspendlingen från Östersund sker till Krokoms kommun.

Förvärvsfrekvensen (andelen förvärvsarbetande i en åldersgrupp) är högre i länet 79,9 % jämfört med riket 77,1 % (uppgift från 2013). I de yngre åldersgrupperna kan det bero på att färre läser vidare i länet än i riket. I åldersgruppen 55-64 år är förvärvsfrekvensen lägre i Bräcke och Ragunda kommuner än för riket.

Till turismberoende branscher räknas detaljhandel, hotell och restaurang, museer, kulturminnen, djurparker, nöjesparker och skidanläggningar. I riket är 9,3 % sysselsatta i sk turismberoende branscher, i Åre kommun 27,0 %, Härjedalens kommun 18,3 % och i Bergs kommun 10,3 %, för övriga kommuner är andelen under riksgenomsnittet 9,3 %. De senaste åren har stora investeringar gjorts i besöksnäringen i främst Klövsjö-Vemdalen och Funäsdalen. Kapaciteten i dessa destinationer och Lofsdalen har därmed utökats betydligt, vilket även märks i det ökade antalet besökare.

Regionförstoring

Begreppet regionförstoring innebär att funktionella arbetsmarknadsregioner utvidgas geografiskt. Det sker genom att mindre regioner knyts samman genom förbättrade kommunikationer och förkortade restider. Regionförstoring blir härigenom i viss grad ett alternativ till urbanisering. Regionförstoring innebär att flyttning kan undvikas, att befintligt realkapital kan nyttjas bättre och att strukturella förändringar blir mer lättöverkomliga. Förbättrade kommunikationer kan möjliggöra pendling till arbetsmarknader, kulturutbud, föreningsliv m m.

Det är viktigt att kollektivtrafiken upplevs som konkurrenskraftig mot bilen. Tiden det tar att resa kan vara av avgörande betydelse, andra viktiga faktorer är om trafiken är tillförlitlig, avstånd till och standard på hållplats/resecentrum, behov av att byta färdmedel. Restidskvot är det mått som används för att mäta skillnaden i restid mellan bil och kollektivtrafik. Restidskvoten beräknas genom att bussens eller tågets färdtid divideras med bilens färdtid. Vid en kvot på 1,0 går det lika fort. För tåg bör restidskvoten understiga 1,0, för express och stomlinjetrafik med buss bör kvoten uppgå till högst 1,2-1,3. I stomlinjetrafiken uppnås ofta en restidskvot under 1,3, Norrtågs trafik mätt mellan ändstationer på Mittbanan ligger under 1,0.

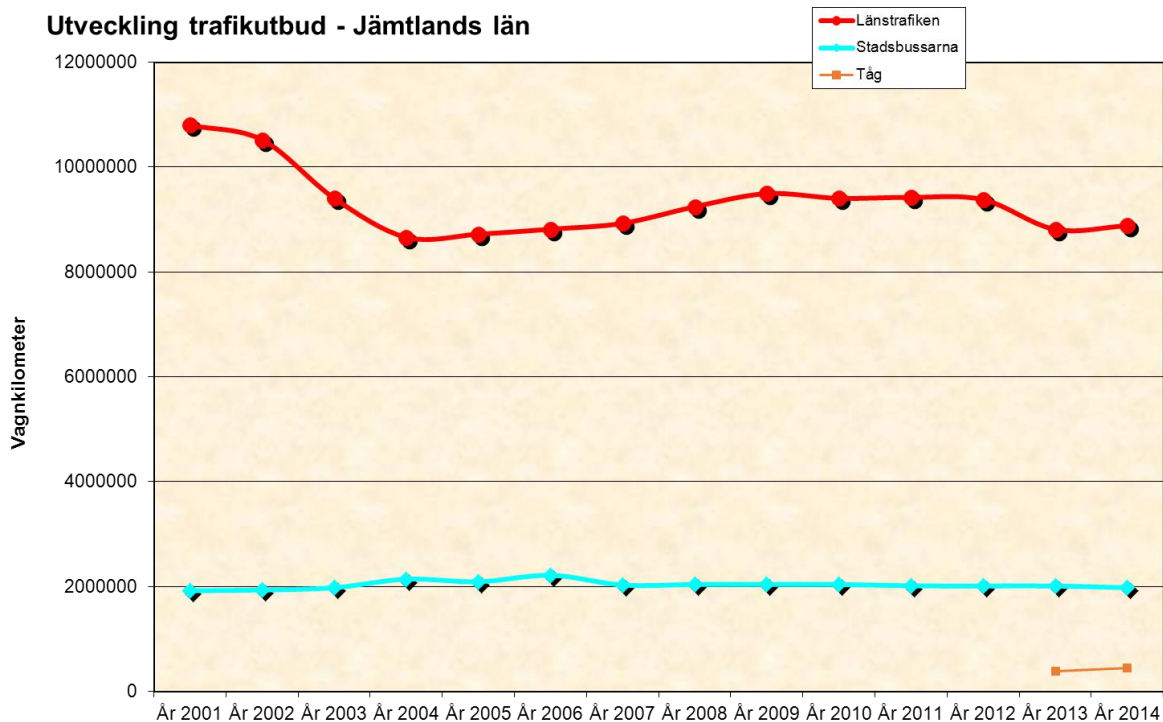
Bilnehav

Bilnehavet är stort i länet och fortsätter att öka, trots att befolkningen minskar. 2013 fanns 70 611 personbilar i trafik. Det motsvarar 558 bilar per 1000 inv. i länet, att jämföra med 471 för riket. Klimatpåverkande utsläpp för transporter uppgår till 3 826 kg CO₂/inv. i Jämtlands län (högst i landet) att jämföra med riksgenomsnittet 2 186 kg CO₂/inv. Uppgift från 2010.

Trafikutbud och resande

Trafikutbud

Trafikutbudet mätt i km har varit förhållandevis stabilt under lång tid. Noteras kan att det minskade trafikutbudet i Länstrafiken från 2013 beror på att regional tågtrafik i Norrtåg AB:s regi har ersatt viss linjetrafik med buss.

Trafikutbudet kan beskrivas enligt nedanstående.

Interregional trafik

- Norrtågstrafiken, Sundsvall en viktig nod
- Busstrafik över länsgräns

Stomlinje trafik

- Stomlinjetrafiken kommuncentra – Östersund

Lokal trafik

- Tätortstrafiken i Östersund
- 3-milsradien runt Östersunds tätort
- Trafik i Åredalen
- Inomkommunal trafik där linjelagda skolskjutsar utgör basen
- Närtrafik

Särskild kollektivtrafik

- Färdtjänst

Interregional-, stomlinjetrafik har stor betydelse för arbets- och studieresor, resor till region- och länssjukvård, service-, besöks- och anslutningsresor. Den **lokala trafiken** är anpassad för arbets- och skolpendling, service- och anslutningsresor till stomlinje- och interregionaltrafik, trafiken kan vara anropsstyrd. Närtrafiken är anropsstyrd och yt-täckande, den erbjuder sällanresor från orter med liten eller ingen linjelagd trafik. **Färdtjänst**, är särskild kollektivtrafik, och avsedd för den som på sitt funktionshinder inte kan åka med allmänna kommunikationer, avsaknad av kollektivtrafik är inte grund för att få färdtjänst.

Stomlinjetrafiken är mycket viktig med Östersund som är den enskilt största målpunkten. Från kommuncentra Strömsund, Hammarstrand, Bräcke, Svenstavik, Krokom, Järpen till Östersund finns ett trafikutbud som minst medger arbetspendling till Östersund i tidslägen 7-16, 8-17 och 9-18, minst 3 senare ankomster under dagen och sen återresa ca kl. 22.00 M-F. Lördagar erbjuds serviceresor med uppehåll i Östersund minst 4 timmar och söndagar trafik på kvällen för veckopendling i båda riktningarna. I andra riktningen finns trafik M-F för uppehåll i respektive kommuncentra minst 8-17. För Bräcke, Svenstavik, Krokom och Järpen finns fler turer i vardera riktningen med ankomst 6.30 – 9.15 och från kommuncentra mot

Östersund finns fler turer i tidsintervallet 15.15 – 18.15. Från Sveg finns förbindelser till Östersund som medger hel- eller halvdagsvistelse i Östersund M-F, serviceresor och veckopendlingsresor lördagar och söndagar.

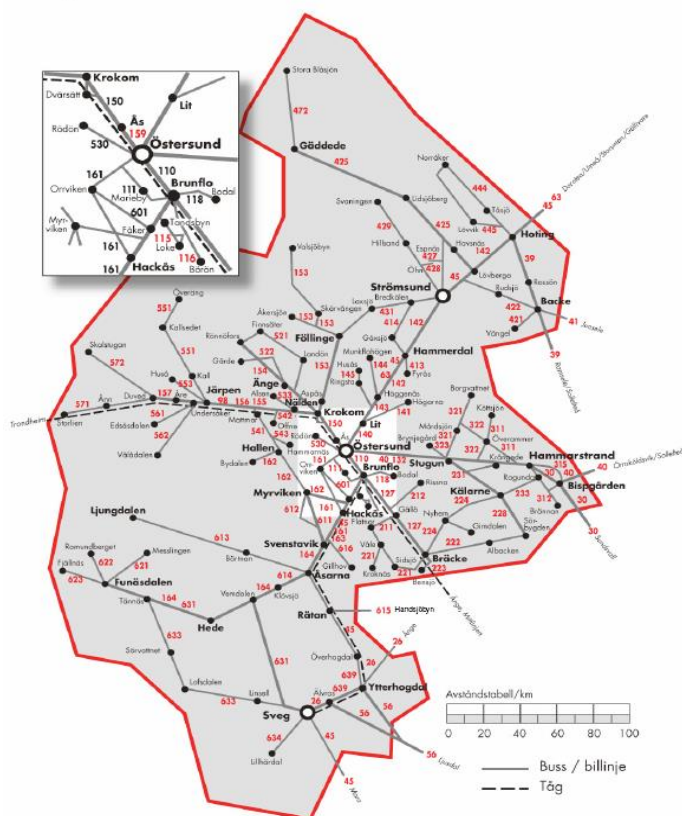
I Åre, Krokoms och Östersunds kommuner finns ett trafikutbud i något eller några stråk som erbjuder ett bra trafikutbud för bl. a. arbetspendling sju dagar i veckan 14-30 dubbelturer M-F, 7-15 dubbelturer L och 5-10 dubbelturer S. I Åre kommun i stråket Duved-Åre-Undersåker-Järpen-Mörsil, i Krokoms kommun i stråket Näliden-Krokoms-Dvärsätt-Ås-Östersund, i Östersunds kommun i stråken Häggenås-Lit-Östersund, Brunflo-Ope/Odenskog-Östersund samt tätortstrafiken. I stråken Brunflo-Marieby-Östersund och Hackås-Orrviken-Östersund finns ett bra trafikutbud för arbetspendling måndag-fredag 7-10 dubbelturer M-F. I övriga delar av dessa kommuner finns ett mer begränsat trafikutbud. Den trafikutökning som gjorts i Härjedalens kommun, med trafikstart hösten 2014 är en ökad samordning av skol- och arbetstider. Det innebär att arbetspendling är möjligt i högre utsträckning.

Den lokala trafiken i Härjedalen, Berg, Strömsund, Bräcke och Ragunda kommuner är främst planerad för resor måndag - fredag, trafikutbudet är mycket litet lördagar och söndagar. Trafikutbudet som är linjelagt eller anropsstyrt, kan beskrivas enligt nedan

- Linjelagda skolskjutsar utgör basen i trafiknätet
- Serviceresor till närmaste tätort (linjetrafik eller närtrafik)
- Resor för besöksnäringens behov eller hela resan (anslutningsresor)
- Arbetspendling

De senaste åren har inga kvalitetsmätningar gjorts i den allmänna kollektivtrafiken. Orsaken är inbesparingar. Generellt kan sägas att ”relevans” d v s trafiken passar mina behov är den viktigaste faktorn för att människor ska resa. Prisvärdhet, kvalitet, bemötande och trafikens popularitet är viktiga faktorer men har mindre betydelse för hur människor gör sina val.

Linjenätskarta

Tågtrafik

Riksdagen godkände 2006 ett försök med gemensam trafikeringsrätt för dåvarande trafik huvudmännen i norrlandslänen (Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten) att driva dagtågtrafik på linjer norr om Sundsvall-Ånge-Storlien. Det s k Norrtågsförsöket, som har organiserats i bolaget Norrtåg AB. Regeringen beslutade om en försöksperiod från aug 2011, den är förlängd till 2021.

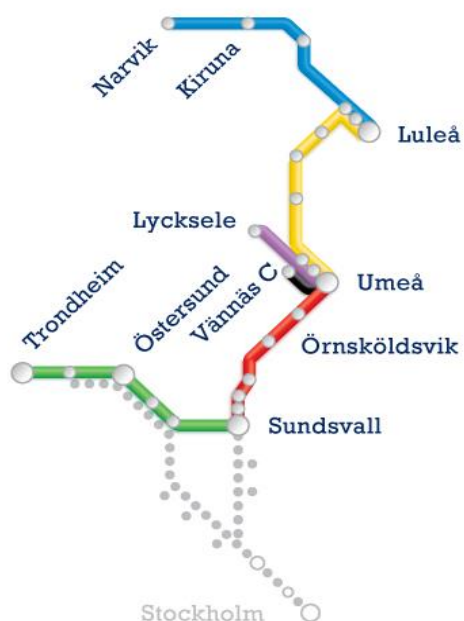
Vision

- Visionen för Norrtåg AB:s verksamhet är att när det regionala tågssystemet i Norrland förverkligas under de närmaste 15 åren kommer resenärerna att välja tåget framför andra sätt att resa beroende på dess unika kombination av komfort och snabbhet.
- Tåget kommer att vara en del av ett väl koordinerat och väl sammanhållet kollektivtrafiksystem. Vid alla viktiga knutpunkter kommer resenärerna att kunna byta mellan tåg och buss. Hela resan kommer att kunna göras på en och samma biljett oavsett vart den börjar eller slutar inom Norrtågs verksamhetsområde.

Mål

- Målet är att trafiken ska på affärsmässiga grunder erbjuda snabba, effektiva och långsiktigt hållbara resmöjligheter för de som bor i, verkar eller besöker regionen.
- Samarbetet mellan operatören och Norrtåg AB ska präglas av ett aktivt samarbete där båda parter gemensamt ska bidra till en positiv resandeutveckling och en allmän utveckling av trafiksystemet i sig.

Norrtågs linjer

Förutsättningar är

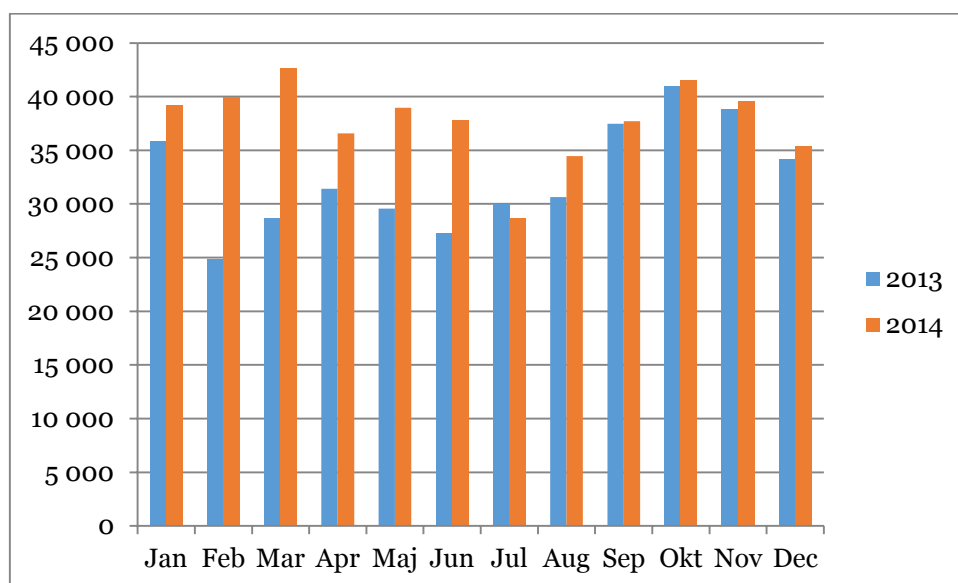
- nya, moderna snabbtåg med låga driftskostnader
- ett enkelt, gemensamt taxsystem för såväl pendlare som sällanresenärer, gällande över hela trafikeringsområdet samt
- att trafiken upphandlas i fri konkurrens mellan operatörer

Norrtåg AB hyr fordon via vagnsbolaget Transitio AB. Vagnparken utgörs av 11 nya fordon av typ Coradia Lirex X62. Samtliga fordonstyper har möjlighet att ta ombord rullstolar. Trafiken på delen Örnsköldsvik-Umeå startade i augusti 2010. Sträckan Storlien-Östersund-Sundsvall trafikeras i planerad omfattning sedan december 2012.

Operatören får sätta taxan för resor med tåget. Inom varje län är länstrafikens kort (elevkort, periodkort, Bestprice-kort eller motsvarande pendlarkort) giltiga färdbevis.

Resandet i stråket Sundsvall-Östersund-Storlien har utvecklats mycket positivt under de två första åren. Tågresor är snabbare och bekvämare och möjliggör arbets- och studiependling över längre avstånd än motsvarande resor med buss. Tågtrafiken har ersatt viss busstrafik i stråken Bräcke-Östersund och Duved-Östersund. Trafikutbud se bilaga 2.

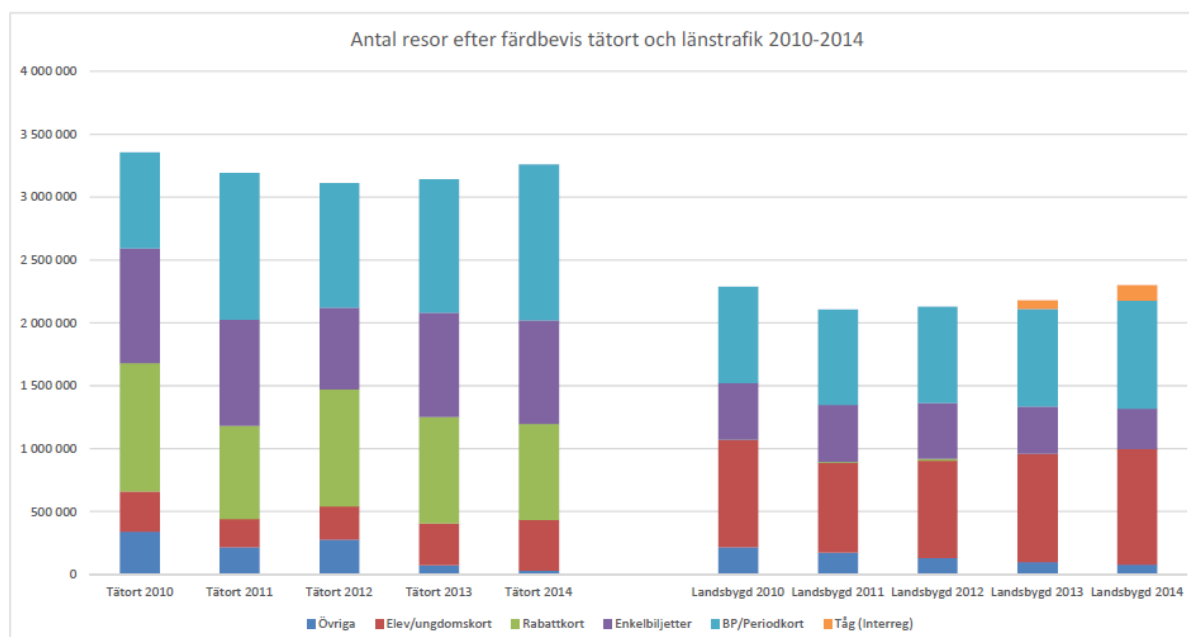
Resandeutveckling 2013-2014 Norrtåg Sundsvall-Östersund-Storlien

2014 gjordes 450 000 resor på sträckan Sundsvall –Östersund-Storlien.

Länstrafik

Av nedanstående diagram framgår att resandet i landsbygdstrafiken (staplarna till höger) har ökat de senaste åren. 2014 gjordes ca 2 300 000 resor på tåg och buss med länstrafikens färdbevis. I tätortstrafiken i Östersund (staplarna till vänster) ökade resandet 2014 och uppgick till ca 3 260 000 resor. Sedan 2013 kan kommunerna byta ut elevkort, med giltighet 2 resor/skoldag mot Ungdomskort. Ungdomskort ger rätt till obegränsat antal resor i hela länet under hela året och ges till ungdomar 6-19 år. Resor med elevkort/ungdomskort har ökat. Den positiva resandeutvecklingen beror på att fler kommuner övergår till ungdomskort, inflyttning och att tågpendling lockar allt fler. En redovisning av trafikutbud och resande på linjenivå finns i bilaga 2.

Tätortstrafik

Sedan årsskiftet 2001 är tätortstrafiken i Östersund upphandlad med sk tjänstekoncession. Det innebär att trafikutövaren bedriver trafiken självständigt. Trafikutövarens åtaganden bl. a trafikvolym, turtäthet, kvalitet, miljö och taxa regleras i trafikeringsavtalet. Trafikutbudet i tätorten är bra med trafik från ca 6.00-23.00 M-L ca 11-23 S, till det kommer till den särskilda sön- och helgdagstrafiken, industri- och nattbusstrafiken. Linjenätet behöver ses över för att bättre täcka in målpunkter som kommit till de senaste åren. Flygbusstrafiken Åre Östersund airport - Östersund bedrivs av trafikutövaren i egen regi och med stor kommersiell frihet.

Närtrafik

Närtrafiken är det trafikutbud som finns på orter med liten eller ingen annan allmän trafik. Trafikutbudet, vanligen 1-3 dagar/vecka, trafiken går till närmaste större ort med affär och annan service.

Särskild kollektivtrafik

Särskild kollektivtrafik är ett samlingsbegrepp för den typ av resor som är riktad till särskild grupp eller kräver särskilt tillstånd att resa med. Resorna kan samordnas på olika sätt.

Gemensam upphandling – en trafikutövare får alla uppdrag (färdtjänst, sjukresor, skolskjutsar, närtrafik, linjetrafik) i det geografiska området. Det ger trafikutövaren trygghet under avtalstiden, samt är en förutsättning för samordning av olika transporter.

En beställningscentral (BC) – samma telefonnummer gör det enklare för resenären. Beställningscentralen är en garant för att endast berättigade resor utföres. Här fördelas kostnaden för en resa mellan olika trafikansvariga.

Samordning av olika resor – resbehov samordnas i beställningscentralen så att ex vis färdtjänstresenärer och sjukresenärer kan samåka. Det ger färre transporter, vilket sänker samhällets kostnad samt gynnar trafiksäkerhet och miljö.

Harmonisering av taxan – i de kommuner (Berg, Bräcke, Ragunda, Åre, Härjedalen och Krokom) som har samordnat sina samhällsbetalda resor är taxan gemensam.

Länstrafiken har getts i uppdrag att verkställa regionens och kommunernas uppgifter som ansvariga för särskild kollektivtrafik i nedanstående omfattning:

- Sjukresor i hela länet, inklusive handläggning av sjukreseersättning till enskilda.
- Utredda färdtjänst och riksfärdtjänst för boende i Berg, Bräcke, Härjedalen, Ragunda, Krokom och Åre kommuner, myndighetsutövningen (beslut om färdtjänstillstånd, yttranden m m) sker av RKM.
- Upphandling och planering av skolskjutsar i Berg, Bräcke, Härjedalen, Ragunda, Strömsund Krokom och Åre kommuner.

Det sker genom att Länstrafiken bedriver:

- Beställnings- och samordningsfunktion (BC) för samhällsbetalda resor
- Transporttjänster avseende särskild kollektivtrafik, trafikuppdragen är upphandlade i konkurrens.

Verksamheten skall bedrivas så att:

- Samordning och planering av resor minimerar kostnaden för verksamheten
- Överenskommen kvalitet på resor och tjänster upprätthålls.

Länstrafiken skall vidare aktivt arbeta med utveckling av resmöjligheter för att minska behovet av särskild kollektivtrafik. Det kan ske genom att fler kan nyttja den allmänna kollektivtrafiken.

För att följa upp och utveckla den särskilda kollektivtrafiken görs

- kontroll av att kvalitet på resor och tjänster upprätthålls, undersöks via resenärsintervjuer.
- följa utvecklingen av resmöjligheter i den allmänna trafiken, för att minska behovet av särskild kollektivtrafik.
- ansvara för regler och taxa för färdtjänst, prissättning och ändringar

Färdtjänst

De kommuner som så väljer kan överlåta samtliga uppgifter för handläggningen av färdtjänst respektive riksfärdtjänst även myndighetsutövningen till RKM. Från 2015 ingår kommunerna Åre, Krokom, Ragunda, Bräcke, Berg och Härjedalen i samordningen av samhällsbetalda resor.

Myndighetsutövningen fungerar väl. Under 2014 har handläggningstiden varierat mellan 1-5 veckor.

Myndighetsutövningen har varit föremål för prövning (överklaganden) av Förvaltningsrätten i 26 fall under 2014, varav 24 ärenden avgjordes till Länstrafikens förmån. De två ärenden som gick till den klagandes favör gällde i bägge fallen vilket färdmedel som skall användas.

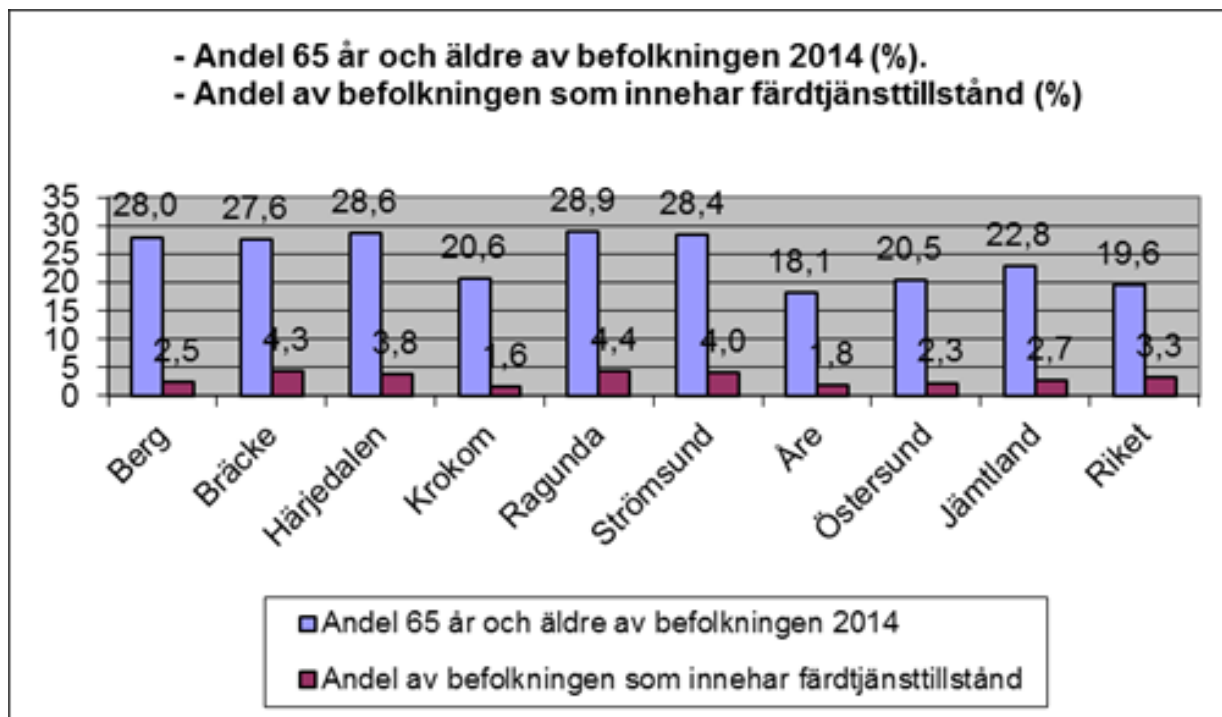
I uppdraget till Länstrafiken ingår att aktivt arbeta med utveckling av resmöjligheter för att minska behovet av särskild kollektivtrafik, genom att fler ska kunna nyttja den allmänna kollektivtrafiken.

Det kan ske genom att både fordon och den fysiska miljön (hållplatser etc.) är tillgänglighetsanpassad. Jämtland ligger ej i framkant beträffande fysisk anpassning/tillgänglighetsanpassning av hållplatser eller information om vilka hållplatser som är tillgänglighetsanpassade.

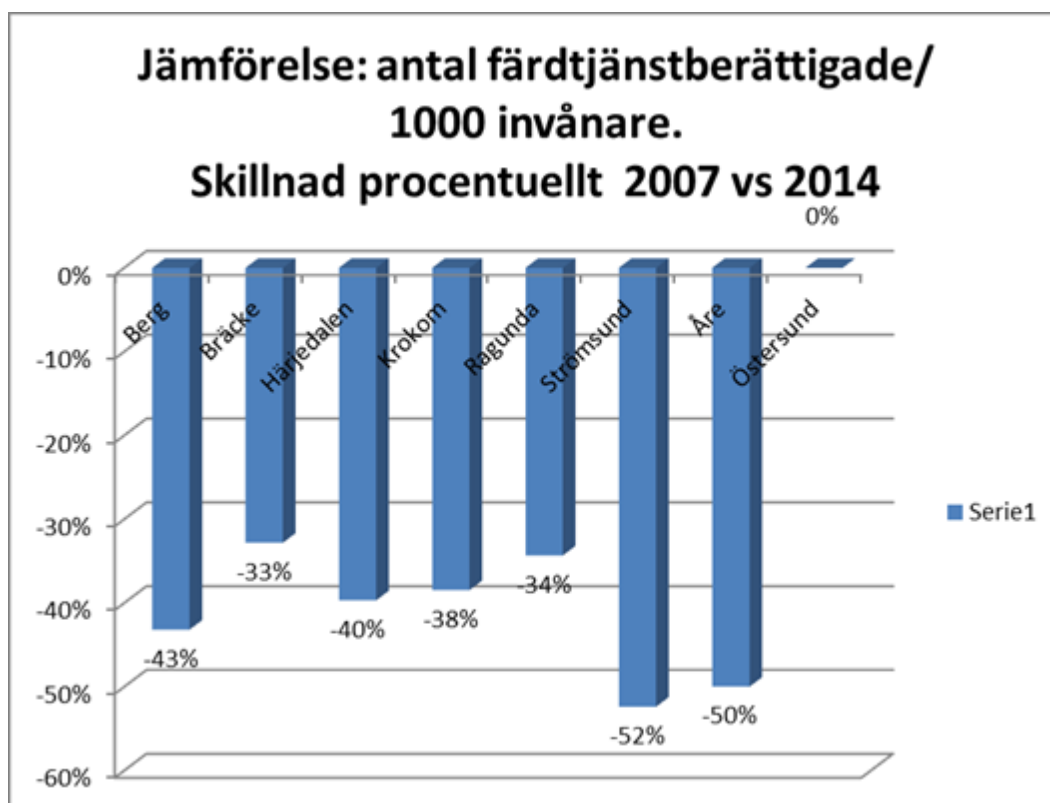
Målsättningen för SÄK:s del i denna fråga får sänkas betydligt, till: -att när det är möjligt, dvs. det finns ett antal anpassade hållplatser samt ett fungerande betalsystem (särskild/allmän), påbörja viss styrning av färdtjänstresenärer till den allmänna kollektivtrafiken. För att det överhuvudtaget skall vara möjligt måste det finnas en vilja hos alla parter.

Utvecklingen av antalet färdtjänstillstånd i de ingående kommunerna (hela länet utom Östersund kommun) fanns 1978 personer med färdtjänstillstånd i slutet av 2014, att jämföra med 2159 vid ingången av året. Fr o m 2015 lämnar Strömsunds kommun samarbetet, och bedriver sin färdtjänst i egen regi. Ca 2/3 av färdtjänstillstånden innehas av kvinnor.

Av nedanstående diagram framgår förhållandet mellan ålder och beviljade färdtjänstillstånd i länet.

Nedanstående diagram visar utvecklingen av antalet färdtjänstberättigade över tid.

För att mäta hur effektiv samordningen är jämförs den faktiska kostnaden för resorna med hur stor kostnaden skulle ha varit om resorna gjordes utan samordning. Differensen däremellan benämns samordningsvinst och blir då ett mått över hur effektiv samordningen varit. Kravet är 25 % samordningsvinst på det totala antalet resor sett över ett år. Samordningsvinsten under 2014 var 25,17 %, i pengar motsvarar det knappt 20 miljoner kr.

Ett instrument för att mäta nöjdheten hos resenärerna (sjuk- och färdtjänstresenärer) är Svensk kollektivtrafiks kvalitetsbarometer. Där jämförs Jämtland med resten av riket. Jämtland har innehaft topplaceringar alltsedan starten 2008, 2014 har länet en andraplats. Under 2014 var det 94 % av resenärerna som gav bästa betyg, 4 eller 5 på en 5-gradig skala. Den siffran skall genomföras med riksgenomsnittet 90 %, på den sammanfattande frågan: totalt sett, vilket betyg vill du ge hela resan, dvs. om du tänker på både beställningen och resan sammantaget?

Egenavgiften är kopplad mot Länstrafiktaxan och motsvarar ca 150 % av biljettpriset för en kontantbetalande vuxen i respektive avståndsintervall. Egenfinansieringsgraden för samhällsbetalda resor är låg, huvuddelen av kostnaden är skattefinansierad. (ex på självfinansieringsgrad: färdtjänst 12 %, sjukresor med taxi 6 %).

Riksfärdtjänst

Riksfärd är avsedd för personer med ett stort och varaktigt funktionshinder och som inte till normala resekostnader kan resa med allmänna kommunikationer, eller personer som inte kan resa utan ledsagare. Riksfärdtjänst gäller för resor inom landet utanför Jämtlands län. Antalet färdtjänstresor var drygt 100 stycken 2014.

Kostnad för riksfärdtjänstresor är kopplat till resans längd och resenärens ålder. Taxan är den som regeringen beslutade 1997. Den har sedan dess inte ändrats. Egenavgiften för vuxna är 105 kr vid en resa upp till 100 km, den högsta egenavgifter tas ut för resor längre än 1500 km för närvarande 755 kr .

Sjukresor

I uppdraget till Länstrafiken ingår även att verkställa landstingets ansvar för sjukresor i hela länet, inklusive handläggning av sjukreseersättning. Denna uppgift ingår inte i RKM:s ansvarsområde.

Ett arbete bedrivs kontinuerligt för att minska kostnaden för sjukresor, bl a utbildning av vårdpersonal.

För mer information om särskild kollektivtrafik se SÄK årsrapport 2014, Länstrafiken i Jämtlands län AB.

Taxor och produkter

Länstrafikens produkter ska kunna erbjuda bra alternativ för olika kundgrupper. Kontantbiljett passar för sällanresenärer, Bestprice- eller länskort för pendlare, elevkort för skolelever i grund- och gymnasieskolan. Bestprice, länskort och elevkort gäller även för resor med Norrtågs trafik inom länet. Flera kommuner har valt att köpa ungdomskort till alla ungdomar 6-19 år. Ungdomskortet erbjuder obegränsat resande i hela länet under hela året, men är inte giltigt på Norrtåg. Ett seniorekort med obegränsat resande finns med låg månatlig kostnad, villkoret är att kunden har det i minst 12 månader. En översyn görs för att se vilka produkter som ska erbjudas. Bestpricekortet ska fasas ut av tekniska skäl. I den utredning som Norrlandslänet gjort framgår att det är önskvärt att priserna på kort och biljetter i länstrafiken i Jämtlands län sänks för resor på korta avstånd och att priset för resor på långa avstånd kan höjas, detta jämfört med bilkostnad för motsvarande resor.

I tätortstrafiken finns förutom enkelbiljett, skolkort och 30-dagarskort även ett tankkort som kan lösas för 7 - 30 resor, med ett lägre å-pris per resa ju fler resor som köps vid samma tillfälle. Taxan får justeras av trafikutövaren utifrån ett givet index. Alla färdbevis i länstrafiken medger övergång till tätortstrafiken.

Närtrafiken som definieras som sällaresor, tillämpas endast enkelbiljettstaxa.

För resor med buss över länsgräns tillämpas Norrlandresan. Den har enkelbiljetter och periodkort.

Länstrafiken och tätortstrafiken i Östersund arbetar för att det ombord på fordonen ska vara kontantfritt senast juni 2016.

Biljettintäkterna utgör i budget 2015 ca 127 mkr, vilket motsvarar ca 38 % av Länstrafikens kostnader.

Tillgänglighet för personer med funktionshinder

Arbetet med att göra kollektivtrafiken tillgänglig för personer med funktionsnedsättning är komplex. Det finns olika typer av funktionsnedsättning och en fungerande kollektivtrafik inbegriper hela resan. De vanligaste funktionshindren är nedsatt hörsel därefter rörelsehinder, nedsatt syn och svårt rörelsehinder. En person kan ha fler funktionsnedsättningar.

Funktionshinder är ofta åldersrelaterat. För att trafiken ska betraktas som tillgänglig ställs krav på hållplatsen/väntsalen/bytespunkter, fordon, trafikinformation samt förare och tågvärdar. Vintertid förutsätts dessutom bra snöröjning.

För tågresor är fordonen och perrongerna anpassade så att rullstolsburna enkelt kan komma ombord. Ombord på tågen är tillgängligheten god, det gäller även toaletterna. Sedan något år tillhandahålls kostnadsfri ledsagning vid alla bemannade järnvägsstationer och tjänsten ska utökas till busstationer i länets kommuncentra.

Den interregionala busstrafiken utförs med tillgänglighetsanpassade fordon. I busstrafiken inom länet finns fordon med låggolv eller hiss mellan länets kommuncentra och Östersund, trafiken i Östersunds närområde Krokom-Dvärsätt-Ås/Häggenås-Lit/Orrviken/Brunflo-Ope respektive Brunflo-Marieby utförs med huvudsakligen låggolvsfordon. Alla fordon i tätortstrafiken i Östersund är av typen lågentréfordon och har nigningsfunktion.

RTI realtidsinformation finns i stomlinjetrafiken och tätortstrafiken det ger audiovisuell hållplatsinformation ombord på fordonen. För att utveckla informationen ytterligare krävs att hållplatsernas tillgänglighet beskrivs och att den informationen redovisas i trafikens söksystem.

För rullstolar finns angivet på Länstrafikens webbplats (www.ltr.se) vilka typer av rullstolar som kan rymmas i en buss. Vilka turer som trafikeras med tillgänglighetsanpassade fordon framgår av tidtabell. På längre turer (restid över 1,5 h) skall bussar vara utrustade med toalett.

Väghållaren har ansvar för hållplatser, d v s markyta och stolpe. För hållplatser på det statliga vägnätet är det Trafikverket och på kommunala vägar kommunen. I tätorten Östersund är en stor andel av alla hållplatser tillgänglighetsanpassade med refuger och anslutande gångväg. På det statliga vägnätet är en mindre andel av alla hållplatser tillgänglighetsanpassade. För väderskydd ansvarar kommunerna och för hållplatstoppar ansvarar Länstrafiken.

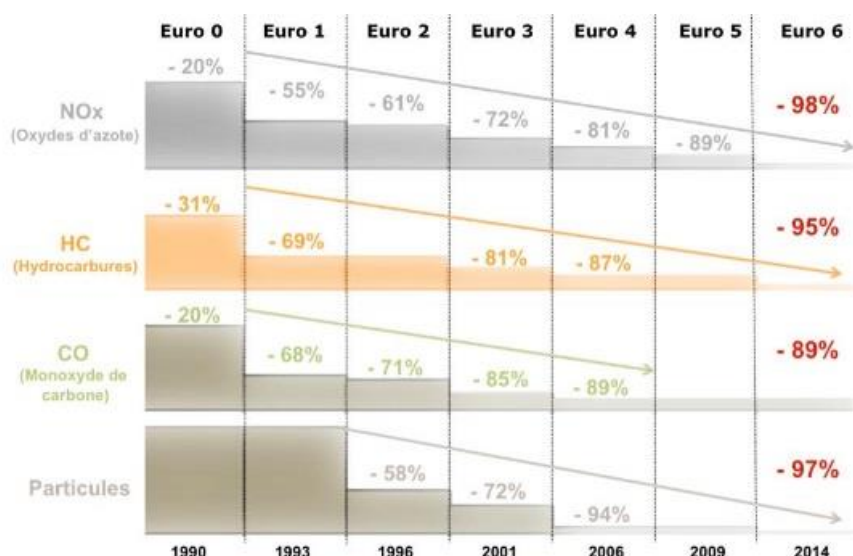
Att öka tillgängligheten koncentreras till trafik med stort resande tågtrafik, tätortstrafik, och regional busstrafik. En stor brist är tillgänglighetsanpassning av hållplatser och till viss del väntsalarna. Utbyggnad av hållplatser sker, men i långsam takt och främst i samband med ombyggnad av väg eller hållplats. Hållplatser med mer än 20 påstigande/dag prioriteras. I bilaga 3 redovisas tillgänglighet i fordon och strategiska hållplatser i de prioriterade stråken, kommuncentra-Östersund.

Det är önskvärt att öka tillgängligheten i länets väntsalarna, de finns på större bytespunkter och är strategiska. Kommunerna ansvarar för väntsalarna.

Miljö

I Regional utvecklingsstrategi 2014-2030 finns mål för smart tillväxt – resurssnålare och effektivare. De övergripande målen för 2030 är

- Hög energieffektivitet inom boende/byggande, kommunikationer och industri
- Transporter, industri och värme i länet oberoende av fossil energi

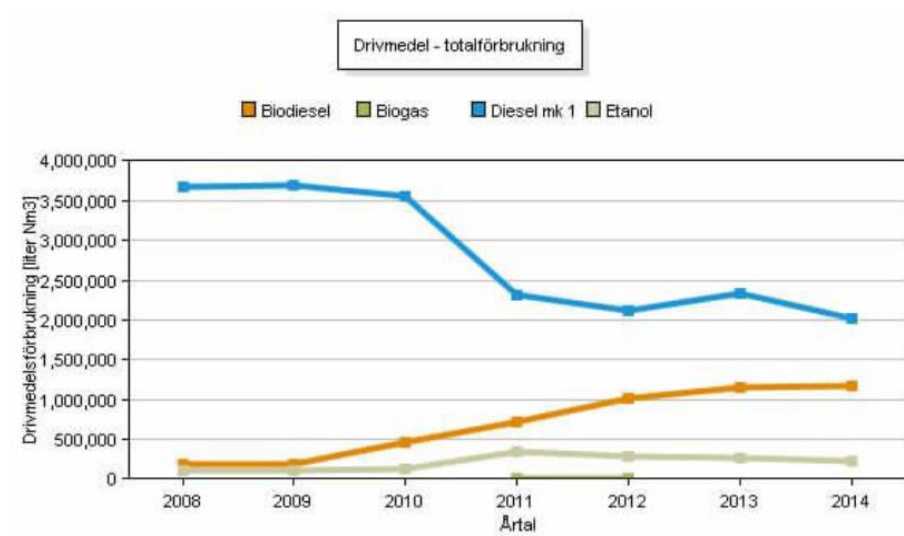
Av tabellen ovan framgår den utveckling som sker av bussmotorer för att de ska släppa ut mindre miljöskadliga ämnen. Dagens bussflotta drivs med diesel eller biodiesel, ett mindre antal bussar i tätorten drivs med etanol.

I samtliga trafikavtal finns miljö- och trafiksäkerhetkrav ställda. Miljökraven skärps kontinuerligt. Buss 2010, det trafikavtal som började gälla i juni 2010 och omfattar Härjedalen, Berg, Bräcke, Krokom, Strömsund och Östersunds landsbygd är miljökraven.

- För trafikområdena Berg, Strömsund, Krokom skall 30 % av vagnkilometerproduktionen, utföras med förnyelsebara drivmedel från och med utgången av 2012 och 50 % av vagnkilometerproduktionen utföras med förnyelsebara drivmedel från och med utgången av 2014.
- För trafikområdena Härjedalen och Bräcke skall 20 % av vagnkilometerproduktionen utföras med förnyelsebara drivmedel från och med utgången av 2012 och 30 % av vagnkilometerproduktionen utföras med förnyelsebara drivmedel från och med utgången av 2014.

RME är det förnyelsebara drivmedel som används.

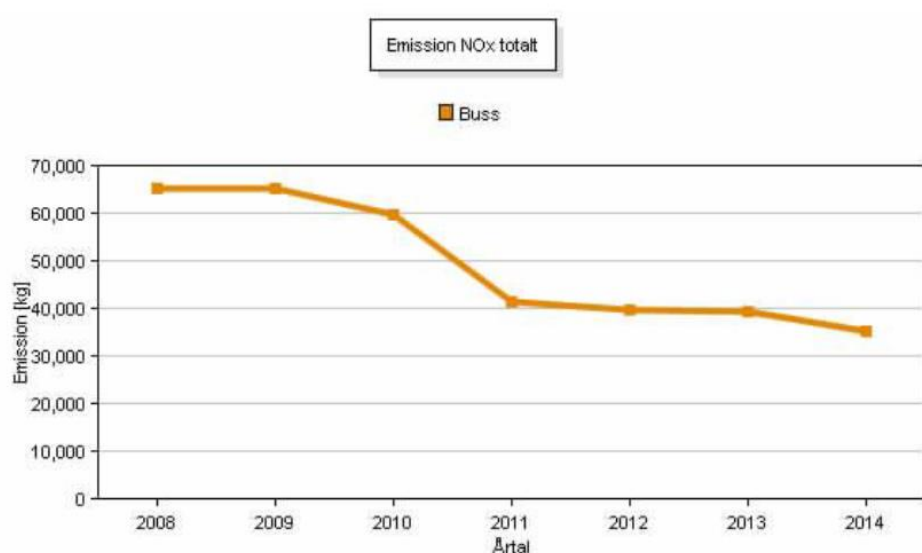
Drivmedelsförbrukning totalt

Källa: fordonsdatabasen FRIDA

I länet minskar förbrukningen av fossildiesel, den ersätts främst av biodiesel RME. Etanolförbrukningen är stabil och kopplad till de etanolfordon som finns i tätortstrafiken.

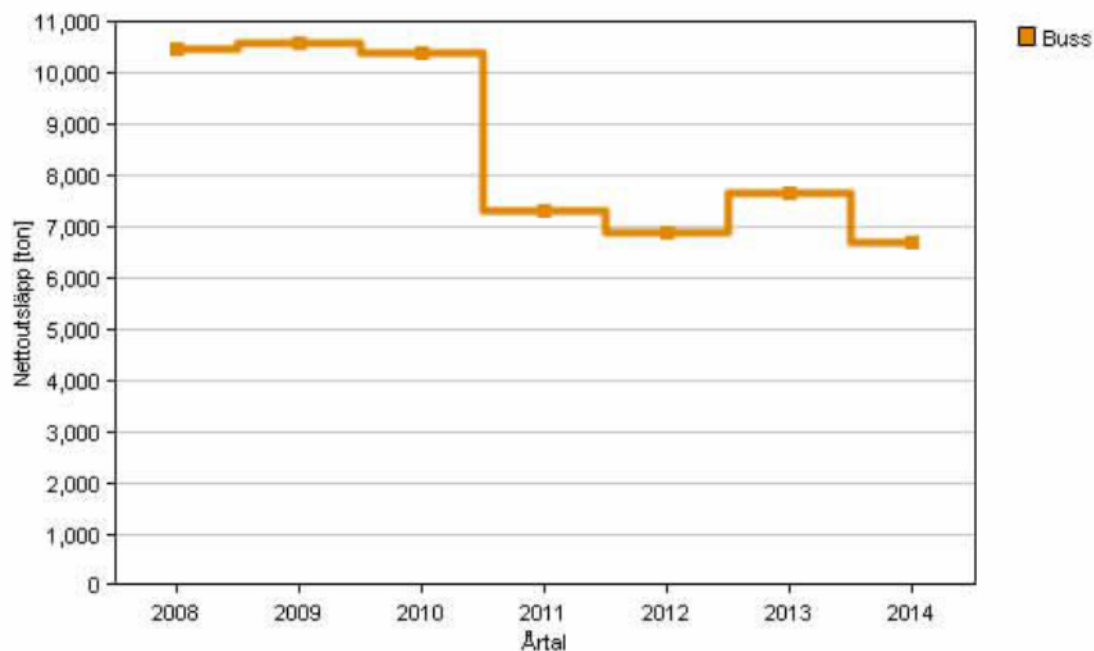
Emission NOx totalt

Källa: fordonsdatabasen FRIDA

NOx, kväveoxider minskningen är kopplad till ålder på fordonen. Sedan 2011 dominerar fordon med Euro 5 motorer.

Nettoutsläpp CO2

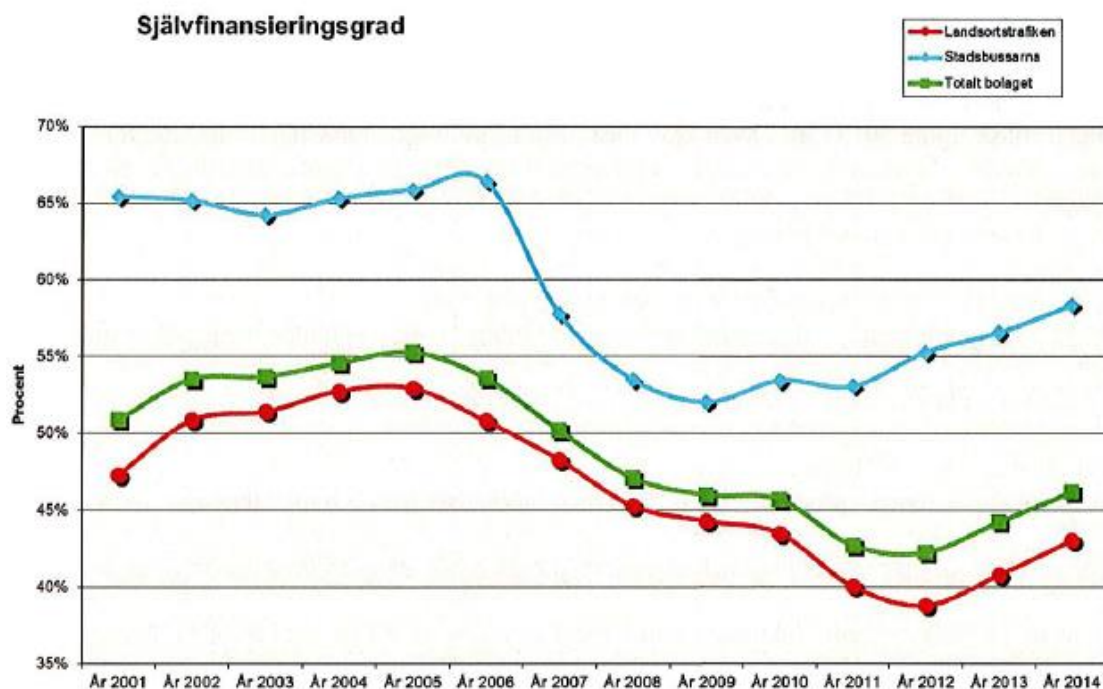
Källa: fordonsdatabasen FRIDA

Nettoutsläppen av koldioxid (CO2) minskar tack vare användning av biodiesel.

Trafiksäkerhetskrav som är högre än lagstadgade krav är brandsläckare i motorrummet, och alkolås.

Kostnads- och intäktsutveckling

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av intäkten som kommer från biljettintäkterna.

Självfinansieringsgraden är ett mått som speglar verksamhetens ekonomi. Den visar hur stor del av verksamheten som finansieras med intäkter från kunder i den allmänna kollektivtrafiken. Om resandet minskar sjunker biljettintäkterna, trafikkostnaden påverkas av trafikutbudet och regleras årligen av ett index som är kopplat till kostnadsutvecklingen för arbetskraft, bränsle och kapitalkostnad för fordon. 2007 började ett nytt trafikavtal för tätortstrafiken i Östersund, trafikkostnaden ökade markant, vilket framgår av diagrammet ovan. Självfinansieringsgraden har ökat de senaste åren.

Kommersiell trafik

En nyhet med nuvarande lagstiftning för kollektivtrafiken (SFS 2010:1065) är att den öppnar för kommersiell kollektivtrafik. Det är enkelt att etablera kommersiell trafik, endast en anmälan behöver göras. Den allmänna kollektivtrafiken är skattefinansierad till ca 50 %, vilket gör att kommersiella initiativ har blivit få och väl anpassade för särskilda ändamål ex vis arbetspendling där arbetsgivaren kan medfinansiera eller flygbusstrafik. Det är önskvärt att den kommersiella trafiken kan utvecklas i större omfattning.

Inlandsbanan

Järnvägen Mora - Gällivare ägs och förvaltas av Inlandsbanan AB. Inlandståget AB bedriver trafik på banan. Den huvudsakliga verksamheten är godsbefordran, under sommaren bedrivs turisttrafik och under skidsäsongen Snötåget Mora-Röjan (Klövsjö-Vemdalen)-Östersund på kommersiell basis.

Buss- och taxitrafik

I länet bedrivs regional kommersiell trafik sedan många år. Det är skidbusstrafik i Åre, Funäsdalen och Vemdalen under vintersäsongen jul-påsk.

Härjedalingen bedriver interregional trafik Funäsdalen/Lofsdalen/Östersund-Stockholm. Ett biljettsamarbete finns etablerat som innebär att resor inom Härjedalens kommun kan göras till länstrafikens enkelpris på Härjedalingen. Via Tour bedriver chartertrafik Stockholm-Åre under säsong lokalt resande är möjligt på dessa turer.

Flygtransfer – Flygtaxi - bedrivs av Taxi Östersund mellan Åre/Östersund flygplats och Åre under vintersäsong och från och med 2015 även sommarsäsong.

Kommersiell trafik skall ha tillgång till offentligt ägd infrastruktur som hållplatser, väntsalar, resecentra och informationssystem på konkurrensneutrala och icke-diskriminerande villkor. I Jämtlands län finns kapacitetsproblem vid busstationer under mycket korta perioder morgon och eftermiddag skoldagar, i övrigt finns god kapacitet.

Bussgods

I Länstrafikens regi bedrivs godshantering med linjetrafik i länet, till grannlänerna samt övriga landet. I länet finns tre godsterminaler, Östersund, Sveg och Strömsund, samt ett stort antal godsombud på olika orter i länet.

Bussgodsverksamheten ska bära sina egna kostnader, för att konkurrera med andra godstransportörer på lika villkor. Detta sker genom att Bussgods betalar för de faktiska kostnaderna ex vis personal, lokalhyra, ombuden samt för de särskilda kostnader som Bussgods genererar i form av godsrumsfordon, extra tid för godshantering och extra körning till godsombud samt kostnad för viss förstärkningskostnad som uppkommer på grund att godsrumsfordon har mindre plats för resenärer. De senaste åren har verksamhet inte burit sina egna kostnader varför en översyn av verksamheten pågår.

Mål och strategier

Övergripande mål för kollektivtrafiken

Ytterst skall kollektivtrafiken svara mot riksdagens transportpolitiska mål. Det övergripande målet är

- att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmålet för tillgänglighet slår fast att transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till

- att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft för hela landet.

Transportsystemet ska vara jämställt, d v s likvärdigt mot kvinnors och mäns transportbehov.

Hänsynsmålet innebär att transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till

- att ingen ska dödas eller skadas allvarligt samt bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås och till ökad hälsa.

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

I regionen finns en utvecklingsstrategi 2014-2030 ”Jämtland/Härjedalen 2030 Innovativt och attraktivt”. Strategin är ett gemensamt dokument för de organisationer och aktörer som driver länsutvecklingsfrågor. Visionen är att

- **Jämtlands län är en region att längta till och växa i.**

Strategin ska leda till att länet har en offensiv, modern basindustri där besöksnäringen, energiproduktion, skog och trä, handel och IT dominerar. Länet ska vara fossilbränslefritt. Inflyttning till länet innebär en förnygring och ett mera mångkulturellt samhälle. En viktig förutsättning för detta är **goda kommunikationer**, attraktiva boendemiljöer, god offentlig och kommersiell service och en livaktig ideell sektor. I strategin ingår att underlätta ungdomars övergång till vuxenlivet, god integration och bra utbildningssystem och att den sociala välfärden är jämlik och jämställd i hela länet. Sammantaget ska det ge goda förutsättningar för en bra arbetsmarknad och en aktiv fritid.

Målbilden för utvecklingsområdet tillväxt för alla – infrastruktur och samhällsservice

- Förbättrade kommunikationer överbryggar de långa avstånden
- En god service kan erbjudas alla invånare

Kollektivtrafiken är ett medel för att nå de övergripande samhällsmålen för länet.

Avgränsningar och strategiska val

De avgränsningar som görs för programmet är

- Geografiskt – länet samt relationer över länsgräns som är dagligt resande
- Kollektivtrafik som RKM har att hantera och eventuell kommersiell trafik
- Särskild kollektivtrafik (sjukresor, färdtjänst, skolskjutsar) som en kommun och regionen har uppdragit åt RKM att ansvara för.

Får att nå Region Jämtland Härjedalens vision och övergripande mål bedömer RKM att följande frågor är strategiska för kollektivtrafiken i länet.

- Det regionala tågssystemet i Norrland, Norrtåg, utgör grunden för det interregionala trafikutbudet i Norrlandslänen (Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten)
- Prioriterade stråk – stomlinjetrafik mellan kommuncentra och Östersund
- Tätortstrafiken i Östersund, trafikutbud i närområdet ca 3-mil runt Östersund och i Åredalen
- En yttäckande närtrafik ska värmis, initiativ för utveckling av otraditionella och kostnadseffektiva lösningar för kollektivtrafik i glesbygd uppmuntras.

Realistiska och mätbara mål

Utifrån de övergripande målen för länet och strategierna för kollektivtrafiken har följande mål formulerats. För att uppnå målen krävs många åtgärder som kan ta olika lång tid att genomföra, flera olika aktörer har ansvaret.

Målen delas in i tre områden.

- En ekonomiskt hållbar utveckling – trafikutbudet erbjuder goda förbindelser inom länet och över länsgräns och för arbetspendling inom arbetsmarknadsregionerna
- En socialt hållbar utveckling – resmöjligheter som skapar valfrihet och är säkra, trygga och tillgängliga
- En miljömässigt hållbar utveckling – trafiken skall ge en begränsad påverkan på miljön

Delmål - en ekonomiskt hållbar utveckling

Mål - **Restideskvoten tåg-bil ska högst uppgå till 0,8**

Reserelation		Avstånd km	Restid, min bil enl Eniro	Restid tåg, min	Restids kvot tåg/bil 2015
Storlien	Östersund	160	132	116	0,88
Duved	Östersund	108	90	80	0,89
Sundsvall	Östersund	188	154	147	0,95

Målet uppfylls f n inte.

Mål - **Länstrafikens självfinansieringsgrad skall öka**

År	2014	2016	2018	2020
Självfinansieringsgrad	42 %	46 %	47 %	48 %

Anm

Självfinansieringsgraden påverkas av upphandlingar, resandeutveckling organisationsform, hur Norrtåg AB redovisas m m. Norrtåg kommer att redovisas skild från Länstrafikens redovisning fr om 2016. Länstrafikens självfinansieringsgrad exklusive Norrtåg skulle 2014 ha varit 45 %, varför det får utgöra grund för målserien.

Mål - Antal resor med länstrafikens och tätortstrafikens färdbevis ska öka med 5 % 2016 och därefter 1 % per år (tåg och buss)

	2014	2016	2018	2020
Länstrafiken	2 298 000	2 412 900	2 458 900	2 504 800
Tätortstrafiken	3 258 000	3 420 900	3 489 000	3 551 200

Anm

2014 är basår för beräkning av resandeutvecklingen. Ungdomskorten som finns i de flesta kommuner från hösten 2015, påverkar resandet 2014-2016 därefter antas en långsammare ökningstakt.

Delmål - en socialt hållbar utveckling

Mål - Länstrafiken erbjuder resealternativ som passar mina behov

Andelen som instämmer helt eller delvis skall öka, mäts i kundenkät.

	2015	2016	2018	2020
Länstrafiken	X %	+ 0,5 %	+ 1,5 %	+ 2,5 %
Tätortstrafik Östersund	Y %	+ 0,5 %	+ 1,5 %	+ 2,5 %

Anm

Länstrafiken har anslutit sig till kundbarometern KOLBAR under 2015, startvärde kan stättas i januari 2016. Ökningstakt 0,5 procentenhet per år. Med nöjdhet menas den andel av de tillfrågade som ger bästa betyg, 4 eller 5 på en 5-gradig skala.

Mål - Tillgänglighet för rörelsehindrade i den allmänna kollektivtrafiken skall öka, så att fler kan använda den.

Andel fordon med låggolv eller hiss skall öka

	2014	2016	2018	2020
Tågtrafik, Norrtåg	100 %	100 %	100 %	100 %
Interregional trafik	100 %	100 %	100 %	100 %
Tätortstrafik Östersund	100 %	100 %	100 %	100 %
Stomlinjetrafik	49 %	49 %	49 %	60 %

F n finns 25 stomlinjefordon med låggolv/hiss, dessa fordon beräknas vara i trafik till slutet av 2018 då en ny avtalsperiod börjar.

Mål - Nöjdhet med färdtjänstresa skall uppgå till minst 90 % nöjdhet, under hela programperioden.

Mäts genom ANBARO Svensk Kollektivtrafiks barometer för anropsstyrd trafik.

	2014	2016	2018	2020
Uppföljning Jämtlands län*	94 %			

* Avser de kommuner som har överlåtit sitt ansvar för färdtjänsten till RKM. 2014 är det alla kommuner utom Östersunds kommun, fr o m 2015 alla kommuner utom Östersund och Strömsunds kommuner. Med nöjdhet menas den andel av de

tillfrågade som ger bästa betyg, 4 eller 5 på en 5-gradig skala. Målet nationellt är satt till 90 %. Det anses vara en rimlig avvägning mellan resurs och kvalitet. Värdet tendrar att sjunka med att nytillkommande grupper ställer allt högre krav.

Delmål - en miljömässigt hållbar utveckling

Mål - **Kollektivtrafikens marknadsandel skall öka**

En ökad marknadsandel, där ökningen tas från privatbilismen ger en positiv miljöeffekt.

	2015	2016	2018	2020
Länstrafik	X %	x+ 0,5 %	x+ 1,5 %	x+ 2,5 %
Tätortstrafik	Y %	y+ 0,5 %	y+ 1,5 %	y+ 2,5 %

Anm

Länstrafiken har anslutit sig till kundbarometern KOLBAR under 2015, startvärde kan stättas i januari 2016. Ökningstakt 0,5 procentenhet per år.

Mål - **Minskade nettoutsläpp av CO₂**

I den allmänna kollektivtrafiken ska utsläppen minska. 2014 uppgick utsläppen av CO₂ till 6 633 ton i busstrafiken, vilket motsvarar 0,67 kg/km.

	2014	2016	2018	2020
CO ₂ utsläpp kg per km, busstrafik	0,67	0,66	0,65	0,63

Anm

CO₂-utsläppen är ett globalt problem, förändring sker främst vid upphandlingstillfället.

Kollektivtrafikens utveckling

Kollektivtrafiken är viktig för länets medborgare och för länets utveckling. Region Jämtland Härjedalens ambition är att trafikutbudet ska anpassas i den takt som bedöms nödvändigt för att tillgodose befintliga kunders behov och att attrahera nya kunder och därigenom bidra till att kollektivtrafikresandet ökar.

Viktiga förutsättningar för en positiv utveckling av kollektivtrafiken är, förutom trafikutbudet, stödfunktioner, samverkan och en fungerande och utvecklad infrastruktur. Bättre vägar och järnvägar är grundläggande.

Norrandssamarbetet

Norrandssamarbetet omfattar Norrtåg, den interregionala busstrafiken, IT, biljettmaskiner, marknad, upphandling m m. Syftet är att hitta kostnadseffektiva lösningar och upprätthålla kompetens. Samarbetet kring biljettsystemen har bl a inneburit att fyra parter ställer gemensamma krav på biljettmaskinsleverantören. Det ger en starkare och bättre förutsättning vid förhandlingar och billigare lösningar för respektive län.

- Konkreta resultat av samarbetet kan vara ökad samsyn i trafikfrågor, gemensamma marknadskampanjer, IT-strategier, upphandlingskompetens, samordning av tjänster, jour- och beredskapstjänstgöring.

Den interregionala tåg och busstrafiken är gemensamt upphandlad och har statlig medfinansiering. Trafikverkets krav på utförandet regleras i avtal mellan parterna.

Tågtrafik

Norrtågtrafiken utförs i Jämtlands län i planerad omfattning från december 2012. Resandeutvecklingen från 2013 till 2014 har varit 16 % till 452 000 resor för hela stråket Sundsvall-Östersund-Storlien, för resor inom länet på länstrafikens

färdbevis var ökningen hela 74 %, till 122 000 resor. Tågresor är snabba och bekväma. Resandeökningen beror dels på att busstrafiken har minskats ner för att undvika parallell tåg- och busstrafik samt att trafiken har varit stabil, utan stora driftstörningar. Resandeökning förväntas plana ut. Målet är att erbjuda snabba, effektiva och långsiktigt hållbara resmöjligheter för de som bor i, verkar eller besöker regionen.

- En förutsättning för att nå målet restidskvot 0,8 är ett fortsatt arbete med infrastrukturen. Det pågår planering för åtgärder inom projekt Funktionella Mittstråket. Där ingår bland annat att minska antalet plankorsningar på banas västra del och att rusta delen Stöde-Sundsvall.
- En strategisk fråga är antalet stopp, från 2018 planeras ett tågstopp i Näliden. Utöver det ska antalet tågstopp inte utökas om det innebär förlängd restid.
- En vision är en tredje dubbeltur Sundsvall-Östersund-Trondheim. Ett ökat trafikutbud ger ett ökat resande. Det förutsätter en positiv syn på utökad trafik i Norge. Frågan aktualiseras av att det ska hållas två VM i länet 2019, men påverkas även av arbetet med elektrifieringen av Meråkerbanan.

Inlandsbanans vision är att den interregionala trafiken längs linje 45 Gällivare-Östersund-Mora upphandlas så att den kan utföras med tåg i stället för buss, åtminstone vissa turer. Det skulle innebära stora förändringar ex vis är linjestäckningen inte helt parallell, förutsättningar för godsbefordran är olika, kostnaden för tågtrafik är ca tre gånger så stor som för busstrafik. Trafiken har i dag statlig medfinansiering.

Länstrafik och tätortstrafik

De allra flesta resor i kollektivtrafiken görs med buss, närmare 5 450 000 resor 2014.

Planering av trafikutbudet utgår från vilken trafik som är strategiskt viktig och hur den ska kunna utvecklas. Övergång till ungdomskort från elevkort i länets kommuner kommer att betyda ett ökat resande. Åre kommun införde ungdomskort 2013, Bräcke och Berg kommuner 2014, Ragunda, Östersund, Härjedalen och Krokoms kommuner inför kortet från höstterminen 2015. Trafik för arbets- och skolpendling har hög prioritet, serviceresor är också viktiga, särskilt i relationen kommuncentra-Östersund.

- Trafikutbudet i prioriterade stråk förändras utifrån tågtrafiken, samt förändringar i resmönster och efterfrågan. Buss- och tågtrafik i parallella tidslägen ska undvikas. Busstrafiken kan bli snabbare, ex vis när det blir ett tågstopp i Näliden. Alla bussturer behöver då inte angöra Näliden, utan kan trafikera E14 och således bli snabbare.
- I tätortstrafiken behöver en linjenätsöversyn genomföras. Fler områden ska trafikeras. Det ska bidra till att trafiken blir mer relevant för flera och att resandet därmed ökar.
- Pendlarparkeringar behöver utvecklas och förbättras.
- Ett ökat resande uppnås om trafiken är relevant för boende och besökare i länet, kunderna är nöjda med information om trafikutbudet och upplevelsen av sina resor. För att uppnå detta ska servicen och fordonen vara bra och tidtabellerna anpassas utifrån efterfrågan.
- Marknadsaktiviteter är betydelsefulla för att behålla och få nya kunder.

Närtrafik

Närtrafiken är yttäckande och anpassas kontinuerligt i utbud och tid utifrån efterfrågan och behov som uppstår, ex vis vid nedläggning av en lanthandel. Anropsstyrd linjetrafik, närtrafik och särskild kollektivtrafik beställs och samordnas i den beställningscentral som länstrafiken upphandlat. Samordning, behörighetskontroll et c sker där.

- Alternativa sätt att bedriva närtrafik som kan ge ett bättre utbud till en oförändrad kostnad ska uppmuntras, exempel Byabussen i Kölsillre, Ånge kommun och projekt i Kalmar län som med teknikstöd höjer kvalitén i anropsstyrd trafik.

Tillgänglighet och särskild kollektivtrafik

Tillgänglighet till kollektivtrafiken är beroende av fler faktorer fordonens utformning, hållplatsemas och busstationernas tillgänglighet samt information om detta. Ledsagning finns vid bemannade järnvägsstationer, och ska utökas till resecentra/busstationer i samtliga kommuncentra.

Fordonens utformning bestäms vid upphandlingstillfället. I tidtabell/digital reseplanerare anges vilka turer som utföres med tillgänglighetsanpassade fordon.

RTI realtidsinformation installeras i stomlinjefordon. Det ska förbättra trafikantinformationen genom att information kan erhållas i mobiltelefonen. Ombord på fordonen ges hållplatsinformation audiovisuellt.

Information om hållplatsens tillgänglighet kräver att uppgifter om kantstenshöjd, taktila plattor m m kartläggs och dokumenteras i länstrafikens planeringsprogram samt att de kan redovisas i reseplaneraren.

- Åtgärder kräver resurser i form av kartläggning, uppdatering i databaser och programvaruuppdatering.
- Resultatet i form av information om fordon, hållplatser och busstationers tillgänglighet kan ge stöd för att överföra resenärer från särskild kollektivtrafik till allmän kollektivtrafik.
- Arbetet med förbättrad tillgänglighet måste göras systematiskt och utgå från den standard som gäller i varje sammanhang.

För personer med färdtjänst mäts nöjdheten med resa i enkäten ANBARO. Tendensen är att nöjdheten sjunker utan att det går att belägga att kvalitén i tjänsten som helhet d v s i telefonsamtalet till beställningscentralen, punktlighet, bemötandet och service under resan, fordonets komfort har sjunkit. Resenärernas förväntning och krav ökar, varför en fortsatt nöjdhet på minst 90 % är en utmaning.

- Information till resenärer och utbildning av personal i beställningscentral och taxibolag måste fortgå kontinuerligt för att klara det uppsatta målet.

Taxor och produkter

En översyn görs för att se vilka produkter och priser och regler i övrigt som ska gälla vid resor med den allmänna kollektivtrafiken. Under 2015 upphör kontanthantering ombord på fordonen i tätortstrafiken i Östersund och under 2016 kommer kontanthantering att upphöra ombord på fordonen i länstrafiken.

- Priser på kort och biljetter ska uppfattas som prisvärda
- Kort och biljetter ska vara lätta att förstå
- Fler sätt att köpa biljett ska erbjudas internet, mobil et c.

Miljö

En fossilbränslefri kollektivtrafik 2030 är ett övergripande mål, formulerat bl a i RUS. Förutsättningarna för detta ökar tack vare att mer kollektivtrafik bedrivs med tåg och den utveckling som sker av fordon och drivmedel. Biodiesel, framställt av vegetabiliska eller animaliska oljor och fetter, har i allt högre grad blandats i fossil diesel och kommer att helt kunna ersätta den fossila dieseln. Andra alternativ som el- eller elhybridfordon kan vara möjliga i tätortstrafiken. En annan viktig förutsättning är att motorena blir mer energieffektiva, även där är utvecklingen mycket positiv.

- Vid upphandlingar ställs krav på fordonens miljöprestanda.

Kostnads- och intäktsutveckling

Region Jämtland Härjedalen står inför utmaningar om målen för kollektivtrafiken skall kunna infrias, verksamheten har stor betydelse för länets önskade utveckling så som den beskrivs i den regionala utvecklingsstrategin (RUS 2014-2030). Länets svaga/negativa befolkningsutveckling och trafik kostnadens utveckling är några exempel på detta. Ambitionen är att självfinansieringsgraden skall öka från nuvarande 42 %. Kostnadsutvecklingen för trafikavtal tenderar att vara högre än den allmänna kostnadsutvecklingen (KPI), det index som används är förutom KPI, bränsleprisindex och arbetskraftsindex. Det är därför viktigt att även intäkterna ökar. Det sker genom att fler reser, att intäkten/resa ökar eller att trafikomkostnaden blir

lägre. Aktörerna i regionen ansvarar tillsammans för att kollektivtrafiken kan utvecklas positivt, ex vis genom en samhällsplanering som underlättar för ett kollektivt resande.

- Val av drivmedel, trafikutbud, indexutveckling m m påverkar kostnaden. Förändringen sker främst vid ny upphandling.
- Länsstrafiken ska genomföra en utredning om att bedriva trafik i egen regi. Den ska ge svar på var kostnadsnivån ligger, vad som driver kostnaden, rimlighet i anbud et c och om det skulle gå att bedriva verksamheten till en lägre kostnad.
- Intäkterna påverkas främst av att ökat konsumentresande samt val av färdbevis.

Kollektivtrafiken skall utgöra ett strategiskt verktyg för att bidra till en positiv och hållbar samhällsutveckling. Sedan 2015 är kollektivtrafiken en regional angelägenhet. RKM finns i Region Jämtland Härjedalen som också har det ekonomiska ansvaret, genom att verksamheten är skatteväxlad.

Kommersiell trafik

Upphandlingar förannonseras och trafikföretagen bjuds in till samråd inför upphandling (SIU). Vid SIU:n ges grundlig information om trafiken och dess förutsättningar. Trafikutövare får möjlighet att ta ställning till om trafiken är av intresse för att drivas kommersiellt. Det kan avse hela trafiken eller delar av den.

Inför varje upphandling av trafik fattar Region Jämtland Härjedalen beslut om allmän trafikplikt, d v s en beskrivning av verksamheten som utgör grund för upphandling och information till allmänheten om vilken allmän kollektivtrafik som kommer att erbjudas i det geografiska området.

Generellt sett är allmän kollektivtrafik till ca 50 % finansierad med offentliga medel. Förutsättningen för att bedriva verksamheten, helt på kommersiella grunder, begränsas därmed väsentligt. Kommersiell trafik har bedrivits på sträckan Duved-Ytterån, trafikföretaget fick då tillgång till den infrastruktur de efterfrågade på ett kostnadsneutralt och transparent sätt.

Samband mellan regionaltrafik och fjärrtrafik

Den regionala kollektivtrafiken har stor betydelse för tillgängligheten i ett nationellt och internationellt perspektiv. För en resenär är uppdelningen av trafiken teoretisk, det intressanta är hela resan.

Trafikförsörjningsprogrammet omfattar fyra år men trafikens utveckling bör ses i ett betydligt längre perspektiv.

Kollektivtrafiken är ett medel för att nå de övergripande samhällsmålen för länet, de finns formulerade i regional utvecklingsstrategi 2014-2030 ”Jämtland/Härjedalen innovativt och attraktivt 2030”.

För infrastruktur och samhällsservice finns följande övergripande mål formulerade.

- Förbättrade kommunikationer överbryggar de långa avstånden
- Fler cykel- och gångvägar gagnar miljö och trafiksäkerhet
- Bredbandsnät med hög kapacitet når hela länet
- En god service kan erbjudas alla invånare

För att uppnå dessa mål pekas på både nationella och regionala insatsområden. Här nämns länets beroende av en ändamålsenlig infrastruktur och att det måste avspeglas i nationella prioriteringar inom området. Dagliga tågförbindelser med restider under 4,5 timmar Östersund-Stockholm dagtid samt bibehållna nattåg. Tågtrafiken Trondheim-Östersund-Sundsvall ska utvecklas både avseende turtäthet och restider. Elektrifieringen av Meråkerbanan är en viktig angelägenhet för Jämtland.

Förutom tågförbindelser behövs flygförbindelser som ger uppehåll över dagen i Stockholm, anslutning till andra destinationer och är attraktiva för besökare till länet. Konkurrens mellan flygbolag är önskvärd. Daglig flygförbindelse till Umeå/Luleå med rimliga priser är nödvändigt.

Interregional busstrafik kompletterar tåg- och flygförbindelserna samt ger tillgänglighet till orter utan tåg- och flygförbindelser.

Bra standard på länets vägar betonas, de ska hålla hög standard för framkomlighet och trafiksäkerhet även under tjällossningsperioder. Det gäller såväl de nationella stamvägarna E14 och E45 som länsvägnätet. För att nollvisionen, att inga personer ska skadas svårt eller dödas i trafiken, ska kunna uppnås behöver trafikmiljön utvecklas med bland annat gång- och cykelbanor, planfria korsningar, mitträcken och en god vinterväghållning. Vägarnas standard är viktig även för kollektivtrafikens utveckling. Järnvägen behöver också underhållas väl för att korta restider och underlätta för godstransporter.

Länets IT-struktur och mobiltelefon täckning byggs ut och användningen av digital kommunikation ökar. Mobiltäckning i hela länet är viktig för bl a skogsnäringen, rennäringen, turismen och kollektivtrafiken. Det är också viktigt för säkerhet och trygghet.

Genomförande och ekonomi

Samråd och dialog

RKM ingick i de verksamheter som flyttades över från Regionförbundet Jämtlands län till Region Jämtland Härjedalen 2015. Region Jämtland Härjedalen har därmed ansvaret för trafiken och dess finansiering. I den utredning som låg till grund för beslut om att överföra ansvaret för kollektivtrafiken till regionen finns angivet möjlighet till tilläggsöverenskommelser om en kommun vill ha en högre standard i trafiken än regionen finner motiverat eller rabatterade priser för sina kommuninvånare. Infrastruktur kopplad till kollektivtrafiken hållplatser på kommunala vägar, busstationer etc är en kommunal angelägenhet. Samverkan mellan regionen och kommunerna är viktig för att skapa en attraktiv kollektivtrafik med ett resenärsfokus. Samverkan krävs på såväl strategisk nivå som i operativa frågor.

Samrådsorganisationen finns formaliserad till tre nivåer

- **Regionens samverkansråd (RSR)** där för regionen och kommunerna gemensamma frågor ska diskuteras.
- **Trafiksamråd** ett årligt informations- och diskussionsmöte med respektive kommun. Löpande samråd på tjänstemannanivå hålls flera gånger per år, kallat Samråd RKM.
- **Dialoger** inrättas utifrån de behov som uppstår löpande om hållplatser, trafikförändringar och upphandlingar.

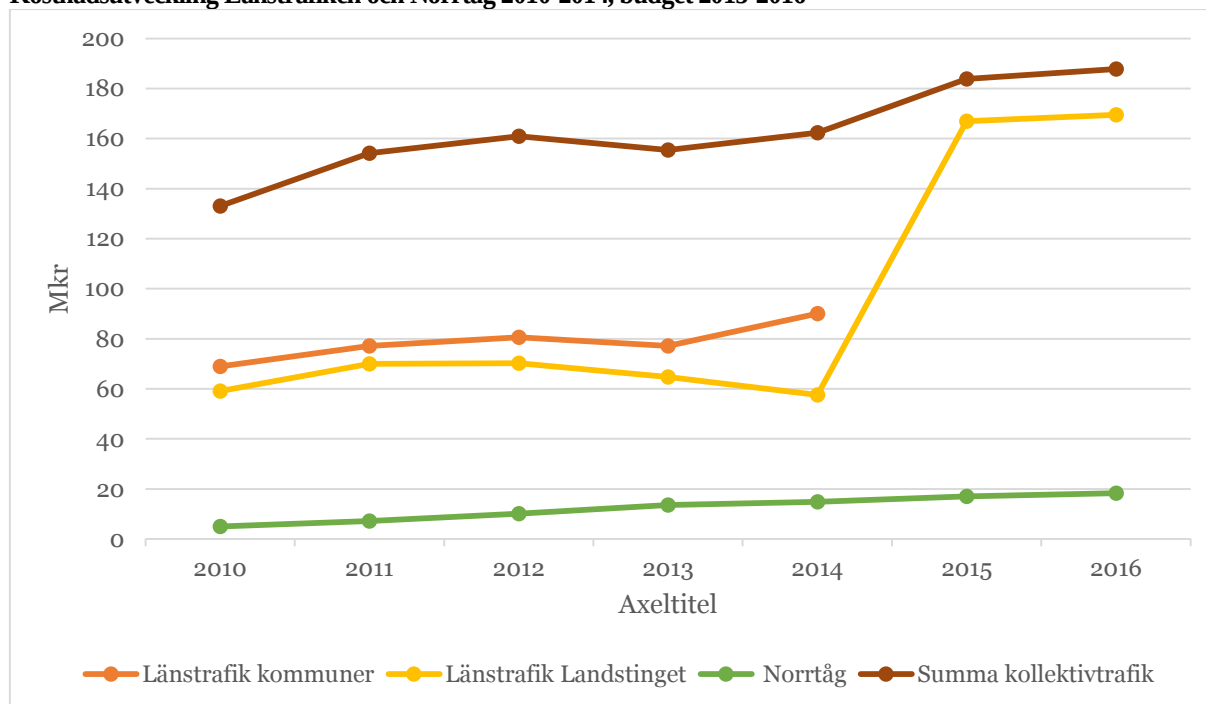
Regionens pensionärsråd, handikappråd och ungdomsråd utgör även råd för RKM och Länsstrafiken. RKM är också part i Trafikverkets RTAF-råd (Rådet för Tillgänglighet och Användbarhet för personer med Funktionsnedsättning).

Trafikverket är en viktig part för en fungerande kollektivtrafik på både väg och järnväg. På det allmänna vägnätet ansvarar Trafikverket för hållplatsers placering och utformning och annat som kan påverka kollektivtrafikens framkomlighet. Region Jämtland Härjedalen är planupprättare och har kontinuerlig kontakt med Trafikverket.

Kommersiell kollektivtrafik har inte utvecklats i någon nämnvärd omfattning, vare sig i Jämtland eller nationellt, sedan 2012 då den nya lagen om kollektivtrafik (SFS 2010:1065) trädde i kraft. Utvecklingen kan ändras och då behöver regler för tillgång till busstationer och informationssystem utarbetas.

Ekonomi

Kostnadsutveckling Länstrafiken och Norrtåg 2010-2014, budget 2015-2016

Den ökande kostnaden 2011 i landstingets kostnadsansvar fick landstinget att agera. Landstinget ville sänka sin kostnad. Istället för att minska det regionala trafikutbudet förändrades kostnadsfördelningen från 2014 så att kommunerna tog ett större kostnadsansvar. Det framgår av kommunernas kostnadsökning och landstingets kostnadsminskning för 2014. De trafikutökningar som kommunerna gjorde till 2015 ingår i skatteväxlingen. För 2015 är dryga 103 mkr skatteväxlat från kommunerna. För Norrtåg startade trafiken i planerad omfattning från december 2012.

De upphandlingar som genomförts under 2015 har visat på en måttlig kostnadsökning. Ökade kostnader ska balanseras med att kunna erbjuda resenärer en attraktiv och hållbar trafik och en bra prisbild för resor i Jämtlands län.

Trafikutbudet kommer de närmaste åren att utredas och utvärderas inför den upphandling alternativt egen regiverksamhet som ska starta när det nuvarande trafikavtalet Buss 2010 löper ut i december 2018. Samhällsnyttan, invånarnas behov och förväntningar på trafiken och utveckling av pendling är viktiga faktorer i utformning av det kommande trafikutbudet.

Den regionala kollektivtrafiken bör som helhet fungera som ett sammanhållet system med så smidiga gränser som möjligt mellan aktörer och trafikslag. För att trafiken skall vara attraktiv krävs ett utbud som ger valfrihet i tid för resan, restider som är konkurrenskraftiga och en standard och kvalitet i trafiken som motsvarar resenärens förväntningar. Detta kan erbjudas i reserelationer där resandet är tillräckligt omfattande. Det innebär att stråk och tider med stort resande bör prioriteras. Utvecklingen mot en förstärkt trafik i starka stråk kan kompletteras med pendlarparkeringar. Trafikutbudet på andra relationer måste å andra sidan minska ner till det mest outhållbara, ofta linjelagda skolskjutsar och närtrafik för en basal service.

Uppföljning av trafikförsörjningsprogrammet

Enligt lagen skall de regionala trafikförsörjningsprogrammen uppdateras vid behov, en mandatperiod kan vara en lämplig tid.

Fortsatta utredningsbehov finns bl. a

- Väntsalar och bytespunkters tillgänglighet, kommunerna har ansvaret, frågan har stor betydelse för kollektivtrafiksystemets helhet och tillgänglighet.
- Prioriteringsgrunder för ett konkurrensneutralt tillträde till busstationer, vid kapacitetsbrist.
- Tågtrafikens utveckling, vad händer med den långväga tågtrafiken när Nortågstrafiken har etablerats och utvecklas.
- Trafikutbud och finansiering i samband med beslut om allmän trafikplikt inför varje upphandling.

Programmet bör följas upp under programperioden. Uppföljningen skall även omfatta kommersiell trafik, om sådan etableras.

Uppföljning, samt förslag till ändringar ska diskuteras vid regionens samverkansråd, trafiksamråd och i dialog med berörd kommun. Kommunerna ges därigenom kontinuerlig möjlighet att påverka utvecklingen av kollektivtrafiken i länet. Andra aktörer kan komma att involveras, särskilt de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i angränsade län.

Bilaga 1 – Trafikavtal

Trafikavtal

Tåg

Norrtågtrafiken aug 2011 – augusti 2016, Botnietåg AB, augusti 2016 – december 2025 Svenska Tågkompaniet AB

Buss

Åre dec 2014 – dec 2022, option 2 år, Centrala Buss i Jämtland Härjedalen AB

Ragunda juni 2008 – dec 2015, KR Trafik AB, nytt avtal dec 2015 – dec 2023, option 2 år, Centrala Buss i Jämtland Härjedalen AB

Östersund tätort - juni 2007 – juni 2016, Nettbuss Stadsbussarna AB, juni 2016 – juni 2021, option 3 år, Nettbuss Stadsbussarna AB

Buss 2010 Lit-Strömsund, Brunflo-Bräcke, Fåker-Berg, Krokom, Härjedalen juni 2010 - dec 2018, Centrala Buss i Jämtland Härjedalen AB

Inlandstrafiken, Linje 45, dec 2011 – dec 2017, option 2 år, KR-trafik AB

Linje 40 – Tvärflöjten juni 2012 – dec 2018, KR-trafik AB

Bil

Östersund S+N juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Östersunds taxi 199 000 AB.

Strömsund juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Norra Jämtlands Taxi AB*)

Bräcke juni 2013 – juni 2018 option 2 år, V.A.Trafik och utbildning AB*)

Berg juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Taxiservice i Bergs kommun AB*)

Krokom juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Taxi Glesbygd Krokom AB *)

Härjedalen juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Centrala Buss i Jämtland Härjedalen AB *)

Ragunda juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Taxi Ragunda AB*)

Åre juni 2013 – juni 2018 option 2 år, Taxi Västjämtland AB*)

I samtliga bilupphandlingar ingår sjukresor, närtrafik, anropsstyrd linjetrafik och smågods.

*) färdtjänst, riksfärdtjänst och kommunala skolskjutsar ingår i upphandlingen.

All anropsstyrd trafik beställs och samordnas genom den av Länstrafiken upphandlade beställningscentralen BC Jämtland.

Bilaga 2 – Trafikutbud

Nedan redovisas all linjelagd trafik, den utföres med buss eller bil, viss trafik är anropsstyrd. Registrerat resande avser resande redovisat i biljettmaskinssystemet. För anropsstyrd linjetrafik (A-linje) hämtas antalet resenärer från bokningsprogrammet hos BC Jämtland.

Interregional trafik

Norrtåg Sundsvall-Ånge-Bräcke-Östersund-Storlien/(Trondheim)

<u>År:</u>	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	133 000*)	390 000	452 000

*) avser andra halvåret då Botnietåg övertog trafikeringen.

Från juni 2012 ingår all trafik på delen Sundsvall-Östersund-Trondheim i Norrtågs avtal med Botnietåg. Trafiken utförs i planerad omfattning från december 2012 på delen Sundsvall-Östersund-Storlien. Trafiken skall bl. a ge en bra förbindelse Östersund - Umeå via Sundsvall, restid ca 5,5 timmar. Statlig medfinansiering genom Norrtågsförsöket.

Utbud

Östersund-Sundsvall

9 dubbelturer M-F

4 dubbelturer L

4 dubbelturer S

Östersund-Duved

5 dubbeltur M-F

4 dubbelturer L

4 dubbelturer S

2 dubbelturer dagligen Duved-Trondheim

Linje 26 Sveg-Ånge

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	342 st.	466	662	1940
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	540	440	734	647

Utbud

1 dubbeltur M-To

1 dubbeltur M_F

1 dubbeltur SoH

1 anropsstyrd tur M-F och S

Trafiken är anpassad till Norrtågstrafiken i Ånge, för veckopendling Umeå/Sundsvall-Sveg och de anropsstyrda turena för anslutning till/från norrgående nattåg. Jämtlands län har 100 % trafik- och ekonomiskt ansvar för linjen. Det innebär att länstrafikens taxa tillämpas på hela linjen. Trafiken utökades i den trafikutökning som Härjedalens kommun gjorde 2014.

Linje 30 Hammarstrand-Liden-Sundsvall

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	92 679 st.	69 675 st.	94 994 st.	77 689 st.

huvuddelen av resorna avser Västernorrlands län.

Utbud fr o m 2014

1 dubbelturer M-F hela sträckan
 8 dubbelturer M-F Sundsvall – Liden
 1 dubbeltur skoldagar Järkvissle-Liden
 1 dubbeltur F skoldagar Hammarstrand-Liden
 1 enkeltur M skoldagar Hammarstrand-Liden
 1 enkeltur M-F Bispgården-Hammarstrand
 4 dubbelturer L Sundsvall-Liden /Järkvissle
 3 dubbelturer S, Sundsvall-Liden
 1 enkeltur S A-linje, Liden-Bispgården.

Länsgränsöverskridande linje mot Västernorrland. Trafikutbudet har minskats ned fr o m 2014, bl a med 2 dubbelturer M-F Liden-Hammarstrand. Trafiken upphandlas och administreras av RKM Västernorrland.

Linje 39 Sollefteå-Ramsele-Backe-Hoting

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	73 935 st	78 438 st	66 469 st	57 562 st

huvuddelen av resorna avser Västernorrlands län.

Utbud

4 dubbeltur M-F Ramsele-Sollefteåmed
 1 dubbeltur M-F Sollefteå-Hoting
 1 dubbeltur M-F Ramsele-Hoting
 1 dubbeltur F Ramsele-Hoting
 1 dubbeltur S Ramsele-Sollefteå
 1 dubbeltur S Ramsele-Hoting

Länsgränsöverskridande linje mot Västernorrland. Trafikutbudet har minskats ned fr o m 2014. Trafiken är planerad för skol-, och veckopendling samt serviceresor. Trafiken upphandlas och administreras av RKM Västernorrland.

Linje 40 Örnsköldsvik-Hammarstrand-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	70 037 st	56 932 st	69 084 st	72 140 st

Utbud

4 dubbelturer M-F, varav en Sollefteå-Östersund, övriga Örnsköldsvik-Östersund
 1 dubbeltur L
 1 dubbeltur S.

Länsgränsöverskridande linje mot Västernorrlandslän. Linjen har stor interregional betydelse för person- och godsbefordran. Linjen ingår i det s.k. ”samverkande systemet”, trafik som medfinansieras av Trafikverket.

Linje 41 Junsele-Backe-Hoting

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal resor A-linje:</u>	25	34	45	49

Utbud

1 dubbeltur M-F, anropsstyrd trafik.

Länsgränsöverskridande linje mot Västernorrlands län. Trafiken är planerad för serviceresor och bussanslutning i Junsele. Trafiken upphandlas och administreras från Jämtlands län.

Linje 45 Östersund-Dorotea-Storuman-Gällivare (Inlandstrafiken)

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	47 334	65 384	67 227	67 052

Utbud

1 dubbeltur M-S Östersund-Gällivare

1 dubbeltur M-S Östersund-Arvidsjaur

Linjen inrättades 91/92 som ersättning för rälsbusstrafik på Inlandsbanan, trafiken bedrivs i samarbete med RKM Västerbotten och Norrbotten. Trafiken medfinansieras av Trafikverket.

Trafiken på linje 45 är upplagd för tåganslutning, främst nattåg i Östersund och för godsbefordran. Från december 2011 är trafiken inom Jämtlands län samordnad med linje 63 Dorotea-Umeå.

Linje 45 Mora-Sveg-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	72 606 st	65 563 st	65 459 st	74 662 st

Utbud

2 dubbelturer M-S, på delen Mora-Östersund

1 dubbeltur M-F Sveg-Östersund

1 enkeltur lördagar Sveg-Östersund

1 enkeltur söndagar Östersund-Sveg

Linjen inrättades 91/92 som ersättning för rälsbusstrafik på Inlandsbanan. Jämtlands län har 100 % trafik- och ekonomiskt ansvar för linjen, vilket bl. a innebär att länstrafikens taxa tillämpas på hela linjen. Linjen har stor interregional betydelse för person- och godsbefordran, den medfinansieras av Trafikverket. Trafiken är planerad för tåganslutning i Mora och Östersund, veckopendling och serviceresor Sveg-Östersund.

Linje 47 Dorotea-Hoting

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	2 664 st	4 553 st	3 320 st	4 811 st

Utbud

1 dubbelturer M-F, skoldagar

Linjen som går över länsgränsen Västerbotten-Jämtland är inrättad juni 2010 som ett komplement till linje 142 för gymnasiependling Dorotea-Hoting-Strömsund.

Linje 56 Ljusdal-Kårböle-Sveg

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	12 570 st	13 261	11 415	11 985
<u>Antal resor A-linje:</u>	630 st			

Utbud

2 dubbelturer M-F

1,5 enkelturer skoldagar på delen Vänsjö- Sveg från aug 2014

1 dubbelturer L

1 dubbeltur S

Länsgränsöverskridande linje mellan Gävleborgs och Jämtlands län. Jämtlands län har 100 % trafik- och ekonomiskt ansvar för linjen, vilket bl. a innebär att länstrafikens taxa tillämpas på hela linjen. Linjen är upplagd för tåganslutning i Ljusdal och för godstransporter. Godsflödet på linjen är betydande. Linjen ingår i det s.k. samverkande systemet, trafiken medfinansieras av Trafikverket.

Linje 63 (Östersund-) Dorotea-Umeå

<u>År:</u>	2011
<u>Antal reg resor:</u>	58 987 st

Utbud

2 dubbelturer dagligen.

Sedan dec 2011 har trafik på sträckan Östersund-Dorotea samordnats med linje 45 Östersund-Dorotea-Arvidsjaur/Gällivare. Linjen redovisas därför inte i Jämtland.

Regional- och lokal trafik i linjenummerordning

Linje 1-14 m fl. Tätortstrafiken Östersund inkl. nattbussar, sön- och helgdagstrafik, industriturer

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	3 192 823	3 109 083	3 140 456	3 258 040
<u>Flygbussen</u>	23 109	27 257	31 792	34 907

Trafik bedrivs mellan kl 6 – 23 M-F, kl 6 - 23 Lö, kl 11.30 – 23 SoH.

Nattrafik kl. 23 – 2.30 F-L

Tätortstrafiken är upphandlad i ett s.k. nettoavtal, trafikutövaren har självständigt att ajourhålla linjenätet, turutbud m m inom ramen för vad som sägs i trafikavtalet. I trafikavtalet ställs krav på att trafikutbudet skall erbjuda sena kvällsturer vardags- och söndagskvällar till alla stadsdelar, trafikutbudet i Norr förbi Arenan och Ica Maxi ska utvecklas i takt med att verksamheter utvecklas, särskilt kvällstid.

Linje 91 Östersund-Krokom-Nälden-Trångsviken NATTBUSS

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	6 406 st	5 379 st	4 429 st	4 056 st

Utbud

3 dubbelturer F, L Östersund-Krokom-Nälden.

En tur F och L fortsätter till Trångsviken om resande finns.

Linje 92 Östersund-Lit-Häggensås NATTBUSS

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	2 144 st	1 723 st	1 522 st	1 294 st

Utbud

2 dubbelturer F och L, varav 1 dubbeltur F och L till Häggensås.

Linje 93 Brunflo-Östersund NATTBUSS

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	6 154 st	5 226 st	4 306 st	3 775 st

Utbud

3 dubbelturer F och L.

Vissa turer går via Marieby.

Linje 98 Mörsil-Järpen-Åre-Duved NATTBUSS

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	951 st	767 st	526 st	538 st

Utbud

2 dubbelturer F och L under vintersäsongen.

Linje 108 Brunflo-Torvalla-Brunflo

<u>År:</u>	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	3 049 st

Utbud

7 turer M-F skoldagar

Linjen inrättad augusti 2014 för elevpendling.

Linje 109 Brunflo-Odenskog-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	78 748 st	76 437 st	61 679 st	57 523 st

Utbud

15 enkelturer M-F, 4 dt är inställda under sommarlov

4 dubbelturer L

Trafikutbudet är en del av linje 110 som fått annan färdväg, via Odenskog.

Linje 110 Brunflo-Ope-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	192 320 st	178 869	176 473	160 552

Utbud

20/22 enkelturer M-F, 3 dubbelturer är inställda under sommarlov

11 dubbelturer L

8 dubbelturer S

Trafikutbudet reducerades från 2012 och med trafik som kallas linje 109.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L och S

Linje 111 Brunflo-Marieby-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	40 213 st	39 300	43 986	44 424

Utbud

10 dubbelturer M-F

1 enkeltur kvällstid M-F

2 dubbelturer L

1 dubbeltur S

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, serviceresor L och S

Linje 112 Grytans Läger-Östersund

<u>År:</u>	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	1 268	27 804

Utbud

5 dubbelturer M-L

Trafiken inrättades i december 2013 till följd av att det finns permanentboende i Grytas Läger. Trafiken är uppbyggd för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, serviceresor L.

Linje 115 Loke-Tandsbyn-Brunflo

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor</u>	20 139 st	18 653	24 350	27 441

Utbud

6 dubbelturer M-F, 1 dubbeltur inställd under sommarlov.

2 av dubbelturema angör Östersund. Skol- och linjetrafiken har samordnats därav det ökade resandet.

Linje 116 Börön-Brunflo

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	322 st	163	4 514	8 535

Utbud

4 dubbelturer M-F.

Skol- och linjetrafiken har samordnats därav det ökade resandet.

Linje 118 Bodal-Brunflo

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	uppgift saknas.	17	183	274

Utbud

2 dubbelturer M-F.

Skol- och linjetrafiken har samordnats därav det ökade resandet.

Linje 127 Bräcke-Gällö-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	119 859 st	105 790	92 752	95 453

Utbud:

5 dubbelturer M-F Bräcke-Östersund

1 enkeltur M-F Gällö-Bräcke

1 dubbeltur M-F Bräcke-Brunflo

1 dubbeltur M-F Östersund-Gällö

1 enkeltur M-F Pilgrimstad-Gällö

Linjesträckningen i huvudsak parallell med järnvägen och Norrtågstrafiken. Trafiken utgör ett komplement till tågtrafiken, och är anpassad för skol- och arbetspendling M-F.

Linje 132 Hammarstrand-Höglunda/Strömsnäs-Stugun-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	47 401 st	46 916	46 756	43 904

Utbud

5 dubbelturer M-F, hela sträckan
 1 dubbeltur Stugun-Hammarstrand
 1 dubbeltur Stugun-Hammarstrand, skoldagar
 1 dubbeltur L
 1 enkeltur S, ej sommarlov.

Linjen är parallell med linje 40 på delen Hammarstrand-Östersund, trafiken är planerad för skol- och arbetspendling M-F, serviceresor L och veckopendling S.

Linje 140 Lit-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	59 907 st	60 489	52 956	52 192

Utbud

10 dubbelturer M-F, varav en enkeltur inställd under sommarlov
 3 dubbelturer L
 3 dubbelturer S

Trafiken är uppbyggd för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L och S. Linjen kompletteras främst av linje 143.

Linje 141 Storhögen-Jämtl Nyby-Lit

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	6 431 st	5 796	6 831	8 553

Utbud

5 dubbelturer M-F, 1 dubbeltur Lit-Handög är inställd under skollov.

Linje 142 Hoting-Strömsund-Hammerdal-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor</u>	113 317 st	122 343	130 615	137 182
<u>Antal resor A-linje:</u>	35	429	407	412

Utbud

7 dubbelturer M-F varav 2 till Hoting
 1 enkeltur anropsstyrd M.O.F på delen Strömsund-Hoting
 1 dubbeltur L
 1 dubbeltur S.

Linjen är parallell med linje 45 delen Hoting-Östersund, trafiken är planerad för skol-, service- och arbetspendling M-F, serviceresor L och veckopendling S. A-trafiken ersätter minskad trafik Strömsund-Hoting med interregionala linjer.

Linje 143 Håggenås-Lit-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	44 573 st	42 704	41 038	39 560

Utbud

6,5 dubbelturer M-F

3 dubbelturer L

1 dubbeltur S

Trafiken är uppbyggd för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, och serviceresor L och S. Kompletterande linjer är 142 Hoting.-Strömsund-Östersund och 140 Lit-Östersund.

Linje 144 Munkflohögen-Norderåsen-Lit (-Östersund)

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	8 402 st	8 670	9 319	9 098
<u>Antal resor A-trafik:</u>	1 228	1 016	896	940

Utbud

2 dubbelturer M-F, till/från Munkflohögen, under sommarlov 1 dubbeltur

3 dubbelturer M-F Håggenås-Norderåsen en dubbeltur Håggenås-Munkflohögen (linjebil och delvis anropsstyrd trafik)

Linje 145 Husås-Lit-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	18 353 st	17 479	17 284	16 084

Utbud

5 dubbelturer M-F, varav 2 dubbelturer inställda under skollov.

1 enkeltur anropsstyrd trafik.

Linje 150 Krokomb-Dvärsätt-Ås-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	102 884 st	100 855	97 082	99 069

Utbud

13 dubbelturer M-F, varav 1 dubbeltur är inställd under skollov.

2/3 dubbeltur L

4/5 dubbelturer S.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L och S.

Linje 151 Aspås-Krokom-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	49 503 st	50 245	51 595	49 099

Utbud

5/4 turer M-F

1 dubbeltur M-F skoldagar för skoltrafik på delen Aspås-Krokom.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, och utgör ett komplement till linje 150.

Linje 153 Valsjöbyn-Föllinge-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	15 614 st	15 802	27 565	34 395

Utbud

1 dubbeltur M-F hela sträckan.

2 dubbeltur M-F Föllinge – Krokom

1 dubbeltur M-F Åkersjön-Lillhomsjö, under skollov M.O.F

1 enkeltur F Föllinge – Valsjöbyn, delen Häggsjövik-Valsjöbyn är anropsstyrd

1 dubbeltur F Krokom-Föllinge

2 dubbelturer L Föllinge – Krokom

1 enkeltur S.

Trafiken är planering för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L och veckopendling S.

Linje 154 Rönnöfors-Kaxås-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	40 143 st	41 138	49 000	51 537
<u>Antal resor A-linje:</u>	34	34	35	34

Utbud

4 dubbelturer M-F, delen Kaxås-Östersund

1 dubbeltur M-F Änge-Rönnöfors

1 enkeltur O Änge-Rönnöfors skoldagar

2 dubbeltur L Kaxås-Krokom

1 dubbeltur S Kaxås-Krokom

1 enkeltur A-linje S delen Frankrike-Kaxås.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L och veckopendling S. Delen Krokom-Östersund kan vara samordnad med annan trafik.

Linje 155 Årependeln Duved-Järpen-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	30 032 st	28 895	17 053	9 495

Utbud t o m juni 2014

2 dubbelturer M-F

1 dubbeltur L, under vintersäsong

1 dubbeltur S, under vintersäsong.

Utbud fr o m december 2014

3/4 dubbelturer M-F

1 enkeltur L, under vintersäsong

1 enkeltur S, under vintersäsong.

Expresslinje, en dubbeltur för arbetspendling till Åre resp. till Östersund M-F. L och S säsongstrafik till Åre. Sträckningen är parallell med Mittbanan, men har stopp på orter utan järnvägsstation. Juni 2013 – juni 2014 har del av trafiken bedrivits i kommersiell trafik. Från juni 2014 till december 2014 har linjen inte trafikerats. Från 14 december 2014 används linje 155 för turer som är genomgående Duved-Järpen-Östersund, trafiken är inte av expresskaraktär. En tur finns Duved - Östersund efter kl 17.00 (tåg finns i andra riktningen) för att möjliggöra arbetspendling från Östersund till Åre-Duved. Trafiken är samordnad med linje 156 och 157.

Linje 156 Järpen-Trångsviken-Krokom-Östersund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	171 624 st	170 611	175 964	178 609

Utbud från december 2014

4 dubbelturer M-F Järpen-Österund

1 dubbeltur M-F delen Mattar-Östersund

3/4 dubbelturer M-F, Trångsviken-Nälden-Krokom-Östersund

1 dubbeltur Trångsviken-Krokom

4/5 dubbelturer L, Nälden-Östersund

2 dubbelturer S, Nälden-Östersund.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, Järpen-Östersund linjen är ett komplement till Norrtågs trafik på sträckan. På delen Nälden – Östersund även arbetspendling och serviceresor L,S.

Linje 157 Duved-Järpen-Mörsil

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	151 320 st	161 356	174 674	192 834

Utbud från december 2014

7 dubbelturer M-F Mörsil-Duved, varav 1 dubbeltur inställd under skollov

3 dubbelturer M-F Järpen-Duved

5 dubbeltur L

1 dubbeltur L Duved-Åre

5 dubbelturer S

1 dubbeltur S Duved-Åre.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L,S.

I dec 2007 gjorde Åre kommun en omfattande utökning av trafikutbudet för att skapa en lokaltrafik i Åredalen.

Trafikutbudet omfattar hela dagen ca kl. 6.00 – 23.00 dagligen.

Linje 159 Ås-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	110 780 st	108 602	100 947	92 429

Utbud

18/19 dubbelturer M-F, 3 dubbelturer inställda under skollov.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F. Linjen är samordnad med linje 531 Östersund-Dille-Ås. Linje kompletteras främst av linje 150 Krokom-Östersund och linje 156 Näliden-Krokom-Östersund L och S.

Linje 161 Svenstavik-Hackås-Orrviken-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	57 850 st	55 223	56 415	57 635

Utbud

7 turer M-F, varav 2/3 dt Svenstavik-Östersund, 1 dt är inställd under skollov

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F.

Linje 162 Höglerekardalen-Hallen-Myrviken-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	29 228 st	29 576	27 044	26 528

Utbud

4/5 turer M-F, varav 3 till/från Hallen

1 dubbeltur lördagar

1 enkeltur S skoltid (samordnad med säsongstrafiken)

1 dubbeltur M-F, 1 dubbeltur L och 1 dubbeltur S till Höglerekardalen under säsong.

1 enkeltur A-linje, delen Myrviken-Hallen

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, serviceresor L och elevpendling S. Under vintersäsong trafik till Höglerekardalen M-F,L och S, sommarsäsong endast M-F.

Linje 163 Svenstavik-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	41 601 st	38 563	37 928	38 149

Utbud

6 dubbelturer M-F.

Trafiken är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor M-F, L och S samordning med linje 164.

Linje 164 Funäsdalen-Åsarna-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	38 213 st	39 059	43 117	48 671

Utbud

2 dubbelturer M-F

2 dubbelturer L

1 dubbeltur S + 1 enkeltur S under skoltid.

Linjens funktion är tåganslutnings- och serviceresor på den långa relationen och skol- och arbetspendling på delsträckor M-F, L, S. Linjen ingår i det s.k. samverkande systemet, trafiken medfinansieras av Trafikverket.

Linje 211 Våle-Bodsjöbyn-Flatnor-Gällö

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	4 425 st	2 771	4 227	4 561

Utbud

1 dubbeltur M-F, skoldagar Våle-Gällö

1 dubbeltur Finnäs-Gällö, anropsstyrd linjetrafik

Arbetspendlingen Finnäs-Gällö var tidigare varit linjelagd, men har nu mycket liten efterfrågan.

Linje 212 Gällö-Rissna-Åsgård

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	2 517 st	1 410	2 895	2 810

Utbud

2,5 dubbelturer M-F Rissna-Gällö,

Linjens funktion är att trafikförsörja delen Rissna-Fjällsta till E14/Gällö för anslutning till linje 127 Östersund-Gällö-Bräcke, samt skoltrafik till Gällö. Delen Åsgård-Holmsjö-Rissna trafikeras för elevbehov och med servicetrafik.

Linje 213 Ede-Samsta-Marsätt-Fanbyn

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal resor A-linje:</u>	87	90	111	97

Utbud

1 dubbeltur två dagar/vecka,

Linjens funktion är serviceresor.

Linje 215 Sörböle-Höviken-Bergvik-Pilgrimstad

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal resor A-linje:</u>	0	0	0	0

Utbud

1 dubbeltur två dagar/vecka,

Linjens funktion är serviceresor.

Linje 221 Ocksjön-Våle-Bräcke

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	7 483 st	7 013	6 754	5 840

Utbud

1 dubbeltur M-F, inställd trafik i juli.

Linje 222 Sörbygdén-Albacken-Bräcke

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	3 009 st	3 211	4 220	3 522

Utbud

1 dubbelturer M-F skoldagar,

1 dubbeltur M.O.F skollov.

Linje 223 Löningsberg-Bensjö-Bräcke

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	141 st	592	1 425	1 043

Utbud

1 dubbeltur M-F skoldagar

1 enkeltur M-F anropsstyrd

Linje 224 Kälarne-Gimdalen-Nyhem-Sösjö-Bräcke

<u>År:</u>	2014	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	8 956 st	6 662	6 520	4 659

Utbud

3 dubbelturer M-F Kälarne-Nyhem 1 dubbeltur är inställd under skollov och 2 dubbelturer inställda i juli

3 dubbelturer Nyhem-Bräcke 1 dubbeltur är inställd under skollov och 2 dubbelturer inställda i juli

Linjens funktion är skoltrafik till Kälarne resp. Bräcke, samt serviceresor mellan Kälarne och Bräcke.

Linje 228 Kälärne-Sörbygden-Ljungå

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	1 951 st	1 094	426	346

Utbud

1 dubbelturer M-F, skoldagar.

Linjens funktion är skoltrafik till Kälärne

Linje 231 Kälärne-Stugun-(Östersund)

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	10 153 st	9 924	9 593	9 979

Utbud

3 dubbelturer M-F, anslutning till/från Sörbygden F och S.

1 enkeltur S.

Linjen är uppbyggd för skol- och serviceresor, i Stugun ansluter linjen till linje 40 och 132 som ger anslutning till Östersund.

Linje 233 Kälärne-Hammarstrand

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	3 972 st	3 611	4 164	3 751

Utbud

2 dubbelturer M-F, inställd trafik i juli.

1 dubbeltur L

1 enkeltur söndagar, skoltid.

2 dubbelturer M, To och 1 dubbeltur Sö anropsstyrd trafik för anslutning till linje 40. Den anropsstyrda trafiken har liten efterfrågan.

Linje 311 Överammer-Färsån-Hammarstrand

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	8 389 st	8 453	7 567	7 163

Utbud

1 dubbeltur M-F skoldagar

1 dubbeltur anropsstyrd två dagar/vecka, turerna har svag efterfrågan.

Trafiken är anpassad för skolpendling och serviceresor till Stugun resp. Hammarstrand.

Linje 312 Bispgården-Brännan-Ragunda-Hammarstrand

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	7 691 st	6 488	6 218	5 674

Utbud

1 dubbeltur M-F, skoldagar

2 dubbelturer anropsstyrd linjetrafik.

Linje 315 Utanede-Bispgården-Pålgård-Hammarstrand

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	14 007 st	11 882	15 465	13 485
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	36	55	33	43

Utbud

2 dubbelturer M-F skoldagar

1 dubbeltur M-To skoldagar

1 enkeltur F skoldagar Bispgården-Utanede

1 enkeltur M-F, A-linje

Turen är planerad för skolpendling och serviceresor.

Linje 321 Borgvattnet-Stugun

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	1 865 st	2 336	1 931	1 718

Utbud

1 dubbeltur dagligen.

Linje 322 Boberg/Köttsjön-Överammer-Stugun

<u>Antal reg resor:</u>	2011	2012	2013	2014
	4 663 st	5 543	5 919	5 641

Utbud

1 dubbeltur M-F, skoldagar

1 dubbeltur M-F skoldagar Köttsjön-Överammer

1 dubbelenkeltur M.O.F under skollov.

Linje 323 Stugun-Torsgård-Brynjegård

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	2 029 st	1 797	2 226	1 455

Utbud

1 dubbeltur M-F, under skollov anropsstyrd trafik. Den anropsstyrda trafiken har ingen efterfrågan.

Linje 413 Fyrås-Ede-Hammerdal

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>		75	231	209

Utbud

1 dubbelturer M-F skoldagar.

Linje 414 Strömsund-Yxskaftekälen-Gåxsjö/Kakuåsen-Sikås-Hammerdal

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	7 689 st	8 245	6 539	5 848
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	675	288	48	571

Utbud

1 dubbeltur M-F

1 enkeltur M-F skoldagar

1 enkeltur F skoldagar

1 dubbeltur M-F A-linje

1 enkeltur M-F A-linje under skollov, delen Gåxsjö-Hammerdal

Turen är planerad för skol-, arbetspendling och serviceresor.

Linje 421 Hoting-Backe-Vängel

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>		266	1 199	1 240

Utbud

1 dubbeltur M-F, under skollov M.O.F

Linje 422 Hoting-Backe-Strömsund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	9 966 st	9 861	17 229	22 037

Utbud

1 dubbeltur M-F.

Linje 425 Gäddede-Lövberga/Alavattnet-Strömsund-(Östersund)

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	7 946 st	7 555	6 908	8 481

Utbud

1 dubbelturer M-F

1 dubbeltur F

1 dubbeltur L under sommarlov

1 dubbeltur S.

Linjen är planerad för skol- och serviceresor, i Strömsund ansluter linjen till linje 45 och 142 som ger anslutning till Östersund.

Linje 427 Postviken-Äspnäs-Strömsund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	1 659 st	895	2 110	2 283

Utbud

1 dubbeltur M-F, skoldagar.

Linje 428 Öhn-Strömsund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	2 626 st	2 993	3 154	2 691

Utbud

1 dubbeltur M-F, skoldagar

1 dubbeltur anropsstyrd trafik 2 dagar i veckan under skollov, trafiken har inte efterfrågats.

Linje 429 (Svaningen)-Hillsand-Strömsund

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	1 446 st	948	1 535	1 078

Utbud

1 dubbeltur M-F, under skollov M.O.F.

Linje 431 Strömsund-Flykälän-Föllinge

År:	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	3 060 st	2 700	4 727	5 666
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	430	19	12	3

Utbud

2 dubbelturer M-F, skoldagar på delen Flykälän-Strömsund

2 dubbelturer M-F på delen Laxsjö-Föllinge

3 dubbelturer/vecka Laxsjö-Föllinge under skollov.

1 enkeltur F och S A-linje

Linje 444 Norråker-Kyrktåsjö-Hoting

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	11 332 st	10 976	10 235	9 759
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	568	315	220	275

Utbud

1 dubbeltur M-F

1 dubbeltur M-F skoldagar.

1 enkeltur M-F A-linje, skoldagar delen Brattbäcken-Hoting

1 enkeltur M.O.F A-linje

1 enkeltur O, F A-linje

1 dubbeltur S A-linje, omfattar även Lövvik-Norråker

Linje 445 Norråker-Lövvik-Tåsjöedet (-Hoting)

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>		282	1 217	992

Utbud

1 dubbelturer M-F, skoldagar.

1 enkeltur Anropsstyrd linjetrafik S.

Linje 472 Störviken-Stora Blåsjön-Gäddede

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	2 962 st	3 049	2 623	2 297
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	708	755	644	374

Utbud

1 dubbeltur M-F, Gäddede- St Blåsjön, under sommaren förlängs turen till Ankarede.

1 dubbeltur M.O.F, A-linje Ankarvattnet-St Blåsjön-Gäddede

1 dubbeltur M-F skoldagar A-linje, delen Ankarvattnet-Stora Blåsjön

1 dubbeltur L, A-linje, delen St Blåsjön-Gäddede

1 dubbeltur S, A-linje

Linjen är planerad för elevpendling och bussanslutning i Gäddede.

Linje 521 Änge-Landön-Rönnöfors-Änge

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	5 972 st	7 055	7 594	7 767

Utbud

1 dubbeltur M-F

1 enkeltur O skoldagar Änge-Landön för elevpendling

1 dubbeltur M-F för elevpendling Landön-Tulleråsen

Linjens funktion är arbetspendling till Skifferbrottet och elevresor.

Linje 522 Gärde-Oxböle-Änge

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	2 071 st	uppgift saknas		

Utbud

1 dubbeltur M-F skoldagar.

1 dubbeltur M.O.F A-linje, under skollov

Den anropsstyrda trafiken har liten efterfrågan.

Linje 530 Rödön-Frösön-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	2 698 st	2 804	2 395	2 243

Utbud

1 dubbeltur M-F dagligen, anropsstyrd linjetrafik under sommarlov

Linje 531 Tängtorpet-Dille-Kännåsen-Östersund

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	3 733 st	4 332	4 967	4 409

Utbud

2 dubbeltur M-F skoldagar.

1 enkeltur anropstyrd

Linjen nyinrättad från 09/10, trafiklösningen är en del av linje 159 och framförallt planerad för elevpendling.

Linje 532 Änge-Alsen-Nälden

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	11 984 st	11 969	11 124	11 108

Utbud

1 dubbeltur M-F via Valne, skoldagar

1 dubbeltur M-F via Alsen, skoldagar.

Linjen är inrättad för elevpendling Nälden-Alsen-Änge

Linje 533 Alsen-Nälden

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	5 681 st	4 697	4 892	6 144

Utbud

2 enkelturer Alsen-Nälden M-F

1 enkeltur Bleckåsen-Nälden M-F skoltid

1 enkeltur Nälden-Bleckåsen M-F

1 enkeltur Nälden-Alsen, skollov

1 dubbeltur S, skoltid.

Linje 541 Välje-Hallen-Järpen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	4 270 st	5 859	9 373	9 610

Utbud

1 dubbeltur M-F, inställd under skollov

1 dubbeltur F, inställd under skollov

1 enkeltur anropsstyrd linjetrafik Månsåsen-Myckelåsen för bussanslutning

Linje 542 Mattmar-Offne-Mattmar

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	8 458 st	9 505	11 436	10 853

Utbud

1 enkeltur Mattmar-Offne-Mattmar M-F

1 enkeltur Mattmar-Offne-Mattmar M-F, skoldagar

Linje 543 Hammarnäs-Mattmar

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	4 481 st	4 826	5 771	5 628

Utbud

1 dubbeltur M-F skoldagar.

Linje 544 Hammarnäs-Sundsbacken-Hallen

<u>År:</u>	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	2 671	5 043	5 063

Utbud

1 dubbeltur M-F skoldagar.

Turen inrättad hösten 2012 för elevpendling

Linje 551 Kallsedet-Kall-Järpen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	9 148 st	8 072	8 391	7 556

Utbud

2 dubbeltur M-F, under skollov M. O .F

1 dubbeltur M.O.F Kall-Järpen

Linje 553 Huså-Järpen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	1 785 st	1 654	3 147	3 170

Utbud

2 dubbelturer M-F.

1 enkeltur M-F A-linje, turen har efterfrågats ca 30 ggr/år

A-linjen är planerad för tåganslutning i Järpen.

Linje 561 Edsåsdalen-Undersåker

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	1 682 st	2 185	1 845	1 933

Utbud

2 dubbelturer M-F skoldagar,

2 dubbelturer M-F A-linje under skollov

Linje 562 Vålådalen-Ottsjö-Undersåker

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	11 894 st	13 335	15 984	15 407
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	478	496	518	658

Utbud

1 dubbeltur M-F Järpen-Undersåker-Vålådalen skoldagar, under skollov M.O.F

1 enkeltur M-F Vålådalen-Undersåker, anropsstyrd.

2 dubbelturer L, under säsong sommar och vinter, anropsstyrd

2 dubbelturer S, under säsong sommar och vinter, anropsstyrd.

Trafiken är uppbyggd för skol-,och tåganslutningsresor M-F, L och S.

Linje 571 Storlien-Enafors-Duved

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	2 033 st	2 379	3 714	3 847

Utbud

1,5 dubbeltur M-F skoldagar

1 dubbeltur Ti,To anropsstyrd linjetrafik M-F under skollov, 50 -90 resenärer/år.

Linje 572 Skalstugan-Duved

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor</u>	1 222 st	1 811	2 917	2 627

Utbud

1 dubbeltur M-F, anropsstyrd linjetrafik M.O.F under sommarlov.

Linje 601 Fåker-Orrviken

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	9 348 st	8 606	9 759	10 615

Utbud

1 dubbeltur M-F

1 dubbeltur M-F, inställd under sommarlov

1 dubbeltur M-F skoldagar Måläng-Brunflo

Linje 602 Fåker-Lerån-Klocksåsen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	58	1 012	937	497

Utbud

1,5 dubbeltur M-F, anropsstyrd linjetrafik

Linje 603 Norderön-Orrviken

<u>År:</u>	2013	2014
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	883	2 012

Utbud

1 dubbeltur M-F skoldagar

Linjen inrättad hösten 2013, för elevpendling.

Linje 608 Vattjom-Oviken-Myrviken

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	190	32	0	2

1 dubbeltur M-F A-linje skoldagar

Linjen funktion är gymnasiependling, efterfrågan har minskat markant.

Linje 609 Hackås-Myrviken

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	10 104 st	10 203	11 132	11 290

Utbud

1 dubbeltur M-F, skoldagar.

Linjen inrättades hösten 2007 för elevpendling Hackås-Myrviken.

610 Matnäset-Funäs-Oviken

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	1 057 st	667	986	938

Utbud

1,5 dubbeltur M-F.

Anropsstyrd linjetrafik, turerna ansluter till linje 162 mot Östersund och linje 611 mot Svenstavik, arbets- och studiependling.

Linje 611 Oviken-Svenstavik

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	13 178 st	11 838	10 659	16 342

Utbud

5 dubbelturer M-F

1 dubbeltur Svenstavik-Myrviken, skoldagar

1 dubbeltur Vigge-Myrviken, skoldagar

1 enkeltur M-F A-linje

Arbets- och skolpendling.

Linje 612 Vigge-Dalåsen-Myrviken

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	3 867 st	2 870	5 102	4 751

Utbud

1 dubbeltur M-F, A-linje

1 dubbeltur M-F skoldagar

Arbets- och skolpendling anslutning till linje 162 i Myrviken.

Linje 613 Ljungdalen-Åsarna-Svenstavik

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor</u>	14 144 st	14 505	15 322	17 799
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	26	46	45	88

Utbud

1 dubbeltur M-F

1 dubbeltur F, A-linje

1 enkeltur Må-Ti-To skoldagar, delen Åsarna-Börtman

1 dubbeltur S under skoltid.

Linje 614 Klövsjö-Åsarna-Svenstavik

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	106	664	649	1 569

Utbud

1 dubbeltur Åsarna-Svenstavik

1 dubbeltur Klövsjö-Åsarna, turena är inställda i juli

Arbets- och skolpendling. Linjen kompletterar linje 164 Funäsdalen-Östersund på delen Klövsjö-Åsarna, samt linje 45 och 615 på delen Åsarna-Svenstavik.

Linje 615 Handsjöbyn-Rätan-Svenstavik

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	11 218 st	13 475	13 103	17 082

Utbud

1,5 dubbelturer M-F, skoldagar.

Linje 616 Dödre-Gillhov-Svenstavik

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	6 393 st	6 457	5 538	5 371

Utbud

1 dubbelturer M-F,

1 dubbeltur M-F, inställd under skollov.

Delen Dödre-Gillhov trafikeras endast skoldagar.

Linje 620 Ljungdalen-Funäsdalen

<u>År:</u>	2012	2013	2014
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	28	9	40

Utbud

1 dubbelturer M-F, L och S under sommar- och höstsäsong

1,5 dubbelturer M.O.F A-linje

1 dubbeltur Ljungdalen-Mittådalen skoltid, i Ljugdalen anslutning till linje 621.

Linje 621 Messlingen-Mittådalen-Funäsdalen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	2 530 st	3 520	3 365	3 106
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	307	206	134	89

Utbud

3 dubbelturer M-F inställd under sommarlov

1,5 dubbelturer M.O.F A-linje

1 enkeltur M.O.F sommarlov A-linje

1 enkeltur L sommarsäsongen A-linje

1 enkeltur S A-linje

Linje 622 Ramundberget-Bruksvallarna-Funäsdalen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	6 753 st	6 134	6 788	6 939
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	622	378	347	329

Utbud

3 dubbelturer M-F inställd under sommarlov

1 dubbeltur M-F sommarlov.

1,5 dubbelturer M.O.F, A-linje

1 enkeltur L sommarsäsongen A-linje

1 enkeltur S A-linje

Linje 623 Fjällnäs-Tännadalen-Funäsdalen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	3 037st	2 927	3 110	4 038
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	623	112	91	76

Utbud

3 dubbelturer M-F inställd under sommarlov

1 dubbelturer M-F, sommarlov

1,5 dubbelturer M.O.F, A-linje

1 enkeltur L sommarsäsong A-linje

1 enkeltur S A-linje

Linje 631 Funäsdalen-Vemdalen-Sveg (-Ljusdal)

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	15 797 st	16 487	15 877	16 842
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	585	733	801	683

Utbud

- 1 dubbelturer M-F Funäsdalen-Sveg
- 1 enkeltur M-F A-trafik, Sveg-Funäsdalen
- 1 dubbeltur M-F Hede-Sveg
- 1,5 dubbeltur M-F Vemdalen-Sveg
- 1,5 dubbelturer M-F A-trafik, delen Hede-Långå
- 1 dubbeltur L Vemdalen - Sveg
- 1 dubbeltur S Sveg-Funäsdalen
- 1 dubbeltur S Sveg-Vemdalen

Trafiken är upplagd för dels interregionala resor med tåganslutning i Ljusdal med linje 56 eller i Mora med linje 45, samt skol- och arbetspendling. Turen till/från Vemdalen ger anslutning till/från linje 164 Funäsdalen-Vemdalen-Åsarna-Östersund. De anropsstyrda turerna är främst planerade för att förbättra möjligheterna till anslutning till linje 56 Sveg-Ljusdal och linje 45 Östersund-Sveg-Mora.

Linje 633 Funäsdalen-Lofsdalen-Sveg

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	4 562 st	3 855	3 452	3 571
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	169	180	170	70

Utbud

- 1 dubbelturer M-F delen Sveg-Lofsdalen
- 1 dubbeltur M-F delen Lofsdalen-Funäsdalen
- 1 dubbeltur Funäsdalen-Sörvattnet, skoldagar
- 1 enkeltur M-F Sveg-Linsell, delen Linsell-Lofsdalen är A-linje
- 1 enkeltur F Sveg-Lofsdalen A-linje
- 1 dubbeltur M.O.F A-linje Sörvattnet-Tännäs
- 1 dubbeltur L A-linje delen Sveg-Lofsdalen under sommar- och vintersäsong
- 1 enkeltur S A-linje Sörvattnet-Tännäs
- 2 enkelturer S A-linje Lofsdalen-Sveg.

Linje 634 Lillhärdal-Sveg

<u>År:</u>	2011	2012	2012	2014
<u>Antal reg. resor:</u>	13 946 st	11 192	9 954	23 462
<u>Antal resenärer A-linje:</u>	887	318	161	269

Utbud

3 dubbelturer M-F delen Lillhärdal-Sveg
 1 dubbeltur M-F skoldagar Östansjö-Lillhärdal (-Sveg)
 1,5 dubbeltur M-F skoldagar delen Herrö-Sveg
 1 dubbeltur M-F A-linje, delen Sveg-Lillhärdal
 1 5 dubbeltur L
 1 enkeltur S, A-linje

Linje 636 Lofsdalen-Vemdalen

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	54	23	37	37

Utbud:

1 dubbeltur M-F A-linje

Trafiken är planerad för anslutning till linje 164 i Vemdalen för resor till/från Östersund.

Linje 639 Ytterhogdal-Ytterberg-Sveg

<u>År:</u>	2011	2012	2013	2014
<u>Antal reg resor:</u>	8 434 st	6 740	9 894	12 824

Utbud:

2,5 dubbelturer M-F

Ytterberg angöres på vissa turer.

Linjen är delvis parallell med linje 26 Sveg-Ånge, linje 45 Östersund-Åsarna-Sveg-Mora, linje 56 Sveg-Ytterhogdal.
 Skol- och arbetspendling samt serviceresor.

Bilaga 3 - Tillgänglighet i prioriterade stråk

Nedanstående definitioner har använts för att inventera och redovisa linjer och bytespunkter ur perspektivet tillgänglighet för resenärer med funktionsnedsättning. Inventeringen utgör grund för en systematisk och utvecklad redovisning av tillgängligheten till den allmänna kollektivtrafiken i Jämtlands län.

Tillgänglighetsparametrar buss

- Lågentré med ramp eller hiss
- Inre hållplatsinformation utrop
- Inre hållplatsinformation text
- Yttre hållplatsutrop
- Toalett (gäller på turer med minst 1,5 timmar restid)

Tillgänglighetsparametrar tåg

- Insteg i nivå med perrong
- Inre hållplatsinformation utrop
- Inre hållplatsinformation text
- Rymliga toaletter, knappfunktioner med både ljus och ljud.

Tillgänglighetsparameter hållplats/busstation

- Plattform längd minst 20 m
- Plattformsbredd minst 2,25 m
- Plattformshöjd minst 16 cm
- Kontrasterande kantremsa
- Taktilt och visuellt ledstråk
- Hållplatsstolpe vid eller mitt för påstigningsplatsen
- Max 5 % lutning till och från hållplatsen (i dess närhet)
- Gångbana med jämn yta till och från hållplatsen (i dess närhet)
- Belysning vid hållplatsområdet

Bytespunkter i prioriterade stråk som inventeras ur ett tillgänglighetsperspektiv

Stråk

Hammarstrand bstn – Stugun bstn – Östersund bstn och jvstn
 Bräcke bstn och jvstn-Gällö bstn och jvstn -Östersund bstn och jvstn
 Sveg bstn-Svenstavik bstn-Östersund bstn och jvstn
 Järpen bstn och jvstn-Krokom bstn/jvstn-Östersund bstn och jvstn
 Strömsund-Hammerdal-Östersund bstn och jvstn

Linjer

40, 132
 Norrtåg och 127
 45, 161, 163, 164
 Norrtåg, 150,151,153,154,155,156
 45, 142

(Bilagan ska kompletteras av inventering senast i februari 2016)

Bilaga 4 –Samråd 2015

Ragunda kommun

Bräcke kommun

Östersunds kommun

Åre kommun

Bergs kommun

Krokoms kommun

Strömsunds kommun

Härjedalens kommun

Seminarium om trafikutbud i länet och tätortstrafiken i Östersund, 16 mars

Bussbranschens Riksförbund

Inlandsbanan

Taxiförbundet

RKM i Västerbotten, Västernorrland, Norrbotten

Företagarna

Region Jämtland Härjedalens Pensionärsråd

Resenärsforum

Region Jämtland Härjedalens tillgänglighetsråd och ungdomsråd har inte svarat på förfrågan om samråd

Bilaga 5 – Remissvar

Samtliga remissvar finns tillgängliga i Region Jämtland Härjedalens diarium, regionala utvecklingsnämnden
RUN/1082/2015, <http://websesam.jll.se/diariet/>

Bergs kommun

Bräcke kommun

Härjedalens kommun

Krokoms kommun

Strömsunds kommun

Åre kommun

Östersunds kommun

Region Jämtland Härjedalens pensionärsråd

Region Dalarna

Region Västerbotten

Jämtland Härjedalens turism

Trafikverket

Sveriges Bussföretag

Inlandsbanan AB

Resenärsforum

Svenska Taxiförbundet

2016-01-26

Regionala utvecklingsnämnden

§ 10 Trafikförsörjningsprogram 2016-2020 (RUN/1082/2015)

Ärendebeskrivning

Sedan lagen om kollektivtrafik (SFS 2010:1065) trädde i kraft 2012 ska det i varje region finnas ett regionalt trafikförsörjningsprogram, som är fastställt av den regionala kollektivtrafikmyndigheten. Region Jämtland Härjedalen är regional kollektivtrafikmyndighet. Programmet är det strategiska styrdokument som beskriver hur kollektivtrafiken ska utvecklas. Det ska omfatta vardagsresandet inom regionen samt till angränsande regioner och ligga till grund för beslut om allmän trafikplikt.

Beslutsunderlag

Regionalt trafikförsörjningsprogram 2016 – 2020

Utskottet för infrastruktur och kommunikationer 2015-10-15, § 33.

Regionala utvecklingsnämnden 2015-12-15, § 191.

Arbetsutskottet 2016-01-12, § 8.

Förvaltningschefens förslag

Arbetsutskottet föreslår regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Regionalt trafikförsörjningsprogram 2016 - 2020 godkänns med följande två förbehåll:
2. Programmet kompletteras med en bilaga som beskriver tillgänglig kollektivtrafik i prioriterade stråk för personer med funktionshinder.
3. Om en stor del av kollektivtrafiken drivs med HVO inom ett år, i enlighet med förslag från trafikutövaren och beslut i RUN/1239/2015, revideras målet om CO2 utsläpp.

ARBETSUTSKOTTETS FÖRSLAG TILL BESLUT

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Regionalt trafikförsörjningsprogram 2016 - 2020 godkänns med följande två förbehåll:
2. Programmet kompletteras med en bilaga som beskriver tillgänglig kollektivtrafik i prioriterade stråk för personer med funktionshinder.
3. Om en stor del av kollektivtrafiken drivs med HVO inom ett år, i enlighet med förslag från trafikutövaren och beslut i RUN/1239/2015, revideras målet om CO2 utsläpp.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

2016-01-26

Regionala utvecklingsnämnden

REGIONALA UTVECKLINGSNÄMNDENS BESLUT

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Regionalt trafikförsörjningsprogram 2016 - 2020 godkänns med följande två förbehåll:
2. Programmet kompletteras med en bilaga som beskriver tillgänglig kollektivtrafik i prioriterade stråk för personer med funktionshinder.
3. Om en stor del av kollektivtrafiken drivs med HVO inom ett år, i enlighet med förslag från trafikutövaren och beslut i RUN/1239/2015, revideras målet om CO2 utsläpp.

Utdrag till

Regionfullmäktige; Länstrafiken i Jämtlands län AB; Norrtåg AB

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande

TAXOR OCH PRODUKTER – LÄNSTRAFIKEN I JÄMTLANDS LÄN AB

Inledning

Länstrafiken i Jämtlands län (Länstrafiken) produkter har varit oförändrade i ca 15 år. Priserna har räknats upp årligen. Av tekniska skäl måste produkten Best Price (BP) utgå. Beslut togs i Länstrafikens styrelse september 2014 om att produkten ska utgå. Det har föranlett en lite större översyn av taxor och produkter. Nyligen har en motsvarande översyn gjorts av Norrlandsresans taxor och produkter. Av beslut om Norrlandsresan framgår att det är ett önskemål att Norrlandsresan och länstaxan inom respektive län ska närma sig varandra (Regionfullmäktige/853/2015).

Vid förändring av produkter måste hänsyn tas till hantering i biljettmaskiner, giltighet på Norrtågstrafiken, tätortstrafiken i Östersund och effekter för färdtjänst- och sjukresetaxan i de kommuner som har samordnat den särskilda kollektivtrafiken.

Utredningen har genomförts i samarbete mellan Länstrafiken i Jämtlands län AB och regional kollektivtrafikmyndighet.

Resultat WSP samordnat taxesystem för de fyra nordligaste länen

Konsultfirman WSP har på uppdrag av de fyra nordliga länen Jämtland, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten gjort en rapport – Samordnat taxesystem för de fyra nordligaste länen, 2014-02-02.

Av rapporten framgår att i Jämtland är bilen billigare än enkelbiljett vuxen på resor upp till 10 km, med två personer i bilen är bilen billigare på resor upp till 50 km. Länskorten är i regel mycket billigare än bilresa redan på så korta avstånd som 20 km. Avståndszonerna är olika många och avståndintervallen är olika långa i de fyra Norrlandslänen, det kan finnas skäl att harmonisera detta.

Slutsatsen är att om målet är att öka kollektivtrafikens attraktivitet och konkurrensförmåga och samtidigt eftersträva oförändrade eller ökade intäkter bör en taxeförändring således inriktas mot att sänka priserna för korta resor och samtidigt höja priserna för långa resor.¹

Av utredningen framgår vidare att med utgångspunkt från inkomstuppgifter för 2011 avseende sammanräknad förvärvsinkomst i de fyra nordligaste länen och uppdelad på åldersklasser tjänar ungdomar 20-24 år ca 44 % av vad vuxna (30-65 år) gör, personer 25-29 år tjänar 68 % av vad vuxna gör, för personer 65-75 år är inkomsten ca 75 % av kategorin vuxnas inkomst, för äldre personer är inkomsten lägre.²

¹ Samordnat taxesystem i de fyra nordligaste länen, WSP sid 16.

² Samordnat taxesystem i de fyra nordligaste länen, WSP sid 31-32.

Vision och mål

Taxor och produkter är en del av helheten för kollektivtrafiken. I trafikförsörjningsprogrammet 2013-2015 finns mål

- att öka marknadsandelen,
- att Länstrafikens självfinansieringsgrad ska öka och
- att antalet konsumentresor ska öka.

Taxor och produkter av stor betydelse för att dessa mål ska kunna uppnås.

- För Norrlandssamarbetet finns även ett mål att Norrlandsresan och länstaxan inom respektive län ska närma sig varandra.

- För kund ska det vara enkelt att köpa sin resa och den ska upplevas som prisvärd.

Enkelhet kan betyda olika saker för olika resenärsgupper som pendlare och sällanresenärer. Med pendlare avses arbets- och studiependlare ej gymnasieungdomar, med sällanresenärer avses tjänsteresor, sjukresor och fritidsresor.

Ålderskategorier och produkter

Nuläge

Länstrafiken i Jämtland erbjuder följande ålderskategorier och produkter:

Kategorier	Ålder	Rabattsats	Produkter
Barn, skolungdom	0-6, 7-19	50%	Enkelbiljett, Best Price,
		30%	länskort
Vuxen	20-64	0%	Enkelbiljett, Best Price, länskort
Senior	65--	30%	Länskort och Seniorkort

Enkelbiljett målgruppen är sällanresenären. Den gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund.

Best Price (BP) används främst av pendlare inom pendlaravstånd under 30 km. Kortet ger 10 % rabatt från första resan, så BP fungerar som rabattkort för sällanresenärer oberoende av resans längd. Kortet är giltig på Norrtåg för resor inom länet. Det gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund.

Länskort används av pendlare med längre resor än 30 km eller för den som resor på olika relationer i länet, kortet har 30 dagars giltighet. Finns även för 5 och 15 dagar. Kortet är giltig på Norrtåg för resor inom länet. Det gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund.

Seniorkortet är ett kort som förutsätter köp i minst 12 månader. Det gäller för obegränsat resande inom Länstrafiken och för övergång till tätortstrafiken i Östersund, gäller ej på Norrtåg.

Förslag

Kategorier	Ålder	Rabattsats	Produkter
Barn, skolorngdom	0-6, 7-19	50%	Enkelbiljett, periodkort, länskort, rabattkort
Ungdom, unga vuxna	20-25	25%	Periodkort, länskort, rabattkort
Vuxen	26-64	0%	Enkelbiljett, periodkort, länskort, rabattkort
Senior	65--	25%	Periodkort, länskort, rabattkort
Senior	65--		Seniorkort

En ny ålderskategori införs **ungdom** (eller unga vuxna) för 20-25 åringar. Det finns goda skäl att införa kategorin.

- RUS mål – attraktivitet, underlättar ungdomars övergång till vuxen
- Ungdomskort 6-19 år köps av kommunerna, stort steg till vuxenpris
- Harmonisering med Norrlandsresan och grannlänens taxor
- 20-25 åringar har svag ekonomi, studerande, nya på arbetsmarknaden, arbetslösa

Rabatt för ungdom/unga vuxna 20-25 år ger lägre intäkter ca 1 500 000 kr vid oförändrat resande. Förhoppningsvis ska resandet bland unga vuxna öka tack vare rabatten.

Att införa periodkort och rabattkort för skolorngdom och seniorer ger liten ekonomisk effekt. I kategorin skolorngdom har länets ungdomar utom de i Strömsunds kommun fått ungdomskort från hösten 2015. I kategorin seniorer dominerar seniorkortet.

Ett **periodkort** införs. Det ska passa pendlare. Det är avståndsrelaterat, gäller 30 dagar med obegränsat resande på den bestämda sträckan. Det längsta avståndsintervallet för periodkort blir ett **länskort**. Det är oförändrat mot befintligt länskortkort, giltigt för övergång till tätortstrafiken i Östersund och på Norrtåg.

Som ett komplement till periodkortet föreslås att ett **20-resors rabattkort** införs. Kortet gäller för en bestämd relation. Rabattkortet vänder sig till pendlare som inte åker regelbundet över 30 dagar och till sällanresenärer. Rabattkortet gäller för övergång till tätortstrafiken, det är inte giltigt på Norrtåg.

Samtliga produkter erbjuds alla kategorier med rabatt för barn, ungdom/unga vuxna och seniorer i förhållande till vuxna.

Betalformer

Länstrafiken har beslutat att kollektivtrafiken i länet ska vara kontantfri, ombord på fordonen, från juni 2016. För att klara detta utvecklas kortbetalning och mobilbiljetter samt betalformerna reskassa, företagskort och privatkort.

Betalformer	Målgrupper	Beskrivning
Reskassa	Sällanresenär	Resenären betalar in valfri summa pengar på sitt kort. Reskassa kan sedan nyttjas för resor på valfri relation. Reskassa ger 15 % rabatt på enkelbiljettpriset. Reskassa gäller på både buss och tåg. Tågoperatören sätter själv eventuell rabattsats.
Företagskort	Tjänsteresor	Ett företag, myndighet eller organisation kan ansöka om företagskort. Företaget efterdebiteras månadsvis. Kortet gäller för köp av enkelbiljetter.
Internet	Sällanresenärer och pendlare	Alla typer av kort kan laddas direkt via internet.

Priser vuxen

Avstånd km	Enkelbiljett	Periodkort 30 dagar		Rabattkort 20 resor	
	Enkelbiljett Kr	Periodkort 30 dagar	Pris/resa vid 40 resor	Rabattkort 20-resor	Pris/resa
0 - 10,9	30	730 kr	18 kr	459	23
11 - 13,9	30	750 kr	19 kr	471	22
14 - 15,9	35	810 kr	20 kr	509	26
16 - 17,9	40	850 kr	21 kr	534	27
18 - 19,9	45	900 kr	23 kr	566	28
20 - 21,9	50	950 kr	24 kr	597	30
22 - 25,9	55	1 000 kr	25 kr	629	32
26 - 29,9	60	1 050 kr	26 kr	660	33
30 - 33,9	65	1 100 kr	28 kr	691	35
34 - 37,9	70	1 150 kr	29 kr	723	36
38 - 41,9	80	1 200 kr	30 kr	754	38
42 - 45,9	95	1 250 kr	31 kr	786	39
46 - 49,9	100	1 300 kr	33 kr	817	41
50 - 53,9	110	1 350 kr	34 kr	849	43
54 - 57,9	120	1 400 kr	35 kr	880	44
58 - 61,9	125	1 450 kr	36 kr	911	46
62 - 65,9	135	1 500 kr	38 kr	943	47
66 - 69,9	145	1 500 kr	38 kr	943	47
70 - 73,9	150	1 500 kr	38 kr	943	47
74 - 77,9	155	1 500 kr	38 kr	943	47
78 - 85,9	165	1 500 kr	38 kr	943	47
86 - 93,9	175	1 500 kr	38 kr	943	47
94 - 101,9	185	1 500 kr	38 kr	943	47
102 - 109,9	200	1 500 kr	38 kr	943	47
110 - 119,9	210	1 500 kr	38 kr	943	47
120 - 129,9	220	1 500 kr	38 kr	943	47
130 - 139,9	235	1 500 kr	38 kr	943	47
140 - 149,9	245	1 500 kr	38 kr	943	47
150 - 159,9	260	1 500 kr	38 kr	943	47
160 - 169,9	270	1 500 kr	38 kr	943	47
170 - < km	280	1 500 kr	38 kr	943	47

Överväganden

Avståndsintervall – Länstrafikens intervall behålls. Avståndsintervallen har inte kunnat anpassas till Norrlandsresan, om priset på korta resor ska kunna sänkas. Taktaxan ligger kvar vid 170 km, d v s oförändrad. Behålls nuvarande avståndsintervall behöver taxan för särskild kollektivtrafik inte göras om.

Enkelbiljett i avståndsintervallet upp till 50 km är priset sänkt med 6 %, i genomsnitt. På längre avstånd är biljettpriset i genomsnitt oförändrat. Biljettpriset på avståndet 0- 10,9 km är harmoniserat med tätortstrafiken i Östersund. Biljetten gäller för övergång till Tätortstrafiken i Östersund, gäller ej på Norrtåg.

Periodkort – ersätter dagens Best Price och periodkort för frekventa resenärer på avstånd upp till 65,9 km. Biljettpriset på avståndet 0- 10,9 km är något högre än tätortstrafikens periodkort i Östersund, detta för att undvika att resenärer i tex Lugnvik köper ett av Länstrafikens periodkort istället för Stadsbussarnas periodkort, vilket skulle medföra att det endast genererar en övergångsersättning till Stadsbussarna istället för hela periodkortsintäkten. Vid 66 km avstånd blir periodkortet ett **länskort**, som gäller för obegränsat resande i hela länet. Länskortet kostar 1500 kr jämfört med dagens 1300 kr/30 dagar. Periodkort och Länskort gäller för övergång till Tätortstrafiken i Östersund, och på Norrtåg. Länskort gäller som delbetalning för Norrlandsresan.

Rabattkort/20-resorskort – ett nytt kort. Ett alternativ till periodkort för den som pendlar oregelbundet eller för sällanresenären. Priset ger minst 25 % rabatt jämfört med enkelresan. Rabattkort gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund, gäller ej på Norrtåg.

Övriga färdbevis

Det finns ett antal andra färdbevis, de redovisas nedan ev ändring anges.

Grupprabatt - Gruppbiljett 15 % rabatt vid minst fem betalande på enkelbiljettpriset, kan ej kombineras med annan rabatt. Gäller på Länstrafiken och övergång till tätortstrafiken, gäller ej på Norrtåg.

Dagbiljett - Dagbiljett vuxen 420 SEK. (150 % av enkelpris 170 km) Dagbiljett köps på bussen och gäller för obegränsat resande under en dag. Gäller på Länstrafiken och övergång till tätortstrafiken, gäller ej på Norrtåg.

Färdtjänstkort – gäller för färdtjänstberättigade inom Östersunds kommun. Gäller på Länstrafiken inom Östersunds kommun och tätortstrafiken, gäller ej på Norrtåg.

Ungdomskort - köps av en kommun och tillhandahålls samtliga i kommunen skrivna ungdomar 6-19 år, kortet är personligt. Det gäller för obegränsat resande inom Länstrafiken under hela året. Gäller för övergång till tätortstrafiken med ej på Norrtåg.

Elevkort – köps av en kommun och tillhandahålls skolskjutsberättigad elev. Kortet är personligt och gäller för två resor per skoldag. Gäller på Länstrafiken, övergång till tätortstrafiken och på Norrtåg. (Elevkort kan ersättas av ungdomskort.)

Fritidsmärke – skolungdomar med elevkort kan köpa till fritidsmärke. Kortet gäller då för obegränsat resande terminstid. Gäller på Länstrafiken, övergång till tätortstrafiken och på Norrtåg.

Tjänstekort – finns utfärdade för Länstrafikens entreprenör och kan användas i tjänsten, ej på Norrtåg.

Nattaxa – ordinarie färdbevis gäller på nattrafiken.

Seniorkort - ett personligt kort för personer fyllda 65 år, det gäller i minst 12 månader från det att kortet köps. Gäller på Länstrafiken, övergång till tätortstrafiken men ej Norrtåg.

Smartkort – ett personligt kort som gäller i minst 12 månader och ger ca 15 % rabatt på länskortet. Gäller på Länstrafiken, övergång till tätortstrafiken samt på Norrtåg.

Regler avseende anropsstyrd- och närtrafik

I dagsläget finns inga klara regler för avbokning och avgift för ej avbokad resa med den anropsstyrda eller närtrafiken. För att minska s.k. bomkörningar, dvs när en beställd resa inte genomförs eller avbokas, införs nu klarare regler för avbokning.

Avbokning måste göras senast 4 timmar före beställd resas avgång, till BC Jämtland. Görs ingen resa och inge avbokning skett debiteras avgift motsvarande kontrollavgift för resa utan färdbevis i linjetrafik, fn 400 kr.

Sammanfattning

Ovan redovisade förslag uppfyller målet om en harmonisering med Norrlandsresan så till vida att ålderskategorier, produkter och betalformer blir mer lika, avståndsintervallet förblir olika. Priser på enkelbiljetter blir något lägre på avstånd under 50 km och oförändrat på längre avstånd. Periodkort blir dyrare på avstånd över 50 km. En ny produkt, rabattkort, införs.

Den nya ålderskategorin ungdom/unga vuxna innebär förhoppningsvis att fler i den åldern ska resa mer i allmänna kollektivtrafiken.

Sammantaget ska förslaget leda till att kunderna uppfattar det som enkelt att köpa sin resa och den ska upplevas som prisvärd. Det bidrar till att uppnå Länstrafikens övergripande mål.

Förslag till beslut

- Produkterna Periodkort, Länskort och 20-resorskort införs för samtliga ålderskategorier, skolungdom erhåller 50 % på vuxenpriset, ungdom/unga vuxna och seniorer erhåller 25 % på vuxenpriset. På enkelbiljetter finns rabatt för skolungdom 50 %, oförändrat från idag.
- Länskort 5 och 15 dagar tas bort.
- Nya regler avseende avbokning av resa med anrop- eller närtrafik, vilket innebär en avgift motsvarande kontrollavgift för resa utan giltigt färdbevis med linjetrafik.
- Förändringarna avseende taxor och produkter dock inte betalformer, genomförs senast 2016-06-16.

Plats och tid:

Länstrafiken Hamngatan 14, Östersund
Den 16 oktober 2015, 09.00–12.30

Beslutande:

Thomas Andersson, ordförande
Thomas Hägg, deltog ej §119
Per-Erik Wåglin
Florian Stamm
Hans Wessén, deltog fram till och med §119
Anders Frimert

Övriga deltagande:

Stina Pihlström
Mattias Holmlund föredragande
Tove Månsson föredragande §115, §117, §118

Utses att justera:

Florian Stamm

Justeringens plats:

Länstrafikens Hamngatan 14, Östersund

Paragrafer:

112-128

Stina Pihlström

Sekreterare

Thomas Andersson

Ordförande

Florian Stamm

Justera

§ 112 Styrelsesammanträdets öppnande och val av justerare

Ordföranden hälsar ledamöterna välkomna till mötet.
Ordföranden förklarar dagens möte öppnat.
Styrelsen föreslår att Florian Stamm justerar protokollet.

Styrelsen beslutar

att utse Florian Stamm att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 113 Fastställande av dagordning för mötet

Styrelsen beslutar

att fastställa dagordningen.

§ 114 Föregående protokoll

Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna.

BESLUTSÄRENDEN§ 115 Fastställa slutlig budget 2016 4-2216-15

Tove Månsson föredrar kring slutlig budget 2016.

Styrelsen beslutar

att anta slutlig budget 2016.

§ 116 Nattaxans borttagande 4-2128-15

VD föreslår att upphöra med den speciella nattaxan på Länstrafikens bussar fr.o.m 151201.

Styrelsen beslutar

att fastställa VDs förslag.

§ 117 Justering biljettpriser fr.o.m dec 2015 4-2128-15

Tove går igenom föreslagen prisjustering om +3%

Styrelsen beslutar

att inte göra en prisjustering från 151201.

STYRELSEN

2015-10-16

3(4)

§ 118 Beslut om framtida taxor och produkter 4-2216-15

Tove går igenom förslaget kring framtida taxor och produkter.

Styrelsen beslutar

att rekommendera regionfullmäktige att anta föreslagen förändring av taxor och produkter med införande senast 160701.

§ 119 Beslut kring VD-avtal 3-2162-15
Thomas Hägg VD, lämnar rummet.

Ordförande föredrar kring nuvarande VD-avtal och förslag för överenskommelse för 2016.

Styrelsen beslutar

att anta VD-avtalet för 2016 för Thomas Hägg.

§ 120 Beslut kring sammanträdeskalender 2016

VD föredrar kring sammanträdeskalender 2016.

Styrelsen beslutar

att anta sammanträdeskalender för 2016.

RAPPORTER:§ 121 Verksamhetsrapport september 2015

Tove Månsson föredrar verksamhetsrapporten september 2015

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 122 Åtgärdsplan Bussgods

VD föredrar kring åtgärdsplan Bussgods.
Seminarium 2:a november 2016.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 123 Presentation av styrkort

VD föredrar kring bolagets styrkort.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 124 Färdtjänst vs Ungdomskort

Mathias Holmlund föredrar kring färdtjänst vs ungdomskort.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 125 Norrtågsfrågor

Ordförande informerade kring Norrtåg.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 126 Nästa styrelsesammanträde

Nästa styrelsesammanträde 14:e december, Länstrafikens kansli.

Julavslutning 18:e december för personal och styrelse.

§ 127 Övriga frågor

Frågan kring bemötande ombord på bussarna.

Ledningsgruppen får i uppdrag att titta på hur vi jobbar framöver med bemötande.

Ordförande informerade om genomförda konferenser, Svensk Kollektivtrafik, Infrastrukturkonferens i Åre, Samtrafiken.

§ 128 Avslutning av styrelsesammanträde

Ordföranden tackar ledamöter och deltagande tjänstemän för dagens sammanträde!

Sammanställning taxor och produkter

dec-15

1 (3)

Kort och biljetter				
Färdbevis	Giltighet	Övergång	Övrigt	Förändring jämfört med nuvarande kort och biljetter
Enkelbiljett dag	Gäller en bestämd sträcka.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund.		oförändrad
Periodkort	Gäller 30 dagar för obegränsat resande en bestämd sträcka.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund och för resor med Norrtåg inom länet.	För sträckor över 61,9 km gäller kortet som ett länskort.	Nytt kort, ersätter BertPrice-kortet
Länskort	Gäller 30 dagar för obegränsat resande inom Länsstrafiken.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund och för resor med Norrtåg inom länet.		oförändrad
Smartkort Kortet är personligt	Samma giltighet som Länskort	Samma giltighet som Länskort	Gäller för minst 12 månader. Månadsbetalning via autogiro.	oförändrat
Seniorkort	Gäller för obegränsat resande inom Länsstrafiken	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund	Gäller för minst 12 månader. Månadsbetalning via autogiro.	oförändrad
20-resors rabattkort	Gäller för 20 resor en bestämd sträcka.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund.		Nytt kort, har 1-års giltighet
Dagbiljett	Gäller för obegränsat resande under en dag inom Länsstrafiken.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund		oförändrad
Gruppbiljett	Gäller en bestämd sträcka.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund	Minst fem betalande 15 % rabatt vid på enkelbiljettpriset, kan ej kombineras med annan rabatt.	oförändrad
Färdtjänstkort	Gäller för obegränsat resande inom Länsstrafiken inom Östersunds kommun och tätortstrafiken i Östersund.		Gäller för färdtjänstberättigade inom Östersunds kommun.	oförändrad
Ungdomskort Kortet är personligt.	Gäller för obegränsat resande inom Länsstrafiken under hela året.	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund.	Köps av en kommun och tillhandahålls samtliga i kommunen skrivna ungdomar 6-19 år.	oförändrad
Elevkort Kortet är personligt.	Gäller för två resor per skoldag. Gäller på Länsstrafiken,	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund och för resor med Norrtåg inom länet.	Köps av en kommun och tillhandahålls skolskjutsberättigad elev. (Elevkort kan ersättas av ungdomskort.)	oförändrad
Fritidsmärke	Elevkort gäller då för obegränsat resande terminstid inom Länsstrafiken	Gäller för övergång till tätortstrafiken i Östersund och för resor med Norrtåg inom länet.	Skolungdomar med elevkort kan köpa till fritidsmärke.	oförändrad
Företagskort	Gäller för köp av enkelbiljetter.	Gäller för övergång till tätortstrafiken.	Ställs ut till företag. Företaget debiteras månadsvis i efterskott.	oförändrat
Tjänstekort	Gäller för resor i tjänsten med Länsstrafiken		Personal hos Länsstrafikens entreprenör	oförändrat

dec-15

2 (3)

Priser vuxen fr o m 2016-07-01					
Avstånd	Enkelbiljett kr	Nuvarande pris kr	Periodkort 30 dagar kr	Nuvarande pris kr	Rabattkort 20-resor
0 - 10,9 km	30	30	730	1300	459
11 - 13,9 km	30	34	750	1300	471
14 - 15,9 km	35	40	810	1300	509
16 - 17,9 km	40	48	850	1300	534
18 - 19,9 km	45	50	900	1300	566
20 - 21,9 km	50	52	950	1300	597
22 - 25,9 km	55	58	1000	1300	629
26 - 29,9 km	60	66	1050	1300	660
30 - 33,9 km	65	70	1100	1300	691
34 - 37,9 km	70	77	1150	1300	723
38 - 41,9 km	80	84	1200	1300	754
42 - 45,9 km	95	95	1250	1300	786
46 - 49,9 km	100	101	1300	1300	817
50 - 53,9 km	110	112	1350	1300	849
54 - 57,9 km	120	122	1400	1300	880
58 - 61,9 km	125	127	1450	1300	911
62 - 65,9 km	135	136	1500	1300	943
66 - 69,9 km	145	147	1500	1300	943
70 - 73,9 km	150	152	1500	1300	943
74 - 77,9 km	155	160	1500	1300	943
78 - 85,9 km	165	169	1500	1300	943
86 - 93,9 km	175	179	1500	1300	943
94 - 101,9 km	185	186	1500	1300	943
102 - 109,9 km	200	202	1500	1300	943
110 - 119,9 km	210	211	1500	1300	943
120 - 129,9 km	220	220	1500	1300	943
130 - 139,9 km	235	236	1500	1300	943
140 - 149,9 km	245	246	1500	1300	943
150 - 159,9 km	260	260	1500	1300	943
160 - 169,9 km	270	270	1500	1300	943
170 - - km	280	278	1500	1300	943
Dagbiljett	370	420			
Smartkort			1250	1090	
Seniorkort			252	252	

dec-15

3 (3)

Rabatter jämfört med vuxenpriset			
Ålder	Rabattsats	Färdbevis	anm
Barn/skolungdom			
0-6, 7-19	50%	Enkelbiljett	oförändrat
0-6, 7-19	50%	Periodkort	nytt
0-6, 7-19	50%	Länskort	oförändrat
0-6, 7-19	50%	20-resors rabattkort	nytt
Senior			
65 -	25%	Periodkort	nytt
65 -	25%	Länskort	ny rabattsats
65 -	25%	20-resors rabattkort	nytt
65 -	25%	Seniorkort	oförändrat

Ungdom/unga vuxna fr o m 2017-07-01			
20-25	25%	Periodkort	nytt
20-25	25%	Länskort	nytt
20-25	25%	20-resors rabattkort	nytt

[FORMULÄR FÖR]
GARANTIFÖRBINDELSE AVSEENDE
HYRESMANS ÅTAGANDE

För det rätta fullgörandet av Norrtåg AB 556758-3496 (nedan kallat "**Hyresmannen**"), samtliga nuvarande och framtida förpliktelser i förhållande till AB Transitio, organisationsnummer 556033-1984 (nedan kallat "**Bolaget**"), enligt ingångna hyresavtal avseende spårfordon vilka Region Jämtland Härjedalen 232100-0214 (nedan kallat "**Borgensmannen**") har begärt att Bolaget skall beställa eller låta hyra ut, går Borgensmannen härmed i borgen såsom för egen skuld till dess full betalning sker. Borgensåtagande skall även omfatta de eventuella skadestånd som hyresmannen kan komma att förpliktas att utge till Bolaget enligt hyresavtal till följd av bristande uppfyllelse av ett eller flera åtaganden i sådant avtal.

Eventuella krav mot Borgensmannen med stöd av denna garantiförbindelse skall framställas skriftligen till Borgensmannen under adress:

Region Jämtland Härjedalen, Box 910, 831 29 Östersund

Twist i anledning av denna garantiförbindelse skall slutligen avgöras genom skiljedom enligt Regler för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut. Skiljenämnden skall bestå av tre ledamöter. Institutet skall äga rätt att utse samtliga ledamöter även om särskilda omständigheter skulle föreligga. Skiljeförfarandet skall äga rum i Stockholm och på svenska språket.

Östersund den
Region Jämtland Härjedalen
gm

/Underskrift(-er)/

/Namnförtydligande(-n)/

HANNES SNELLMAN

AKTIEÄGARAVTAL
AB TRANSITIO**9 9. UTHYRNING AV INFÖRSKAFFADE SPÅRFORDON**

- 9.1 Bolaget skall till självkostnadspris ställa de spårfordon som Bolaget införskaffat till Godkänd Hyrestagares förfogande genom uthyrning enligt av Bolaget framtaget hyresavtal.
- 9.2 Sådan uthyrning skall primärt ske till Godkänd Hyrestagare med anknytning till den Aktieägare för vars räkning de aktuella spårfordonen är införskaffade.
- 9.3 Prissättning för uthyrning enligt ovan skall innebära skälig ersättning för Bolagets alla kostnader samt administration.
- 9.4 Om Aktieägare för vars räkning spårfordonen är införskaffade inte längre önskar hyra visst spårfordon eller inte längre önskar att Godkänd Hyrestagare med anknytning till Aktieägaren skall hyra visst spårfordon, skall övriga Aktieägare ges möjlighet att på marknadsmässiga villkor hyra spårfordonen eller anvisa annan Godkänd Hyrestagare som hyresman. Anmäler flera Aktieägare intresse av att förhyra de erbjudna spårfordonen, skall spårfordonen fördelas mellan Aktieägarna och av Aktieägare anvisad operatör genom skriftlig överenskommelse. Om dessa Aktieägare inte kan enas om fördelningen innan de aktuella spårfordonen måste förberedas för uthyrning, skall Bolagets styrelse på ett objektivt och omdömesgillt sätt fördela de aktuella spårfordonen efter främst följande kriterier; (i) Aktieägars behov av snabb leverans, (ii) Aktieägars behov av leverans av specifik fordonsmodell och (iii) för uthyrningen föreslagna villkor, varvid det för Bolaget ur finansiell synvinkel mest fördelaktiga erbjudandet skall äga företräde.
- 9.5 Om Aktieägare anvisar Godkänd Hyrestagare, som inte är Aktieägare, som hyresman av spårfordon, skall Aktieägaren vara skyldig att i förhållande till Bolaget utfärda en garantiförbindelse (i form av en proprieborgen) för hyresmannens rätta fullgörande av hyresbetalningar och övriga betalningar till Bolaget enligt hyresavtalet. Garantiförbindelsen skall, i allt väsentligt, ha den ordalydelse som framgår av bilaga 9. Om sådan garantiförbindelse inte utfärdas skall Aktieägaren inte äga rätt att anvisa hyresman.
- 9.6 Om Bolaget inte kan hyra ut spårfordon med full kostnadstäckning skall den Aktieägare eller de Aktieägare för vars räkning spårfordonen har införskaffats, alltid vara skyldig(-a) att förhyra spårfordonen av Bolaget enligt hyresavtalet som nämns i punkten 9.1, eller täcka hela kostnaden på annat för Bolaget, och enligt styrelsens mening, likvärdigt sätt. Så att Bolaget erhåller full kostnadstäckning.
- 9.7 Aktieägare för vars räkning spårfordonen är införskaffade som önskar hyra ut spårfordonen till tredje part skall alltså ansvara gentemot Bolaget och tillse att Bolaget erhåller full kostnadstäckning från Aktieägaren.

2016-01-04

Kommunchef

PM ambulans Närvård Frostviken 2016**Bakgrund**

All sedan den gemensamma nämnden för Närvård Frostviken skapades och verksamheten organiserades har det förts en diskussion kring landstingets/regionens ersättning för den ambulansverksamhet som bedrivs inom Närvård Frostviken.

Inledningsvis fanns det en stor optimism kring merutnyttjande av ambulanspersonalen i den dagliga verksamheten. De senaste åren har en justering av ersättningen skett. Samtidigt har dock ambulanspersonalens arbetsuppgifter utökats genom passning på andra platser.

Region JH utredning

Redan 2013 gjordes en utredning som visade på ett antal negativa konsekvenser om dåvarande landstinget skulle överta av ambulansverksamheten.

Inför 2016 har Region JH gjort en jämförelse mellan övriga stationer med en dygnsambulans.

Den visade på att ambulansen i Gäddede **2014** hade den lägsta kostnaden 5,99 miljoner jämfört med övriga 6,427 – 7,135 miljoner.

En förklaring, men inte den enda är att lokalkostnaderna f.n. är låga i Gäddede (90 tkr). Byte av lokal är dock nödvändig och projektering för samlokalisering med räddningstjänst i ett lokalt "Trygghetens hus" pågår. Ny kostnad bedöms i projekteringsstadiet till 190 tkr/år. Ombyggnation bedöms klart sommaren 2016.

Enligt Region JH jämförelse är totalbudgeten **2015** också lägre än övriga stationer (0,35 miljoner till 1,32 miljoner).

Strömsunds Kommun

Storgatan 15 • Box 500 • 833 24 Strömsund • E-post stromsunds.kommun@stromsund.se
Telefon 0670-161 00 vx • Telefax 0670-161 05 • Bankgiro 991-1918

2016-01-04

Kommunchef

Strömsunds kommuns merkostnader

Region JH ersättning har inte täckt kostnaderna för ambulansen.

2014 var differensen 0,765 miljoner kronor d.v.s. Strömsunds kommun tillsköt detta belopp för att täcka brister i ersättningen upp till kostnaden på 5,99 miljoner. (Detta skall minskas med "mernytta" enligt nästa sida)

2014	Årsbudget 1401-1413	Ack redovisat 1401-1413
294 Lokalkostnad/hyror	102,0	99,1
817 Statsbidrag		- 1,3
818 Avgifter (intäkter)	- 600,0	- 552,6
819 Övriga intäkter	- 60,0	- 56,9
820 Kommun/Landstingsbidrag	- 4 427,0	- 4 614,0
901 Fortbildning/personalutv.		26,8
940 Avgiftsbefrielse		,1
941 Data- o telekostnader	15,0	13,9
949 Övrigt	20,0	68,7
950 Resor	80,0	61,6
960 Personal	5 511,0	5 501,8
975 Extra personalkostnad		21,0
991 Ambulansbilskostnader	200,0	197,4
Summa	841,0	765,5

I budget 2015 planerades för att 0,822 miljoner kr behöver tillföras. Men uppföljning 2016-01-04 pekar på ett behov av cirka 1 miljon kronor (Detta skall minskas med "mernytta" enligt nästa sida)

2015	Årsbudget 1501-1513	Ack redovisat 1501-1512
294 Lokalkostnad/hyror	102,0	94,5
817 Statsbidrag		- 3,1
818 Avgifter (intäkter)	- 600,0	- 666,7
819 Övriga intäkter	- 60,0	- 49,0
820 Kommun/Landstingsbidrag	- 4 643,0	- 4 711,2
901 Fortbildning/personalutv.	8,0	2,8
941 Data- o telekostnader	20,0	11,1
949 Övrigt	30,0	14,1
950 Resor	40,0	34,4
960 Personal	5 725,0	6 155,2
975 Extra personalkostnad		50,9
991 Ambulansbilskostnader	200,0	88,5
Summa	822,0	

Utdrag Ådata 16-01-04

Strömsunds Kommun

Storgatan 15 • Box 500 • 833 24 Strömsund • E-post stromsunds.kommun@stromsund.se

Telefon 0670-161 00 vx • Telefax 0670-161 05 • Bankgiro 991-1918

2016-01-04

Kommunchef

Mernytta av ambulansverksamheten

Ambulans personalen kan till del nyttjas för verksamheten vid hälsocentralen.

På hälsocentralen:

- läkarsekreterare ca 4 timmar per vecka
- barnmorska ca 2 tim. per vecka
- diabetessköterska ca 4 tim. per vecka
 - o summa 10 tim./vecka

Lokalvård;

- städning källarplanet varje vecka, ca 1-2 tim. per vecka
- städning av apoteket, 2 ggr per vecka

Övrigt:

- Därutöver är ambulanspersonalen varje förmiddag kl. 08-12 på hälsocentralen om de inte sover eller är ute på uppdrag, de stärker upp arbetat på mottagningen samtidigt som kan bibehålla kompetens. Arbetet på hälsocentralen är dock inte avhängigt om ambulanspersonalen är där eller inte.
- Resurs i övrigt

Överslagsmässigt motsvarar detta som mest en 50 % tjänst d.v.s. cirka 300 tkr 2015.

Sammanfattning

Ambulansverksamheten vid Närvård Frostviken får inte full kostnadstäckning av Region JH. Tabellen visar behov av ytterligare ersättning 2016 under förutsättning att budget kan hållas.

	Under- finansiering tkr	Mernytta tkr	Behov ökad ersättning tkr
2014	765	290	485
2015 Budget	822	300	522
2015 Utfall	16-01-04= 1021	300	721
2016 Budget	820	310	510
2016 Budget mht ny lokal	50		50

Ny lokal från 2016-07-01, ökning 100 tkr/år

Strömsunds Kommun

Ambulansen Gäddede inför 2016

Anita Secher

Område akutvård
Anita Secher

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
2	Kostnadsjämförelser	3
2.1	Jämförelse av kostnader för stationer med en dygnsambulans, tkr	4
3	Övertagande till Region Jämtland Härjedalen?	4
4	Antal uppdrag ambulansen Gäddede	5

Område akutvård
Anita Secher

Ambulansen Gäddede inför 2016

1 Bakgrund

Ambulansstationen i Gäddede drivs av Närvård Frostviken med bidrag från Region Jämtland Härjedalen. Kostnaden för verksamheten, och krav på högre ersättning, ökar stadigt. 2011 uppgick kostnaden för ambulansen i Gäddede till 4,4 milj. kr. enligt Strömsunds kommun. Landstinget ersatte Strömsunds kommun med 2,1 milj. kr. Ersättningen justerades 2012 till 3,28 milj. Kr, inför 2013 justerades ersättningen till 4,3 milj. Kr och inför 2014 justerades ersättningen till 4,6 mkr.

Under 2013 gjordes en utredning för att se vilken organisation som kan bedriva verksamheten till lägst kostnad. Den visade att nuvarande organisatoriska tillhörighet är den mest kostnadseffektiva. Se [Rapport ambulansverksamheten Gäddede 2013](#).

2 Kostnadsjämförelser

I befintligt avtal mellan Region Jämtland Härjedalen och Närvård Frostviken gällande ambulanssjukvården finns reglerat kostnadsfördelningen utöver ersättningen från Regionen till Närvården. Intäkter för ambulanstransporter varierar stort mellan stationerna i länet främst beroende på turistfördelningen och deras nyttjande av transporter. Närvården behåller sina intäkter.

De stora kostnaderna för att driva en ambulansstation är personalkostnader, lokalkostnad för garage och jourrum, inköp och drift av fordon samt medicinteknisk utrustning och läkemedel.

Det mesta av driftskostnaderna i Gäddede belastar Regionen, det är driftskostnader för fordonet som Närvården själva står för.

Variation i personalkostnader beror till stor del på skillnad i övertidsarbete. Den stora skillnaden i hyreskostnader mellan olika stationer beror på att det funnits behov av ombyggnation alt nybyggnation av vissa stationer med höjd hyra som följd.

Område akutvård
Anita Secher

2.1 Jämförelse av kostnader för stationer med en dygnsambulans, tkr

STATION	LOKALKOSTN UTFALL 2014	PERS KOSTN UTFALL 2014	TOTAL UTFALL 2014, BRUTTO *	PERS BUDGET 2015	TOTAL BUDGET 2015 *
Krokom	183	5834	6427	5906	6453
Hammarstrand	156	5859	6610	6188	6883
Bräcke	100	5719	6243	6133	6617
Sveg	821	5751	7135	6048	7427
Hede	160	6015	6575	5901	6455
Funäsdalen	438	5990	6910	6069	6858
Svenstavik	112	6417	6952	5936	6837
Järpen	112	5887	6499	5811	6475
Gäddede	90?	5502	5990	5725	6125

*I kostnaderna för varje station finns inga investeringskostnader för fordon inräknade, de belastar ambulansadministrationen. Patientintäkter ej medräknade.

Kostnaden för driften av enbilsstationer i Regionen 2014 varierar mellan 6243 tkr - 7135 främst beroende på skillnad i lokalkostnad. Kostnaden för Gäddede uppgick till 5990 tkr, en lägre kostnad på 253-1145 tkr. Hyreskostnaden i Gäddede är låg men ombyggnation planeras med ökad kostnad som följd.

I budgeterade kostnader för 2015 ligger Gäddedes kostnader 328-1300 tkr lägre än Regionens stationer. Vi vet nu efter att drygt halva året passerat att de budgeterade personalkostnader i Regionen inte kommer att räcka till p g a ökad övertid och särskild lönesatsning på specialistsjuksköterskor.

3 Övertagande till Region Jämtland Härjedalen?

I rapporten om ambulansverksamheten i Gäddede 2013 finns beskrivet negativa konsekvenser med bl a kostnadsökningar vid ett övertagande av Gäddede till landstinget (Regionen). Inget nytt har tillkommit som ändrar detta. Så länge kostnaden för Gäddede är lika med, eller lägre än, drift av stationen med lägsta kostnad i Regionen finns inget incitament till övertagande eftersom ett övertagande kommer att öka kostnaderna.

Område akutvård
Anita Secher

Nackdelar med övertagande

- Svårt att få in mer verksamhet och medarbetare på de tre enhetscheferna i ambulansen. Förmodligen kommer ytterligare enhetschefsresurser att behöva tillsättas.
- Långa resor och kostnader för APT för EC med placering i Östersund.
- Om arbetet på HC tas bort blir det försämrade möjligheter till upprätthållande av sjukvårdskompetens hos ambulanspersonalen då det är relativt få ambulansuppdrag.
- Personalresursslöseri att inte nyttja personal till andra sjukvårdsuppgifter t ex distriktssköterskeuppdrag.
- Chefen för verksamheten kommer att finnas långt från verksamheten vilket ger mindre möjlighet att leda och fördela arbetet jämfört med idag.

Ekonomi

Kostnaderna kommer att öka genom att:

- Vid tjänstgöring för personal från resursenheten som får längre än 10 mil från hemorten till arbetsplatsen utgår reseersättning och de flesta personer anställda i resursenheten bor på det avståndet från Gäddede.
- Övertidskostnader kommer förmodligen att öka på grund av mindre tillgång till timvikarier. Om det är samma arbetsgivare kommer övertidskostnaden att öka och tillgången till vikarier kommer att minska då all ambulanspersonal kommer att vara anställd i samma organisation. Vid olika organisationer utgör timtiden inte övertid.
- Resekostnader och researbetstid, 48 mil t o r, för enhetschef från Östersund till APT, utvecklingssamtal mm.
- Schemaläggning av APT, 8 personer à 4 timmar*10 per år, schemaläggning av utvecklingssamtal, deltagande i arbetsgrupper mm motsvarar minst 0,25 årsarbetare.

Det mervärde som finns i samutnyttjande skulle försvinna och öka kostnaden både för landstinget och Närvård Frostviken. Det är beräknat till ca 30% av en heltidstjänst, ca 170 tkr.

4 Antal uppdrag ambulansen Gäddede

År	Antal uppdrag	Varav passningsuppdrag
----	---------------	------------------------

Område akutvård
Anita Secher

2012	390	3?
2013	324	62
2014	301	45
2015-01-01--2015-08-14	167	17

2015-05-28

Ekonomiskt utfall ambulans Gäddede 2014, beräkning 2015, trolig kostnad 2016.

Arbetet som ambulanspersonalen utför på HC motsvarar ca en 30 % tjänst. (Omfattar MVC, Diabetessköterska, Läkarsekreterare) 170 tkr. Denna kostnad skall täckas av den kapiterade ersättningen då det ingår i HC uppgifter.

	Kostnader		Intäkter		Netto
	Budget	Utfall	Budget	Utfall	
2014	5928	5990	5087	5225	765

Under 2014 utökades ersättningen från region JH med 200 tkr. Ersättningen från region JH täckte ändå inte budgeterade kostnader för ambulansen, budgeterad nettokostnad minskad med utfall (841 tkr minus 76 tkr) ger en nettokostnad på 765 tkr.

Kostnad för ambulans som ej täcks av ersättningen 765 tkr – 170 tkr = 615 tkr

	Budget		Utfall		
	Budget	Utfall	Budget	Utfall	
2015	6125		5303		822

Under 2015 beräknas kostnaden för kommunen att vara 822 tkr.

Kostnad för ambulans som ej täcks av ersättningen 822 tkr – 170 tkr = 652 tkr

2016

Närvårdsnämndens ram är enligt politiskt förslag uppräknad enligt PKV med 2,7 %. Region JH ökar sin ersättning enligt landstingsprisindex som fastställs under november/december 2015 av SKL. SKL:s prognos visar ett index på 2,7 % för 2016. Det skulle då innebära att nettokostnaden för kommunen även 2016 skulle bli ca 820 tkr för att driva ambulansverksamhet i Gäddede.

Kostnad för ambulans som ej täcks av ersättningen 820 tkr – 170 tkr = 650 tkr

Kommentar: På grund av att nuvarande ambulansgarage inte uppfyller arbetsmiljöverkets krav på arbetslokal planeras en flytt av verksamheten. I den nya lokalen planeras samverkan med räddningstjänst, ambulans, fjällräddning och polis. Det finns i dagsläget ingen färdig siffra på kommande hyreskostnad men enligt beräkning av tekniska avdelningens chef i kommunen kommer vi troligen att få en **fördubblad kostnad av hyran ca 180 tkr** mot 90 tkr idag. **Den nya hyran är inte med i ovanstående beräkning.**

2015 -06- 01

Dnr.....RS/1042/15...../20.....

Folkpartiet Liberalerna

MOTION

Motverka våldsbejakande extremism

Att förebygga förekomsten av våldsbejakande extremism är av avgörande betydelse för att förhindra att odemokratiska krafter får fäste i samhället. För att göra detta krävs ett väl fungerande och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan. Det handlar om både offentliga verksamheter såsom kommun, skola, fritidsverksamhet, socialtjänst, polis och säkerhetspolis samt civilsamhällesaktörer såsom idrottsföreningar, ungdomsorganisationer och religiösa samfund.

Det är av yttersta vikt att en gemensam regional och kommunal handlingsplan innehållande förslag på hur kopplingen till polis och åklagare och andra stärks och hur regionen kan arbeta för att motverka stöd till miljöer där extremism kan få fäste.

I juni 2014 utsågs Mona Sahlin till Nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Nu är det hög tid att även Region Jämtland Härjedalen tar tag i den här frågan. Det förebyggande arbetet är extremt viktigt vilket samordnaren mot våldsbejakande extremism beskriver på sin hemsida.

Region Jämtland Härjedalen har möjlighet att påverka majoriteten av ovan uppräknade aktörer och har därmed en stor och viktig roll att spela i det förebyggande arbetet. Rekryteringsverksamheten som beskrivs i bland annat Justitiedepartementets rapport Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och

tendenser måste hindras och där har regionen ett stort ansvar.

Med anledning av detta yrkar vi:

- ☐ att en regional handlingsplan utarbetas för hur regionen på kort och lång sikt skall arbeta förebyggande mot våldsbejakande extremism,
- ☐ att arbetet i största möjliga mån ska ske i samarbete med regionens kommuner, samt aktörer ur civilsamhället för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Kia Carlsson

Mats El Kott

Folkpartiet Liberalerna i Region Jämtland Härjedalen

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN

2015-06-17

Dnr. RS. 1151/2015

Motion

Östersund 2015-06-17

Inför betalautomater för att underlätta för våra medborgare. Betalautomaterna bör placeras ut på respektive avdelning/huskropp/enhet/lättillgängligt. Där man direkt kan betala besöksavgiften, antingen via sms eller med kort. Detta skulle underlätta för patienter som är sjuka och dels måste gå långt men även ge god service.

Betalautomaterna ska kunna hantera både sms betalningar och kort, samt att de också ska registrera för mottagningarna att patienten har kommit, således också vara kopplat till mottagningarnas datasystem.

Idag måste alla patienter gå via receptionen vilket leder till köer och långa avstånd till vissa delar av vår verksamhet. Det skapar också onödigt lidande för de patienter som måste gå långt och har värk.

Där för yrkar jag på:

- Att betalautomater införs på lämpliga platser för att underlätta för patienter och medarbetare. Det förbättrar flöden och leder till minskat lidande för patienter med värk och andra problem. Det spar på tid, administration och ger god service.

Susanné Wallner (M) Ledamot regionfullmäktige

Ledamot i regionfullmäktige

Folkpartiet Liberalerna i
Jämtland och Härjedalen

Region Jämtland Härjedalen

REGION
JÄMTLAND HÄRJEDALEN

2015-09-07

Dnr. RS, 1440/2015

MOTION

Regionrådets arbete

Region Jämtland Härjedalen har **åtta!** regionråd. Såväl många av oss regionfullmäktigeledamöter som en stor del av befolkningen i regionen undrar vad råden faktiskt gör i sina uppdrag. Jag har till och med hört att det finns medborgare som ifrågasätter att råden gör någonting.

För att undvika ett misstroende mot oss politiker men framförallt för att öka medvetenheten hos fullmäktigeledamöterna och regionmedlemmarna om politikens uppdrag och möjligheter, så menar jag att det behövs en mycket bättre kommunikation utåt om regionrådets arbete. Vid en enkel sökning på regionens hemsida har jag bara kunnat finna tankar av Ann-Marie Johansson efter styrelsemöten. Det kanske finns mera (särskilt om man går igenom diariet) men i så fall inte lätt sökbart och informativt.

Med hänvisning till vad jag skrivit ovan motionerar jag om

att Region Jämtland Härjedalen på sin hemsida inför en kalender där man kan se vad respektive regionråd avser att göra i vart fall de närmaste två veckorna (gärna längre tid) samt att kalendern uppdateras varje dag,

att respektive regionråd i början av varje månad presenterar en redogörelse på regionens hemsida för vad hen har gjort månaden innan och även på vilket sätt arbetet har gynnat regionen.

Östersund 5 september 2015

Mats El Kott

Motion

2015 -09- 2 5

Policy för kost och nutrition

Dnr. RS /1520/20. 15

Fortfarande finns det ingen tydlig inriktning gällande hur man inom regionens verksamheter skall arbeta med kost och nutritionsfrågorna!

Trots att kostens betydelse för hälsan och tillfrisknande, både i samband med medicinska behandlingar av olika sjukdomar och intag av läkemedel, är en viktig del av vården och omsorgen för personer med olika sjukdomar och speciellt hos äldre. Åldrandet i sig innebär att behovet av energi och vissa näringsämnen förändras som i längden kan leda till undernäring om dessa inte intas i tillräcklig mängd. Orsaker som kan medföra ökad risk för undernäring är bristande aptit, depression, mag- och tarmproblem, tugg och sväljproblem och nedsatt syn m fl.

Tillhandahållande av måltider enligt riktlinjer för Mat och Näring för sjuka i vård och omsorg och ha regelbunden kompetensutveckling inom matproduktion och nutritionsbehandling, som den borttagna kostpolicyn tog upp, är några exempel på viktiga områden att arbeta strategiskt med inom regionens verksamheter.

Vilka livsmedel skall upphandlas? Vilket näringsinnehåll har dessa? Vilka kompetenser krävs för att ha ett helhetsperspektiv på patientens hälsa långsiktigt? Är några av de viktiga frågorna att ställa för att förebygga undernäring som både är en kostsam följd och onödigt lidande för den enskilde av att man inte följt upp och lagt fokus på nutrition! Samarbete mellan flera olika professioner inom kostenheten och ansvariga inom de hälso- och sjukvårdande enheterna där dietisten är en viktig nyckelperson, kan generera många livskvalitetshöjande insatser för de patienter som ligger i gränslandet för undernäring eller på andra sätt behöver specialkost för att behandlingen skall vara lyckosam.

För mig som centerpartist är kost och nutrition en viktig och prioriterad fråga!

Därför yrkar jag

- att en kost och nutritionspolicy för Region Jämtlands Härjedalen tas fram.

Vigge 9 september 2015

Berit Johansson (C)

Ledamot i regionfullmäktige

Kostenheten, enhetschef
Malin Torma
063-153940
E-post: malin.torma@regionjh.se

2015-12-20

RS/1520/2015

PM om kost och nutrition

Nutritionens betydelse för hälsa och tillfrisknande

Energi- och näringsämnen är kroppens byggstenar. Hos sjuka individer är kroppens funktioner nedsatta och behovet av energi, protein, vitaminer och mineraler är förhöjt. Rätt mat och näring är en viktig patientsäkerhetsfråga och också en ekonomisk fråga. Med rätt nutrition kan tillfrisknandet påskyndas, sjukdomar bromsas, behovet av läkemedel senareläggas. Till exempel kan behovet av dialys hos njursjuka senareläggas, patienter kan få ordning på sina blodvärden utan medicinering, komplikationer av fetma kan undvikas om patienten får hjälp att gå ned i vikt, och undernäring kan undvikas vilket är en grundsten för att stärka kroppen och immunförsvaret så att infektioner, inflammationer, benbrott m.m. kan förhindras. Nära var femte äldre patient inom kommunala boenden och landstingsvård har ett eller flera trycksår. För patienten innebär det onödigt lidande och för vården uppgår dygnskostnaden till cirka 1000 kr. Båda kan reduceras med optimerad behandling, där nutritionen har en viktig roll.¹

Det råder inget tvivel om nutritionens påverkan vid hälsa och sjukdom. Forskare världen över är överens om vikten av bra mat vid både hälsa och sjukdom. Vid flera sjukdomstillstånd är nutritionen den enda behandlingen eller en mycket väsentlig del av den, t ex vid celiaki, diabetes, mag- tarmsjukdomar, födoämnesintolerans och allergier m.m. En viktig del av nutritionsarbetet är att rätt kost ordineras. Allergier, förhöjt behov av protein och energi, aptitförändringar, dysfagi och multisjukdom skall fogas ihop till en kost som patienten klarar av att leva med. Ett gott nutritionsarbete kan medverka till minskat lidande för patienten, en säkrare vård och färre nutritionsrelaterade komplikationer. Sammantaget kan detta även leda till positiva ekonomiska effekter.

I augusti 2014 inrättades ett Nutritionsråd för Jämtlands läns landsting. Nutritionsrådets uppdrag är att utveckla, leda och samordna nutritions- och kostfrågor inom Region Jämtland Härjedalen för att patienterna ska få en optimal nutritionsbehandling.

Viktigt med tydliga riktlinjer i kostfrågor

För Region Jämtland Härjedalen bör det finnas tydliga riktlinjer som beskriver hur medarbetare ska förhålla sig i kostfrågor och vem som har ansvaret i olika delar av nutritionsarbetet. En kost- och nutritionspolicy kan bidra till att se måltiden som en del av den medicinska behandlingen och understryka betydelsen av god nutrition.

¹ *Siffror tagna från Svensk Geriatrik nr 4-2012. "Kan nutritionsbehandling bidra till läkning av trycksår bland äldre patienter?"*

Måltidsmiljön är väldigt betydelsefull då studier har visat att omgivningen kan påverka energiintaget. Här är avdelningspersonalens måltidskunskap och bemötande av stor vikt.

En kost- och nutritionspolicy bör även innehålla riktlinjer kring livsmedelssäkerhet. Utöver de styrande livsmedelslagarna är det av yttersta vikt att det även finns lokala rutiner som anpassar och implementerar de styrande dokumenten till vårdavdelningens lokala förhållanden. Policyn kan vara vägledande i frågor kring miljö och klimat, vara styrande för arbetet med kravställningar i livsmedelsupphandlingar och verksamhetsspecifika planer. Den kan också ligga till grund för vilka dokument som ska styra utbud av kosten och livsmedel som ska tillhandahållas av region Jämtland Härjedalen.

Kostenheten strävar efter att servera mat som är välsmakande, tilltalande, har rätt konsistens och vars näringsinnehåll stämmer överens med de rekommendationer som anges i livsmedelsverkets *"Mat och näring för sjuka inom vård och omsorg"*, Socialstyrelsens *"Näring för god vård och omsorg. En vägledning för att förebygga och behandla undernäring"* samt Livsmedelsverkets rekommendationer. Kostenheten är en verksamhet som berör varje anställd och patient på sjukhuset. En kostpolicy skulle tydliggöra och stärka kostenhetens mandat att arbeta utifrån ovan angivna riktlinjer där personliga åsikter och vetenskapligt grundade riktlinjer ibland går isär.

Förebyggande folkhälsoarbete och sjukvårdande kostbehandling

Ett argument till att den tidigare Kost- och nutritionspolicyn togs bort var att innehållet återfinns i Folkhälsostrategin. Sjukvård ställer dock andra krav på nutrition än förebyggande folkhälsoarbete. Medan folkhälsoarbetet fokuserar på att främja en god hälsa hos befolkningen i stort handlar nutritionen i sjukvården om att kunna tillgodose behovet hos en människa som har ett helt annat energi- och näringsbehov än en frisk människa. Kostbehandling vid sjukdom är alltså en del av den medicinska vården och bör inte förväxlas med friskvård och strategier för att förbättra den allmänna folkhälsan hos friska individer. En Kost- och nutritionspolicy kan fastslå värdet av god nutrition för tillfrisknande och för att bromsa sjukdomsförlopp.